

JABATAN PERDANA MENTERI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

ISSN 2600-9943

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI SABAH

2021

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

JABATAN PERDANA MENTERI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI **NEGERI SABAH** **2021**

Pemakluman:

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) sedang menjalankan Survei Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES/BA) 2022 bermula dari 1 Januari 2022 sehingga 31 Disember 2022 dan Survei Ekonomi Tahunan (AES) 2022 bermula dari 15 April 2022 sehingga 30 September 2022. DOSM amat menghargai kerjasama daripada responden yang terpilih untuk memberikan maklumat kepada DOSM serta menjayakan survei ini.

Sila layari www.dosm.gov.my untuk maklumat lanjut.

Penerbitan statistik ekonomi dan sosial iaitu PocketStats yang mengandungi statistik suku tahunan dan tahunan boleh diperolehi dari portal DOSM atau melalui pautan

https://bit.ly/PocketStatsS1_2022.

Dimaklumkan bahawa Kerajaan Malaysia telah mengisytiharkan Hari Statistik Negara (MyStats Day) pada 20 Oktober setiap tahun.

Tema sambutan MyStats Day adalah

"Connecting the world with data we can trust"

Diterbitkan dan dicetak oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6, Kompleks C,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan

62514 Putrajaya,

MALAYSIA

Tel.	: 03-8885 7000
Faks	: 03-8888 9248
Portal	: https://www.dosm.gov.my
Facebook / Twitter / Instagram	: StatsMalaysia
Emel	: info@dosm.gov.my (pertanyaan umum) data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data)

Harga : RM35.00

Diterbitkan pada Ogos 2022

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia.

Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

"Sumber : Jabatan Perangkaan Malaysia".

ISSN 2600-9943

KATA PENGANTAR

Laporan Sosioekonomi Negeri 2021 merupakan penerbitan tahunan yang mengandungi maklumat Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) dari tahun 2015 hingga 2021 bagi 13 negeri dan 2 Wilayah Persekutuan. KDNK dianggarkan mengikut aktiviti ekonomi pada harga malar 2015 berdasarkan kaedah pengeluaran. Selain daripada KDNK, statistik indeks harga pengguna, kependudukan, tenaga buruh, migrasi, pelancongan domestik, perdagangan serta akaun kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan turut dimuatkan dalam laporan ini.

Penganggaran KDNK dilaksanakan berdasarkan rangka kerja manual antarabangsa iaitu *System of National Accounts 2008*. Selain itu, antara rujukan yang digunakan bagi penyusunan statistik-statistik lain adalah seperti *Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP)*, *Manual I - Methods of Estimating Total Population for Current Dates, The Method & Materials of Demography* dan *Surveys of Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment: An ILO Manual on Concepts & Methods*. Selaras dengan perubahan pada peringkat nasional, anggaran KDNK pada tahun 2019 telah dimuktamadkan berdasarkan data terkini dan sumber-sumber lain. Semakan semula data juga dilaksanakan bagi KDNK 2020 manakala KDNK tahun 2021 merupakan data permulaan.

Laporan ini mengandungi enam bahagian utama. Bahagian pertama menerangkan senario ekonomi global, prestasi ekonomi Malaysia dan ringkasan penemuan prestasi ekonomi bagi setiap negeri. Bahagian kedua membentangkan perincian prestasi ekonomi negeri, pertumbuhan mengikut aktiviti ekonomi serta indeks harga pengguna. Seterusnya, statistik berkaitan demografi dan sosial seperti penduduk dan tenaga buruh dibentangkan dalam bahagian ketiga manakala pelancongan domestik dimuatkan di bahagian keempat laporan ini. Statistik perdagangan serta akaun kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan masing-masing diperihalkan pada bahagian lima dan enam. Nota teknikal, jadual perangkaan dan indikator-indikator daripada agensi terpilih turut terkandung dalam laporan ini. Maklumat mengenai metodologi, sumber data dan glosari boleh didapati melalui portal Jabatan.

Beberapa penambahbaikan telah dibuat bagi laporan yang merupakan siri kelima ini. Antaranya penulisan berkaitan topik Migrasi penduduk di peringkat nasional dan negeri dimasukkan pada bahagian ketiga. Selain itu, terdapat tambahan sembilan jadual statistik dan lima indikator terpilih daripada Kementerian dan agensi turut dimuatkan dalam laporan ini.

Jabatan merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah membekalkan maklumat yang diperlukan dan menyumbang kepada kejayaan penerbitan laporan ini. Cadangan dan pandangan ke arah penambahbaikan penerbitan ini pada masa hadapan amatlah dihargai.

DATO' SRI DR. MOHD UZIR MAHIDIN

Ketua Perangkawan Malaysia
Ogos 2022

SINGKATAN

2008 SNA	: <i>System of National Accounts 2008</i>
b	: bilion
d.s.b.	: dan sebagainya
IHP	: Indeks Harga Pengguna
ILO	: <i>International Labour Organization</i>
IMF	: <i>International Monetary Fund</i>
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
MB	: Majlis Bandaraya
MD	: Majlis Daerah
MIDA	: <i>Malaysian Investment Development Authority</i>
MP	: Majlis Perbandaran
MPOB	: <i>Malaysian Palm Oil Board</i>
MSIC	: <i>Malaysia Standard Industrial Classification</i>
OECD	: <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>
OSHA	: <i>Occupational Safety and Health Act</i>
PBT	: Pihak Berkuasa Tempatan
R.O.C	: <i>Republic of China</i>
SARS	: Sindrom pernafasan akut teruk
ST	: Suku tahun
t.t.t.l.	: tidak terkelas di tempat lain
UN WESP	: <i>United Nations World Economic Situation and Prospects</i>
USA	: <i>United States of America</i>
W.P.	: Wilayah Persekutuan

SIMBOL

..	: tidak berkenaan
-	: tidak tersedia
e	: anggaran
p	: permulaan
a	: nilai ditambah kurang daripada RM5 juta
&	: dan
r	: <i>revised</i>
t	: tahun
%	: peratus

UNIT/UKURAN

RM	: Ringgit Malaysia
USD	: Mata wang United States of America (USA)
S\$	: Mata wang Singapore
NT\$	: Mata wang Taiwan
Won	: Mata wang Republic of Korea
Kg	: Kilogram

NOTA

1. Kawasan Euro: Negara Germany, France, Ireland, Spain, Italy, Greece, Belgium, Luxembourg, Netherlands, Austria, Portugal, Finland, Slovenia, Cyprus, Malta, Slovakia, Estonia, Latvia dan Lithuania
2. Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

KANDUNGAN

KATA PENGANTAR	i
SINGKATAN / SIMBOL	ii
UNIT/ UKURAN / NOTA	iii
KANDUNGAN	iv
SENARAI JADUAL	vi
SENARAI CARTA	ix
SENARAI PAPARAN	xi
SOROTAN UTAMA	xiii
01 PENGENALAN	
Senario ekonomi global	3
Senario ekonomi Malaysia	16
Pertumbuhan ekonomi Malaysia 2021	18
Pertumbuhan ekonomi Malaysia suku tahun pertama 2022	29
Rencana 1: Indeks nilai ditambah ekonomi mengikut negeri, 2020-2021	39
Prestasi ekonomi negeri 2021	52
Pertumbuhan ekonomi mengikut negeri	53
Struktur ekonomi mengikut negeri	58
KDNK per kapita	58
02 PRESTASI EKONOMI SABAH	
Sosioekonomi Sabah 2021	63
Prestasi ekonomi Sabah 2021	64
Prestasi Mengikut Sektor	67
Sektor Pertanian	67
Sektor Perlombongan dan pengkuarian	68
Sektor Pembinaan	68
Sektor Pembuatan	69
Sektor Perkhidmatan	69
* Perdagangan borong dan runcit	70
* Perkhidmatan maklumat dan komunikasi	70
* Pengangkutan dan penyimpanan	71
* Penginapan dan makanan & minuman	71
* Perkhidmatan perniagaan	71
* Perkhidmatan kesihatan swasta	72
* Perkhidmatan pendidikan swasta	72
* Perkhidmatan kerajaan	72
Kadar Vaksinasi 2021	75
Pakej Rangsangan Kerajaan Persekutuan dan kerajaan negeri	75
Pakej Rangsangan, bantuan dan insentif kerajaan negeri, 2020-2022	76
Indeks Harga Pengguna	77
Rencana 2: Industri Kelapa Sawit di negeri Sabah, Hala tuju pasca COVID-19	80
03 DEMOGRAFI SOSIAL	
Penduduk	97
* Kelahiran	100
* Kesuburan	102
* Kematian	103
* Jangkaan hayat	106
Tenaga Buruh	108
* Penduduk bekerja	108
* Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran	110
Statistik Siswazah	111
* Statistik siswazah Malaysia	111
* Statistik siswazah Sabah	114
Migrasi	116
* Migrasi Malaysia	116
* Migrasi Sabah	117

04	STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK	Statistik pelancongan domestik Malaysia * Statistik utama pelancongan domestik * Pelawat domestik * Perjalanan pelancongan domestik * Perbelanjaan pelancongan domestik Statistik pelancongan domestik Sabah * Kedatangan pelawat, 2021 * Negeri asal pelancong, 2021 * Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021 * Terimaan pelancongan domestik, 2020 * Tujuan perjalanan, 2020	121 121 122 122 122 123 123 123 124 124 125
05	STATISTIK PERDAGANGAN	Statistik perdagangan Malaysia * Jumlah perdagangan * Eksport * Eksport mengikut negara destinasi * Import * Import mengikut negara asal Sorotan perdagangan Sabah * Eksport dan import utama * Eksport barangan * Import barangan * Rakan dagang utama * Imbangan perdagangan	129 129 129 130 131 131 132 132 132 133 133 134
06	STATISTIK AKAUN KERAJAAN	Statistik akaun Kerajaan Persekutuan * Hasil Kerajaan Persekutuan * Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan * Perbelanjaan kumpulan wang COVID-19 Statistik akaun kerajaan negeri * Hasil kerajaan negeri * Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri * Surplus/defisit kerajaan negeri Pihak berkuasa tempatan Statistik akaun Kerajaan Negeri Sabah * Hasil Kerajaan Negeri Sabah * Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah * Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah * Pihak Berkuasa Tempatan Sabah	137 137 138 138 139 139 140 141 142 146 146 147 148 150
07	NOTA TEKNIKAL	Akaun Negara Indeks Harga Pengguna Penduduk Tenaga Buruh Statistik Siswazah Migrasi Pelancongan Domestik Statistik Perdagangan	155 159 160 165 168 171 174 179
08	JADUAL STATISTIK	Akaun Negara * KDNK Nasional * KDNK Negeri * KDNK Sabah Indeks Harga Pengguna Penduduk Statistik Pertubuhan Perniagaan Tenaga Buruh Statistik Siswazah Statistik Pelancongan Eksport dan import Alam Sekitar Indeks Kebahagiaan Rakyat	185 185 234 250 252 254 257 257 263 265 267 268 270

09	INDIKATOR LAIN TERPILIH	Pusat Maklumat Harta Tanah Negara	275
		Kementerian Pendidikan Malaysia	280
		Kementerian Kesihatan Malaysia	281
		Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman	283
		Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	284
		Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)	284
		Kementerian Sumber Manusia	284
		Polis Diraja Malaysia	286
		MIDA	287
		Kementerian Kewangan Malaysia	292
		Kementerian Pengangkutan Malaysia	293
		Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia	293

SENARAI JADUAL

1.1	Perubahan peratusan tahunan KDNK bagi negara terpilih (%), 2013-2021	4
1.2	Perubahan peratusan produktiviti buruh tahunan mengikut aktiviti ekonomi, 2020-2021	28
1.3	Perubahan peratusan KDNK suku tahunan bagi negara terpilih, ST1 2020-ST1 2022	35
1.4	KDNK per kapita mengikut negeri, 2020-2021 pada harga semasa (RM)	58
1.5	Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi, 2021	59
1(a)	Skor dan penerangan	44
1(b)	Indeks nilai ditambah mengikut negeri (2019=100), Malaysia, 2020-2021	45
1(c)	Indeks nilai ditambah mengikut negeri dan sektor utama (2019=100), Malaysia, 2020-2021	46
2.1	Statistik industri kelapa sawit, Sabah, 2020-2021	74
2.2	Prestasi sektor Perkhidmatan, Sabah, 2020-2021	74
2.3	Purata harga item terpilih, Sabah, 2020-2021	78
2.4	Perubahan tahunan IHP mengikut kumpulan utama, Sabah, 2020-2021	79
2.5	Perubahan tahunan subkumpulan makanan dan minuman bukan alkohol, Sabah, 2020-2021	79
2(a)	Destinasi utama eksport minyak sawit Malaysia, 2019-2021	80
2(b)	Kawasan tanaman kelapa sawit di Malaysia (juta hektar), 2016-2021	81
2(c)	Bilangan sampel mengikut tahun	85
2(d)	Pengeluaran minyak sawit mentah Malaysia (juta tan), 2019-2021	86
2(e)	Produktiviti buah tandan segar Malaysia (t ha ⁻¹), 2019-2021	87
2(f)	Harga minyak sawit mentah Sabah dan Wilayah Sabah, 2019-2021	87
2(g)	Eksport kelapa sawit dan produk kelapa sawit negeri Sabah, 2019-2021	88
2(h)	Import produk kelapa sawit (juta tan), Sabah, 2019-2021	89
2(i)	Keputusan analisis regresi model keseluruhan	89
2(j)	Keputusan analisis regresi model keseluruhan berdasarkan tahun	90
3.1	Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sabah, 2020-2021	97
3.2	Struktur umur penduduk, Sabah, 2020-2021	97
3.3	Nisbah tanggungan, Sabah, 2020-2021	98
3.4	Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sabah, 2020-2021	98
3.5	Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sabah, 2020 ('000)	99
3.6	Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	100
3.7	Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020 (setiap 1,000 penduduk)	101
3.8	Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap wanita berumur 15-49 tahun)	102
3.9	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	103
3.10	Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)	104
3.11	Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020	106
3.12	Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sabah, 2016-2021	109
3.13	Penduduk bekerja mengikut sektor, Sabah, 2016-2021	110
3.14	Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2020-2021	115
3.15	Lima negeri destinasi oleh migran dari Sabah dan negeri asal oleh migran ke Sabah, 2020	117
4.1	Statistik utama pelancongan domestik, 2020-2021	121
4.2	Bilangan pelawat domestik (juta) mengikut jenis pelawat, 2020-2021	122
4.3	Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik (juta) ke Sabah, 2020-2021	123

SENARAI JADUAL

5.1	Eksport barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2015-2021	132
5.2	Import barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2015-2021	133
5.3	Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sabah, 2021	134
6.1	Hasil Kerajaan Persekutuan, 2019-2020	137
6.2	Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2019-2020	138
6.3	Perbandingan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020	147
6.4	Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020	148
6.5	Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020	148
6.6	Kedudukan kewangan PBT Sabah, 2019-2020- RM juta	151
8.1	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta	185
8.2	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 - Perubahan peratusan tahunan	188
8.3	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK	191
8.4	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta	194
8.5	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 - Perubahan peratusan tahunan	196
8.6	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK	198
8.7	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	200
8.8	KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	200
8.9	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	201
8.10	KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	201
8.11	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta	202
8.12	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	208
8.13	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	214
8.14	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK	220
8.15	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - RM juta	226
8.16	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya	228
8.17	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya	230
8.18	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 - Peratus sumbangan kepada KDNK	232
8.19	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - RM juta	234
8.20	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	234
8.21	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - RM juta	235
8.22	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	235
8.23	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	236
8.24	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - RM juta	237
8.25	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Perubahan peratusan tahunan	237
8.26	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	238
8.27	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	238
8.28	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - RM juta	239
8.29	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Perubahan peratusan tahunan	239
8.30	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	240

SENARAI JADUAL

8.31	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	240
8.32	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - RM juta	241
8.33	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Perubahan peratusan tahunan	241
8.34	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	242
8.35	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	242
8.36	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - RM juta	243
8.37	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Perubahan peratusan tahunan	243
8.38	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	244
8.39	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	244
8.40	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - RM juta	245
8.41	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Perubahan peratusan tahunan	245
8.42	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	246
8.43	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	246
8.44	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - RM juta	247
8.45	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Perubahan peratusan tahunan	247
8.46	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	248
8.47	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	248
8.48	KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM juta	249
8.49	KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM	249
8.50	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2015-2021 - RM juta	250
8.51	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2015-2021 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	251
8.52	Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021	252
8.53	Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021	252
8.54	Indeks Harga Pengguna, Sabah & W.P. Labuan, 2015-2021	253
8.55	Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna, Sabah & W.P. Labuan, 2015-2021	253
8.56	Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, Malaysia, 2015-2021	254
8.57	Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020	255
8.58	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2015-2021	256
8.59	Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2020	257
8.60	Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, Malaysia, 2021	257
8.61	Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, Malaysia, 2021	258
8.62	Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021	259
8.63	Kadar pengangguran mengikut negeri, Malaysia, 2015-2021	262
8.64	Statistik utama siswazah, Sabah, 2016-2021	263
8.65	Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021	264
8.66	Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021	264
8.67	Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2015-2021	265
8.68	Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021	266
8.69	Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, Malaysia, 2015-2021-RM juta	267
8.70	Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sabah, 2015-2021 - RM juta	268
8.71	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, Malaysia, 2017-2020	268
8.72	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2020	269
8.73	Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2017-2020	269
8.74	Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2017-2020	270
8.75	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021	270
8.76	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021	271

SENARAI JADUAL

9.1	Bilangan hotel mengikut lokasi, Sabah, 2021	275
9.2	Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2015-2021	275
9.3	Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sabah, 2015-2021	275
9.4	Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021	276
9.5	Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sabah, 2021	278
9.6	Siri masa ringkasan nilai transaksi harta tanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sabah, 2015-2021	279
9.7	Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020	280
9.8	Siri masa bilangan kes penyakit berjangkit, Sabah, 2015-2020	281
9.9	Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sabah, 2020	281
9.10	Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sabah, 2020	281
9.11	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam, 2015-2020	282
9.12	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta, 2015-2020	282
9.13	Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2015-2021	283
9.14	Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2020	284
9.15	Statistik jenayah, Sabah, 2018-2020	286
9.16	Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2016-2021, USD juta	286
9.17	Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021	287
9.18	Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2018-2021	289
9.19	Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sabah, 2018-2021	291
9.20	Nilai pelaburan projek pembuatan yang diluluskan oleh penyertaan asing mengikut negara, Sabah, 2018-2021	292
9.21	Nilai pemberian sebenar kepada kerajaan negeri, Sabah, 2020	292
9.22	Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sabah, 2015-2021	293
9.23	Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020	293

SENARAI CARTA

1.1	KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar	21
1.2	KDNK mengikut kaedah pengeluaran dan perbelanjaan (% sumbangan) pada harga malar	21
1.3	Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan	21
1.4	Prestasi sektor Pembuatan, tahunan	22
1.5	Prestasi sektor Pertanian, tahunan	22
1.6	Prestasi sektor Pembinaan, tahunan	22
1.7	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, tahunan	23
1.8	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan	23
1.9	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan	23
1.10	Prestasi pembentukan modal tetap kasar, tahunan	24
1.11	Prestasi eksport, tahunan	24
1.12	Prestasi import, tahunan	24
1.13	KDNK - Nilai ditambah dan perubahan peratusan tahunan, 2020-2022	32
1.14	KDNK pelarasan musim - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya, 2019-2022	32
1.15	Prestasi sektor Perkhidmatan, suku tahunan	32
1.16	Prestasi sektor Pembuatan, suku tahunan	32
1.17	Prestasi sektor Pertanian, suku tahunan	33
1.18	Prestasi sektor Pembinaan, suku tahunan	33
1.19	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, suku tahunan	33
1.20	Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir, suku tahunan	34
1.21	Prestasi pembentukan modal tetap kasar, suku tahunan	34
1.22	Prestasi eksport dan import, suku tahunan	34
1.23	Pertumbuhan KDNK bulanan, suku tahunan dan tahunan	34
1.24	Indeks Pelopor (2015=100) dan kitaran perniagaan (kawasan bertorek kelabu), Januari 1991 hingga Mei 2022	38
1.25	Sumbangan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi, 2021	59

SENARAI CARTA

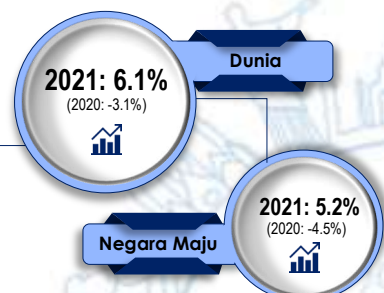
1(a)	Carta pengagihan skor mengikut sektor ekonomi dan negeri	47
1(b)	Plot skor dengan indeks nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021	48
1(c)	Plot skor dengan pertumbuhan KDNK mengikut negeri, Malaysia, 2021	48
1(d)	Plot skor dengan nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021	49
2.1	Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK, Sabah, 2015-2021	65
2.2	Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Sabah, 2021	65
2.3	Kadar pertumbuhan mengikut sektor, Sabah, 2019-2021	65
2.4	Prestasi sektor Pertanian, Sabah, 2020-2021	73
2.5	Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Sabah, 2015-2021	73
2.6	Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Sabah, 2021	73
2.7	Peratus sumbangan subsektor perdagangan borong dan runcit, Sabah, 2021	73
2.8	Peratus sumbangan subsektor pengangkutan dan penyimpanan, Sabah, 2021	73
2.9	Peratus sumbangan subsektor pendidikan swasta, Sabah, 2021	73
2.10	Perubahan tahunan IHP, Sabah, 2011-2021	79
2(a)	Purata harga minyak sawit mentah Malaysia, 2019-2021	82
2(b)	Jumlah kes positif COVID-19 di negeri Sabah dan Malaysia, 2020-2021	83
2(c)	Pengeluaran minyak sawit berdasarkan wilayah, 2019-2021	86
2(d)	Pengeluaran dan harga minyak sawit mentah Malaysia, 2019-2021	88
2(e)	Pengeluaran minyak sawit mentah dan produktiviti buah tandan segar, Sabah, 2019-2021	91
3.1	Penduduk mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020	99
3.2	Kadar kelahiran kasar, Sabah, 2011-2020	100
3.3	Kadar kesuburan jumlah, Sabah, 2011-2020	102
3.4	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2010-2020 (setiap 1,000 penduduk)	103
3.5	Kadar kematian bayi, Sabah, 2010-2020	103
3.6	Nisbah mortaliti ibu bersalin, Sabah, 2010-2020	104
3.7	Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Sabah, 2010-2021	108
3.8	KPTB dan kadar pengangguran, Sabah, 2010-2021	110
3.9	Statistik utama siswazah, Malaysia, 2020-2021	111
3.10	Statistik utama siswazah, Sabah, 2020-2021	114
3.11	Statistik utama siswazah mengikut jantina, Sabah, 2021	115
3.12	Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2018 dan 2020	116
4.1	Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sabah, 2021	123
5.1	Perdagangan Sabah dengan dunia, 2015-2021	132
6.1	Kutipan hasil kerajaan negeri, 2019-2020	139
6.2	Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2019-2020	140
6.3	Surplus/defisit mengikut negeri, 2019-2020 - RM juta	141
6.4	Prestasi kewangan 10 dewan/majlis bandaraya tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	143
6.5	Prestasi kewangan 10 majlis perbandaran tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	144
6.6	Prestasi kewangan 10 majlis daerah tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020	145
6.7	Hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2020	146
6.8	Siri masa hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2015-2020	146
6.9	Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2015-2020	147
6.10	Hasil cukai taksiran PBT Sabah, 2019-2020	152

SENARAI PAPARAN

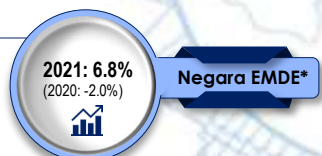
2.1	Nilai ditambah mengikut sektor utama Sabah, 2021	66
2.2	Komposisi sektor Pembinaan, Sabah, 2021	69
2.3	Penyumbang utama dan pertumbuhan 2021 bagi subsektor Perkhidmatan	70
3.1	Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Sabah, 2020	105
3.2	Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Sabah, 2020	105
3.3	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Sabah, 2017-2021	106
3.4	Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Sabah, 2017-2021	107
3.5	Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Sabah, 2017-2021	107
3.6	Siswazah bekerja mengikut jenis aktiviti ekonomi, Malaysia, 2021 ('000)	112
3.7	Statistik gaji & upah siswazah mengikut kumpulan umur, Malaysia, 2020-2021	112
3.8	Statistik gaji & upah siswazah mengikut jantina, Malaysia, 2020-2021	113
3.9	Statistik gaji & upah siswazah mengikut aktiviti ekonomi, Malaysia, 2020-2021	113
4.1	Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2020-2021	122
4.2	Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2020-2021	123
4.3	Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sabah, 2021	124
4.4	Terimaan pelancongan domestik, 2019-2020	124
4.5	Terimaan daripada pelawat domestik ke Sabah mengikut komponen, 2019-2020	125
4.6	Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Sabah, 2020	125
5.1	Rakan dagangan utama, Malaysia, 2021	130
5.2	Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke China, 2021	130
5.3	Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke Singapore, 2021	130
5.4	Produk yang menyumbang peningkatan import dari China, 2021	131
5.5	Produk yang menyumbang peningkatan import dari Singapore, 2021	131

GLOBAL

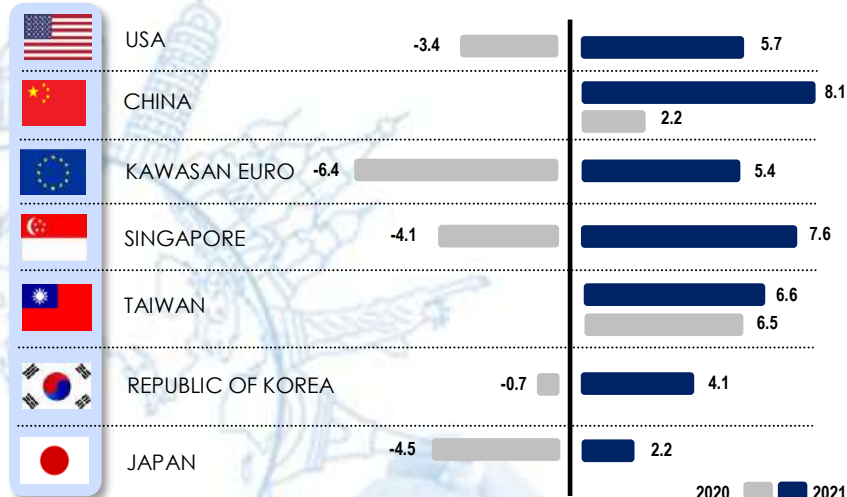
Perubahan peratusan tahunan KDNK bagi negara terpilih (%), 2020-2021

- USA ↑ 5.7%
- Kawasan Euro ↑ 5.4%
- Japan ↑ 2.2%
- United Kingdom ↑ 7.4%
- Negara maju yang lain ↑ 5.1%

- Emerging and Developing Asia ↑ 7.3%
- Emerging and Developing Europe ↑ 6.7%
- Latin America and the Caribbean ↑ 6.9%
- Middle East and Central Asia ↑ 5.8%
- Sub-Saharan Africa ↑ 4.6%

- Ekonomi di peringkat global mulai memulih pada 2021, dengan pertumbuhan 6.1 peratus berbanding penyusutan 3.1 peratus pada 2020.
- Semua ekonomi negara terpilih mencatatkan pertumbuhan yang lebih baik pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya.
- Ekonomi China dan Taiwan terus kukuh dipacu oleh aktiviti eksport produk elektro-mekanikal dan permintaan terhadap industri semikonduktor.

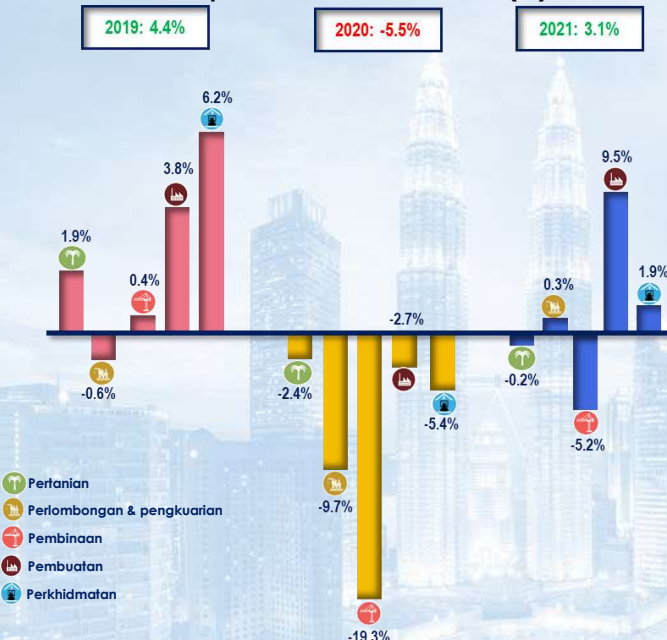
“Ekonomi dunia diunjurkan menurun kepada **2.9%** pada tahun **2022**.”

Sumber: World Bank, June 2022

Sumber: National Statistics Office (NSO) dan IMF World Economic Outlook, July 2022
*Emerging Markets Developing Economies

MALAYSIA

Perubahan peratusan tahunan KDNK (%), 2019-2021

Ekonomi Malaysia diunjurkan meningkat kepada **5.3%** sehingga **6.3%** pada tahun **2022**.

Unjuran pertumbuhan mengikut sektor:

- Perkhidmatan **6.9%**
- Pembinaan **6.1%**
- Pembuatan **5.2%**
- Perdagangan dan pengkuaran **2.5%**
- Pertanian **1.5%**

Sumber: BNM, 2022

Prestasi Indikator Terpilih, 2021

Sumber: Laporan Sosioekonomi Negeri 2021

KDNK

RM78.7 b

2021: 1.1%

(2020: -9.2%)

INDEKS HARGA PENGGUNA**

1.6%

(2020: -1.9%)

JUMLAH PENDUDUK

3.41 juta

(2020: 3.42 juta)

3 daerah dengan

bilangan penduduk tertinggi:

Kota Kinabalu* : 500.4 ribu orang

Sandakan* : 439.1 ribu orang

Tawau* : 372.6 ribu orang

Nisbah Jantina

Lelaki

109

Perempuan

100

Struktur Umur Penduduk

Penduduk berumur 0 -14 tahun (umur muda)

25.9%

Penduduk berumur 15 - 64 tahun (umur bekerja)

68.4%

Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)

5.7%

Indeks Kebahagiaan Rakyat

6.3

Jumlah Jenayah Kekerasan*

483

Jumlah Jenayah Harta Benda*

3,316

Nota:

PBT = Pihak Berkuasa Tempatan

Pertumbuhan

Sumbangan

*Data tahun 2020

**Termasuk W.P. Labuan

PRESTASI EKONOMI MENGIKUT SEKTOR

PERKHIDMATAN

47.3%

1.8%

(2020: -7.3%)

PERLOMBONGAN & PENGKUIARIAN

26.0%

2.4%

(2020: -12.3%)

PERTANIAN

15.9%

-2.4%

(2020: -6.7%)

PEMBUATAN

7.5%

-1.8%

(2020: -6.6%)

PEMBINAAN

3.0%

7.9%

(2020: -29.1%)

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

3.8 juta pelawat domestik (2020: 10.3 juta pelawat domestik)

1.1 juta pelancong (2020: 2.5 juta pelancong)

-63.1%

-56.5%

STATISTIK AKAUN KERAJAAN* Hasil Kerajaan Negeri Sabah

RM3,591.3 juta

(2019: RM4,264.3 juta)

-15.8%

Pendapatan PBT Sabah

RM447.9 juta

(2019: RM506.4 juta)

-11.6%

Dewan Bandaraya Kota Kinabalu merekodkan pendapatan tertinggi sebanyak **RM146.4 juta** pada tahun 2020 berbanding PBT lain di Sabah.

STATISTIK PERDAGANGAN

Jumlah Perdagangan: **RM42.5 b**

Eksport barangan :

RM34.3 b

(2020: RM23.9 b)

43.6%

Import barangan :

RM8.2 b

(2020: RM16.9 b)

51.5%

Eksport Barangan Utama

RM16.9 b

(2020: RM12.6 b)

49.2%

Minyak kelapa sawit

RM6.1 b

(2020: RM4.2 b)

17.7%

Petroleum mentah

RM2.6 b

(2020: RM0.8 b)

7.7%

Gas asli cecair (LNG)

Import Barangan Utama

RM1.2 b

(2020: RM0.6 b)

14.8%

Baja, dikilangkan

RM0.8 b

(2020: RM0.6 b)

9.4%

Keluaran petroleum bertapis

RM0.5 b

(2020: RM0.4 b)

6.0%

Beras

Bilangan Tenaga Buruh

2,022.0

ribu orang (2020: 2,032.6 ribu orang)

Kadar Pengangguran

8.2%

(2020: 8.0%)

Statistik Siswazah

Bilangan siswazah:

391.1

ribu orang (2020: 382.6 ribu orang)

Tenaga buruh siswazah:

342.0

ribu orang (2020: 337.5 ribu orang)

Sumber: Laporan Sosioekonomi Negeri Sabah 2021

PENGENALAN

SENARIO EKONOMI GLOBAL

- Pelaksanaan program imunisasi bagi membendung penularan COVID-19
- Prospek ekonomi global 2022

SENARIO EKONOMI MALAYSIA

- Pertumbuhan ekonomi Malaysia 2021
- Inflasi
- Pasaran tenaga buruh
- Luar tenaga buruh
- Produktiviti buruh
- Pertumbuhan ekonomi Malaysia suku tahun pertama 2022
- Prospek ekonomi Malaysia 2022
- Rencana 1: Indeks nilai ditambah ekonomi mengikut negeri, 2020-2021

PRESTASI EKONOMI NEGERI 2021

- Pertumbuhan ekonomi mengikut negeri
- Struktur ekonomi mengikut negeri
- KDNK per kapita

SENARIO EKONOMI GLOBAL

Manifestasi keteguhan pemulihan ekonomi dunia diperlihatkan melalui pencapaian Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) yang meningkat sebanyak 6.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: -3.1%) berdasarkan laporan oleh *International Monetary Fund* (IMF) dalam *World Economy Outlook* (WEO) July 2022. Pembukaan semula aktiviti ekonomi di seluruh dunia menghidupkan kembali sektor Perkhidmatan lantas mendorong pertumbuhan ekonomi. Aktiviti-aktiviti yang melibatkan kehadiran fizikal seperti pelancongan, hospitaliti dan penerbangan kian rancak berbanding tahun sebelumnya ekoran daripada kelonggaran sekatan perjalanan. Ini turut didorong oleh keberkesanan pelaksanaan program vaksinasi yang telah dijalankan di seluruh dunia dengan kadar vaksinasi ialah 49.0 peratus pada Disember 2021 (*Our World in Data*, 2021). Meskipun begitu, pelaksanaan vaksinasi adalah tidak sekata merentasi seluruh dunia apabila negara maju mempunyai kadar vaksinasi yang lebih tinggi berbanding negara yang sedang membangun seperti yang dilaporkan oleh *United Nations* dalam laporan *World Economic Situation and Prospects* (UN WESP) 2022. Perdagangan antarabangsa terus kukuh dengan merekodkan peningkatan dalam volum barangan dan perkhidmatan sebanyak 10.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: -7.9%) berikutan daripada pemulihan dalam rantai bekalan global serta didorong oleh perbelanjaan pengguna yang semakin meningkat. Walau bagaimanapun, pemulihan ini sedikit terjejas akibat daripada kemunculan varian baharu Omicron sejak akhir November 2021.

United States of America (USA)

USA kembali pulih apabila mencatatkan pertumbuhan ekonomi yang lebih mampan pada tahun 2021. Memetik kenyataan daripada *Bureau of Economic Analysis USA* (BEA) 2022, USA mengalami pemulihan ekonomi yang signifikan pada tahun 2021 iaitu 5.7 peratus berbanding pada tahun 2020 (-3.4%). Prestasi yang memberangsangkan ini merupakan lonjakan terbesar selepas pertumbuhan kukuh 7.2 peratus pada tahun 1984. Kegiatan ekonomi yang rancak terutamanya pada suku tahun keempat 2021 pada kadar 6.9 peratus menyumbang kepada pertumbuhan ini.

6.1% KDNK
dunia, manifestasi
pemulihan ekonomi
2021

Perkembangan ekonomi di negara ini turut dipacu oleh *Personal Consumption Expenditure* (PCE) yang meningkat pada kadar 7.9 peratus (2020: -3.8%) susulan daripada pembukaan semula aktiviti ekonomi (BEA, 2022). Perbelanjaan khususnya bagi barangan dan perkhidmatan merupakan faktor kepada peningkatan ini. Perbelanjaan dalam barangan berkembang pada kadar 12.2 peratus (2020: 4.6%) dengan penyumbang utamanya adalah barangan-barangan lain yang tidak tahan lama (barangan permainan dan barangan farmasi), pakaian & kasut, serta barangan rekreasi & kenderaan. Selain itu, perbelanjaan dalam perkhidmatan bertumbuh pada kadar 5.8 peratus (2020: -7.5%) dirangsang oleh permintaan yang tinggi dalam perkhidmatan kewangan dan insurans, pengangkutan, segmen kesihatan dan perkhidmatan penginapan, makanan dan minuman.

Seterusnya, perbelanjaan terhadap pelaburan kasar meningkat 9.8 peratus berbanding penurunan 5.5 peratus pada tahun lepas didorong oleh pelaburan tetap dan pelaburan rumah kediaman.

Berdasarkan BEA 2022, industri perdagangan merupakan salah satu tunjang kekuatan ekonomi USA dan merekodkan kadar pertumbuhan eksport sebanyak 4.5 peratus berbanding pada tahun sebelumnya (2020: -13.6%) disokong oleh peningkatan dalam eksport barangan sebanyak 7.6 peratus. Antara komoditi utama eksport barangan adalah barangan pengguna, baja, makanan dan minuman serta barangan industri. Pada masa yang sama, import mengukuh 14.0 peratus (2020: -8.9%) diterajui oleh barangan bukan makanan dan barangan pengguna bukan automotif.

Jadual 1.1 Perubahan peratusan tahunan KDNK bagi negara terpilih (%), 2013-2021

Negara	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ekonomi Dunia	3.5	3.6	3.5	3.3	3.8	3.6	2.8	-3.1	6.1
Negara Maju	1.4	2.1	2.4	1.8	2.5	2.3	1.6	-4.5	5.2
USA	1.8	2.3	2.7	1.7	2.3	2.9	2.3	-3.4	5.7
Kawasan Euro	-0.2	1.4	2.0	1.9	2.6	1.9	1.3	-6.4	5.4
Germany	0.4	2.2	1.5	2.2	2.6	1.3	0.6	-3.7	2.6
France	0.6	1.0	1.1	1.1	2.3	1.8	1.5	-7.8	6.8
Japan	2.0	0.3	1.6	0.8	1.7	0.6	0.0	-4.5	2.2
UK	2.2	2.9	2.4	1.7	1.7	1.3	1.4	-9.3	7.4
Negara EMDE*	5.1	4.7	4.3	4.5	4.8	4.5	3.7	-2.0	6.8
China	7.8	7.4	7.0	6.8	6.9	6.7	6.0	2.2	8.1
Republic of Korea	3.2	3.2	2.8	2.9	3.2	2.9	2.2	-0.7	4.1
Singapore	4.8	3.9	3.0	3.3	4.5	3.5	1.3	-4.1	7.6
Thailand	2.7	1.0	3.1	3.4	4.2	4.2	2.3	-6.2	1.5
Philippines	6.8	6.3	6.3	7.1	6.9	6.3	6.1	-9.5	5.7
Indonesia	5.6	5.0	4.9	5.0	5.1	5.2	5.0	-2.1	3.7
Taiwan	2.5	4.7	1.5	2.2	3.3	2.8	3.0	6.5	6.6
Malaysia	4.7	6.0	5.1	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1

Sumber: World Bank, IMF World Economic Outlook July 2022 dan National Statistics Office (NSO)

*Emerging Markets Developing Economies

Perbelanjaan kad kredit mingguan juga bertumbuh pada kadar positif melebihi 0.04 peratus di beberapa daerah di USA sejajar dengan kadar perbelanjaan penggunaan peribadi yang semakin meningkat (IMF WEO, October 2021). Kadar penerimaan vaksin dos pertama yang tinggi dalam kalangan rakyat USA juga menyemai keyakinan rakyat untuk keluar berbelanja.

Memetik kenyataan laporan yang dikeluarkan oleh *U.S. Bureau of Labor Statistics* (BLS) 2022, pertambahan peluang pekerjaan sebanyak 2.6 juta pada tahun 2021 telah menyebabkan kadar pengangguran menurun kepada 5.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 8.1%). Ini turut disokong dengan peningkatan tenaga buruh dalam industri pelancongan dan hospitaliti melebihi 53,000 orang pada bulan Disember 2021 dan kadar pengangguran terendah yang direkodkan pada bulan yang sama iaitu 3.9 peratus. Walau bagaimanapun, 3.1 juta rakyat USA tidak bekerja kerana perniagaan majikan yang telah mufliis ataupun ditutup berikutan pandemik. Daripada jumlah tersebut, 15.9 peratus daripada mereka masih menerima gaji sewaktu tidak bekerja.

Kawasan Euro

Pelopor ekonomi ketiga terbesar selepas USA dan China iaitu kawasan Euro turut memulih seperti negara-negara lain. Menurut UN WESP, KDNK kawasan Euro bertumbuh pada kadar 5.4 peratus setelah mengalami kemerosotan 6.4 peratus pada tahun sebelumnya. Antara faktor pemulihan adalah pelonggaran langkah-langkah pembendungan COVID-19 yang dimansuhkan secara beransur-ansur susulan 75.0 peratus daripada populasinya telah menerima sekurang-kurangnya satu dos vaksin pada pertengahan bulan November 2021. Pelonggaran sekatan termasuk pembukaan semula perjalanan antarabangsa kian merancakkan industri pelancongan dengan peningkatan ketibaan pelancong

Pembukaan semula sempadan antarabangsa merancakkan industri pelancongan di **Greece, Italy dan Spain**

bagi negara yang amat bergantung kepada industri tersebut seperti Greece, Italy dan Spain. Pertumbuhan ekonomi negara-negara tersebut merekodkan pertumbuhan lebih baik, Greece, 8.0 peratus (2020: -8.2%), diikuti Italy, 6.0 peratus (2020: -8.9%) dan Spain, 4.5 peratus (2020: -10.8%). Pada masa yang sama, aktiviti perbelanjaan isi rumah disebabkan oleh pengguna mula membelanjakan simpanan yang terkumpul semasa pandemik memacu permintaan pengguna memulih dengan lebih cepat daripada penawaran. Perbelanjaan semasa pandemik mencerminkan trend penurunan ekor pelaksanaan sekatan yang membataskan pengguna daripada keluar dari rumah untuk berbelanja.

Industri automotif yang merupakan industri ekonomi penting bagi kebanyakan negara di kawasan Euro telah mengurangkan pengeluaran rentetan kekurangan produk semikonduktor (UN WESP, 2022). Pengurangan pengeluaran kereta di Germany serta pertikaian perdagangan antara European Union dan United Kingdom yang belum reda sedikit sebanyak membantutkan aliran perdagangan sekali gus menjadi antara faktor gangguan rantai bekalan di kawasan Euro.

Pasaran buruh mengalami trend ketidaktentuan rentetan penutupan aktiviti

perniagaan buat sementara waktu dan pengurangan masa beroperasi. Susulan itu, kerajaan dalam kalangan negara kawasan Euro menggunakan polisi baharu untuk menyokong pasaran buruh dengan melaksanakan program pengekalan pekerjaan seperti skim *furlough*. Menurut laporan oleh badan statistik Eurostat, kadar pengangguran masih berada pada tahap yang tinggi iaitu 7.7 peratus (2020: 8.0%).

China

China, salah satu peneraju utama ekonomi dunia mempamerkan pertumbuhan ekonomi 8.1 peratus pada tahun 2021 (2020: 2.2%) yang merupakan lonjakan terbesar sejak tahun 2011 sepadan dengan jangkaan pasaran (*National Bureau of Statistics (NBS) China*). Penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi China adalah kepesatan aktiviti dalam industri perdagangan dan perindustrian. Namun begitu, prestasi ekonomi pada suku tahun keempat menyederhana dengan kadar 4.0 peratus rentetan daripada usaha kerajaan ini dalam mengekang penularan varian baharu Omicron dengan melaksanakan semula sekatan pergerakan setempat.

Merujuk kepada laporan daripada *General Administration of Customs of People's Republic of China (GACC)*, volum barang dagangan bagi perdagangan antarabangsa khususnya meningkat 21.4 peratus pada tahun 2021 disokong oleh lonjakan dalam aktiviti eksport dan import masing-masing 21.2 peratus dan 21.5 peratus. Momentum pertumbuhan ini dipacu oleh kegiatan eksport yang tinggi bagi produk elektro-mekanikal, menyumbang kepada 59.0 peratus daripada jumlah kumulatif eksport. Jumlah kumulatif perdagangan antarabangsa pada tahun 2021 mencapai tahap tertinggi iaitu USD6 trilion buat pertama kalinya. Walau bagaimanapun, ketegangan perdagangan antara USA dan China yang masih berterusan telah mengganggu pengaliran perdagangan

China sekali gus mencetuskan masalah penyusutan dalam aktiviti pengeluaran dan eksport terhadap semikonduktor (UN WESP, 2022).

China turut berdepan dengan kemelut tenaga elektrik berikutan lonjakan nilai harga pasaran arang dan kekurangan bekalan tenaga elektrik (UN WESP, 2022) yang menggugat aktiviti eksport di negara ini. Krisis ini mengakibatkan kerajaan China mula mencatu penggunaan tenaga elektrik di sebahagian wilayah lantas menyekat pengeluaran di kebanyakan kilang termasuklah kilang yang membekalkan tenaga sehingga pengeluar utama bagi produk elektronik dan automobil. Sementara itu, pertumbuhan ekonomi benar menyusut pada suku tahun keempat 2021 susulan pelaburan hartanah yang lemah secara berterusan kerana kerajaan melaksanakan kawalan yang ketat terhadap penggiat pasaran hartanah (IMF WEO, *January 2022*).

Pasaran buruh China menyederhana pada tahun 2021, dengan kadar pengangguran di bandar 5.1 peratus iaitu berkurang sebanyak 0.5 mata peratus berbanding tahun sebelumnya (NBS, 2022). Tambahan pula, 12.7 juta peluang pekerjaan telah diwujudkan kesan daripada pemulihan ekonomi yang berterusan di samping polisi kerajaan yang memberi impak positif terhadap kebolehpasaran graduan lepasan universiti dan pekerja migran di luar bandar. Peningkatan pekerjaan dalam sektor Perkhidmatan iaitu borong dan runcit juga menjadi penstabil utama kepada pasaran buruh.

Ekonomi **Japan** merekodkan KDNK positif **2.2%**

Japan

Prestasi ekonomi Japan berada di landasan pemulihan dengan pertumbuhan KDNK 2.2 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: -4.5%) apabila kelonggaran berkaitan COVID-19 mula diberi selepas kadar imunisasi yang tinggi dicapai dalam kalangan rakyat Japan berdasarkan laporan oleh *Bank of Japan* (BOJ) dalam *Outlook for Economic Activity and Prices* (OEAP) 2022. Menurut *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD), kerajaan Japan menyalurkan sokongan yang padu dari segi dasar makroekonomi dan memastikan program imunisasi berkembang dengan pantas dalam usaha untuk merencanakan aktiviti ekonomi.

Namun begitu, momentum pertumbuhan untuk sektor berorientasikan eksport menjadi lemah akibat daripada gangguan rantai bekalan lantaran kekurangan bekalan semikonduktor. Hal ini mengekang industri automotif untuk beroperasi pada kapasiti penuh lantas memberi impak negatif kepada ekonomi (UN WESP, 2022). Permintaan domestik turut lembap bagi suku tahun pertama, kedua dan ketiga rentetan sentimen ekonomi dan isi rumah yang lemah akibat daripada penularan varian Delta. Walau bagaimanapun, permintaan domestik mula meningkat sejajar dengan pertumbuhan dalam perbelanjaan persendirian didorong oleh perbelanjaan di restoran dan aktiviti perjalanan. Sekatan berkaitan pandemik juga telah dimansuhkan pada penghujung bulan September 2021 lalu membenarkan pemilik restoran untuk menjalankan operasi perniagaan pada waktu malam dan had jumlah pelanggan yang dibenarkan bagi setiap meja ditingkatkan.

Dari segi kewangan pula, bank pusat Japan iaitu *Bank of Japan* (BOJ) melancarkan *Asset Purchase Programmes* (APPs) untuk merangsang kewangan semasa krisis pandemik dengan peningkatan dalam anggaran USD10.2 trilion terhadap aset berasaskan sekuriti. Hasil daripada pertambahan itu, jumlah aset tersebut melonjak sehingga mencecah USD25.9 trilion pada penghujung September 2021 hasil laporan daripada BOJ.

Sementara itu, pasaran buruh pula mengalami sedikit pemulihan dengan kadar individu yang bekerja adalah negatif 0.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: -3.3%) berdasarkan kenyataan daripada *Statistics Bureau of Japan*. Kadar individu bekerja masih berada pada paras rendah terutamanya pekerja kontrak dalam industri perkhidmatan yang memerlukan kehadiran fizikal meskipun terdapat peningkatan dalam tempoh masa bekerja. Selain itu, kadar pekerja tetap naik secara berterusan pada kadar 2.3 peratus terutamanya dalam sektor Perkhidmatan termasuk kebajikan, perubatan, kesihatan serta teknologi dan komunikasi.

Republic of Korea

Menurut *Bank of Korea* (BOK), ekonomi Korea bertumbuh mampan pada kadar 4.1 peratus selepas susut 0.7 peratus pada tahun 2020. Kejayaan usaha pantas kerajaan melaksanakan program imunisasi dilaporkan apabila kadar populasi rakyat Korea telah divaksin sepenuhnya menjangkau 80 peratus pada pertengahan Disember 2021 di samping sentiasa memberikan maklumat yang tepat berkaitan pandemik kepada rakyat merupakan antara pemacu kepada pemulihan ini (UN WESP, 2022). Situasi ini membolehkan kerajaan Korea melonggarkan sekatan terhadap aktiviti perhimpunan persendirian serta operasi perniagaan.

Lanjutan daripada itu, aktiviti eksport Korea giat dijalankan khususnya dalam pengeluaran produk ICT, dengan kadar peningkatan eksport tertinggi sejak 1996 iaitu 24.0 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 3.8%) seperti yang dilaporkan oleh *South Korea Ministry of Trade, Industry and Energy (MOTIE)*. Pertumbuhan ini didominasi oleh peningkatan eksport semikonduktor sebanyak 28.4 peratus terutamanya cip sistem serta cip memori dengan masing-masing meningkat 28.9 peratus dan 31.4 peratus. Pengeluaran cip memori meningkat susulan permintaan global yang stabil terhadap telefon bimbit dan server, sejajar dengan kebergantungan populasi dunia terhadap alat digital yang memuncak rentetan oleh penularan pandemik yang berpanjangan. Sementara itu, eksport automobil bertumbuh 24.2 peratus mencecah USD46.5 bilion dirangsang khususnya oleh pengeluaran kereta hibrid yang melonjak 71.0 peratus (MOTIE, 2022).

BOK turut melaporkan, pertumbuhan ekonomi juga disokong oleh perbelanjaan persendirian yang meningkat 6.3 peratus hasil daripada pelaksanaan kerajaan memperuntukkan bajet tambahan dan pelonggaran sekatan yang berkaitan dengan pandemik. Perbelanjaan kerajaan turut bertambah 8.3 peratus terutamanya perbelanjaan berkaitan pembelian vaksin, pentadbiran serta pembayaran balik insurans kesihatan. Namun begitu, sistem kewangan republik ini berpotensi untuk mengalami ketidakpastian disebabkan oleh peningkatan yang berterusan dalam hutang isi rumah dan peningkatan harga rumah menerusi laporan *Financial Stability Report (BOK FSR) 2021*. Harga hartanah naik mendadak 100 peratus pada suku tahun ketiga sejajar dengan peningkatan 9.9 peratus dalam harga jualan rumah secara keseluruhannya pada tahun 2021 dirangsang oleh permintaan yang tinggi terhadap pangapuri kos rendah dan sederhana dalam kalangan generasi muda.

Harga pasaran hartanah tetap melonjak dengan lebih pesat walaupun BOK telah memperkenalkan pelbagai kaedah dalam usaha meredakan pasaran hartanah antaranya peningkatan kadar polisi berkaitan hartanah (UN WESP, 2021).

Dari segi pasaran buruh pula, kadar pengangguran menurun pada paras 3.7 peratus dengan kadar individu yang bekerja meningkat 60.5 peratus (2020: 60.1%). Walau bagaimanapun, kerajaan republik ini telah memperluaskan pelaksanaan polisi fiskal dalam usaha menambahkan peluang pekerjaan.

Taiwan

Taiwan mengalami pengembangan ekonomi yang berbeza dengan negara-negara membangun yang lain hasil daripada usaha negara ini mengekang penularan pandemik COVID-19 dengan lebih pantas. Negara ini tidak melaksanakan sekatan perjalanan ketat yang boleh memberi impak buruk kepada aktiviti perniagaan berikutan rakyatnya masih boleh bebas bergerak dan menggunakan perkhidmatan awam seperti hari-hari biasa. *National Statistics Republic of China (Taiwan) (NSRC)* juga melaporkan, Taiwan menyaksikan perkembangan ekonomi yang tertinggi pada tahun 2021 dengan kadar KDNK mencapai 6.6 peratus (2020: 6.5%), rekod yang tertinggi sejak krisis kewangan antarabangsa pada 12 tahun yang lalu.

Susulan daripada perintah kawalan pergerakan yang diimplimentasikan oleh negara lain, ekonomi Taiwan mendapat manfaat yang besar antaranya permintaan global yang tinggi terhadap produk maklumat dan komunikasi (IT) dan elektronik. Permintaan terhadap barangan tersebut semakin memuncak hasil daripada peningkatan aktiviti persidangan video dan aktiviti secara maya dipengaruhi oleh dasar

bekerja dari rumah (BDR) serta aktiviti pembelajaran dalam talian. *Ministry of Economic Affairs Taiwan, R.O.C. Taiwan* (MOEA) menyatakan kadar permintaan eksport terhadap produk ICT dan elektronik yang diterima oleh syarikat-syarikat Taiwan pada tahun ini meningkat 22.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 19.4%). Selain itu, permintaan yang tinggi terhadap industri semikonduktor juga merupakan pemacu kepada pengembangan ekonomi Taiwan.

Walau bagaimanapun, industri pelancongan dan penerbangan masih bergelut untuk bangkit daripada kemerosotan kerana terjejas teruk disebabkan oleh kawalan sempadan yang ketat di Taiwan dan di seluruh dunia menyebabkan permintaan untuk penerbangan jatuh dengan ketara. Kenyataan ini turut disokong apabila syarikat penerbangan tempatan masih merekodkan kerugian pada tahun 2021.

Sementara itu, kadar pengangguran di Taiwan berada pada kadar 4.0 peratus berbanding 3.9 peratus pada tahun sebelumnya susulan daripada penutupan aktiviti perniagaan (NSRC, 2022). Bilangan tenaga buruh tertinggi direkodkan dalam sektor Pembuatan iaitu 3.0 juta orang diikuti dengan perdagangan borong dan runcit 1.9 juta orang (NSRC, 2022).

Singapore

Singapore merekodkan lantunan semula ekonomi pada tahun 2021 dengan peningkatan KDNK pada kadar 7.6 peratus setelah mengalami penguncupan pada tahun sebelumnya (2020: -4.1%) berdasarkan laporan *Ministry of Trade and Industry* (MTI) republik itu. Pengembangan ekonomi ini adalah yang tertinggi sejak 2010 iaitu 14.5 peratus setelah menghadapi Krisis Kewangan Global 2008/2009. Pemulihan ekonomi ini dipengaruhi oleh keberkesanan pelaksanaan program

inokulasi yang efisien dan pantas oleh kerajaan Singapore. Seajar dengan usaha yang dilakukan ini, *Ministry of Health of Singapore* memaklumkan kadar inokulasi dalam kalangan rakyat yang telah mendapatkan sekurang-kurangnya satu dos vaksin adalah 87.0 peratus daripada jumlah populasi.

Industri berorientasikan eksport merupakan penyumbang utama kepada pengembangan ekonomi Singapore dengan mempamerkan pertumbuhan yang rancak dalam sektor Pembuatan pada kadar 13.2 peratus berbanding 7.5 peratus pada tahun sebelumnya (MTI, 2022). Kenyataan ini disokong oleh kenaikan pengeluaran produk elektrik & elektronik (E&E) yang seajar dengan permintaan dunia yang tinggi terhadap item semikonduktor terutamanya produk cip.

Pada masa yang sama, *Ministry of Manpower of Singapore* (MOM) mengeluarkan kenyataan peningkatan 41,400 orang yang bekerja berbanding kemerosotan 166,600 orang pada tahun 2020 telah mencerminkan pemulihan yang signifikan terhadap pasaran buruh. Prestasi yang memberangsangkan ini disumbangkan oleh pertumbuhan positif penduduk tetap Singapore yang bekerja sebanyak 71,300 orang berbanding tahun sebelumnya (2020: 14,900 orang).

KDNK Singapore meningkat
7.6% berbanding -4.1%
pada tahun 2020

PELAKSANAAN PROGRAM IMUNISASI BAGI MEMBENDUNG PENULARAN COVID-19

Program vaksinasi terus dipergiat di serantau dunia dalam usaha untuk membendung penularan kadar kebolehsangkitan virus COVID-19 bagi memastikan tahap imunisasi individu serta persekitaran selamat untuk menjalani rutin harian seperti biasa. Setiap negara di dunia melakukan pelbagai strategi untuk memastikan program vaksinasi berjalan dengan lancar dan efisien seterusnya mencapai matlamat pembentukan imuniti kelompok dalam negara. Namun begitu, perbezaan jumlah ketersediaan bekalan vaksin dan akses kepada vaksin bagi setiap negara telah mengakibatkan berlakunya jurang yang besar dalam kemajuan keberhasilan program pemberian vaksin antara negara. Kenyataan ini disokong menerusi kadar pemberian vaksin di kalangan negara kurang membangun yang hanya mencapai 23.9 peratus berbanding 147.4 peratus bagi negara maju pada tahun 2021 (UN WESP, 2022).

United States of America (USA)

Sejak 14 Disember 2020, program vaksinasi di USA dijayakan melalui kebersamaan dan penglibatan daripada semua pihak seiring dengan strategi kerajaan negara tersebut untuk mencapai status imuniti kelompok dalam populasi negaranya. Antara program yang dianjurkan adalah *Federal Retail Pharmacy Program (FRPP)*, *Health Center COVID-19 Vaccine Program* dan *Rural Health Clinic COVID-19 Vaccine Distribution (RHCVD) Program*.

Agensi kesihatan kerajaan pusat iaitu *Centers for Disease Control and Prevention (CDC)* telah mengadakan kerjasama dengan farmasi di seluruh negara melalui FRPP. FRPP dilancarkan untuk memastikan kadar pemberian vaksin COVID-19 adalah menyeluruh iaitu meliputi semua populasi dalam komuniti USA. Program yang bermula pada 11 Februari 2021 ini melibatkan 21 cawangan farmasi kebangsaan

dengan jumlah 40,000 farmasi runcit yang aktif beroperasi serta rangkaian farmasi dalam talian seperti dinyatakan oleh CDC. Pengambilan vaksin ditawarkan menerusi pusat vaksinasi berskala besar, farmasi, tempat kerja atau sekolah. *Pfizer-BioNTech*, *Moderna* dan *Janssen* merupakan antara vaksin yang digunakan serta diberikan secara percuma kepada rakyat dan dibayar melalui insurans swasta dan awam. Bagi penerima vaksin yang tidak mempunyai perlindungan insurans, pembayaran kos vaksinasi akan dilakukan oleh *Provider Relief Fund (PRF)*. Selain itu, kerajaan USA telah membuat pembelian sebanyak 600 juta dos vaksin daripada *Pfizer Inc.* dan *Moderna Inc.* bagi menampung keperluan vaksin bagi 300 juta orang pada 11 Februari 2021. Menurut *Our World in Data*, jumlah keseluruhan populasi USA yang telah lengkap divaksinasi pada penghujung bulan Disember 2021 adalah 62.9 peratus dan 22.5 peratus telah menerima dos penggalak hasil daripada program vaksinasi ini.

Kawasan Euro

Kebanyakan daripada negara kawasan Euro memperkenalkan program inokulasi COVID-19 bermula pada penghujung tahun 2020 iaitu antara 26 hingga 31 Disember 2020. Seterusnya, kumpulan pertama vaksin jenama *Pfizer* diedarkan kepada kawasan Euro oleh pengilang vaksin seperti dilaporkan oleh *European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)*. Kawasan Euro telah menggunakan suntikan pelalian vaksin jenama *Moderna*, *Janssen*, *Novavax* dan *AstraZeneca* ke atas rakyat mereka. Program inokulasi dijalankan melalui pelbagai fasa bergantung kepada negara masing-masing dengan memulakan vaksinasi ke atas golongan yang mempunyai risiko tinggi dijangkiti COVID-19. Sebahagian negara mengutamakan golongan warga emas, petugas pusat jagaan, petugas barisan hadapan, kakitangan kesihatan dan kumpulan rentan dengan masalah morbiditi, manakala sebahagian yang

lain pula mendahulukan pemberian vaksin kepada penjawat awam seperti polis, bomba dan pendidik.

Antara lokasi pemberian vaksin adalah pusat vaksinasi berskala besar, pusat kesihatan, farmasi, pusat jagaan, klinik bergerak, sekolah, tempat kerja dan penjara. Dalam masa yang sama, Malta iaitu antara negara terpanas menjalankan inokulasi dalam kalangan negara kawasan Euro mempunyai 40 pusat vaksinasi termasuklah di kampus universiti dan ibu pejabat polis. Ini kerana, Malta berjaya mendapatkan bekalan vaksin yang mencukupi untuk seluruh populasi selain menubuhkan pasukan vaksinasi melibatkan kolaborasi antara pasukan IT, pasukan koordinasi dan hospital kerajaan. Mengikut laporan *European Health Report* oleh *World Health Organization*, secara keseluruhannya 63.9 peratus populasi kawasan Euro telah mengambil sekurang-kurangnya satu dos suntikan pelalian COVID-19 pada 31 Disember 2021.

China

Pelopor utama dunia dalam pengeluaran vaksin virus COVID-19 iaitu China mengambil langkah besar untuk mempercepatkan aktiviti inokulasi dalam kalangan rakyatnya. China memulakan aktiviti inokulasi di bawah program kegunaan kecemasan vaksin pada 22 Julai 2020 berikutan kadar jangkitan dan kematian yang tinggi akibat virus COVID-19 seperti yang dilaporkan oleh *National Health Commission (NHC) China*. Aktiviti inokulasi melalui *National Immunization Programme (NIP)* giat dilakukan secara berterusan sehingga mula dilancarkan secara rasmi pada 15 Disember 2020. NIP melibatkan operasi bersepadu antara kerajaan China termasuk kerajaan pusat serta kerajaan negeri dan *Chinese Center for Disease Control and Prevention (CDC) China* di bawah NHC. Matlamat utama China adalah untuk mencapai 83.0 peratus imuniti kelompok

pada penghujung bulan Disember 2021. Justeru itu, negara ini bertindak pantas dengan menumpukan inokulasi kepada individu yang mempunyai risiko tinggi untuk menyebarkan jangkitan. Individu tersebut termasuk kakitangan kesihatan, perkhidmatan awam, pengangkutan dan individu yang merancang untuk belajar atau melancong ke luar negara. Antara vaksin yang digunakan adalah *Sinovac*, *Cansino* dan *Sinopharm*.

Warganegara asing turut diberikan vaksin secara percuma khususnya bagi mereka yang telah menyertai insurans perubatan China. Walau bagaimanapun, bagi warganegara asing yang tidak menyertai insurans tersebut perlu membayar wang berjumlah 100 yuan. Lokasi dan masa program inokulasi dibuka dengan mempertimbangkan faktor jarak penduduk dengan lokasi, masa yang sesuai untuk penerima vaksin dan kecekapan suntikan. Sebagai contoh, NHC memanjangkan tempoh vaksinasi sehingga waktu malam untuk pekerja kurier serta melaksanakan aktiviti suntikan vaksin bergerak seperti bas dilengkapi dengan peti sejuk perubatan, stesen vaksinasi dan peralatan pertolongan cemas. Sehingga bulan September 2021, sebanyak 25,395 lokasi vaksinasi telah dibuka untuk memudahkan rakyat mengambil vaksin. Hasilnya, kadar populasi China yang telah lengkap divaksinasi adalah 84.0 peratus pada 28 Disember 2021.

Japan

Japan memulakan program imunisasi COVID-19 agak lewat jika dibandingkan dengan negara maju yang lain kerana memerlukan masa yang lebih panjang dalam menjalankan ujian klinikal untuk menguji keselamatan vaksin yang diberikan. Banyak pihak berganding bahu dalam menjayakan program ini termasuklah kerajaan *Japan*, *Self-Defense Forces (SDF)*

Japan, syarikat-syarikat industri dan Ministry of Health, Labour and Welfare (MHLW) Japan. Aktiviti imunisasi bermula pada 17 Februari 2021 yang mengutamakan petugas kesihatan barisan hadapan seramai 20,000 orang (MHLW, 2021). Seterusnya, keutamaan pemberian vaksin diberikan kepada golongan warga emas dan individu yang menghidapi penyakit kronik secara berperingkat sebelum diberikan kepada individu yang lain. Suntikan pelalian vaksin diberikan kepada seluruh warganegara termasuk pemastautin tetap Japan yang layak serta dibiayai sepenuhnya oleh kerajaan membabitkan vaksin daripada jenama Comirnaty, Spikevax dan Vaxzevria. Tempahan untuk penerima dos pertama boleh dibuat melalui telefon atau sistem tempahan atas talian.

Tempat pemberian vaksin dilakukan di arked permainan video, klinik swasta, pusat vaksinasi berskala besar di tempat kerja seperti universiti, syarikat serta kem tentera. Selanjutnya, 4,000 tempat vaksinasi diwujudkan untuk pekerja dan keluarga serta pelajar di bawah program vaksinasi di tempat kerja. Antara inisiatif kerajaan dalam menggalakkan rakyat Japan menerima suntikan vaksin adalah dengan memberikan diskaun sebanyak 20.0 peratus kepada penggemar aktiviti luar untuk menghadiri aktiviti sukan, konsert, pameran dan taman tema bagi mereka yang menunjukkan bukti penerimaan vaksinasi dos ketiga selain hasil keputusan negatif COVID-19. Di samping itu, 1.3 trilion yen diperuntukkan untuk menyokong program imunisasi oleh kerajaan. Setakat 28 Disember 2021, 78.3 peratus populasi Japan telah divaksin sepenuhnya serta 0.4 peratus telah menerima dos penggalak.

**Japan memperuntukkan
1.3 trilion yen bagi
mempromosikan program imunisasi**

Republic of Korea

Program vaksinasi di bawah *National Immunization Program* (NIP) dilaksanakan secara besar-besaran bermula pada 26 Februari 2021 menerusi kenyataan daripada Korea Disease Control and Prevention Agency (KDCA). Kerajaan menjalankan program ini untuk meraih sasaran imuniti kelompok sebanyak 70 peratus daripada 52 juta rakyatnya menjelang bulan November 2021 sebagai usaha untuk membolehkan rakyat kembali menjalani kehidupan seperti biasa. Program ini ditanggung sepenuhnya oleh kerajaan pusat, kerajaan negeri dan *National Health Insurance Service*. Warganegara termasuk pemastautin tetap yang tinggal di Republic of Korea melebihi tempoh tiga bulan ditawarkan untuk mendapatkan vaksin secara percuma. Proses pemberian suntikan pelalian ini melibatkan 250 pusat vaksinasi menggunakan vaksin keluaran AstraZeneca, Janssen, Pfizer dan Moderna.

Kerajaan juga menyediakan perkhidmatan pasukan vaksinasi bergerak untuk memberi suntikan kepada penghuni di pusat kebajikan komuniti seperti golongan kurang upaya bagi mengelakkan rakyat tercicir daripada liputan vaksinasi. Lanjutan daripada itu, polisi penggunaan pasport vaksin untuk menikmati kemudahan awam diimplimentasikan oleh kerajaan. Dalam pada itu, Republic of Korea turut membayar pampasan kepada individu yang mengalami kesan advers susulan imunisasi dengan bayaran sehingga jumlah maksimum 30 juta won kepada individu yang layak. Secara keseluruhan, 83.1 peratus daripada populasi telah lengkap divaksinasi serta 36.0 peratus telah menerima dos penggalak direkodkan pada 31 Disember 2021.

Taiwan

Berbanding negara lain, Taiwan mempunyai tindak balas dan kesiapsiagaan yang amat baik dalam membendung penularan COVID-19 selepas penubuhan *Taiwan Model* hasil daripada pengalaman memerangi wabak SARS pada tahun 2003. Ekoran itu, negara ini mempunyai sistem pengawasan penyakit yang berkesan untuk memantau wabak dan mampu memberi respons segera kepada Pusat Kawalan Penyakit untuk tindakan lanjut. Pelbagai kaedah dilaksanakan oleh kerajaan Taiwan dalam mengawal penularan COVID-19 dan salah satu daripada kaedah tersebut adalah dengan melaksanakan program vaksinasi kebangsaan bermula pada tarikh 22 Mac 2021, menggunakan vaksin keluaran *AstraZeneca*, *Moderna* dan *Pfizer*.

Taiwan Central Epidemic Command Center (CECC), melaporkan bahawa sebanyak 16 pusat suntikan vaksin tambahan diwujudkan daripada jumlah asal 87 pusat vaksin dalam memastikan warga Taiwan mendapat akses kepada suntikan vaksin dengan pantas. Sementara itu, kerajaan Taiwan memperuntukkan dana dalam anggaran NT\$4 bilion sebagai insentif kepada klinik swasta yang memberikan dos vaksin secara percuma kepada orang awam bermula pada 7 Jun 2021 bagi menyokong program vaksin berskala besar. Program vaksinasi ini telah membuahkan hasil yang menggalakkan apabila kadar peratusan rakyat Taiwan yang telah mendapat suntikan vaksin adalah 78.4 peratus daripada jumlah populasi berdasarkan analisis daripada *Our World in Data*.

Singapore

Kerajaan Singapore bergerak secara proaktif dalam menangani krisis COVID-19 dengan menubuhkan *National Vaccination Programme (NVP)* untuk melindungi kesihatan

awam, mengelakkan sistem keselamatan negara daripada terlalu dibebani dan membenarkan aktiviti ekonomi beroperasi semula. NVP bermula secara rasmi pada 30 Disember 2020 dengan suntikan vaksin diberikan terlebih dahulu kepada 40 kakitangan kesihatan di *National Centre for Infectious Disease (NCID)* menerusi laporan yang dikeluarkan oleh *Ministry of Health (MOH) Singapore*. Aktiviti program imunisasi tersebut diadakan di poliklinik, hospital, klinik swasta, klinik kesihatan awam, pusat komuniti dan Terminal 4 Lapangan Terbang Changi termasuk 37 pusat vaksinasi berskala mega bagi mempercepatkan proses vaksinasi. Penyuntikan vaksinasi diberikan secara percuma untuk semua warganegara Singapore dan pemastautin tetap membabitkan vaksin jenama *Pfizer*, *Moderna* dan *Sinovac*.

Dalam pada itu, penerima vaksin termasuk warganegara, pemastautin tetap dan pemegang pas lawatan jangka panjang yang mendapat kesan sampingan teruk susulan imunisasi boleh memohon bayaran pampasan melalui *Vaccine Injury Financial Assistance Programme (VIFAP)*. Selain NCID, *Health Promotion Board (HPB)* turut membantu kerajaan mempercepatkan proses vaksinasi melalui program *Lets Get Our Seniors Vaccinated* dengan pemberian baucar S\$30 kepada individu yang berjaya merujuk warga emas untuk mengambil vaksin. *Ministry of Finance (MOF) Singapore* memaklumkan bahawa S\$11 bilion diperuntukkan dalam *COVID-19 Resilience Package* bagi menjaga kesihatan awam termasuk pembiayaan program vaksinasi secara percuma. Pada Disember 2021, kadar populasi Singapore yang telah lengkap divaksinasi dan mengambil dos penggalak masing-masing adalah 85.0 peratus dan 30.0 peratus telah mencerminkan keberkesanan program imunisasi hasil daripada kerjasama semua pihak (MOH, 2021).

PROSPEK EKONOMI GLOBAL 2022

Krisis Russia-Ukraine dijangka bakal menyumbang kepada penyusutan KDNK dunia sebanyak 3.6 peratus selepas mencatatkan pemulihan 6.1 peratus pada tahun 2021. Krisis ini menyebabkan ketidakpastian keadaan ekonomi dunia khususnya dalam pasaran komoditi, arus perdagangan dan kewangan (IMF WEO, April 2022).

Kemelut yang berlaku antara dua negara ini telah menjejaskan fasiliti negara masing-masing lantas menggugat rantaian sumber bekalan import utama seperti minyak, gas, logam, gandum dan jagung. Bekalan yang terhad daripada kedua-dua pembekal ini boleh mengakibatkan ledakan harga dalam pasaran komoditi terutamanya di *Europe, Caucasus and Central Asia, Middle East and North Africa* dan *sub-Saharan Africa*. Lonjakan harga makanan dan minyak juga akan memberi impak buruk kepada isi rumah yang berpendapatan rendah termasuk Asia dan USA. Seterusnya, kekurangan sumber bahan logam daripada Russia boleh menyebabkan kenaikan harga logam antarabangsa justeru mempengaruhi sektor Pembuatan dalam pengeluaran kereta, semikonduktor dan kapal terbang di seluruh dunia.

Situasi ini dijangka memberi impak negatif kepada pertumbuhan ekonomi negara-negara *Emerging Market and Developing Economies* (EMDE) yang diramal mencatatkan KDNK 3.8 peratus pada tahun 2022 (2021: 6.8%). Ekonomi Russia dijangka menyusut berikutan daripada kesan penalti yang dikenakan ke atas negara tersebut termasuk larangan ke atas pelaburan baharu dan aktiviti perantara kewangan domestik yang terjejas. Ukraine dijangka mengalami penguncupan ekonomi lebih besar sebanyak 35.0 peratus ekoran daripada kerosakan infrastruktur, pertempuran Ukraine dan Russia

serta penghijrahan beramai-ramai penduduk Ukraine ke negara lain. Negara China dijangka menyaksikan penguncupan KDNK sebanyak 4.4 peratus berikutan pelaksanaan perintah kawalan pergerakan yang bertumpu di hub industri pembuatan khususnya di Shenzhen dan Shanghai. Sekatan ini berlaku berpunca daripada lonjakan kes jangkitan varian Omicron pada November 2021 dan penularan virus baharu Deltacron yang mula meletus pada Januari 2022.

Menurut *Asian Development Outlook* (ADO), ekonomi ASEAN-5 (Malaysia, Indonesia, Philippines, Thailand, Vietnam) juga diramal terus memulih sebanyak 5.3 peratus dengan Philippines dijangka merekodkan pertumbuhan tertinggi sebanyak 6.5 peratus. Pertumbuhan ini dipacu oleh pelaburan dan penggunaan domestik kerana sekatan berkaitan pandemik dan sekatan perjalanan antarabangsa telah dilonggarkan di samping kerancakan dalam sektor Pembuatan, Pembinaan serta Perkhidmatan.

Keadaan ekonomi negara maju seperti USA diunjur menyusut sebanyak 3.7 peratus ekoran daripada tindakan kerajaan mengurangkan pakej sokongan fiskal iaitu *Build Back Better* serta episod gangguan rantaian bekalan yang berpanjangan (IMF WEO, 2022). Gangguan ini mampu menyebabkan aktiviti pengeluaran menjadi semakin perlahan dan menimbulkan kesesakan rantaian bekalan global yang baharu. Kawasan Euro diramal merekodkan penyusutan ekonomi pada kadar 2.8 peratus ekoran daripada peningkatan harga tenaga dunia. Rantaian bekalan juga diunjur terus meruncing di kawasan Euro sekali gus membantutkan pengeluaran dalam industri automobil terutamanya Germany dan Italy. Ini kerana sumber tenaga yang diperlukan untuk menjalankan operasi dalam industri tersebut perlu diimport dari Russia.

Dari segi perdagangan antarabangsa, volum barangan dan perkhidmatan diunjur merudum

5.0 peratus berbanding 10.1 peratus pada tahun 2021. Ini mencerminkan keseluruhan aktiviti perdagangan yang lembap akibat daripada permintaan terhadap barangan yang menyederhana disebabkan oleh penarikan balik sokongan polisi yang dijangka berlaku pada tahun 2022 berikutan lambakan hutang hasil daripada perbelanjaan kerajaan untuk membendung penularan pandemik COVID-19.

Krisis Russia-Ukraine telah memperlihatkan bahawa negara lain perlu menyemak semula kadar kebergantungan kepada pembekal utama punca tenaga serta mengambil inisiatif untuk meminimumkan impak daripada lonjakan harga tenaga. Menurut OECD dalam laporan *Interim Report March 2022*, kerajaan perlu mempelbagai dan mempertingkatkan sumber bekalan tenaga pengeluaran makanan bagi menjamin ketahanan negara dalam menghadapi krisis tersebut.

Nota:

Rujukan yang diambil telah diolah bersesuaian dengan laporan ini.

***Ekonomi Malaysia
2021 pulih 3.1%
berbanding negatif
5.5% pada tahun
2020***

SENARIO EKONOMI MALAYSIA

PASCA PANDEMIK COVID-19: PEMULIHAN EKONOMI MALAYSIA

Kemelesetan ekonomi yang melanda Malaysia pada tahun 2020 menampakkan pemulihan apabila negara melangkah ke tahun 2021. Kesiapsiagaan kerajaan dalam menangani krisis global membuka ruang kepada landasan pemulihan ekonomi yang pantas. Kebenaran pembukaan semula beberapa aktiviti ekonomi secara berperingkat dengan waktu operasi yang lebih panjang, kebenaran untuk aktiviti sosial serta perjalanan rentas negeri telah menyumbang dengan ketara dalam merangsang prestasi ekonomi Malaysia.

Kerajaan Malaysia dalam usaha membendung penularan pandemik COVID-19 telah mula melaksanakan kempen vaksinasi kebangsaan pada 2021. Fasa pertama bermula pada Februari hingga April 2021, dengan kumpulan sasaran terdiri daripada petugas kesihatan dan barisan hadapan. Fasa kedua pula yang bermula pada April hingga Ogos 2021 memfokuskan kepada warga emas, golongan berpenyakit serta Orang Kurang Upaya (OKU). Manakala fasa ketiga kepada orang awam telah bermula pada Jun 2021 hingga Februari 2022. Pada September 2021, Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan (PICK) telah berjaya mencapai sasarannya untuk 80 peratus populasi dewasa di negara ini lengkap divaksin. Seterusnya pada 13 Oktober 2021, Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan (PICK) Penggalak (Booster) atau lebih dikenali sebagai PICK-B diperkenalkan sebagai usaha pemberian dos penggalak kepada penerima yang telah menerima vaksin lengkap. Program vaksinasi yang dilaksanakan secara meluas dan komprehensif mulai 2021 ini telah membolehkan Malaysia mencapai imuniti kelompok dan menyaksikan pelbagai sektor dapat beroperasi semula selain terdapat kelonggaran bagi pergerakan rakyat.

Pelaburan Langsung Asing (FDI)
Malaysia merekodkan
RM48.1 bilion pada tahun 2021,
tertinggi sejak 2016

Usaha dan inisiatif pantas yang diambil oleh kerajaan ini membuahkan hasil apabila ekonomi Malaysia kembali menunjukkan pemulihan pada tahun 2021 dengan peningkatan 3.1 peratus berbanding penyusutan 5.5 peratus pada tahun sebelumnya. Tenaga buruh telah menunjukkan pemulihan pada tahun 2021 dengan kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) yang lebih tinggi iaitu 68.6 peratus berbanding tahun sebelumnya (68.4%).

Dari perspektif dagangan, jumlah perdagangan Malaysia merekodkan pencapaian baharu iaitu melepasi dua trilion ringgit Malaysia dengan pertumbuhan dua digit iaitu 24.9 peratus selepas mencatatkan penyusutan selama dua tahun berturut-turut. Eksport Malaysia bernilai RM1,241.0 bilion dengan peningkatan 26.1 peratus berbanding RM983.8 bilion yang dicapai pada tahun sebelumnya. Sementara itu, import juga mencatatkan peningkatan 23.3 peratus kepada RM987.3 bilion berbanding RM800.5 bilion pada tahun 2020.

Pelaburan Langsung Asing (FDI) di Malaysia merekodkan aliran masuk bersih sebanyak

RM48.1 bilion pada tahun 2021 berbanding RM13.3 bilion pada 2020 (Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2021, DOSM). Peningkatan ini dipengaruhi oleh aktiviti ekonomi yang mulai pulih secara beransur-ansur selepas menerima impak daripada pandemik COVID-19. Sebagai rekod, jumlah pelaburan FDI ke Malaysia pada 2021 ini adalah yang tertinggi sejak 2016. Sektor Pembuatan mencatatkan peningkatan ketara untuk merekodkan aliran masuk bersih sebanyak RM29.5 bilion yang menyumbang kepada aliran masuk terbesar dalam FDI. Manakala sektor Perkhidmatan merupakan penyumbang kedua tertinggi dengan RM12.0 bilion. Rantau Asia kekal menjadi sumber utama FDI di Malaysia pada 2021 dengan aliran masuk bersih sebanyak RM22.5 bilion, diikuti oleh rantau Amerika dengan RM18.4 bilion. Menurut *UN Conference on Trade and Development (UNCTAD)* di dalam laporan *World Investment Report 2022*, dunia mencatatkan aliran FDI berjumlah USD1.5 trilion di mana Asia telah menyumbang hampir 40 peratus iaitu USD619 bilion. Trend peningkatan FDI di peringkat global dijangka akan terus meningkat dengan Asia terus menjadi destinasi pilihan pelabur.

Prestasi ekonomi Malaysia yang lebih baik dipamerkan pada tahun 2021 turut disokong oleh pakej rangsangan yang disalurkan oleh kerajaan pusat dan negeri, melalui Pelan Pemulihan Negara (PPN) yang bertujuan untuk membebaskan negara daripada pandemik COVID-19. Belanjawan 2021 telah memperuntukkan perbelanjaan berjumlah RM322.5 bilion iaitu merangkumi RM236.5 bilion bagi perbelanjaan mengurus, RM60 bilion bagi pembangunan dan RM17 bilion di bawah Kumpulan Wang COVID-19.

Sepanjang tempoh 2021, kerajaan juga telah merealisasikan beberapa pakej rangsangan meliputi Pakej Bantuan Perlindungan Ekonomi dan Rakyat Malaysia (PERMAI), Program

Strategik Memperkasa Rakyat dan Ekonomi (PEMERKASA), PEMERKASA Tambahan dan Pakej Perlindungan Rakyat dan Pemulihan Ekonomi (PEMULIH).

PERMAI yang bernilai RM15 bilion, bertujuan menambah baik inisiatif sedia ada yang masih berterusan dan juga mempercepatkan pelaksanaan inisiatif yang berkaitan. PEMERKASA pula diperkenalkan untuk terus menyokong proses pemulihan ekonomi negara yang memperuntukkan sejumlah RM20 bilion serta suntikan fiskal baharu berjumlah RM11 bilion. Manakala pakej rangsangan PEMERKASA Tambahan bernilai RM40 bilion dengan sejumlah 12 inisiatif dengan tiga matlamat utama untuk meningkatkan ekonomi negara dan membantu rakyat di tengah-tengah langkah sekatan pergerakan untuk membendung peningkatan jangkitan pandemik COVID-19.

Kerajaan juga telah melancarkan PEMULIH dengan peruntukan sebanyak RM150 bilion. Pakej ini bertujuan menyalurkan bantuan menyeluruh kepada rakyat dan tertumpu kepada tiga fokus utama iaitu meneruskan agenda prihatin rakyat, menyokong perniagaan dan meningkatkan vaksinasi.

Secara keseluruhannya, sebanyak RM156.1 bilion daripada RM225 bilion yang diperuntukkan menerusi empat pakej bantuan dan rangsangan ekonomi ini telah dibelanjakan setakat 30 November 2021 bagi merangsang semula ekonomi negara. Kesemua pakej rangsangan yang dilaksanakan kerajaan ini telah memanfaatkan lebih 20 juta rakyat, serta 2.4 juta premis dan entiti perniagaan sepanjang tempoh pandemik COVID-19.

PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2021

Ekonomi Malaysia memperoleh semula momentum pada tahun 2021 dengan pertumbuhan 3.1 peratus daripada negatif 5.5 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.1**). Prestasi ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan yang menyumbang 81.3 peratus daripada jumlah KDNK. Dari segi permintaan, perbelanjaan penggunaan akhir swasta kekal sebagai komponen terbesar dengan sumbangan sebanyak 58.8 peratus pada tahun 2021 (**Carta 1.2**).

Walaupun ekonomi Malaysia beransur pulih pada tahun 2021, KDNK masih lebih rendah 2.6 peratus berbanding paras ekonomi pra-pandemik pada tahun 2019, dengan penurunan RM37.2 bilion. Penyusutan ini adalah berikutan penguncupan dalam kesemua aktiviti ekonomi utama kecuali Pembuatan yang pulih 6.6 peratus dari paras ekonomi pada tahun 2019.

KDNK Malaysia pada harga semasa adalah berjumlah RM1.55 trilion pada tahun 2021, manakala RM1.39 trilion pada harga malar. Selari dengan prestasi keseluruhan, Pendapatan Negara Kasar per kapita meningkat kepada RM47,324 daripada RM43,518 pada tahun sebelumnya.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan kembali pulih kepada 1.9 peratus pada tahun 2021 daripada negatif 5.4 peratus pada tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.3**. Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan yang lebih kukuh dalam subsektor utama seperti kewangan dan insurans pada 10.0 peratus (2020: 2.9%), maklumat & komunikasi pada 6.3 peratus (2020: 6.0%) dan perdagangan borong & runcit pada 1.6 peratus (2020: -6.0%). Walau bagaimanapun, subsektor makanan & minuman dan penginapan merosot 11.0 peratus, namun subsektor ini menunjukkan

prestasi lebih baik berbanding tahun sebelumnya (2020: -26.7%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan meningkat 9.5 peratus daripada negatif 2.7 peratus pada tahun 2020 seperti di **Carta 1.4**. Pertumbuhan kukuh dalam sektor Pembuatan dipacu oleh pertumbuhan dua digit subsektor utama iaitu komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna pada 16.0 peratus (2020: 3.7%), produk petroleum bertapis pada 13.0 peratus (2020: -9.6%) dan bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal pada 10.3 peratus (2020: -4.6%). Sebaliknya, minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan menyusut 9.1 peratus (2020: -2.8%).

Pertanian

Sektor Pertanian menurun marginal sebanyak 0.2 peratus berbanding negatif 2.4 peratus pada tahun 2020 (**Carta 1.5**). Penurunan ini disebabkan oleh subsektor kelapa sawit dan getah yang masing-masing menyusut 5.6 peratus (2020: -3.6%) dan 8.4 peratus (2020: -18.6%). Walau bagaimanapun, subsektor ternakan dan pertanian lain kekal positif masing-masing pada 3.2 peratus (2020: 3.5%) dan 5.8 peratus (2020: 3.8%).

Pembinaan

Sektor Pembinaan menyusut 5.2 peratus berbanding negatif 19.3 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.6**). Penyusutan ini sebahagian besarnya dipengaruhi oleh penurunan 18.1 peratus dalam kejuruteraan awam (2020: -28.1%). Tambahan lagi, bangunan kediaman dan bangunan bukan kediaman masing-masing menurun 12.6 peratus (2020: -16.5%) dan negatif 2.2 peratus (2020: -15.8%). Walau bagaimanapun, aktiviti pembinaan pertukangan khas mencatatkan pertumbuhan 20.6 peratus (2020: -8.9%).

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian meningkat 0.3 peratus daripada negatif 9.7 peratus pada tahun 2020 seperti di **Carta 1.7**. Peningkatan ini disumbangkan oleh subsektor gas asli yang pulih kepada 6.6 peratus (2020: -9.4%). Sementara itu, minyak mentah & kondensat dan perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan masing-masing menyusut 6.5 peratus (2020: -9.5%) dan 3.1 peratus (2020: -12.6%).

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta meningkat sebanyak 1.9 peratus pada tahun 2021 selepas mencatatkan kemerosotan 4.2 peratus pada tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.8**. Momentum pertumbuhan ini didorong oleh penggunaan ke atas makanan & minuman bukan alkohol, komunikasi dan perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain.

Sumbangan perbelanjaan ke atas perkhidmatan kepada jumlah perbelanjaan penggunaan swasta menurun daripada 46.8 peratus pada tahun 2020 kepada 46.0 peratus. Sementara itu, sumbangan perbelanjaan bagi barangan meningkat kepada 54.0 peratus (2020: 53.2%) yang terdiri daripada barangan tidak tahan lama (74.1%) dan barangan tahan lama (15.2%).

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan terus meningkat kepada 5.3 peratus berbanding 5.0 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.9**). Pertumbuhan dalam perbelanjaan ke atas kesihatan, pendidikan dan kemudahan perumahan & kemasyarakatan telah merangsang keseluruhan perbelanjaan kerajaan.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) menyusut marginal 0.9 peratus daripada penurunan 14.4 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.10**). Penyusutan yang lebih perlahan ini dipengaruhi oleh pemulihan dalam jentera & peralatan dan aset lain yang masing-masing meningkat kepada 13.2 peratus dan 0.6 peratus. Walau bagaimanapun, struktur menyusut 10.1 peratus berbanding negatif 18.3 peratus pada tahun 2020.

Dari segi sektor, sektor swasta (sumbangan: 77.6%) telah pulih kepada 2.6 peratus daripada pertumbuhan negatif 11.9 peratus pada tahun 2020. Namun begitu, sektor awam menurun 11.3 peratus daripada penguncupan 21.2 peratus pada tahun sebelumnya dan telah memperlahankan prestasi sektor ini.

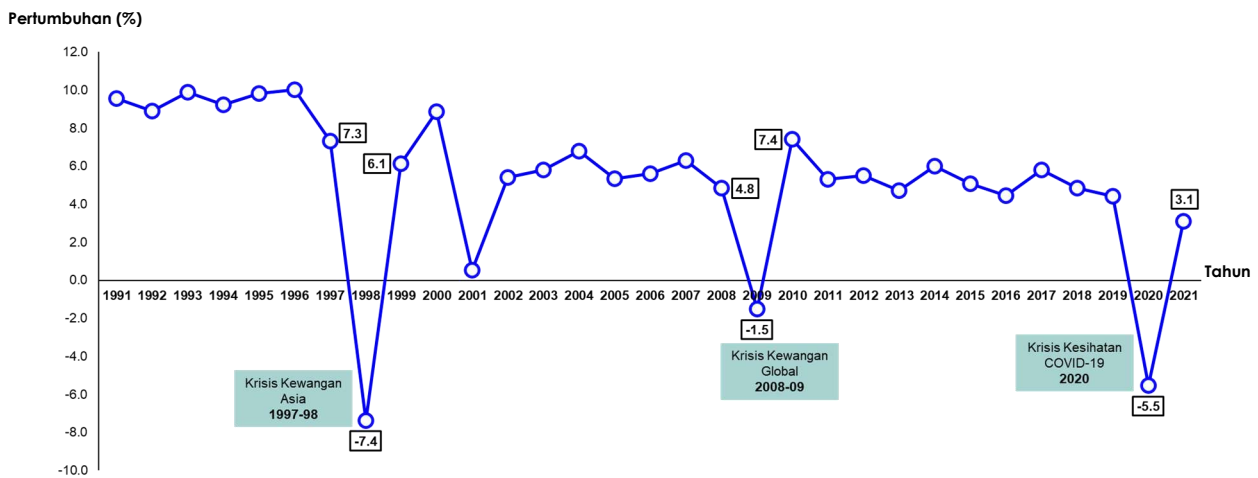
Eksport dan import

Eksport melonjak kepada 15.4 peratus berbanding kejatuhan 8.6 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.11**). Prestasi ini dirangsang oleh eksport barangan dengan peningkatan 18.1 peratus (2020: -0.7%) dan menyumbang sebanyak 92.5 peratus daripada jumlah eksport. Sementara itu, eksport perkhidmatan menyusut 9.6 peratus daripada negatif 47.8 peratus pada tahun 2020.

Import menokok kepada 17.7 peratus (2020: -7.9%) seperti yang digambarkan dalam **Carta 1.12**. Kedua-dua import barangan dan perkhidmatan pulih masing-masing dengan pertumbuhan 20.5 peratus dan 3.2 peratus. Import barangan menyumbang 85.9 peratus daripada jumlah import keseluruhan.

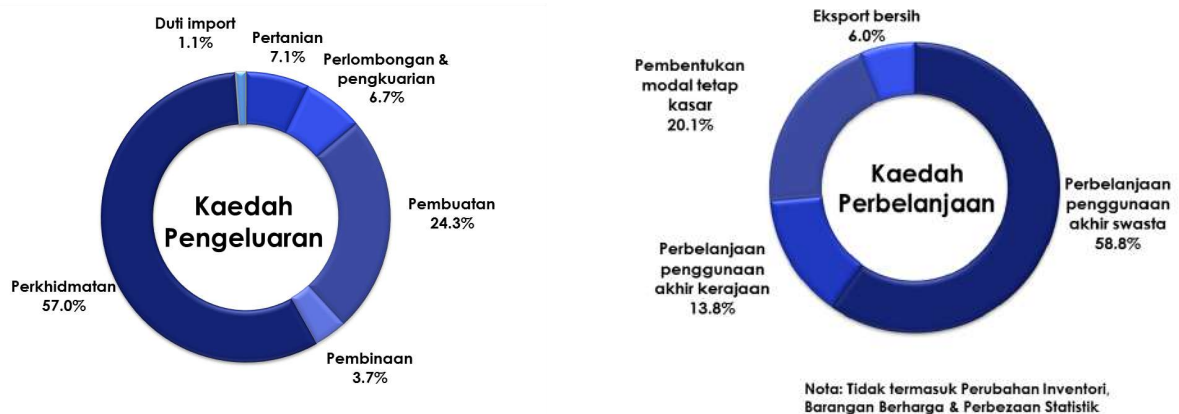
CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2021

Carta 1.1 KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar

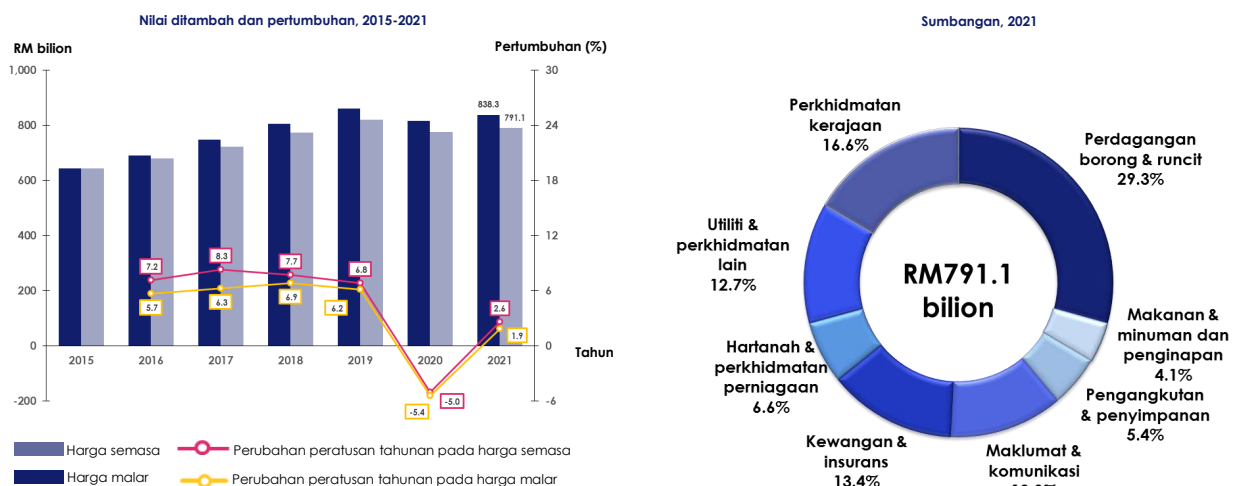

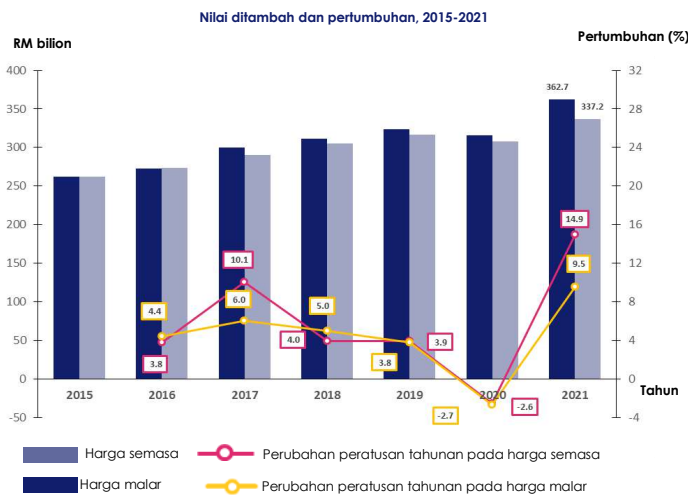
Carta 1.2 KDNK mengikut kaedah pengeluaran dan perbelanjaan (% sumbangan) pada harga malar

KDNK pada harga malar: RM1,386.7 bilion

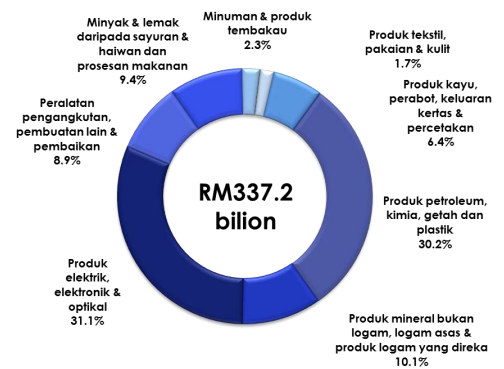
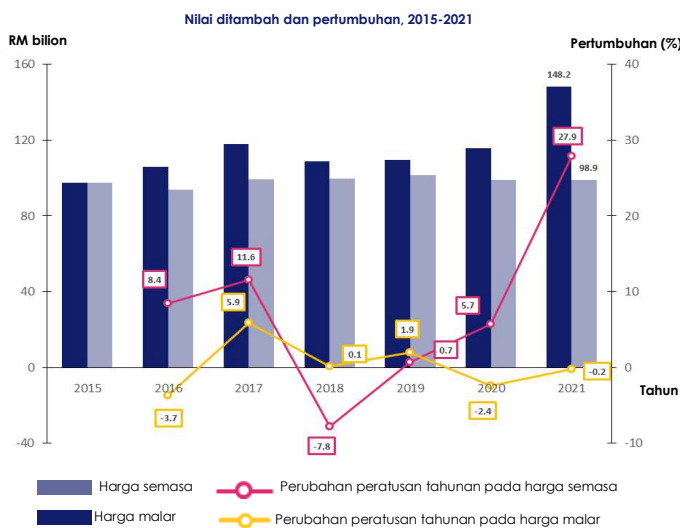

Carta 1.3 Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan

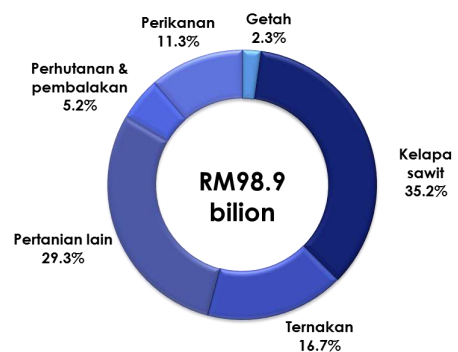
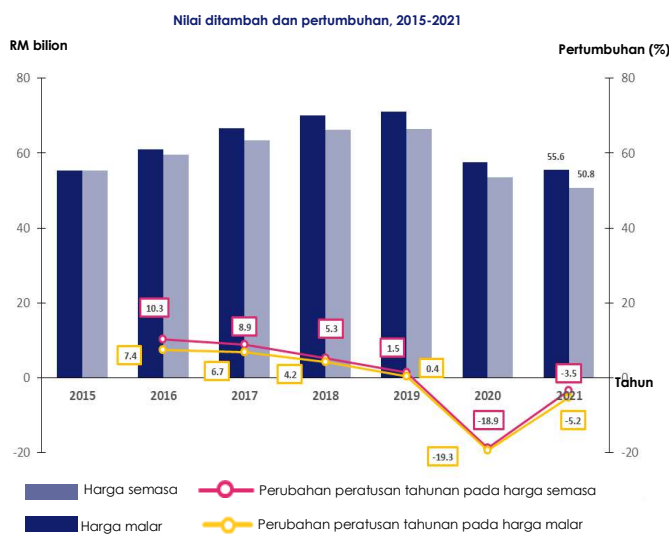

Carta 1.4 Prestasi sektor Pembuatan, tahunan

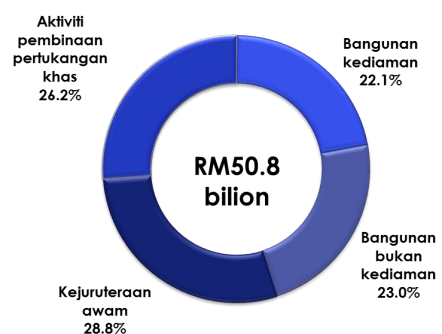
Sumbangan, 2021

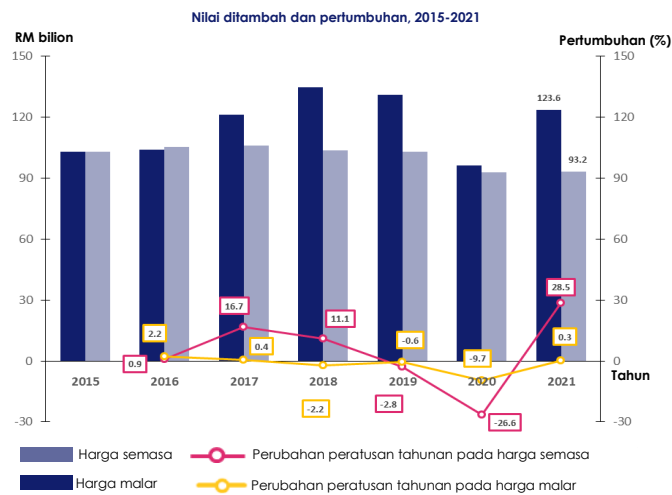
Carta 1.5 Prestasi sektor Pertanian, tahunan

Sumbangan, 2021

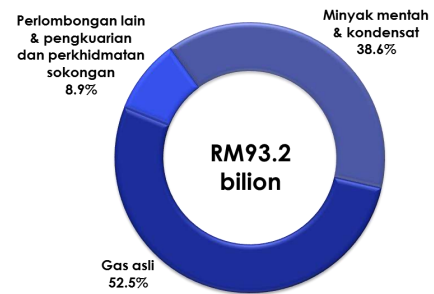
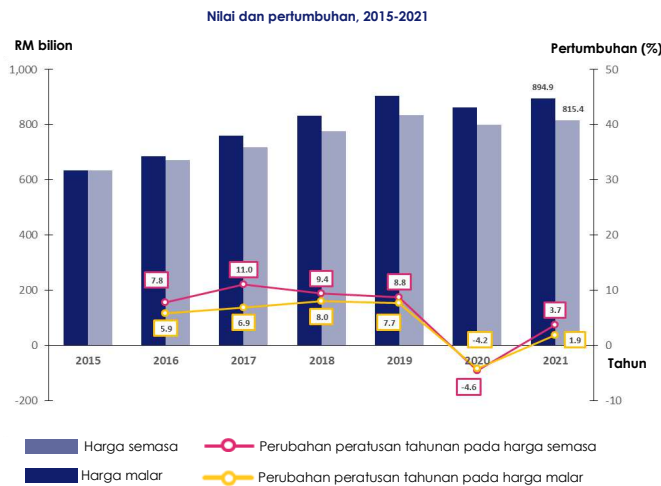
Carta 1.6 Prestasi sektor Pembinaan, tahunan

Sumbangan, 2021

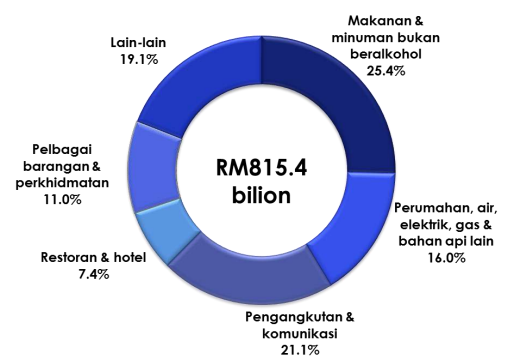
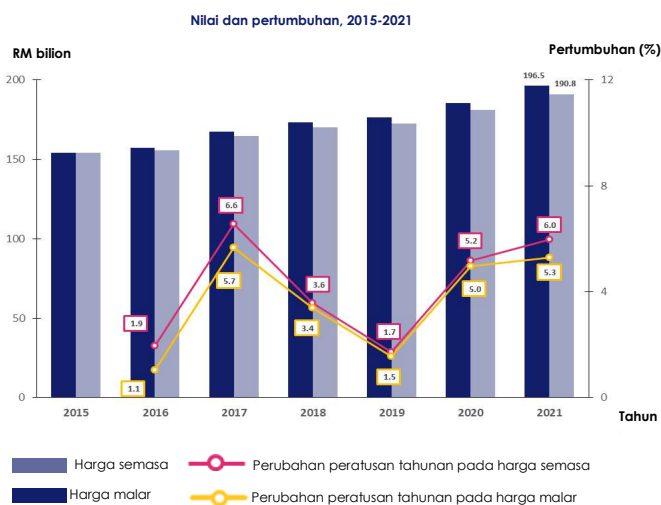

Carta 1.7 Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, tahunan

Sumbangan, 2021

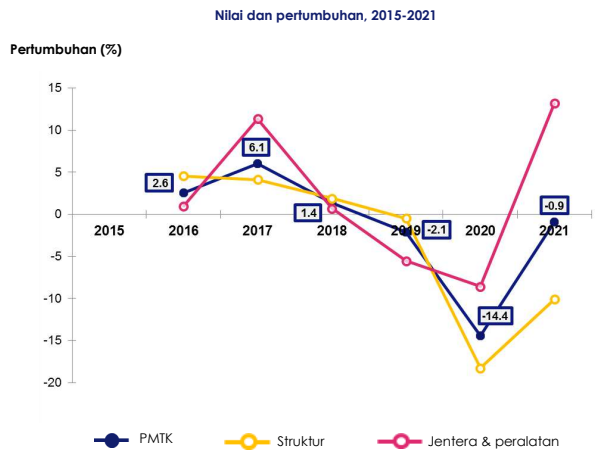
Carta 1.8 Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan

Sumbangan, 2021

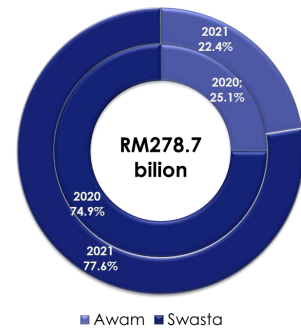
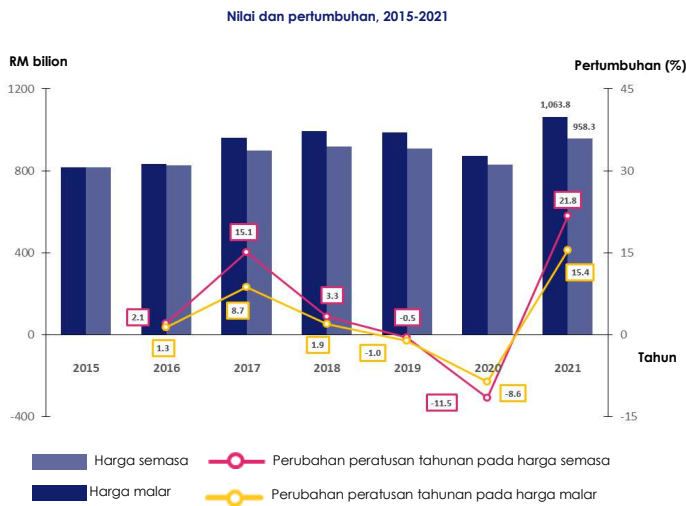
Carta 1.9 Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan

Sumbangan, 2021

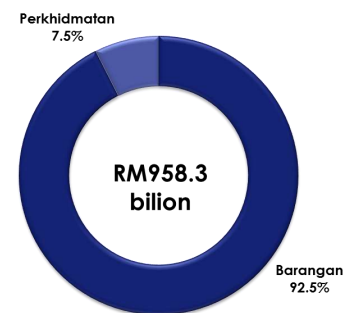
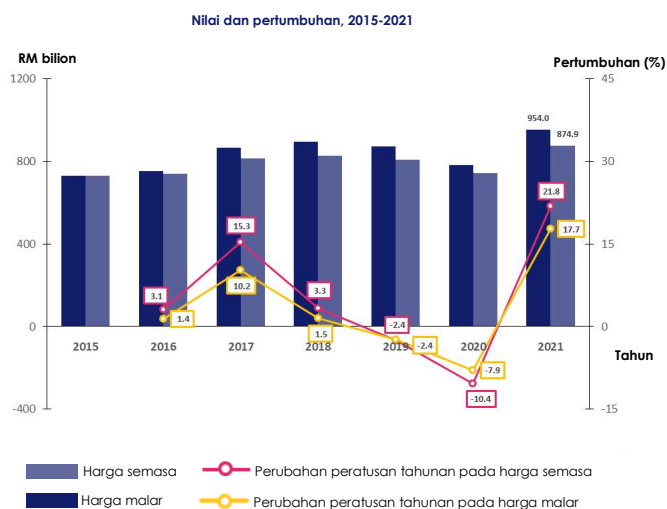

Carta 1.10 Prestasi pembentukan modal tetap kasar, tahunan

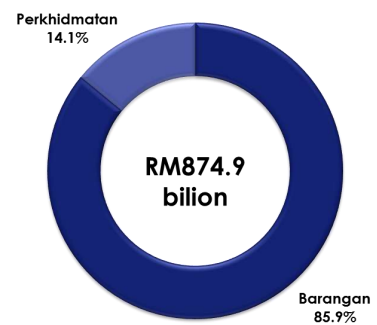
Sumbangan, 2021

Carta 1.11 Prestasi eksport, tahunan

Sumbangan, 2021

Carta 1.12 Prestasi import, tahunan

Sumbangan, 2021

Inflasi

Kenaikan inflasi telah berlaku di seluruh dunia pada tahun 2021 ekoran daripada gangguan rantaian bekalan global, yang sebahagian besarnya adalah disebabkan oleh pandemik COVID-19. Inflasi yang diukur melalui Indeks Harga Pengguna (IHP) meningkat 2.5 peratus berbanding negatif 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Untuk rekod, kadar inflasi pernah mencecah 4.7 peratus pada April 2021, iaitu paras tertinggi yang direkodkan sejak 2018.

Jika diteliti dengan lebih mendalam, kadar inflasi keseluruhan 2.5 peratus ini dipengaruhi oleh peningkatan ketara dalam kumpulan pengangkutan (11.0%), makanan & minuman bukan alkohol (1.7%), hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah (1.6%) dan perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain (1.5%). Empat kumpulan ini menyumbang secara kumulatif sebanyak 72.0 peratus kepada keseluruhan jajaran IHP.

Antara faktor yang mendorong kepada kenaikan inflasi kumpulan makanan & minuman bukan alkohol termasuklah harga ayam yang melebihi purata harga ayam pada tahun 2020 berikutan kenaikan harga bahan makanan haiwan di peringkat global. Bencana banjir yang melanda beberapa kawasan pada penghujung tahun 2021 turut menjejaskan bekalan makanan, sekali gus menyebabkan kenaikan harga terutamanya sayur-sayuran dan ikan segar & makanan laut. Corak perubahan cuaca tidak menentu yang bertembung dengan kekurangan tenaga buruh turut menyumbang kepada lonjakan kadar inflasi apabila berlakunya peningkatan harga komoditi minyak sawit mentah. Dalam pada itu, purata harga petrol tanpa plumbum RON97 pada tahun 2021 mencecah angka tertinggi dalam tempoh 10 tahun dengan peningkatan sebanyak 32.9 peratus manakala purata harga petrol tanpa plumbum RON95 turut meningkat 21.1 peratus dan purata harga

Inflasi pada tahun 2021 meningkat sebanyak 2.5%

diesel pula meningkat 18.6 peratus berbanding tahun sebelumnya. Selain itu, penamatan diskaun bil elektrik bulanan yang diberikan kepada pengguna domestik di bawah Pakej PEMULIH selama tiga bulan yang berakhir pada September 2021 turut memberi tekanan kepada kenaikan inflasi negara pada tahun 2021.

Sementara itu, inflasi teras merekodkan peningkatan yang lebih perlahan pada kadar 0.7 peratus (2020: 1.1%) manakala inflasi tanpa bahan api meningkat 1.2 peratus (2020: 0.4%). Dari sudut kawasan, inflasi kawasan bandar meningkat 2.4 peratus (2020: -1.1%) dan kawasan luar bandar juga meningkat 2.6 peratus (2020: -1.5%). Tiga negeri yang mencatatkan peningkatan inflasi tertinggi ialah Terengganu yang meningkat 3.4 peratus (2020: -1.3%), diikuti oleh Kelantan, 3.1 peratus (2020: -1.5%) dan Pahang, 3.0 peratus (2020: -1.2%). Negeri yang merekodkan peningkatan inflasi terendah pula ialah Sabah & W.P. Labuan, 1.6 peratus (2020: -1.9%) diikuti oleh W.P. Kuala Lumpur, 2.0 peratus (2020: -0.6%). Manakala Sarawak dan Pulau Pinang masing-masing mencatatkan peningkatan 2.1 peratus berbanding tahun sebelumnya. Bagi kadar inflasi di negara serantau, Philippines mencatatkan kadar inflasi tertinggi iaitu 3.9 peratus, manakala Thailand mencatatkan inflasi terendah sebanyak 1.2 peratus.

Kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) merekodkan peningkatan kepada 68.6%

Pasaran tenaga buruh

Pasaran buruh di Malaysia mula menunjukkan momentum pemulihan pada tahun 2021 apabila bilangan tenaga buruh meningkat sebanyak 0.8 peratus (+129.4 ribu orang) kepada 15.8 juta orang, selaras dengan prestasi ekonomi yang memberangsangkan susulan langkah-langkah pemulihan yang diambil oleh kerajaan dalam fasa Pelan Pemulihan Negara (PPN). Antara langkah yang diambil oleh kerajaan bagi menstabilkan kembali ekonomi dalam tempoh pasca pandemik termasuklah membuka semula sempadan negeri dan antarabangsa, membenarkan premis perniagaan beroperasi dengan waktu yang lebih panjang serta kelonggaran bagi aktiviti sosial seperti penganjuran majlis keraian dan kenduri. Perkembangan positif pasaran tenaga buruh Malaysia pada tahun 2021 ini juga adalah selari dengan peningkatan permintaan terhadap barangan dan perkhidmatan.

Berdasarkan laporan Statistik Tenaga Buruh tahun 2021 yang dikeluarkan Jabatan Perangkaan Malaysia, bilangan penduduk bekerja merekodkan 15.1 juta orang, peningkatan 0.7 peratus (+107.4 ribu orang) berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan penganggur meningkat pada kadar yang lebih perlahan iaitu sebanyak 3.1 peratus (+22.0 ribu orang) selepas mencatatkan

peningkatan dua digit pada tahun 2020, merekodkan seramai 733.0 ribu penganggur (2020: 711.0 ribu orang). Kadar pembukaan semula lebih banyak aktiviti perniagaan yang secara tidak langsung telah menggalakkan kumpulan yang tidak aktif untuk memasuki pasaran buruh sama ada untuk bekerja atau mencari pekerjaan telah mendorong kepada peningkatan 0.2 mata peratus kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) kepada 68.6 peratus (2020: 68.4%). Sementara itu, kadar pengangguran pada tahun 2021 turut meningkat 0.1 mata peratus kepada 4.6 peratus selepas mencatatkan peningkatan 1.3 mata peratus pada tahun 2020 (KP: 4.5%).

Dari segi komposisi penduduk bekerja yang berjumlah 15.06 juta orang, seramai 9.19 juta orang adalah lelaki manakala selebihnya adalah perempuan (5.87 juta orang). Dari segi sektor ekonomi, majoriti penduduk bekerja tertumpu dalam sektor Perkhidmatan dengan sumbangan sebanyak 64.9 peratus, diikuti oleh sektor Pembuatan (16.6%) dan Pertanian (10.3%). Sementara itu, penduduk bekerja dalam sektor Pembinaan dan Perlombongan & pengkuarian masing-masing mencatatkan 7.7 peratus dan 0.5 peratus. Mengikut kategori kemahiran pula, kategori pekerja separa mahir merangkumi 57.7 peratus daripada keseluruhan penduduk bekerja diikuti kategori mahir (29.6%) dan kategori berkemahiran rendah (12.7%). Dari sudut taraf pekerjaan, didominasi oleh kategori pekerja dengan liputan sebanyak 78.5 peratus diikuti oleh kategori bekerja sendiri (14.8%), majikan (3.4%) dan pekerja keluarga tanpa gaji (3.3%).

Melihat kepada perincian penganggur pula, penganggur lelaki meningkat sebanyak 3.1 peratus (+13.3 ribu orang) kepada 438.0 ribu orang (2020: 424.7 ribu orang), manakala penganggur perempuan juga mencatatkan peningkatan sebanyak 3.0 peratus (+8.7 ribu orang) kepada 295.0 ribu orang (2020: 286.3 ribu orang). Penganggur aktif atau

mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan merangkumi 75.7 peratus daripada jumlah penganggur pada 2021. Kumpulan ini meningkat sebanyak 7.9 peratus (+40.5 ribu orang) untuk mencatatkan 554.7 ribu orang (2020: 514.2 ribu orang). Sementara itu, kumpulan penganggur tidak aktif atau mereka yang percaya tiada pekerjaan yang tersedia pula menurun kepada 178.3 ribu orang (-9.4%) pada tahun 2021.

Beralih kepada prestasi mengikut negeri, kebanyakan negeri mencatatkan peningkatan dalam penyertaan tenaga buruh dengan KPTB tertinggi direkodkan oleh Selangor (76.4%), diikuti oleh W.P. Putrajaya (75.0%), W.P. Kuala Lumpur (71.7%) dan Sabah (70.4%). Dari segi pengangguran, Sabah merekodkan kadar pengangguran tertinggi dengan 8.2 peratus, diikuti oleh W.P. Labuan (7.4%) dan Perak (5.3%). Tiga negeri mencatatkan kadar pengangguran terendah ialah W.P. Putrajaya (1.6%) diikuti oleh Melaka (2.0%) dan Pahang (3.3%).

Luar tenaga buruh

Inisiatif yang dilaksanakan oleh pihak kerajaan bagi mendepani cabaran ekonomi berikutan krisis kesihatan awam pada tahun 2020 dilihat membuahkan hasil apabila pasaran tenaga buruh menunjukkan perkembangan yang positif pada tahun 2021. Ini turut dicerminkan oleh bilangan luar tenaga buruh yang mencatatkan penurunan marginal 0.1 peratus (-4.1 ribu orang) kepada 7.22 juta orang (2020: 7.23 juta orang).

Perincian luar tenaga buruh pada tahun 2021 menunjukkan lebih separuh atau 68.6 peratus adalah perempuan. Golongan ini meningkat sebanyak 0.4 peratus merekodkan pertambahan sebanyak 5.0 juta orang, manakala lelaki menurun sebanyak 1.1 peratus kepada 2.3 juta orang pada 2021. Sebab

Bilangan luar tenaga buruh perempuan **lebih ramai** berbanding luar tenaga buruh lelaki

utama tidak mencari pekerjaan bagi kumpulan luar tenaga buruh adalah kerja rumah/tanggungjawab keluarga yang merangkumi 45.2 peratus daripada jumlah luar tenaga buruh. Ini diikuti oleh bersekolah/latihan (41.1%), bersara/lanjut usia (7.8%), hilang upaya (3.4%), akan melanjutkan pelajaran (1.5%) dan tidak berminat (1.0%).

Produktiviti buruh

Produktiviti buruh diukur melalui nilai ditambah per pekerja serta nilai ditambah per jam bekerja. Prestasi produktiviti buruh per pekerja meningkat 1.8 peratus pada tahun 2021 (2020: -5.5%) dengan merekodkan nilai ditambah per pekerja sebanyak RM90,647 per pekerja (2020: RM89,022 per pekerja). Sementara itu, produktiviti buruh per jam bekerja menyusut 2.6 peratus (2020: 3.4%) dengan mencatatkan nilai RM41.0 per jam berbanding RM42.0 per jam pada tahun sebelumnya (**Jadual 1.2**). Jika dibandingkan dengan paras pra-pandemik, produktiviti buruh per jam bekerja telah melebihi nilai yang dicatatkan pada 2019 (RM40.7 per jam) manakala produktiviti buruh per pekerja masih berada di bawah paras 2019 (RM94,162 per pekerja).

Jadual 1.2 Perubahan peratusan produktiviti buruh tahunan mengikut aktiviti ekonomi (%), 2020-2021

Aktiviti ekonomi	Produktiviti nilai ditambah per jam bekerja		Produktiviti nilai ditambah per pekerja	
	2020	2021	2020	2021
Pertanian	1.9	-4.6	-1.8	-0.6
Perlombongan dan pengkuarian	1.3	-3.4	-8.5	-0.9
Pembuatan	7.0	3.1	-2.6	6.8
Pembinaan	-5.1	-8.3	15.7	-4.3
Perkhidmatan	3.2	-4.2	-6.0	-0.5
Produktiviti buruh	3.4	-2.6	-5.5	1.8

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Sektor Pembuatan merupakan satu-satunya sektor yang telah melepasi paras pra-pandemik dengan produktiviti buruh per jam bekerja meningkat 3.1 peratus (2020: 7.0%) kepada RM57.0 per jam (2020: RM55.3 per jam). Produktiviti buruh per pekerja pula meningkat 6.8 peratus (2020: -2.6%) dengan nilai RM128,836 per pekerja (2020: RM120,675 per pekerja).

Bagi sektor Perkhidmatan, produktiviti buruh per jam bekerja menguncup 4.2 peratus (2020: 3.2%) dengan merekodkan RM38.1 per jam (2020: RM39.8 per jam) manakala produktiviti buruh per pekerja mencatatkan peningkatan marginal 0.5 peratus (2020: -6.0%) dengan RM84,647 per pekerja (2020: RM84,266 per pekerja).

Sementara itu, produktiviti buruh per jam bekerja bagi sektor Pertanian menurun 4.6 peratus pada 2021 (2020: 1.9%) dengan nilai RM25.1 per jam (2020: RM26.3 per jam) manakala produktiviti buruh per pekerja turun marginal 0.6 peratus (2020: -1.8%) dengan nilai RM52,939 per pekerja (2020: RM53,254 per pekerja).

Bagi sektor Perlombongan dan pengkuarian, produktiviti buruh per jam bekerja merosot kepada 3.4 peratus daripada negatif

Sektor **Pembinaan** mencatatkan produktiviti buruh per jam bekerja pada kadar **8.3%**

1.3 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya dengan RM530.5 per jam (2020: RM549.1 per jam). Manakala produktiviti buruh per pekerja juga turun marginal sebanyak 0.9 peratus (2020: -8.5%) dengan nilai RM1,235,789 per pekerja (2020: RM1,247,616 per pekerja).

Seterusnya, sektor Pembinaan mencatatkan produktiviti buruh per jam bekerja pada kadar negatif 8.3 peratus (2020: -5.1%) dengan nilai RM16.5 per jam (2020: RM18.0 per jam) manakala produktiviti buruh per pekerja jatuh 4.3 peratus (2020: -15.7%) dengan nilai RM36,644 per pekerja (2020: RM38,279 per pekerja).

PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA SUKU TAHUN PERTAMA 2022

KDNK Malaysia bagi suku tahun pertama 2022 berkembang 5.0 peratus berbanding 3.6 peratus yang direkodkan pada suku tahun sebelumnya (**Carta 1.13**). Bagi terma pelarasan musim, KDNK meningkat 3.9 peratus (ST4 2021: 4.6%) seperti di **Carta 1.14**.

Dari segi penawaran, prestasi ekonomi pada suku tahun ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan, sementara Pertanian mencatatkan pertumbuhan marginal. Pada masa yang sama, prestasi lebih baik dari segi permintaan didorong oleh perbelanjaan penggunaan akhir swasta, diikuti dengan perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan dan pembentukan modal tetap kasar.

Prestasi ekonomi bulanan menunjukkan pertumbuhan yang lebih baik dari Januari hingga Mac 2022. Prestasi KDNK pada Januari dan Februari 2022 masing-masing bertumbuh 4.3 peratus dan 5.2 peratus seterusnya pertumbuhan ini meningkat 5.4 peratus pada Mac 2022. Daripada kedudukan ekonomi semasa, prestasi ekonomi pada suku tahun pertama 2022 telah melepasi paras suku tahun pertama 2019 sebanyak 5.2 peratus atau RM17.9 bilion. Secara keseluruhannya, KDNK Malaysia pada harga semasa adalah RM422.5 bilion, manakala pada harga malar adalah berjumlah RM360.2 bilion.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan mengukuh kepada 6.5 peratus pada suku tahun ini berbanding 3.2 peratus pada suku tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.15**. Bagi terma pelarasan musim, sektor ini meningkat 5.5 peratus (ST4 2021: 5.1%).

Subsektor Pengangkutan dan penyimpanan memacu sektor Perkhidmatan dengan pertumbuhan dua digit 25.8 peratus (ST4 2021: 11.8%) didorong oleh prestasi kukuh dalam semua segmen, terutamanya pengangkutan darat dan udara. Pengembangan ini disusuli oleh subsektor perdagangan borong dan runcit yang bertumbuh 4.0 peratus (ST4 2021: 1.3%) dipengaruhi oleh prestasi yang lebih baik dalam semua segmen, terutamanya perdagangan runcit dan kenderaan bermotor. Tambahan lagi, subsektor makanan & minuman dan penginapan mencatatkan pertumbuhan dua digit sebanyak 24.2 peratus (ST4 2021: 5.6%) disokong oleh prestasi kukuh dalam kedua-dua segmen. Walau bagaimanapun, subsektor kewangan dan insurans menyusut 1.0 peratus (ST4 2021: 3.8%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan meningkat 6.6 peratus berbanding 9.1 peratus pada suku tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.16**. Sektor ini meningkat 1.8 peratus bagi terma pelarasan musim daripada 6.6 peratus pada suku tahun keempat 2021.

Prestasi sederhana ini adalah dipengaruhi oleh produk elektrik, elektronik dan optikal yang meningkat 15.4 peratus (ST4 2021: 16.4%), diikuti oleh produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka pada 5.3 peratus (ST4 2021: 5.8%) dan produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan pada 6.6 peratus (ST4 2021: 5.6%). Sebaliknya, produk petroleum, kimia, getah

dan plastik menurun 0.5 peratus (ST4 2021: 6.5%).

Pertanian

Sektor Pertanian meningkat marginal 0.2 peratus berbanding 2.8 peratus pada suku tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.17**. Sebaliknya, sektor ini menyusut 3.2 peratus bagi terma pelarasan musim (ST4 2021: 1.7%).

Pertumbuhan ini disokong oleh subsektor kelapa sawit yang meningkat secara sederhana pada 3.9 peratus (ST4 2021: 4.8%). Selain itu, subsektor perikanan dan ternakan masing-masing bertumbuh kepada 3.5 peratus (ST4 2021: -0.5%) dan 1.5 peratus (ST4 2021: 0.2%).

Pembinaan

Sektor Pembinaan menurun 6.2 peratus berbanding negatif 12.2 peratus pada suku tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.18**. Sektor ini meningkat dengan ketara bagi terma pelarasan musim pada 8.9 peratus (ST4 2021: -1.9%).

Kejatuhan ini adalah disebabkan oleh penurunan dalam kejuruteraan awam dan bangunan kediaman. Namun begitu, penyusutan ini diimbangi dengan pertumbuhan yang lebih baik dalam bangunan bukan kediaman dan aktiviti pembinaan pertukangan khas.

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian terus menyusut kepada 1.1 peratus daripada penurunan 0.6 peratus pada suku tahun keempat 2021 seperti di **Carta 1.19**. Bagi terma pelarasan musim, sektor ini meningkat 2.9 peratus (ST4 2021: -1.6%).

Penurunan ini sebahagian besarnya dipengaruhi oleh kemerosotan dalam subsektor minyak mentah dan kondensat. Walau bagaimanapun, gas asli kekal positif pada suku tahun ini.

Perbelanjaan penggunaan akhir

Perbelanjaan penggunaan akhir berkembang 5.7 peratus daripada 3.2 peratus pada suku tahun sebelumnya seperti di **Carta 1.20**.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta meningkat kepada 5.5 peratus (ST4 2021: 3.7%) didorong terutamanya oleh penggunaan yang lebih tinggi bagi komunikasi dan makanan & minuman bukan alkohol. Di samping itu, perbelanjaan bagi pengangkutan dan restoran & hotel mencatatkan pertumbuhan kukuh pada suku tahun ini. Bagi terma pelarasan musim, perbelanjaan penggunaan akhir swasta meningkat 4.6 peratus (ST4 2021: 4.3%).

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan berkembang 6.7 peratus pada suku tahun ini berbanding 1.6 peratus pada suku tahun sebelumnya. Pengembangan ini disumbangkan oleh perbelanjaan ke atas bekalan dan perkhidmatan, terutamanya untuk perbelanjaan berkaitan dengan kesihatan. Bagi terma pelarasan musim, perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan pulih kepada 7.4 peratus (ST4 2021: -3.8%) pada suku tahun ini.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) bertumbuh marginal 0.2 peratus daripada penurunan 3.0 peratus pada suku tahun keempat 2021 seperti di **Carta 1.21**. Bagi terma pelarasan musim, PMTK meningkat kepada 5.0 peratus (ST4 2021: 4.4%).

Pertumbuhan yang lebih baik dalam PMTK dirangsang oleh jentera & peralatan yang meningkat kepada 12.0 peratus daripada 17.4 peratus pada suku tahun keempat 2021. Walau bagaimanapun, struktur dan aset lain masing-masing mencatatkan penguncupan yang lebih kecil 7.9 peratus (ST4 2021: -15.6%) dan 0.9 peratus (ST4 2021: -3.3%).

Sektor swasta yang merupakan penyumbang utama (sumbangan: 80.8%) meningkat kepada 0.4 peratus (ST4 2021: -2.8%) dan telah memacu momentum pertumbuhan PMTK pada suku tahun ini. Sebaliknya, sektor awam menyusut 0.9 peratus berbanding negatif 3.4 peratus pada suku tahun sebelumnya.

Eksport dan import

Eksport bertumbuh perlahan kepada 8.0 peratus berbanding 13.0 peratus pada suku tahun sebelumnya berikutan pertumbuhan sederhana dalam eksport barangan (**Carta 1.22**). Bagi terma pelarasan musim, Eksport bertumbuh 4.0 peratus (ST4 2021: 6.8%).

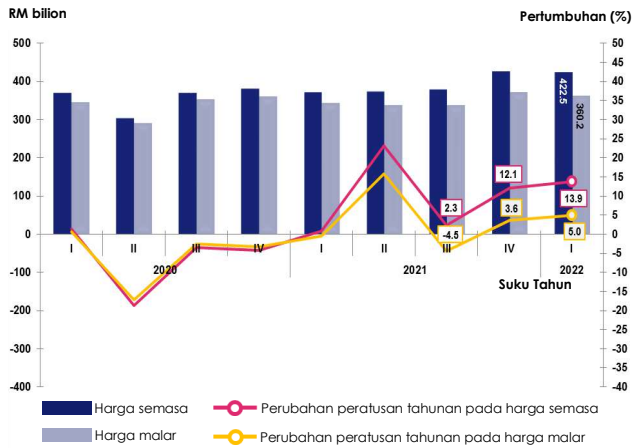
Import kekal kukuh dengan mencatatkan pertumbuhan 11.1 peratus berbanding 14.5 peratus pada suku tahun sebelumnya. Bagi terma pelarasan musim, Import meningkat 8.5 peratus (ST4 2021: 6.8%).

Import kekal kukuh
dengan mencatatkan pertumbuhan
11.1% pada
suku tahun pertama 2022

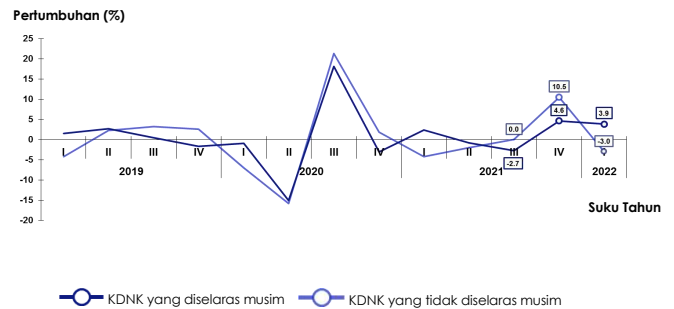

CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA SUKU TAHUN PERTAMA 2022

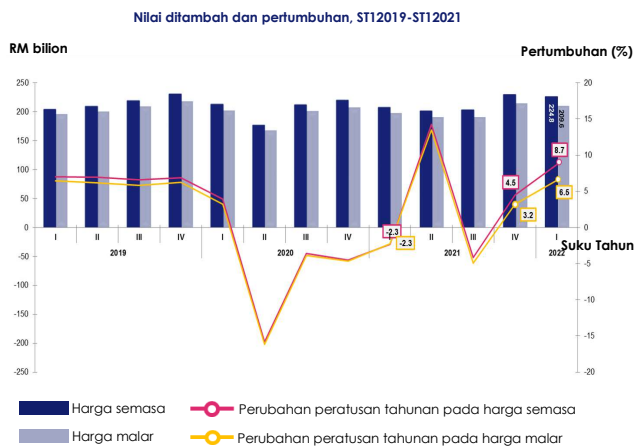
Carta 1.13 KDNK - Nilai ditambah dan perubahan peratusan tahunan, 2020-2022

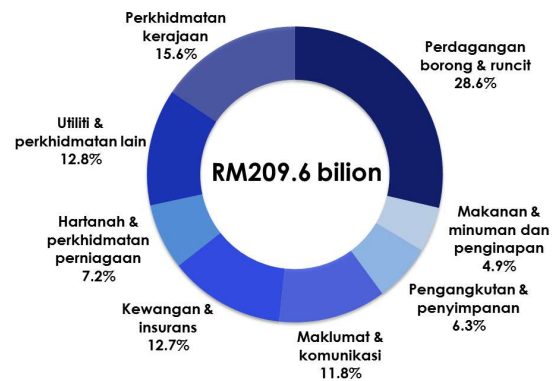
Carta 1.14 KDNK pelarasan musim - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya, 2019-2022

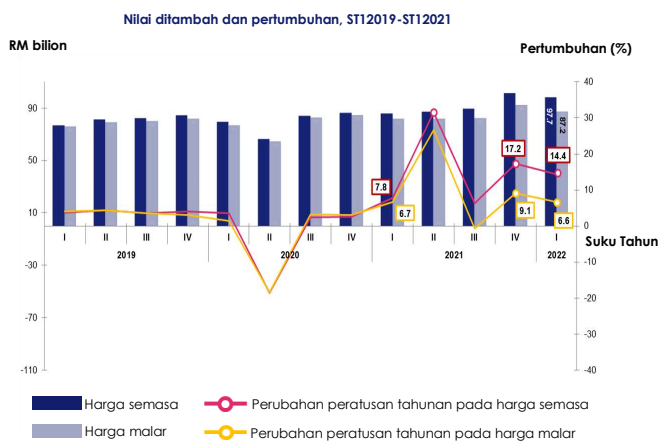
Carta 1.15 Prestasi sektor Perkhidmatan, suku tahunan

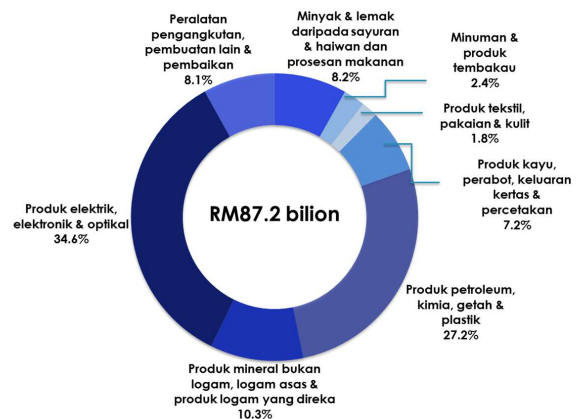
Sumbangan, ST12022

Carta 1.16 Prestasi sektor Pembuatan, suku tahunan

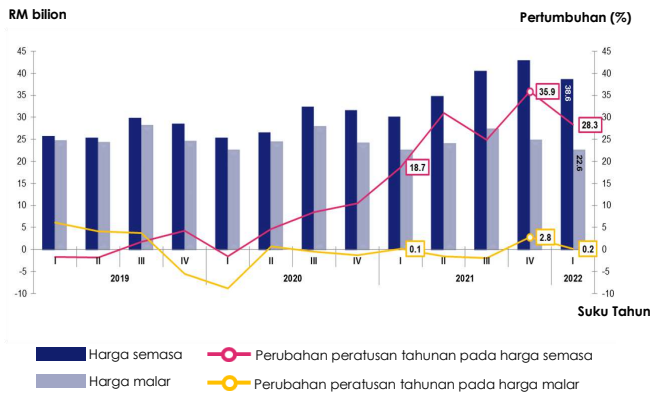

Sumbangan, ST12022

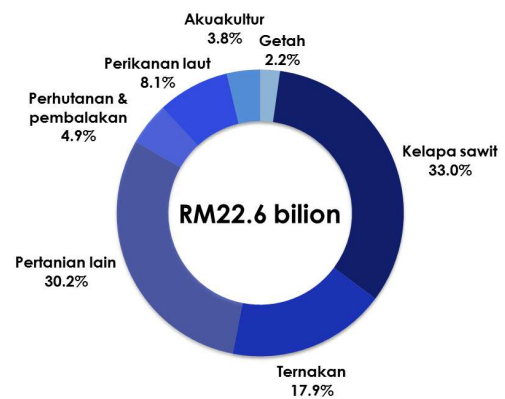

Carta 1.17 Prestasi sektor Pertanian, suku tahunan

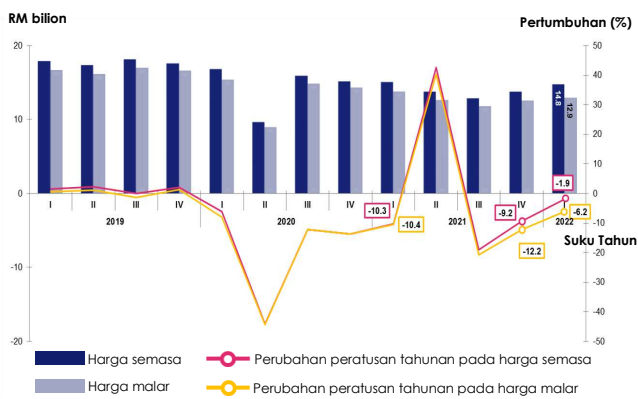
Nilai ditambah dan pertumbuhan, ST12019-ST12021

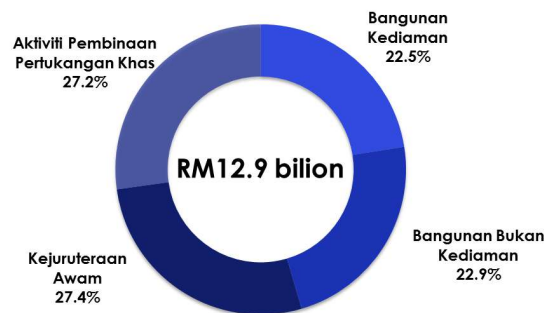
Sumbangan, ST12022

Carta 1.18 Prestasi sektor Pembinaan, suku tahunan

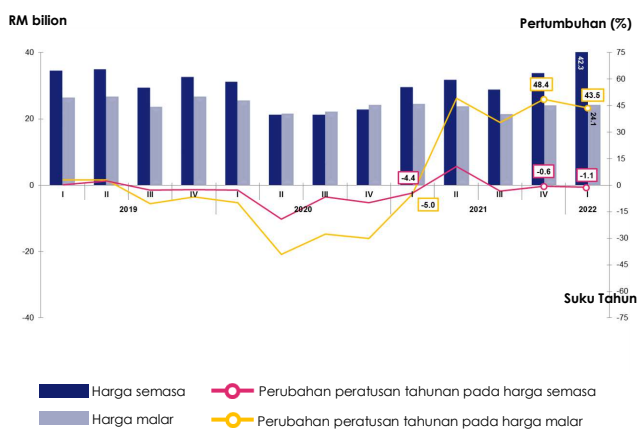
Nilai ditambah dan pertumbuhan, ST12019-ST12021

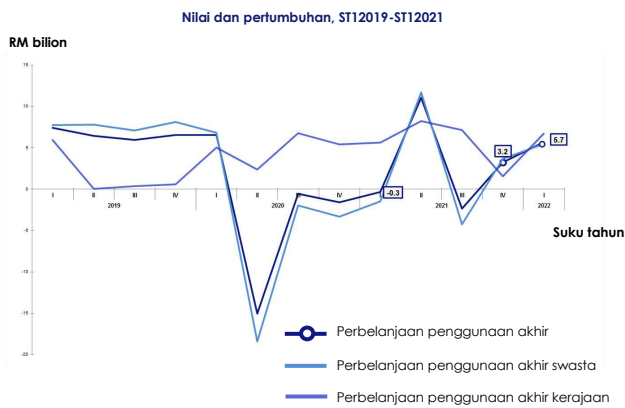

Sumbangan, ST12022

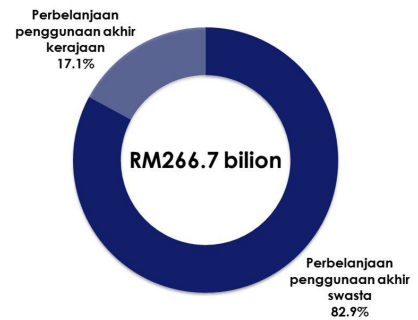
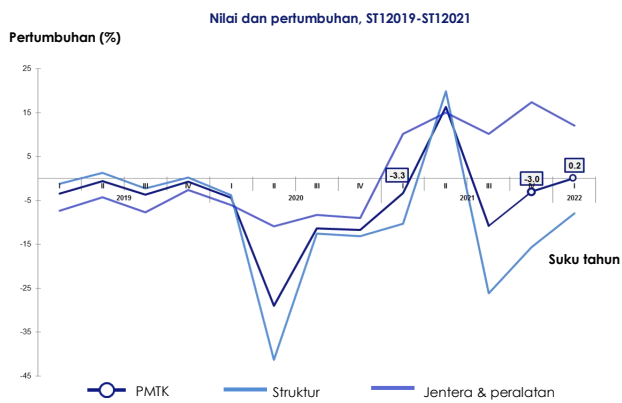
Carta 1.19 Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, suku tahunan

Nilai ditambah dan pertumbuhan, ST12019-ST12021

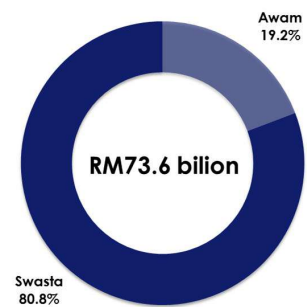
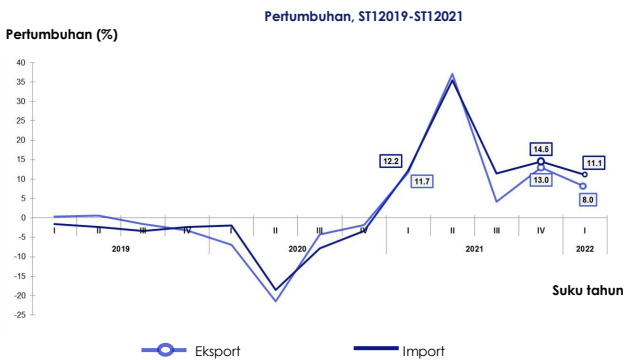
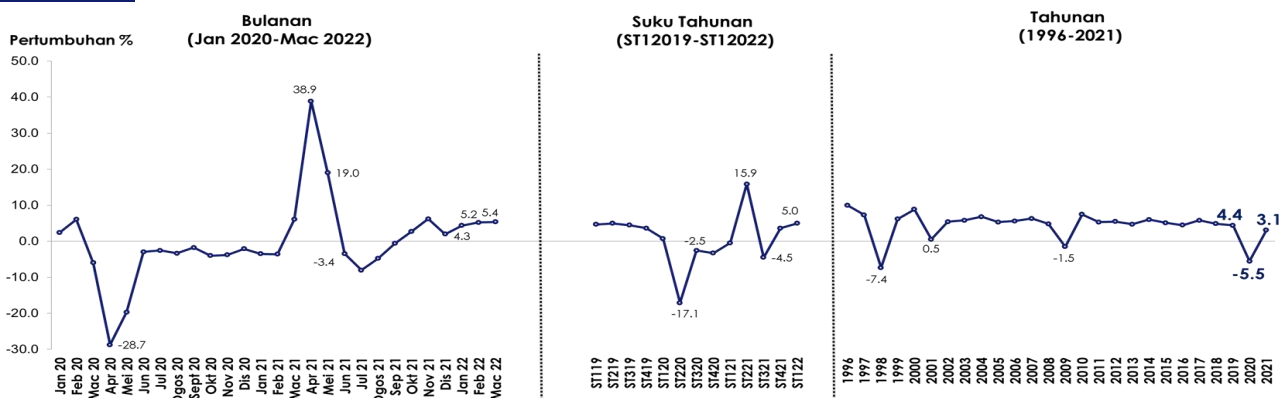

Carta 1.20 Prestasi perbelanjaan penggunaan akhir, suku tahunan

Sumbangan, ST12022

Carta 1.21 Prestasi pembentukan modal tetap kasar, suku tahunan

Sumbangan, ST12022

Carta 1.22 Prestasi eksport dan import, suku tahunan**Carta 1.23** Pertumbuhan KDNK bulanan, suku tahunan dan tahunan

Jadual 1.3 Perubahan peratusan KDNK suku tahunan bagi negara terpilih (%), ST1 2020 – ST1 2022

Negara	Jenis pertumbuhan	2020				2021				2022
		ST1	ST2	ST3	ST4	ST1	ST2	ST3	ST4	ST1
European Union 27	Tahunan	-2.5	-13.8	-3.8	-4.0	-0.8	14.1	4.2	4.9	5.6
	Pelarasan musim*	-3.1	-11.2	11.7	-0.2	0.1	2.1	2.2	0.5	0.4
United Kingdom	Tahunan	-2.0	-21.1	-7.7	-6.3	-5.0	24.5	6.9	6.6	8.7
	Pelarasan musim*	-2.5	-19.4	17.6	1.5	-1.2	5.6	0.9	1.3	0.8
USA	Tahunan	0.6	-9.1	2.9	-2.3	0.5	12.2	4.9	5.5	3.5
	Pelarasan musim*	-5.1	-31.2	33.8	4.5	6.3	6.7	2.3	6.9	-1.5
Japan	Tahunan	-1.9	-10.2	-5.4	-0.8	-1.7	7.3	1.2	0.4	0.4
	Pelarasan musim*	0.5	-7.9	5.3	1.8	-0.4	0.6	-0.8	1.0	-0.1
Republic of Korea	Tahunan	1.5	-2.5	-0.9	-0.9	2.2	6.2	4.0	4.2	3.0
	Pelarasan musim*	-1.3	-3.0	2.3	1.2	1.7	0.8	0.2	1.3	0.6
Hong Kong	Tahunan	-9.3	-9.4	-4.1	-3.6	8.0	7.6	5.4	4.7	-4.0
	Pelarasan musim*	-5.1	-1.2	2.7	0.6	5.8	-1.7	0.7	0.0	-2.9
Taiwan	Tahunan	3.0	0.6	4.3	5.3	9.2	7.8	4.4	5.3	3.1
	Pelarasan musim*	-0.6	-0.2	4.2	1.9	2.9	-0.9	0.5	2.4	1.1
	Pelarasan musim**	-2.3	-0.9	17.8	7.7	12.2	-3.7	1.8	10.1	4.3
Singapore	Tahunan	1.2	-12.2	-4.6	-0.9	2.0	15.8	7.5	6.1	4.0
	Pelarasan musim*	-0.1	-12.6	9.2	3.8	3.0	-0.8	1.5	2.3	0.9
	Pelarasan musim**	-0.3	-12.5	21.8	-5.4	-0.8	-3.8	2.3	0.8	-1.4
China	Tahunan	-6.9	3.1	4.8	6.4	18.3	7.9	4.9	4.0	4.8
	Pelarasan musim*	-10.3	11.6	3.4	2.5	0.5	1.2	0.7	1.5	1.3
Thailand	Tahunan	-2.2	-12.3	-6.4	-4.2	-2.4	7.7	-0.2	1.8	2.2
	Pelarasan musim*	-1.6	-9.3	7.1	0.0	0.5	0.1	-0.9	1.8	1.1
Philippines	Tahunan	-0.7	-16.9	-11.6	-8.2	-3.8	12.1	7.0	7.8	8.3
	Pelarasan musim*	-3.4	-14.9	7.8	3.0	1.4	-0.2	2.9	3.5	1.9
Indonesia	Tahunan	3.0	-5.3	3.5	-2.2	-0.7	7.1	3.5	5.0	5.0
	Pelarasan musim*	-2.4	-4.2	5.1	-0.4	-1.0	3.3	1.6	1.1	-1.0
Malaysia	Tahunan	0.7	-17.1	-2.5	-3.3	-0.5	15.9	-4.5	3.6	5.0
	Pelarasan musim*	-0.9	-15.1	18.1	-3.1	2.4	-0.8	-2.7	4.6	3.9

Sumber: Laman sesawang Pejabat Statistik Negara (NSO) terpilih dan Pertubuhan Kerjasama dan Pembangunan Ekonomi (OECD)

Pelarasan musim* = Data KDNK yang diselaras musim

Pelarasan musim** = Kadar tahunan pelarasan musim

PROSPEK EKONOMI MALAYSIA 2022

Pada tahun 2019, seluruh dunia telah dilanda penularan COVID-19 dan diisytiharkan sebagai pandemik pada Mac 2020 oleh *World Health Organization* (WHO). Kesan pandemik COVID-19 kepada ekonomi amat dirasai oleh seluruh dunia, tidak terkecuali Malaysia. Setelah hampir dua tahun bergelut dengan pandemik ini, akhirnya pada 1 April 2022 Kerajaan Malaysia telah mengumumkan peralihan fasa daripada fasa pandemik ke fasa peralihan endemik apabila sasaran 80 peratus penduduk dewasa lengkap divaksin telah dicapai. Seiring dengan peralihan fasa ini, sektor ekonomi juga telah dibenarkan beroperasi seperti biasa. Sempadan antarabangsa yang ditutup sebelum ini juga mulai dibuka.

Dalam usaha memulihkan kembali ekonomi Malaysia yang terjejas, kerajaan telah mengumumkan Belanjawan 2022 yang memfokuskan kepada kesejahteraan rakyat, perniagaan yang berdaya tahan dan ekonomi yang makmur dan mampan. Bajet ini juga lebih tertumpu untuk memulihkan sektor yang terjejas, meningkatkan keupayaan sistem kesihatan awam serta skop perlindungan sosial selain merancakkan ekonomi digital dalam usaha mengukuhkan daya saing negara dalam menghadapi norma baharu global. Justeru, sebanyak RM332.1 bilion diperuntukkan dalam bajet ini yang diharap dapat membantu rakyat untuk memulihkan kehidupan mereka, khasnya yang terjejas disebabkan pandemik COVID-19.

Antara bantuan yang telah diperkenalkan melalui bajet berkenaan adalah Bantuan Keluarga Malaysia (BKM) yang fokus kepada golongan B40, M40 dan bujang. Bantuan sebanyak RM2,000 disalurkan kepada isi rumah yang mempunyai tiga anak atau lebih dengan pendapatan kurang RM2,500. Kerajaan juga memberi bantuan tambahan sebanyak RM500

kepada ibu atau bapa tunggal yang mempunyai anak tanggungan dan berpendapatan sehingga RM5,000 serta RM300 diberikan kepada warga emas.

Selain itu, peruntukan sebanyak RM1.2 bilion disediakan kepada golongan belia dengan pelbagai inisiatif termasuk Program ePemula kepada dua juta belia yang berumur 18 hingga 20 tahun, pelajar sepenuh masa di peringkat Diploma atau Sijil Kemahiran Malaysia 4 (SKM4) ke atas di institut pengajian tinggi awam serta swasta. Inisiatif PerantiSiswa Keluarga Malaysia juga ditawarkan oleh kerajaan dengan kos sebanyak RM450 juta bagi membekalkan sebuah tablet kepada setiap pelajar B40 di institusi pengajian tinggi. Inisiatif ini dijangka dapat memanfaatkan seramai kira-kira 350,000 orang mahasiswa serta memudahkan pelajar untuk mengikuti aktiviti pembelajaran dalam talian dan melayari internet bagi tujuan penyelidikan. Di samping itu, RM65 juta turut disumbangkan oleh syarikat telekomunikasi.

Sehubungan itu, prospek ekonomi dijangka lebih menggalakkan pada tahun 2022, dipacu oleh peningkatan semula permintaan domestik dan pengembangan yang berterusan bagi industri berorientasikan eksport. Dalam tempoh RMKe-12, ekonomi Malaysia dijangka berkembang antara 4.5 peratus hingga 5.5 peratus setahun seiring dengan pemulihan ekonomi global. Bank Pembangunan Asia (ADB) mengunjurkan prestasi ekonomi negara membangun di Asia dijangka bertumbuh 4.6 peratus, sementara ekonomi Asia Tenggara pula diunjurkan akan berkembang kepada 5.0 peratus pada tahun 2022. ADB juga telah mengunjurkan pertumbuhan ekonomi Malaysia kepada 5.8 peratus pada tahun 2022. Manakala berdasarkan Laporan *Global Economic Prospect* yang dikeluarkan oleh *World Bank* pada Jun 2022, ekonomi Malaysia diunjurkan bertumbuh 5.5 peratus pada 2022. Bank Negara Malaysia (BNM) turut

mengunjurkan pertumbuhan KDNK yang lebih kukuh, iaitu antara 5.3 peratus hingga 6.3 peratus berbanding 2021 (3.1%). Ini disokong selepas beberapa sempadan negara antarabangsa dibuka serta pasaran buruh yang semakin baik. Selain itu, pelaksanaan beberapa projek dan langkah dasar yang dijangka akan memberikan sokongan kepada aktiviti ekonomi serta permintaan agregat.

Malaysia secara keseluruhannya telah beralih ke fasa keempat PPN pada suku tahun pertama 2022 sekali gus membenarkan aktiviti perniagaan dan sosial beroperasi kepada kapasiti penuh. Kelonggaran berterusan sekatan menangani pandemik sepanjang suku tahun pertama 2022 telah menggalakkan lebih banyak aktiviti ekonomi, yang mana telah mendorong peningkatan dalam permintaan buruh dan seterusnya pertambahan bilangan penduduk bekerja serta mengurangkan pengangguran. Pada suku tahun pertama 2022, bilangan tenaga buruh merekodkan 16.3 juta orang, meningkat 1.5 peratus tahun ke tahun. Oleh itu, kadar penyertaan tenaga buruh turut naik 0.4 mata peratus kepada 69.0 peratus. Bilangan penduduk bekerja terus meningkat 2.2 peratus kepada 15.6 juta orang dengan nisbah guna tenaga kepada penduduk naik kepada 66.2 peratus. Bilangan penganggur berkurang sebanyak 100.6 ribu kepada 671.2 ribu orang, sekali gus mencatatkan kadar pengangguran 4.1 peratus.

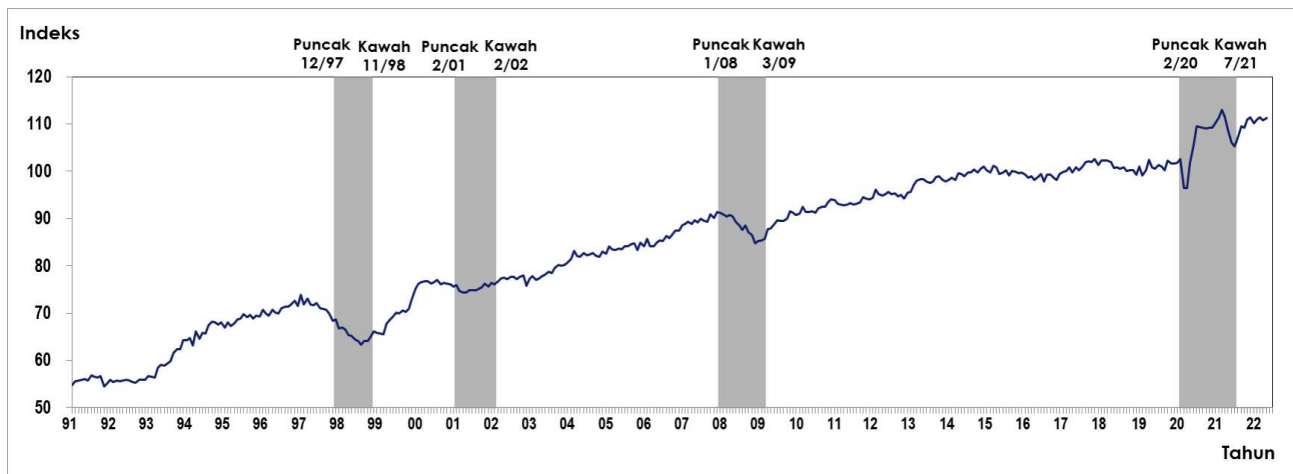
Pada suku tahun pertama 2022, indeks volum perdagangan borong & runcit mencatatkan pertumbuhan 3.9 peratus untuk mencapai 134.7 mata berbanding suku tahun yang sama tahun sebelumnya. Pertumbuhan positif ini disumbangkan oleh subsektor kenderaan bermotor dan perdagangan runcit yang masing-masing merekodkan pertumbuhan 8.8 peratus dan 5.1 peratus, diikuti oleh perdagangan borong yang meningkat 1.2 peratus pada tempoh yang sama.

Malaysia juga telah menarik sejumlah RM42.8 bilion untuk pelaburan yang diluluskan dalam sektor Perkilangan, Perkhidmatan dan Utama (pertanian, perlombongan serta perladangan dan komoditi), membabitkan 910 projek antara Januari dan Mac 2022 di mana pelaburan langsung asing (FDI) kekal sebagai penyumbang utama, sebanyak 65.0 peratus atau RM27.8 bilion (USD6.6 bilion) manakala pelaburan daripada sumber domestik menyumbang 35.0 peratus berjumlah RM15.0 bilion (USD3.6 bilion).

KDNK Malaysia bagi suku tahun pertama 2022 juga berkembang pada 5.0 peratus berbanding 3.6 peratus yang direkodkan pada suku tahun sebelumnya. Indeks Pelopor (IP) pada bulan Mei 2022 mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 2.2 peratus kepada 111.2 mata berbanding bulan yang sama tahun sebelumnya iaitu 108.8 mata (**Carta 1.24**). Keseluruhannya, IP menunjukkan prestasi yang lebih baik pada Mei 2022 dengan indeks arah aliran jangka panjang kekal di atas 100.0 mata, menjangkakan tinjauan ekonomi yang positif pada bulan-bulan akan datang.

Pembukaan semula sepenuhnya sempadan antarabangsa apabila negara memasuki fasa peralihan endemik dijangka berupaya mengukuhkan pemulihan ekonomi pada tahun 2022. Walau bagaimanapun, prospek ekonomi mungkin sedikit terjejas berikutan konflik geopolitik dan penutupan bandar-bandar utama China disebabkan daripada peningkatan mendadak kes COVID-19. Begitu juga, isu inflasi dan kenaikan harga komoditi perlu diberi perhatian dengan mengambil kira situasi global.

Carta 1.24 Indeks Pelopor (2015=100) dan kitaran perniagaan (kawasan berlorek kelabu), Januari 1991 hingga Mei 2022

Rencana 1:

Indeks nilai ditambah ekonomi mengikut negeri, 2020-2021¹

Nur Dini Athirah Kamal Ariffin, Mimi Amalia Norhisham dan Nur Najihah Sazuki

1.0 Pendahuluan

Malaysia merupakan salah sebuah negara yang tidak terkecuali daripada tempas wabak COVID-19 ekoran kemasukan warga asing dan kepulangan rakyat tempatan ke tanah air (Musa dan Abdul Rashid, 2021). Rentetan daripada wabak yang menular dengan pantas ini juga telah memberi impak yang sangat besar kepada keadaan sosioekonomi negara. Kes pertama wabak ini telah dilaporkan di Wuhan pada 17 November 2019 dan disahkan menembusi Malaysia pada 25 Januari 2020.

Pada tahun 2020, Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) telah dilaksanakan secara berperingkat sebagai salah satu inisiatif bagi mengekang penularan wabak tersebut. PKP ini telah memberi impak kepada sektor ekonomi di Malaysia yang mana telah menyebabkan penutupan operasi terutamanya aktiviti pelancongan, makanan dan minuman, serta perniagaan. Ini telah dicerminkan melalui Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) Malaysia juga telah mencatatkan penyusutan 5.5 peratus pada tahun 2020 berbanding 2019.

Kerajaan telah mengambil langkah yang proaktif dengan melaksanakan beberapa inisiatif seperti Pelan Pemulihan Negara (PPN) dan gelembung pelancongan bersasar di setiap negeri. Pada Jun 2021, PPN telah dilaksanakan secara berfasa bagi mengawal penularan pandemik COVID-19 serta memberi kelonggaran kepada pembukaan sektor ekonomi dan sosial. Pemulihan ini turut disokong oleh pelaksanaan pakej bantuan dan rangsangan iaitu PERMAI, PEMERKASA, PEMERKASA Tambahan dan PEMULIH.

Bermula 1 April 2022, Malaysia telah memasuki fasa endemik berikutan kejayaan program vaksinasi COVID-19. Tambahan pula, liputan vaksinasi COVID-19 dalam kalangan individu dewasa di Malaysia juga telah melebihi 90 peratus. Beberapa kelonggaran telah diberikan dalam fasa ini iaitu tiada had waktu beroperasi bagi premis perniagaan, pendaftaran menggunakan MySejahtera dan penjarakan sosial dimansuhkan. Usaha yang diambil ini adalah sebagai langkah untuk mengembalikan kestabilan ekonomi negara serta mengukuhkan lagi ekonomi. Walaupun ekonomi nasional mencatatkan pertumbuhan positif 3.1 peratus pada 2021 namun nilai tersebut masih di bawah paras pra-pandemik 2019. Namun begitu pada tahun 2021, terdapat beberapa negeri yang telah melepasi paras pra-pandemik 2019.

Menurut Zanariah Abd Mutalib (2022), Malaysia kini berada di kedudukan ke-13 daripada 122 negara dalam Indeks Pemulihan COVID-19 Nikkei. Selepas mengambil kira aspek pengurusan jangkitan, pelaksanaan program vaksinasi serta mobiliti sosial, 66.6 mata diperoleh oleh Malaysia dalam Indeks Nikkei Asia iaitu yang tertinggi bagi negara Asia. Ini menunjukkan Malaysia semakin hampir kepada pemulihan dari semua aspek. Oleh itu, tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk mengenal pasti indeks nilai ditambah ekonomi berbanding paras pra-pandemik 2019.

¹ Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia.

2.0 Objektif kajian

- i. Mengenal pasti indeks nilai ditambah ekonomi negeri berbanding paras pra-pandemik 2019.
- ii. Menentukan skor berdasarkan jumlah nilai ditambah bagi setiap negeri.

3.0 Sorotan Literatur

Pandemik COVID-19 telah mengakibatkan banyak negara mengalami ketidakstabilan ekonomi sejak awal tahun 2020. Pelbagai langkah dan inisiatif yang telah dilakukan oleh pihak kerajaan dalam membendung penularan COVID-19 dan pemulihan ekonomi Malaysia. Morelli (2020) telah mengukur pemulihan Bandar New York menggunakan jumlah purata indeks untuk enam pemboleh ubah iaitu kesihatan, pengangkutan dan mobiliti, pekerjaan, hartanah dan perumahan serta tempahan restoran.

Ilcheva (2022) mengenal pasti faktor utama menyumbang kepada prestasi ekonomi di Broward, Miami-Dade dan Pantai Palm merangkumi tiga kategori penting untuk indeks pemulihan iaitu kesihatan, ekonomi dan perumahan. Pengiraan indeks pemulihan ekonomi COVID-19 melibatkan beberapa proses bermula dengan memberi markah 0-100 untuk setiap data indikator lalu mengira puratanya. Seterusnya, pemberat diberi kepada setiap pemboleh ubah dan melaraskan data Januari 2020 kepada 100 indeks.

Menurut Soomro, Mangi dan Shah (2021), China telah memulihkan ekonominya dengan memperkenalkan transformasi digital, perundangan yang berkesan, pemulihan berbentuk V dan U dalam pembuatan dan perkhidmatan. Langkah dan inisiatif China untuk merencanakan pembangunan ekonomi semasa pandemik juga membantu memberi manfaat kepada perkhidmatan lain yang menghadapi cabaran pembangunan ekonomi.

Fan (2020) menyatakan bahawa wabak COVID-19 telah menjejaskan sektor Pertanian dan makanan dalam kalangan warga China. Beliau juga telah menganalisa indeks harga pengguna menggunakan data Disember 2019 hingga April 2020 dengan 2019=100. Analisis menunjukkan peningkatan secara purata pada nilai indeks Februari 2020 dan harga makanan dijangka akan lebih stabil kerana bekalan bijirin dan pengeluaran ternakan, buah dan sayur telah kembali normal.

Jiang, Wang dan Zhao (2022) mengkaji pemulihan ekonomi di China dengan menganalisis indeks ketahanan ekonomi. Hasil kajian daripada *Autoregressive Integrated Moving Average Model* (ARIMA) menunjukkan China mempunyai ketahanan ekonomi yang tinggi. Model ini digunakan untuk membuat analisis empirikal terhadap data KDNK dari tahun 1990 sehingga 2020. Berdasarkan hasil kajian ini, ARIMA (0,1,1) diaplikasi untuk meramal nilai KDNK di bawah senario tiada pandemik dan kemudiannya dibandingkan dengan data semasa pandemik.

Zhang *et al.* (2020) memodelkan kos ekonomi COVID-19 untuk keseluruhan rantai bekalan makanan dan pertanian, seterusnya mendapati penurunan tujuh peratus daripada nilai ditambah pada suku tahun pertama 2020 berbanding 2019. Mereka juga mengunjurkan bahawa sektor Pembuatan juga akan terus menyusut pada suku tahun kedua dan ketiga 2020, manakala pertumbuhan nilai ditambah dalam pertanian dan sistem makanan akan bertukar positif,

walaupun masih sederhana. Pemulihan penuh bergantung kepada permintaan dari seluruh negara untuk eksport China pada lewat tahun 2020. Tanpa ada semula permintaan eksport, ekonomi China akan berkembang kurang daripada satu peratus pada 2020, manakala kadar pertumbuhan diramal meningkat kepada 1.7 peratus dengan adanya kembali permintaan eksport. Hal ini juga disokong oleh dagangan Malaysia yang telah merekodkan pertumbuhan KDNK pada Mac 2022 yang disumbang oleh aktiviti import dan eksport.

Berdasarkan kajian-kajian lepas, pelbagai kaedah telah dilakukan untuk mengira indeks pemulihan ekonomi. Justeru itu, kajian ini fokus kepada kaedah mengenal pasti indeks nilai ditambah ekonomi negeri berbanding pra-pandemik 2019 dan menentukan skor berdasarkan jumlah nilai ditambah bagi setiap negeri.

4.0 Metodologi kajian

4.1 Sumber data

Sumber data yang digunakan adalah berasaskan nilai KDNK mengikut negeri yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. Data bagi tahun 2015 hingga 2021 digunakan dalam kajian ini.

4.2 Metodologi

Kajian ini dilaksanakan bagi mengkaji indeks nilai ditambah ekonomi negeri-negeri di Malaysia yang merangkumi 13 negeri dan dua Wilayah Persekutuan. Analisis deskriptif dilaksanakan bagi mendapatkan nilai minimum, maksimum, dan purata indeks nilai ditambah bagi setiap sektor utama di setiap negeri.

Selain itu, penentuan skor dijalankan dengan memplot (i) skor dengan indeks nilai ditambah, (ii) skor dengan pertumbuhan dan (iii) skor dengan nilai ditambah. Plot taburan ini dibahagikan berdasarkan empat kuadran.

- i. Skor dengan indeks nilai ditambah:
 - a) Kuadran pertama: Skor tinggi, indeks nilai ditambah tinggi
 - b) Kuadran kedua: Skor tinggi, indeks nilai ditambah rendah
 - c) Kuadran ketiga: Skor rendah, indeks nilai ditambah tinggi
 - d) Kuadran keempat: Skor rendah, indeks nilai ditambah rendah
- ii. Skor dengan pertumbuhan KDNK:
 - a) Kuadran pertama: Skor tinggi, pertumbuhan tinggi
 - b) Kuadran kedua: Skor tinggi, pertumbuhan rendah
 - c) Kuadran ketiga: Skor rendah, pertumbuhan tinggi
 - d) Kuadran keempat: Skor rendah, pertumbuhan rendah
- iii. Skor dengan nilai ditambah:
 - a) Kuadran pertama: Skor tinggi, nilai ditambah tinggi
 - b) Kuadran kedua: Skor tinggi, nilai ditambah rendah
 - c) Kuadran ketiga: Skor rendah, nilai ditambah tinggi
 - d) Kuadran keempat: Skor rendah, nilai ditambah rendah

Pengiraan indeks nilai ditambah:

Data KDNK bagi tahun 2019 dijadikan rujukan dan digunakan sebagai tahun asas (2019=100) bagi pengiraan indeks nilai ditambah. Indeks nilai ditambah dihitung sebagai indikator prestasi ekonomi dalam setiap negeri. Dalam usaha untuk indeks dirantai bersama nilai ditambah, wajaran sektor perlu dinyatakan bagi setiap negeri.

Kaedah tersebut adalah seperti berikut:

1. Hitung wajaran sektor kepada keseluruhan KDNK setiap negeri bagi tahun 2020 dan 2021.

Formula:

$$W_{ij} = \frac{X_{ij}}{\sum_{i=1}^5 X_{ij}}$$

di mana,

W_{ij} = Wajaran sektor, i bagi negeri, j

X_{ij} = Nilai ditambah sektor, i bagi negeri, j

i = Sektor utama

j = Negeri

2. Hitung indeks sektor dalam setiap negeri bagi tahun 2020 dan 2021.

Formula:

$$I_{ijt} = \frac{X_{ijt}}{X_{ijt2019}} \times 100$$

di mana,

I_{ijt} = Indeks sektor, i bagi negeri, j pada tahun, t

X_{ijt} = Nilai ditambah sektor, i bagi negeri, j pada tahun, t

i = Sektor utama

j = Negeri

t = Tahun ($t = 2020, 2021$)

3. Hitung indeks berwajaran sektor dalam setiap negeri bagi tahun 2020 dan 2021.

Formula:

$$\sum_{i=1}^5 \sum_{j=1}^{15} Y_{ijt} = W_{ij} \times I_{ijt}$$

di mana,

Y_{ijt} = Indeks berwajaran sektor, i bagi negeri, j pada tahun, t

W_{ij} = Wajaran sektor, i bagi negeri, j

I_{ijt} = Indeks sektor, i bagi negeri, j pada tahun, t

i = Sektor utama ($i=1, \dots, 5$)

j = Negeri ($j=1, \dots, 15$)

t = Tahun ($t = 2020, 2021$)

Pengiraan skor nilai ditambah:

Data nilai ditambah bagi tahun 2015 sehingga 2021 dijadikan rujukan dan digunakan dalam pengiraan skor. Skor yang dikaji adalah mengikut jenis sektor ekonomi bagi pemboleh ubah negeri.

1. Mengira pertumbuhan tahun ke tahun dari 2016 hingga 2021.

Formula:

$$Y_t = \left(\frac{X_t}{X_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

di mana,

Y_t = Pertumbuhan tahun ke tahun

X = Nilai ditambah pada tahun, t

t = Tahun ($t = 2016, 2017, \dots, 2021$)

2. Hitung purata pertumbuhan tahun ke tahun dari 2016 hingga 2019.

Formula:

$$P = \frac{\sum_{t=1}^4 Y_t}{4}$$

di mana,

P = Purata pertumbuhan

Y_t = Pertumbuhan tahun ke tahun

t = Tahun ($t = 1, \dots, 4$)

3. Menentukan skor berdasarkan paras KDNK bagi setiap sektor. Penerangan bagi setiap skor adalah seperti dalam Jadual 1(a).

Jadual 1(a): Skor dan penerangan

Skor	Penerangan
100	Nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih besar</u> daripada 2019 dan nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2019.
90	Nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih kecil</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih besar</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
80	Nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih kecil</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih kecil</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
70	Nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih kecil</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih besar</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
60	Nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih kecil</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih kecil</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
50	Nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih besar</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih besar</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
40	Nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih besar</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih besar</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih kecil</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
30	Nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih besar</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih besar</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
20	Nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih besar</u> daripada 2019, nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2019 dan pertumbuhan 2021 <u>lebih kecil</u> daripada pertumbuhan purata 2016-2019.
10	Nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2020, nilai 2020 <u>lebih kecil</u> daripada 2019 dan nilai 2021 <u>lebih kecil</u> daripada 2019.

5.0 Hasil dan penemuan

5.1 Pengenalan

Malaysia telah melangkah ke arah pemulihan setelah mengalami kemerosotan ekonomi pada tahun 2020 berikutan krisis pandemik yang melanda. Susulan daripada itu, ekonomi Malaysia kini mencatatkan pemulihan dengan merekodkan pertumbuhan sebanyak 3.1 peratus pada 2021 berbanding negatif 5.5 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan KDNK ini telah didorong oleh keberkesanan kadar vaksinasi yang telah membantu memulihkan keyakinan perniagaan dan pengguna dalam melaksanakan aktiviti harian sekali gus turut membawa kepada peningkatan pemulihan negara. Selain itu, keputusan kerajaan dalam membenarkan pengoperasian aktiviti-aktiviti ekonomi turut memacu pertumbuhan ekonomi di Malaysia.

Jadual 1(b): Indeks nilai ditambah mengikut negeri (2019=100), Malaysia, 2020-2021

Negeri	2020	2021	Pertumbuhan (%)
Malaysia	94.6	97.8	3.4
Johor	96.0	98.9	3.0
Kedah	98.3	101.6**	3.4
Kelantan	98.9	101.3**	2.4
Melaka	94.5	95.5	1.1
Negeri Sembilan	96.7	100.6**	4.0
Pahang	94.2	95.2	1.1
Pulau Pinang	98.1	106.0**	8.1
Perak	97.8	101.6**	3.9
Perlis	94.7	96.5	1.9
Selangor	94.9	99.98	5.4
Terengganu	94.4	97.7	3.5
Sabah	91.1	92.1	1.1
Sarawak	93.3	96.3	3.2
W.P Kuala Lumpur*	93.0	94.0	1.1
W.P Labuan	99.7	100.2**	0.5

Nota: *Termasuk W.P. Putrajaya

W.P.: Wilayah Persekutuan

Nota: ** Negeri yang telah memulih

Jadual 1(b) memaparkan prestasi indeks nilai ditambah bagi kesemua tiga belas negeri dan dua Wilayah Persekutuan bagi tahun 2020 dan 2021. Malaysia mencatatkan peningkatan 3.2 mata indeks (3.4%) pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya.

Pulau Pinang merekodkan kadar pertumbuhan tertinggi sebanyak 8.1 peratus. Semua negeri turut mencatatkan prestasi indeks nilai ditambah yang lebih baik berbanding tahun 2020. Nilai indeks yang melebihi 100 bermaksud negeri tersebut telah melepasi paras indeks pra-pandemik 2019. Enam negeri melepasi paras indeks 100 iaitu Kedah (101.6), Kelantan (101.3), Negeri Sembilan (100.6), Pulau Pinang (106.0), Perak (101.6) dan W.P. Labuan (100.2).

Jadual 1(c): Indeks nilai ditambah mengikut negeri dan sektor utama (2019=100), Malaysia, 2020-2021

Negeri	Tahun	Pertanian	Perlombongan & pengkuarian	Pembinaan	Pembuatan	Perkhidmatan	Jumlah
Malaysia	2020	98.1	90.3	81.3	98.6	96.3	94.6
	2021	98.6	90.9	80.8	109.2**	100.1**	97.8
Johor	2020	103.3**	80.9	67.3	97.6	98.3	96.0
	2021	105.6**	74.8	60.2	103.4**	102.6**	98.9
Kedah	2020	98.4	89.3	103.1**	102.1**	98.3	98.3
	2021	101.5**	85.2	98.5	108.7**	101.9**	101.6**
Kelantan	2020	100.8**	82.0	105.5**	96.0**	100.0**	98.9
	2021	103.2**	86.2	113.3**	101.5**	103.7**	101.3**
Melaka	2020	103.6**	87.3	79.0	92.1	96.8	94.5
	2021	103.2**	83.5	77.7	93.5	100.6**	95.5
Negeri Sembilan	2020	94.0	84.7	79.1	96.0	100.3**	96.7
	2021	94.1	81.8	81.2	107.1**	102.9**	100.6**
Pahang	2020	101.7**	74.9	81.6	96.2	94.3	94.2
	2021	103.3**	64.8	104.0**	103.1**	97.5	95.2
Pulau Pinang	2020	99.4	81.2	87.4	103.4**	96.5	98.1
	2021	98.7	77.9	108.0**	118.8**	100.3**	106.0**
Perak	2020	101.2**	85.6	88.0	107.6**	97.2	97.8
	2021	104.4**	82.7	86.9	121.5**	100.9**	101.6**
Perlis	2020	86.1	90.2	94.6	95.0	99.6	94.7
	2021	86.0	88.1	93.8	99.9	102.7**	96.5
Selangor	2020	100.8**	87.9	91.6	102.5**	95.6	94.9
	2021	107.2**	85.3	94.0	119.0**	100.0**	99.98
Terengganu	2020	97.3	87.5	96.8	90.8	97.6	94.4
	2021	95.5	90.6	106.6**	100.2**	99.9	97.7
Sabah	2020	94.1	88.1	74.1	93.8	95.5	91.1
	2021	91.5	90.8	87.8	92.6	99.7	92.1
Sarawak	2020	92.1	95.4	91.8	91.6	96.2	93.3
	2021	89.0	91.4	100.9**	103.6**	99.8	96.3
W.P. Kuala Lumpur*	2020	102.5**	90.6	74.3	94.3	95.7	93.0
	2021	102.1**	87.8	69.8	99.6	99.1	94.0
W.P. Labuan	2020	86.9	-	93.8	98.9	101.2**	99.7
	2021	88.1	-	92.9	98.2	103.6**	100.2**

Nota: *Termasuk W.P. Putrajaya

W.P.: Wilayah Persekutuan

Nota: ** Negeri yang telah memulih

Jadual 1(c) merekodkan indeks nilai ditambah ekonomi bagi lima sektor utama bagi setiap negeri pada tahun 2020 dan 2021. Lapan negeri melepasi paras indeks 100 bagi sektor Pertanian iaitu Johor yang mencatatkan 105.6 diikuti Kedah (101.5), Kelantan (103.2), Melaka (103.2), Pahang (103.3), Perak (104.4), Selangor (107.2) dan W.P. Kuala Lumpur (102.1).

Ekonomi Malaysia memperoleh semula momentum pada tahun 2021 dibuktikan dengan peningkatan indeks nilai ditambah. Selangor mencatatkan nilai maksimum sebanyak 107.2 mata indeks bagi sektor Pertanian manakala nilai minimum bagi sektor tersebut direkodkan oleh Perlis dengan 86.0 mata indeks. Selain itu, nilai maksimum bagi sektor Perlombongan dan pengkuarian direkodkan oleh Sarawak dengan 91.4 mata indeks manakala 64.8 mata indeks dicatatkan oleh Pahang sebagai nilai maksimum. Perak mencatatkan 121.5 mata indeks dalam sektor Pembuatan manakala 92.6 mata indeks direkodkan oleh Sabah yang merupakan nilai minimum bagi sektor tersebut. Sementara itu, sektor Pembinaan merekodkan 113.3 mata

indeks oleh Kelantan sebagai nilai maksimum dan 60.2 mata indeks oleh Johor sebagai nilai minimum. Seterusnya, nilai maksimum bagi sektor Perkhidmatan ialah 103.7 mata indeks dicatatkan oleh Kelantan manakala nilai minimum bagi sektor ini ialah 97.5 mata indeks bagi Pahang.

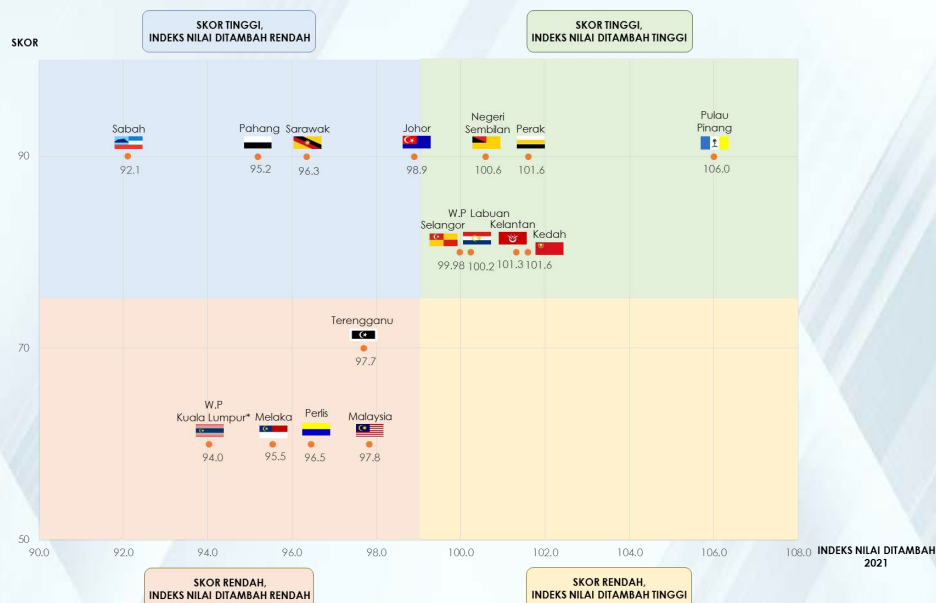
5.2 Skor berdasarkan jumlah nilai ditambah bagi setiap negeri

Carta 1(a): Carta pengagihan skor mengikut sektor ekonomi dan negeri

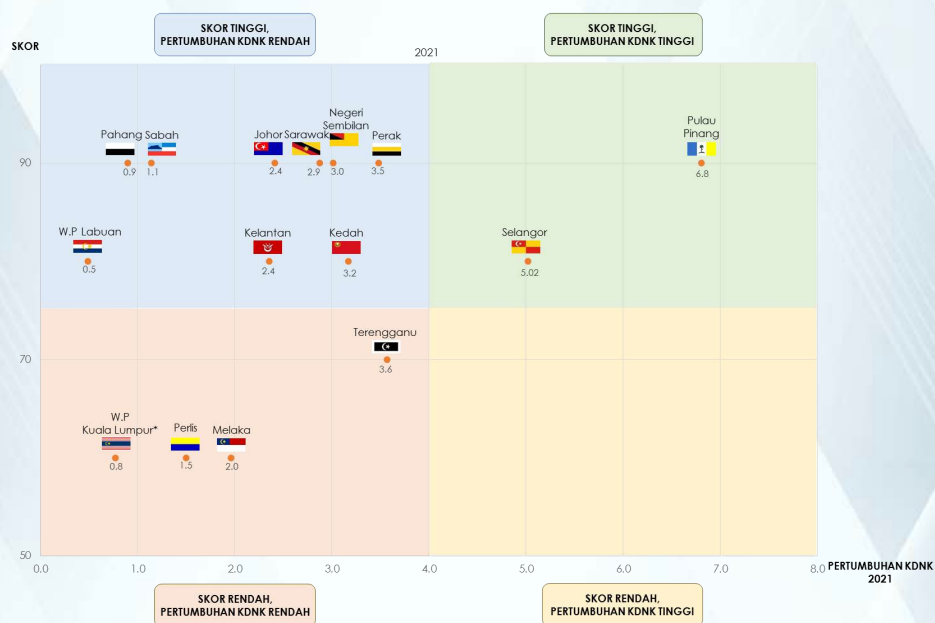

Carta 1(a), memaparkan skor bagi setiap negeri dalam setiap sektor. Negeri yang telah mencatatkan skor tertinggi dalam sektor Pertanian ialah Johor, Kelantan, Perak dan Selangor. Sementara itu, sektor Perlombongan dan pengkuarian menunjukkan Kelantan, Terengganu dan Sabah mempunyai skor yang lebih tinggi berbanding negeri lain. Sektor Pembuatan menunjukkan skor yang tinggi oleh Kedah, Pulau Pinang dan Perak. Selain itu, Kelantan merekodkan skor tertinggi dalam sektor Pembinaan manakala sektor Perkhidmatan pula direkodkan oleh W.P. Labuan. Kesimpulannya, setiap negeri menunjukkan prestasi ekonomi yang berbeza-beza bagi setiap sektor.

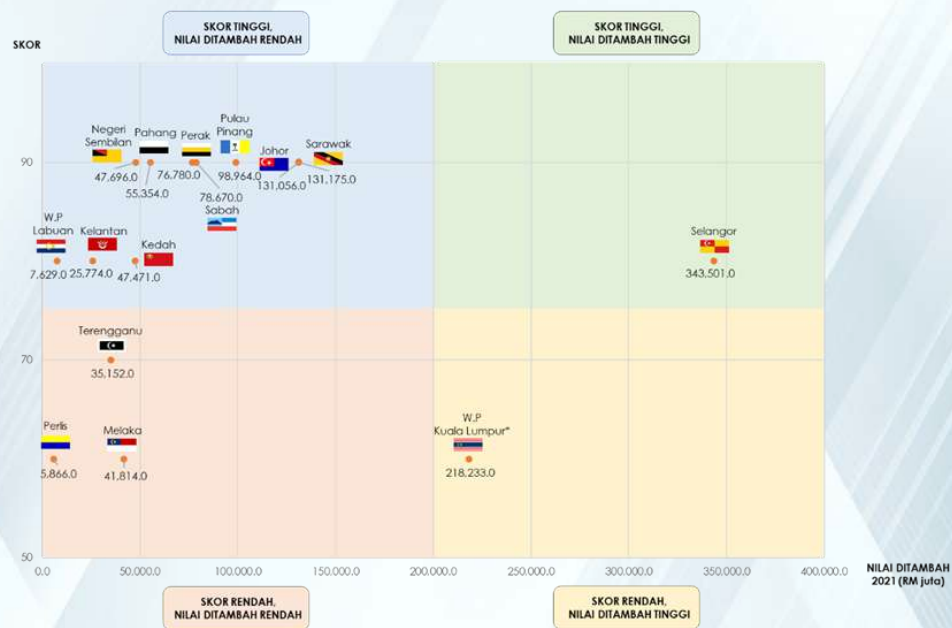
Carta 1(b): Plot skor dengan indeks nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021

Carta 1(c): Plot skor dengan pertumbuhan KDNK mengikut negeri, Malaysia, 2021

Carta 1(d): Plot skor dengan nilai ditambah mengikut negeri, Malaysia, 2021

Carta 1(b) memaparkan plot skor dengan indeks nilai ditambah mengikut negeri pada tahun 2021. Kuadran pertama menunjukkan tujuh negeri yang mempunyai skor tinggi dan indeks nilai ditambah tinggi iaitu Selangor, W.P. Labuan, Kelantan, Kedah, Negeri Sembilan, Perak dan Pulau Pinang. Sabah, Pahang, Sarawak dan Johor merupakan negeri yang berada pada kuadran kedua dengan skor tinggi dan indeks nilai ditambah rendah. Sementara itu, Malaysia dan empat negeri lain berada pada kuadran keempat dengan skor dan indeks nilai ditambah rendah.

Carta 1(c) memaparkan plot skor dengan pertumbuhan KDNK mengikut negeri pada tahun 2021. Selangor dan Pulau Pinang ialah negeri yang berada pada kuadran pertama dengan skor tinggi dan pertumbuhan KDNK tinggi. Pada kuadran kedua pula, terdapat sembilan negeri mempunyai skor tinggi dan pertumbuhan KDNK rendah iaitu W.P. Labuan, Pahang, Sabah, Kelantan, Johor, Sarawak, Negeri Sembilan, Kedah dan Perak. Tambahan pula, empat negeri lain berada pada kuadran keempat dengan skor dan pertumbuhan rendah.

Selangor merupakan satu-satunya negeri yang berada pada kuadran pertama dengan skor tinggi dan nilai ditambah tinggi (Carta 1(d)). Sementara itu, kebanyakan negeri berada pada kuadran kedua dengan skor tinggi dan nilai ditambah rendah. Antara negeri yang tergolong dalam kuadran ini ialah W.P. Labuan, Kelantan, Kedah, Negeri Sembilan, Pahang, Perak, Sabah, Pulau Pinang, Johor dan Sarawak. Selain itu, W.P. Kuala Lumpur berada pada kuadran ketiga dengan skor rendah dan nilai ditambah tinggi. Melaka, Perlis dan Terengganu pula didapati berada pada kuadran keempat dengan skor dan nilai ditambah rendah.

Secara keseluruhannya, Selangor merupakan negeri yang berada pada kuadran pertama bagi ketiga-tiga carta manakala Melaka, Terengganu dan Perlis berada pada kuadran keempat dalam setiap carta.

6.0 Rumusan

6.1 Ringkasan penemuan

Kesimpulannya, indeks nilai ditambah ekonomi di Malaysia telah direkodkan oleh Pulau Pinang dengan 106.0 mata indeks. Penyumbang utama kepada indeks nilai ditambah ini adalah sektor Pembuatan dengan 118.8 mata indeks. Tambahan pula, sumbangan ini dapat dilihat seiring dengan pertumbuhan KDNK bagi sektor tersebut iaitu 12.4 peratus pada tahun 2021 (2020: 2.8%).

Prestasi ekonomi Pulau Pinang ini turut disokong dengan pengagihan skor di setiap negeri. Di samping indeks nilai ditambah tinggi, pertumbuhan KDNK bagi negeri ini juga tinggi sebanyak 6.8 peratus (2020: -2.1) dengan nilai ditambah berjumlah RM99.0 bilion (2020: RM92.7 bilion). Selain sektor Pembuatan, sektor Pembinaan juga turut menyumbang kepada indeks nilai ditambah ekonomi ini iaitu sebanyak 108.0 mata indeks.

6.2 Prospek masa hadapan

Kerajaan telah mengambil inisiatif berterusan dengan mengumumkan pelbagai peruntukan untuk memastikan kelangsungan ekonomi negara. Salah satu inisiatif tersebut adalah seperti penyediaan peruntukan sebanyak RM4.83 bilion kepada Kementerian Pertanian dan Industri Makanan (MAFI). Peruntukan ini disalurkan bagi memastikan struktur pertanian menjadi lebih moden serta menjadikan struktur ekonomi negara lebih kompetitif sebagai pengeluar utama makanan dunia. Tambahan pula, peruntukan ini turut diberikan agar kelangsungan rantai makanan bagi setiap rakyat mencukupi.

Antara usaha lain kerajaan untuk membantu sektor ekonomi negara adalah melalui pembukaan semula sempadan antarabangsa. Inisiatif ini dapat membantu meningkatkan permintaan luaran dan industri tempatan agar memenuhi permintaan pasaran global sekali gus meningkatkan prestasi ekonomi negara. Kemasukan tenaga buruh di harap dapat membantu melonjakkan pengeluaran dalam negara seterusnya pendapatan negara juga turut meningkat. Pembukaan sempadan juga dapat mendorong sektor pelancongan domestik dan antarabangsa untuk kembali rancak daripada tahun sebelumnya yang akan menyumbang kepada pertumbuhan dalam sektor Perkhidmatan. Di samping itu, unjuran pertumbuhan ekonomi ini didorong oleh penambahan beberapa stesen baharu di jajaran projek Landasan Rel Pantai Timur (ECRL). Pembinaan landasan ini adalah salah satu inisiatif kerajaan bagi membantu jaringan logistik dengan tujuan menjadikan pengangkutan kargo sebagai keutamaan.

Pasaran minyak dan gas bakal meningkat agar dapat menyokong lembaran imbalan kerajaan yang bakal membawa kepada lebih banyak pelaburan prasarana yang berkait secara langsung dengan pertumbuhan KDNK. Harga minyak yang kekal tinggi ini dilaksanakan kerana peningkatan permintaan yang dapat memberi prospek yang baik bagi Malaysia. Oleh itu, inisiatif-inisiatif dan peruntukan kerajaan ini akan dapat meningkatkan prestasi ekonomi di Malaysia.

Jika dibandingkan dengan negara jiran Indonesia, Malaysia mendahului kadar vaksinasi dan ini dapat memberi keyakinan rakyat untuk bebas menjalankan sebarang aktiviti sekali gus membantu penjana ekonomi Malaysia kepada yang lebih baik.

Walaupun orang ramai sudah mula menyesuaikan diri dengan fasa endemik, ancaman baharu telah timbul dalam bentuk gangguan rantai bekalan berikutan ketegangan geopolitik yang berterusan antara Russia dan Ukraine serta keadaan cuaca yang tidak menentu. Usaha untuk merencanakan pemulihan ekonomi global pastinya akan terjejas oleh perkara ini termasuk di Malaysia. Bagi mencari penyelesaian menepis kesan konflik antara dua negara ini, Malaysia menjadi anggota perjanjian Kerjasama Ekonomi Komprehensif Serantau (RCEP) secara rasminya pada 18 Mac 2022. RCEP merupakan satu per tiga daripada dagangan dunia dan dipercayai akan memberi ruang dan peluang pemain industri tempatan termasuk perusahaan mikro, kecil dan sederhana (PMKS) untuk memasarkan produk dan perkhidmatan mereka.

Kesimpulannya, kajian ini hanya tertumpu kepada pemulihan berdasarkan ekonomi sahaja. Oleh itu, cadangan lain boleh dilaksanakan dengan tidak hanya tertumpu kepada nilai KDNK malah boleh menggunakan pemboleh ubah seperti kadar pengangguran, pendapatan isi rumah, kadar tenaga buruh dan lain-lain.

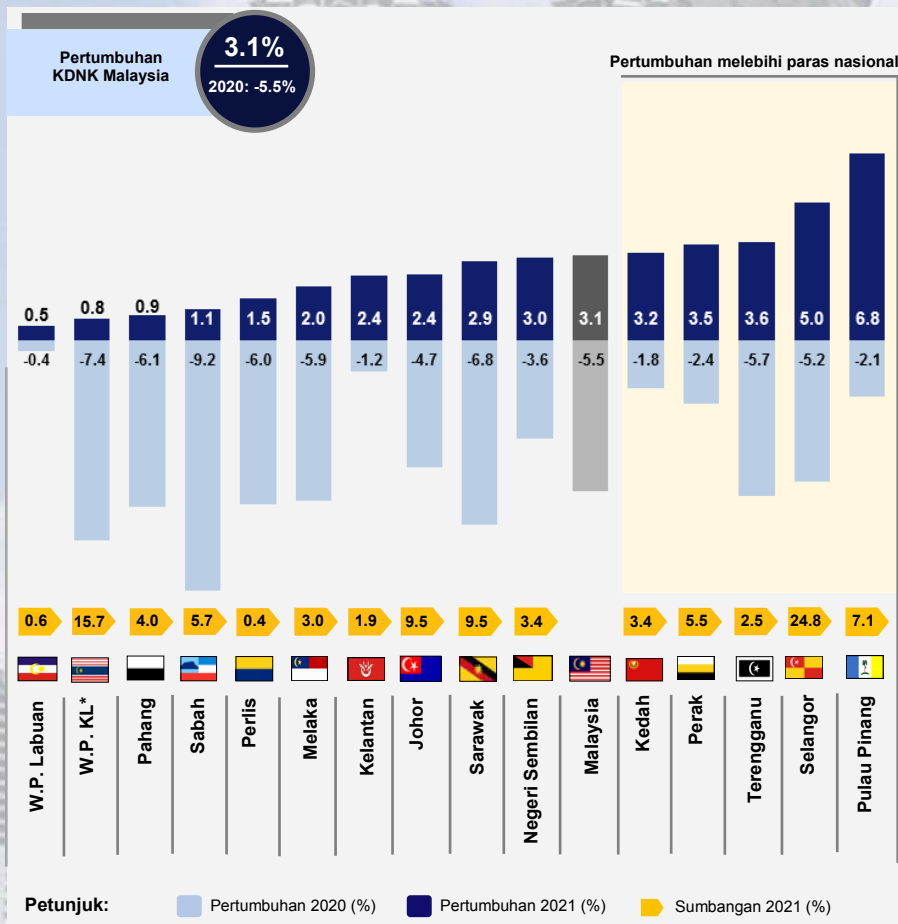
Rujukan

- Fan, S. (2020). *Agriculture, Food and Nutrition Security Under Covid-19: Lessons from China*. *Agrarian Studies*.
- Ilcheva, M. (2022, July 6). *Covid-19 Economic Recovery Index January 2022*. Diambil daripada *Tableau Public*: <https://public.tableau.com/app/profile/maria.ilcheva4975/viz/Covid-19EconomicRecoveryIndexJanuary2022/MAINDASHBOARD>
- Jiang, D., Zhao, R., & Wang, X. (2022). *Analysis on the Economic Recovery in the Post-COVID-19 Era: Evidence From China*.
- Morelli, A. (2020). *Methodology: New York City Economic Recovery Index*. Diambil daripada *Investopedia*: <https://www.investopedia.com/new-york-city-economic-recovery-index-methodology-5072061>
- Musa, A. S., & Abdul Rashid, S. M. (2021). *Impak Pandemik COVID-19 Terhadap Ekonomi Pekebun*.
- Mutalib, Z. (9 Januari, 2020). *Malaysia tangga ke-13 pemulihan COVID-19*. Diambil daripada *Berita Harian*: <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2022/01/909670/malaysia-tangga-ke-13-pemulihan-covid-19>
- Soomro, B. A., & Mangi, S. (2020). *Strategic factors and significance of organizational innovation and organizational learning in organizational performance*. *European Journal of Innovation Management*.
- Zhang, Y., Diao, X., Chen, K., Robinson, S., & Fan, S. (2020). *Impact of COVID-19 on China's macroeconomy and agri-food system – an economy-wide multiplier model analysis*.

PRESTASI EKONOMI MENGIKUT NEGERI, 2021

PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN KELUARAN DALAM NEGERI KASAR (KDNK) PADA HARGA MALAR 2015 (%)

PERBANDINGAN NILAI KDNK DENGAN PARAS PRA-PANDEMIK 2019 MENGIKUT NEGERI

*Termasuk W.P. Putrajaya

W.P. Wilayah Persekutuan

KL: Kuala Lumpur

Supra State merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri (Sektor Perlombongan & pengkuarian)

KADAR PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN NEGERI TERPILIH MENGIKUT 5 AKTIVITI UTAMA¹ (%)¹Berdasarkan sumbangan kepada nilai ditambah nasional

PRESTASI EKONOMI NEGERI 2021

Pada tahun 2021, ekonomi Malaysia merekodkan pemulihan susulan daripada tindakan pantas yang diambil oleh pihak kerajaan. Impak pemulihan ini dapat dilihat apabila semua negeri mencatatkan prestasi positif pada tahun 2021 berbanding kemerosotan pada 2020. Dari sudut sumbangan, Selangor kekal menerajui ekonomi negara dengan sumbangan 24.8 peratus, diikuti W.P. Kuala Lumpur (15.7%), Johor (9.5%), Sarawak (9.5%), Pulau Pinang (7.1%) dan Sabah (5.7%). Enam negeri tersebut kekal sebagai penyumbang utama KDNK nasional dengan jumlah sumbangan sebanyak 72.2 peratus (2020: 72.1%).

Pertumbuhan ekonomi mengikut negeri

Dari sudut pertumbuhan, lima negeri merekodkan kadar pertumbuhan yang lebih baik berbanding 3.1 peratus peringkat nasional. Negeri-negeri tersebut adalah Pulau Pinang (6.8%), Selangor (5.0%), Terengganu (3.6%), Perak (3.5%) dan Kedah (3.2%) seperti di **Jadual 1.5**.

Melihat kepada prestasi sektoral, terdapat beberapa negeri yang menyumbang kepada peningkatan bagi sektor-sektor utama. Sektor Perkhidmatan yang menyumbang 57.0 peratus kepada ekonomi Malaysia, mencatatkan pemulihan 1.9 peratus berbanding penurunan sebanyak 5.4 peratus

“Enam negeri telah menyumbang 72.2 peratus kepada KDNK Malaysia”

pada tahun sebelumnya. Negeri yang mempunyai sumbangan signifikan dalam subsektor perdagangan borong & runcit, kewangan & insurans, maklumat & komunikasi dan perkhidmatan kerajaan merupakan pendorong kenaikan sektor ini. Antara negeri-negeri yang menyumbang kepada peningkatan sektor ini ialah Kelantan (2.7%), Johor (2.6%), Perak (2.4%), Selangor (2.2%), Sarawak (2.1%) dan W.P. Kuala Lumpur (1.6%).

Sementara itu, sektor Pembuatan yang menyumbang 24.3 peratus kepada KDNK nasional, mengukuh sebanyak 9.5 peratus (2020: -2.7%). Pertumbuhan yang memberangsangkan ini disokong oleh peningkatan dua angka oleh produk elektrik, elektronik & optikal dan kumpulan produk petroleum, kimia, getah & plastik. Lonjakan kedua-dua kumpulan tersebut turut menyumbang kepada pertumbuhan dua angka sektor Pembuatan terutama di Selangor (13.1%), Pulau Pinang (12.4%) dan Sarawak (11.2%).

Sektor Perlombongan & pengkuarian juga menunjukkan pemulihan dengan bertumbuh secara marginal 0.3 peratus berbanding

kejatuhan 9.7 peratus pada tahun sebelumnya dipengaruhi oleh lonjakan pengeluaran gas asli terutamanya di Sabah.

Sebaliknya, dengan sumbangan sebanyak 7.1 peratus kepada KDNK nasional, sektor Pertanian masih menyusut secara marginal, iaitu 0.2 peratus berbanding penyusutan 2.4 peratus pada tahun 2020. Penurunan ini dipengaruhi oleh kemerosotan pengeluaran kelapa sawit, getah dan perikanan. Negeri yang menyumbang kepada penyusutan sektor ini ialah Perlis dengan mencatatkan penguncupan 6.0 peratus, diikuti Terengganu (-5.3%), Sarawak (-3.2%), Sabah dan Pulau Pinang (-2.4%), Melaka (-0.6%), Negeri Sembilan (-0.4%) dan Pahang (-0.1%).

Pada masa yang sama, sektor Pembinaan menyusut 5.2 peratus berbanding kemerosotan dua angka pada tahun sebelumnya. Prestasi ini dipengaruhi oleh penurunan bagi semua segmen kecuali aktiviti pertukangan khas. Walaupun sektor Pembinaan di peringkat nasional mencatatkan penyusutan, namun tujuh negeri merekodkan peningkatan iaitu Pahang yang mencatatkan pertumbuhan memberangsangkan 18.5 peratus, Pulau Pinang (12.9%), Sarawak (10.2%), Sabah (7.9%), Terengganu (2.5%), Kelantan (1.2%) dan Perlis (0.2%).

Meskipun ekonomi Malaysia beransur pulih, KDNK masih lebih rendah 2.6 peratus berbanding paras ekonomi pra-pandemik pada tahun 2019, dengan penurunan sebanyak RM37.2 bilion. Penyusutan ini adalah berikutan penguncupan dalam kesemua aktiviti ekonomi utama kecuali Pembuatan yang pulih 6.6 peratus dari paras ekonomi pada tahun 2019. Walaupun KDNK Malaysia pada 3.1 peratus masih mencatatkan pertumbuhan di bawah paras pra-pandemik, lima negeri melebihi KDNK pada tahun 2019 iaitu Pulau Pinang yang merekodkan peningkatan tertinggi pada kadar 4.6 peratus

KDNK pada tahun 2021 bagi 5 negeri melepasi paras pra-pandemik 2019

iaitu kenaikan sebanyak RM4.3 bilion diikuti Kedah (1.3%; RM0.6 bilion), Kelantan (1.2%; RM0.3 bilion), Perak (1.0%; RM0.8 bilion) dan W.P. Labuan (0.1%; RM6.0 juta).

Johor mencatatkan peningkatan 2.4 peratus (2020: -4.7%) didorong oleh sektor Perkhidmatan, Pembuatan dan Pertanian. Sektor Perkhidmatan berkembang 2.6 peratus (2020: -3.3%) disokong oleh peningkatan dalam subsektor utiliti, perdagangan borong & runcit, maklumat & komunikasi dan kewangan & insurans. Sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan 5.5 peratus (2020: -3.7%) dipacu oleh peningkatan dalam produk elektrik, elektronik & optikal serta produk petroleum, kimia, getah & plastik. Sementara itu, sektor Pertanian menyederhana 0.6 peratus (2020: 2.8%) kesan daripada kejatuhan dalam tanaman kelapa sawit. Namun, perkembangan dalam sektor ini diimbangi oleh peningkatan aktiviti tanaman sayur-sayuran dan ternakan. Sektor Pembinaan menyusut 18.0 peratus (2020: -37.7%) dipengaruhi oleh kejatuhan dalam nilai kerja pembinaan bagi segmen kejuruteraan awam dan pembinaan bangunan.

Kedah bertumbuh pada paras 3.2 peratus berbanding penurunan 1.8 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan meningkat 1.9 peratus (2020: -3.5%) didorong oleh

subsektor perdagangan borong & runcit dan perkhidmatan kerajaan manakala sektor Pembuatan merekodkan pertumbuhan 6.2 peratus (2020: 1.4%) dipacu oleh produk elektrik, elektronik & optikal dan aktiviti produk logam yang direka. Sementara itu, sektor Pertanian turut meningkat kepada 2.6 peratus (2020: -2.3%) susulan pemulihan dalam subsektor tanaman dan perikanan.

Ekonomi **Kelantan** berkembang kepada 2.4 peratus (2020: -1.2%) disokong oleh sektor Perkhidmatan dan Pertanian. Sektor Perkhidmatan yang memacu ekonomi Kelantan meningkat sebanyak 2.7 peratus (2020: -1.0%) ditunjangi oleh subsektor perdagangan borong & runcit dan perkhidmatan kerajaan. Peningkatan sebanyak 1.0 peratus (2020: 0.1%) daripada sektor Pertanian turut menyumbang pemulihan negeri ini dirangsang oleh kenaikan dalam subsektor tanaman terutamanya sayur-sayuran dan buah-buahan.

Pertumbuhan lebih baik yang direkodkan oleh **Melaka** sebanyak 2.0 peratus berbanding penguncupan 5.9 peratus pada tahun 2020 adalah didorong oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan. Sektor Perkhidmatan meningkat sebanyak 2.3 peratus (2020: -4.6%) disokong oleh perdagangan borong & runcit, utiliti dan maklumat & komunikasi. Sektor

Sektor Perkhidmatan Melaka meningkat **2.3%** disokong oleh perdagangan borong & runcit, utiliti dan maklumat & komunikasi

Pembuatan pula bertumbuh sebanyak 3.3 peratus (2020: -8.5%) ekoran kenaikan oleh produk petroleum, kimia, getah & plastik serta produk elektrik, elektronik & optikal. Namun begitu, sektor Pertanian menyusut 0.6 peratus (2020: 3.4%) dipengaruhi oleh kejatuhan dalam subsektor tanaman sayuran.

Negeri Sembilan mencatatkan peningkatan 3.0 peratus berbanding penyusutan 3.6 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 2.0 peratus (2020: -1.0%) didorong oleh subsektor perdagangan borong & runcit, utiliti dan maklumat & komunikasi. Sektor Pembuatan memulih kepada 7.2 peratus (2020: -4.9%) susulan pertumbuhan yang kukuh pada subsektor elektrik, elektronik & optikal dan produk petroleum, kimia, getah & plastik. Sebaliknya, sektor Pertanian menyusut kepada paras negatif 0.4 peratus berikutan kemerosotan dalam aktiviti kelapa sawit dan tanaman sayuran. Pada masa yang sama, sektor Pembinaan juga merekodkan penurunan marginal 0.3 peratus berbanding kejatuhan dua angka iaitu negatif 25.6 peratus pada tahun sebelumnya dipengaruhi oleh penyusutan dalam segmen kejuruteraan awam. Namun, pertumbuhan positif daripada segmen pembinaan bangunan dan aktiviti pertukangan khas telah mengimbangi prestasi sektor ini.

Pahang mencatatkan pertumbuhan 0.9 peratus (2020: -6.1%) dipengaruhi oleh sektor Perkhidmatan, Pembuatan dan Pertanian. Pahang merupakan satu-satunya negeri yang mengalami pertumbuhan negatif dalam sektor Perkhidmatan dengan merekodkan penyusutan 1.4 peratus (2020: -8.8%) dipengaruhi oleh subsektor perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan. Kemerosotan ini juga dipengaruhi oleh subsektor perkhidmatan swasta lain, terutamanya dalam aktiviti rekreasi. Sektor Pertanian menyusut 0.1 peratus (2020: 1.2%) disebabkan kejatuhan dalam kelapa sawit dan

aktiviti perhutanan & pembalakan. Walau bagaimanapun, sektor Pembuatan berkembang sebanyak 6.1 peratus (2020: -4.1%) diterajui oleh kenaikan dalam produk petroleum, kimia, getah & plastik. Sementara itu, sektor Pembinaan melonjak kepada 18.5 peratus (2020: -21.7%) dipacu oleh subsektor kejuruteraan awam dan pembinaan bangunan.

Pertumbuhan kukuh yang dicatatkan oleh **Pulau Pinang** pada paras 6.8 peratus (2020: -2.1%) dipacu oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan. Sektor Perkhidmatan berkembang 2.1 peratus (2020: -5.6%) didorong oleh subsektor perdagangan borong & runcit, kewangan & insurans dan maklumat & komunikasi. Selain itu, pertumbuhan mampan daripada produk elektrik, elektronik & optikal melonjakkan sektor Pembuatan negeri ini kepada 12.4 peratus berbanding 2.8 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor Pembinaan juga mencatatkan peningkatan 12.9 peratus (2020: -15.5%) dipacu oleh subsektor bangunan bukan kediaman.

Ekonomi **Perak** meningkat 3.5 peratus berbanding penguncupan 2.4 peratus pada tahun 2020. Pertumbuhan 2.4 peratus (2020: -4.0%) yang dicatatkan oleh sektor

Perkhidmatan disumbangkan oleh peningkatan dalam subsektor utiliti, perdagangan borong & runcit dan maklumat & komunikasi. Sektor Pembuatan mengukuh sebanyak 9.2 peratus (2020: 3.5%) disokong oleh subsektor produk elektrik, elektronik & optikal serta produk petroleum, kimia, getah & plastik. Begitu juga, sektor Pertanian yang berkembang sebanyak 3.1 peratus (2020: 1.0%) didorong oleh peningkatan dalam aktiviti kelapa sawit, sayur-sayuran, buah-buahan dan ternakan.

Perlis bertumbuh 1.5 peratus (2020: -6.0%) disokong oleh sektor Perkhidmatan dan Pertanian. Pertumbuhan sektor Perkhidmatan sebanyak 2.3 peratus (2020: -1.2%) diterajui oleh perkhidmatan kerajaan, subsektor perdagangan borong & runcit dan komunikasi. Sektor Pembuatan meningkat sebanyak 5.4 peratus (2020: -5.6%) disokong oleh pertumbuhan positif dalam subsektor prosesan makanan dan produk mineral bukan logam. Namun begitu, sektor Pertanian merosot kepada negatif 6.0 peratus (2020: -18.5%) dipengaruhi oleh penurunan dalam subsektor tanaman dan perikanan.

Prestasi **Selangor** kembali pulih pada tahun 2021 apabila melonjak kepada 5.0 peratus berbanding penguncupan 5.2 peratus pada tahun sebelumnya dan kekal sebagai penyumbang terbesar ekonomi di Malaysia. Sektor Perkhidmatan berkembang sebanyak 2.2 peratus (2020: -6.6%) didorong oleh subsektor perdagangan borong dan runcit, kewangan & insurans, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi. Sektor Pembuatan mengukuh kepada 13.1 peratus (2020: -0.7%) dipacu oleh lonjakan daripada produk elektrik, elektronik & optikal serta produk petroleum, kimia, getah & plastik. Pertumbuhan positif daripada subsektor tanaman, ternakan dan perikanan pula mendorong kenaikan sektor Pertanian dengan mencatatkan pertumbuhan lebih baik pada

Pertumbuhan mampan daripada produk elektrik, elektronik & optikal melonjakkan sektor Pembuatan Pulau Pinang kepada **12.4%**

Subsektor utiliti dan maklumat & komunikasi di Selangor kekal merekodkan pertumbuhan positif pada tahun 2021

kadar 4.9 peratus (2020: 0.3%). Walau bagaimanapun, sektor Pembinaan menyusut sebanyak 6.6 peratus (2020: -9.7%) dipengaruhi oleh penurunan dalam subsektor kejuruteraan awam dan pembinaan bangunan.

Terengganu berkembang pada kadar 3.6 peratus (2020: -5.7%) didorong oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan. Sektor Perkhidmatan bertumbuh sebanyak 1.2 peratus (2020: -3.4%) seiring dengan pemulihan oleh subsektor perdagangan borong & runcit, maklumat & komunikasi dan perkhidmatan kerajaan. Namun begitu, penurunan dalam subsektor utiliti memperlambatkan prestasi sektor Perkhidmatan Terengganu. Seterusnya, sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan yang memberangsangkan sebanyak 9.5 peratus berbanding penyusutan 9.4 peratus pada tahun 2020 dipacu oleh produk petroleum, kimia, getah & plastik. Sebaliknya, sektor Pertanian di Terengganu menyusut 5.3 peratus (2020: -3.7%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam subsektor kelapa sawit dan getah.

Pemulihan KDNK **Sabah** yang bertumbuh positif 1.1 peratus berbanding penurunan 9.2 peratus didorong oleh peningkatan dalam sektor Perkhidmatan dan Perlombongan & pengkuarian. Pertumbuhan 1.8 peratus

(2020: -7.3%) yang dicatatkan oleh sektor Perkhidmatan disumbangkan oleh subsektor perdagangan borong & runcit, maklumat & komunikasi dan utiliti. Lonjakan daripada aktiviti gas asli telah mendorong kenaikan sektor Perlombongan & pengkuarian dengan mencatatkan pertumbuhan sebanyak 2.4 peratus (2020: -12.3%). Namun begitu, sektor Pertanian yang merupakan penyumbang ketiga ekonomi Sabah mencatatkan penyusutan sebanyak 2.4 peratus (2020: -6.7%) dipengaruhi oleh kemerosotan pengeluaran buah tandan segar.

Sarawak berkembang sebanyak 2.9 peratus pada tahun 2021 (2020: -6.8%). Sektor Perkhidmatan meningkat sebanyak 2.1 peratus (2020: -5.5%) didorong oleh subsektor perdagangan borong & runcit, maklumat & komunikasi dan utiliti. Peningkatan produk petroleum, kimia, getah & plastik menyumbang kepada pertumbuhan kukuh 11.2 peratus (2020: -8.6%) terhadap sektor Pembuatan. Walau bagaimanapun, sektor Perlombongan & pengkuarian menyusut sebanyak 3.3 peratus (2020: -4.7%) berikutan kejatuhan dalam pengeluaran gas asli, minyak mentah dan kondensat. Pada masa sama, sektor Pertanian turut mencatatkan penurunan kepada negatif 3.2 peratus (2020: -10.1%) dipengaruhi oleh penyusutan pengeluaran kelapa sawit dan tanaman lain serta aktiviti perhutanan & pembalakan.

Pertumbuhan marginal 0.8 peratus (2020: -7.4%) **W.P. Kuala Lumpur** didorong terutamanya oleh sektor Perkhidmatan. Sektor ini meningkat kepada 1.6 peratus (2020: -5.8%) disumbangkan oleh peningkatan dalam subsektor perdagangan borong & runcit, kewangan & insurans dan maklumat & komunikasi. Namun, sektor Pembinaan merosot kepada negatif 12.1 peratus (2020: -26.4%) dipengaruhi oleh nilai kerja pembinaan yang lebih rendah bagi segmen pembinaan bangunan dan kejuruteraan awam.

W.P. Labuan bertumbuh 0.5 peratus berbanding penyusutan sebanyak 0.4 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan yang mendominasi ekonomi W.P. Labuan merekodkan pertumbuhan lebih baik pada kadar 1.5 peratus berbanding 0.1 peratus pada tahun sebelumnya didorong oleh subsektor kewangan & insurans. Sektor Pertanian meningkat 1.3 peratus berbanding penurunan 13.6 peratus pada tahun 2020 seiring pemulihan daripada aktiviti perikanan. Sebaliknya, sektor Pembuatan menyusut 1.0 peratus (2020: -1.2%) dipengaruhi oleh subsektor bahan kimia & produk kimia.

Struktur ekonomi mengikut negeri

Sektor Perkhidmatan dan Pembuatan mendominasi ekonomi Malaysia dengan jumlah sumbangan sebanyak 81.4 peratus. Penyumbang utama bagi kedua-dua sektor ini dapat dilihat di Pulau Pinang, Selangor, Negeri Sembilan, Terengganu, Melaka, Kedah dan Johor seperti ditunjukkan pada **Carta 1.25**. Kepelbagaian penumpuan dapat dilihat dalam komposisi aktiviti ekonomi bagi setiap negeri. Struktur ekonomi W.P. Kuala Lumpur ditunjangi oleh sektor Perkhidmatan dengan sumbangan sebanyak 90.0 peratus diikuti W.P. Labuan (78.5%), Perlis (70.2%), Kelantan (69.2%) dan Perak (61.4%). Sementara itu, sektor Pertanian mempunyai sumbangan yang penting di Kelantan (22.8%), Pahang (23.5%) dan Perlis (17.4%). Sarawak dan Sabah pula merupakan negeri yang menyumbang kepada sektor Perlombongan & pengkuarian.

KDNK per kapita

Dari perspektif KDNK per kapita, semua negeri merekodkan peningkatan berbanding pada tahun sebelumnya. KDNK per kapita Malaysia meningkat sebanyak RM3,737 iaitu daripada RM43,702 pada tahun 2020 kepada RM47,439 pada tahun 2021 (**Jadual 1.4**).

Lima negeri melepasi paras nasional iaitu W.P. Kuala Lumpur (RM111,292), W.P. Labuan (RM81,345), Sarawak (RM65,971), Pulau Pinang (RM59,685) dan Selangor (RM51,930).

5 negeri

melepasi paras KDNK per kapita nasional pada tahun 2021

Jadual 1.4 KDNK per kapita mengikut negeri, 2020-2021 pada harga semasa (RM)

Negeri	2020	2021
W.P. Kuala Lumpur*	108,791	111,292
W.P. Labuan	80,393	81,345
Sarawak	55,931	65,971
Pulau Pinang	55,774	59,685
Selangor	48,607	51,930
Melaka	42,861	44,610
Negeri Sembilan	41,254	44,495
Pahang	38,010	41,313
Johor	33,856	36,474
Perak	31,626	34,338
Terengganu	29,462	30,901
Sabah	24,652	29,960
Kedah	22,693	23,575
Perlis	21,099	21,508
Kelantan	14,951	15,584
MALAYSIA	43,702	47,439

*Termasuk W.P. Putrajaya

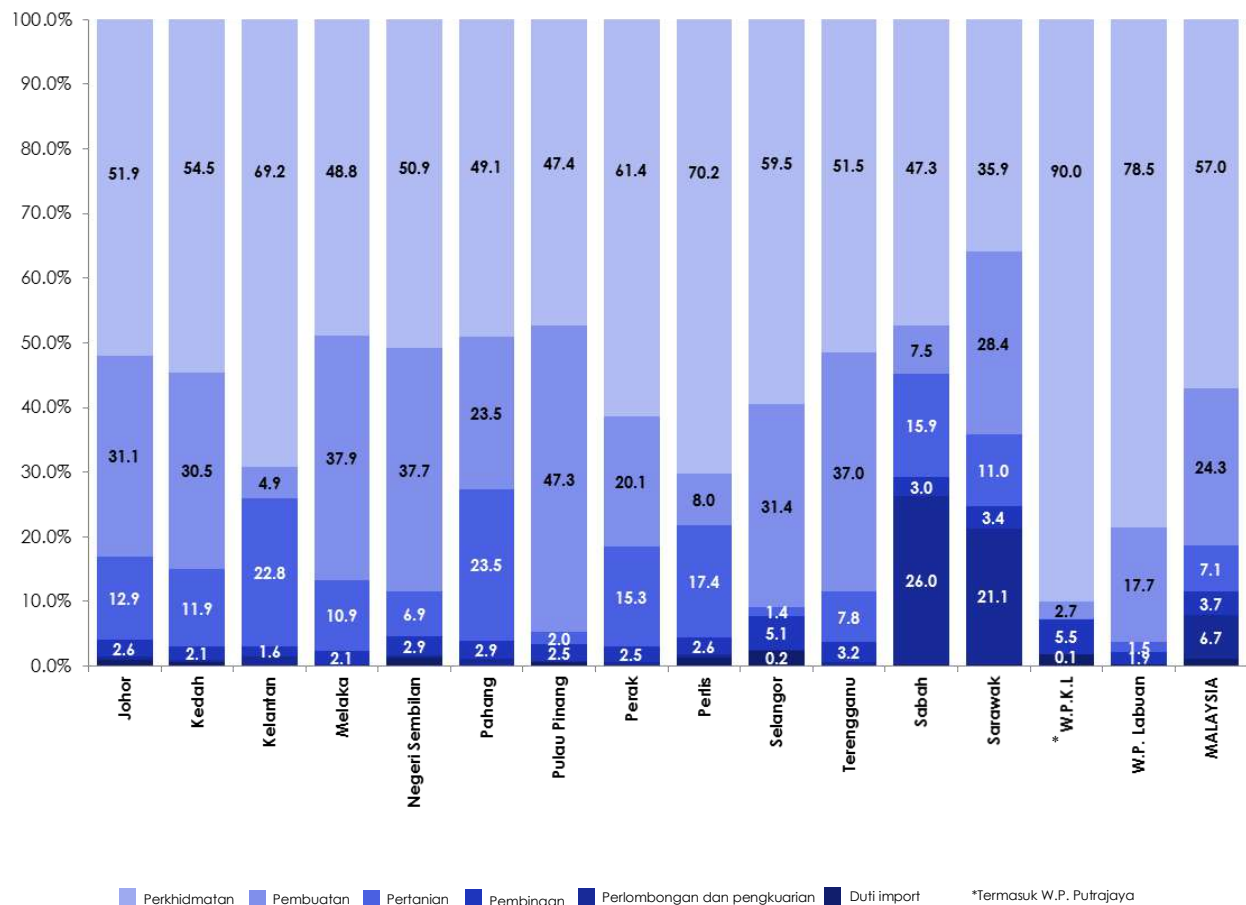
Jadual 1.5 Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi (%), 2021

NEGERI	 PERTANIAN	 PERLOMBONGAN & PENGKUARIAN	 PEMBINAAN	 PEMBUATAN	 PERKHIDMATAN	 DUTI IMPORT	 KDNK 2021
Pulau Pinang	-2.4	-4.1	12.9	12.4	2.1	-5.8	6.8
Selangor	4.9	-3.0	-6.6	13.1	2.2	8.6	5.0
Terengganu	-5.3	3.5	2.5	9.5	1.2	-47.9	3.6
Perak	3.1	-3.4	-6.7	9.2	2.4	-32.0	3.5
Kedah	2.6	-4.5	-8.4	6.2	1.9	30.8	3.2
MALAYSIA	-0.2	0.3	-5.2	9.5	1.9	1.7	3.1
Negeri Sembilan	-0.4	-3.4	-0.3	7.2	2.0	-29.5	3.0
Sarawak	-3.2	-3.3	10.2	11.2	2.1	-8.4	2.9
Johor	0.6	-7.5	-18.0	5.5	2.6	-4.5	2.4
Kelantan	1.0	5.1	1.2	2.1	2.7	39.8	2.4
Melaka	-0.6	-4.4	-9.5	3.3	2.3	-43.1	2.0
Perlis	-6.0	-2.3	0.2	5.4	2.3	89.0	1.5
Sabah	-2.4	2.4	7.9	-1.8	1.8	-11.1	1.1
Pahang	-0.1	-13.5	18.5	6.1	-1.4	-32.5	0.9
WPKL*	..	-3.1	-12.1	4.3	1.6	1.0	0.8
W.P. Labuan	1.3	..	-11.8	-1.0	1.5	-41.3	0.5
SUPRA	..	2.2	..	..	..	..	2.2

* Termasuk W.P. Putrajaya
 .. Tidak berkenaan

Carta 1.25 Sumbangan peratusan KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi (%), 2021

Sumbangan peratusan

• **PRESTASI EKONOMI SABAH**

• **SOSIOEKONOMI SABAH 2021**

• **PRESTASI EKONOMI SABAH 2021**

• **PRESTASI MENGIKUT SEKTOR**

- **SEKTOR PERTANIAN**
- **SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN**
- **SEKTOR PEMBINAAN**
- **SEKTOR PEMBUATAN**
- **SEKTOR PERKHIDMATAN**
 - Perdagangan borong dan runcit
 - Perkhidmatan maklumat dan komunikasi
 - Pengangkutan dan penyimpanan
 - Penginapan dan makanan & minuman
 - Perkhidmatan perniagaan
 - Perkhidmatan kesihatan swasta
 - Perkhidmatan pendidikan swasta
 - Perkhidmatan kerajaan

• **KADAR VAKSINASI 2021**

• **PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN DAN KERAJAAN NEGERI**

• **PAKEJ RANGSANGAN BANTUAN DAN INSENTIF KERAJAAN NEGERI, 2020-2022**

• **INDEKS HARGA PENGGUNA**

• **RENCANA 2 : INDUSTRI KELAPA SAWIT DI NEGERI SABAH, HALA TUJU PASCA COVID-19**

SOSIOEKONOMI SABAH 2021

KDNK:

RM78.7 bilion

1.1%

PERKHIDMATAN

RM37.2 b

1.8%

47.3%

PERLOMBONGAN
& PENGKUARIAN

RM20.4 b

2.4%

26.0%

PERTANIAN

RM12.5 b

-2.4%

15.9%

PEMBUATAN

RM5.9 b

-1.8%

7.5%

PEMBINAAN

RM2.4 b

7.9%

3.0%

PETUNJUK
 Pertumbuhan
 Sumbangan kepada KDNK
 b Bilion

INDEKS HARGA PENGGUNA** **1.6%**

DEMOGRAFI SOSIAL

KELUASAN KAWASAN **73,621 km²**

JUMLAH PENDUDUK

3.41 juta

52.1%

47.9%

KADAR KESUBURAN
JUMLAH* **1.3**

Bagi setiap perempuan berumur
15 hingga 49 tahun

JANGKAAN HAYAT**

Ketika lahir (tahun)

72.4

76.7

PENDUDUK BEKERJA

1.9 juta

KADAR PENYERTAAN
TENAGA BURUH

70.4%

KADAR PENGANGGURAN

8.2%

STATISTIK PERDAGANGAN

JUMLAH PERDAGANGAN **RM42.5 bilion**

EKSPORT BARANGAN

RM34.3 bilion

EKSPORT BARANGAN UTAMA

Minyak kelapa sawit

RM16.9 bilion

IMPORT BARANGAN

RM8.2 bilion

IMPORT BARANGAN UTAMA

Baja, dikilangkan

RM1.2 bilion

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

BILANGAN PELAWAT DOMESTIK **3.8 juta**

LIMA DESTINASI TUMPUAN UTAMA

Imago
Shopping Mall

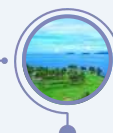
One Borneo
Hypermall

Pasar Tanjung
Tawau

Karamunsing
Shopping Mall

Sutera Harbour
Golf & Country
Club

PENDAPATAN PBT*

1 Dewan Bandaraya Kota Kinabalu RM146.4 juta

2 Majlis Perbandaran Sandakan RM65.5 juta

3 Majlis Perbandaran Tawau RM50.5 juta

Nota: KDNK: Keluaran Dalam Negeri Kasar
PBT: Pihak Berkuasa Tempatan
*Data tahun 2020
**Termasuk W.P. Labuan

1.1%

Pertumbuhan
ekonomi
Sabah

**RM78.7
billion**

Nilai **KDNK** pada
tahun **2021**

PRESTASI EKONOMI SABAH

2021

Tahun 2021 merupakan tahun yang mencabar bagi Sabah selepas mengalami kemelesetan ekonomi pada tahun sebelumnya. Kerajaan Negeri telah merangka Pelan Pembangunan Sabah Maju Jaya (Pelan SMJ) 2021-2025 sebagai satu usaha bagi menangani penyusutan pertumbuhan dalam kebanyakan sektor serta mencari sumber baharu untuk memperkukuh serta meningkatkan hasil negeri. Pelan tersebut dijangka dapat berfungsi sebagai panduan hala tuju dasar dan program kerajaan, seterusnya memandu arah pelaksanaan secara terancang dan strategik, untuk mencapai sasaran dan matlamat yang bertepatan dengan keperluan pembangunan negeri. Ekonomi Sabah dipengaruhi oleh industri eksport komoditi utama seperti petroleum, minyak sawit dan koko.

Pada tahun 2021, KDNK negeri Sabah telah mencatatkan RM78.7 bilion berbanding RM77.8 bilion pada tahun sebelumnya. Dari segi pertumbuhan, ia meningkat sebanyak 1.1 peratus berbanding tahun 2020 (**Carta 2.1**).

Dari sudut sumbangan, sektor Perkhidmatan kekal menjadi penyumbang utama kepada ekonomi Sabah dengan sumbangan 47.3 peratus, diikuti sektor Perlombongan & pengkuarian yang menyumbang sebanyak 26.0 peratus. Sumbangan sektor Pertanian pula adalah sebanyak 15.9 peratus manakala sektor Pembuatan dan sektor Pembinaan masing-masing merekodkan sumbangan 7.5 peratus dan 3.0 peratus (**Carta 2.2**).

Sektor Perkhidmatan merekodkan pertumbuhan 1.8 peratus (2020: -7.3%) dengan peningkatan dalam nilai ditambah kepada RM37.2 bilion berbanding RM36.5 bilion pada tahun sebelum (**Carta 2.3**). Prestasi sektor ini disokong oleh subsektor perdagangan borong dan runcit. Dalam usaha mengembangkan sektor Perkhidmatan, kerajaan negeri telah mengambil inisiatif dengan memperuntukkan dana sebanyak RM227.97 juta

kepada Kementerian Pelancongan, Kebudayaan dan Alam Sekitar (KePKAS) Sabah beserta jabatan dan agensi di bawahnya untuk merancakkan semula industri pelancongan sekaligus merangsang industri-industri yang berkaitan. Melalui dana yang diperuntukkan ini, pelbagai program khususnya aktiviti selam scuba serta pembangunan pelancongan giat diadakan sebagai langkah untuk mengembalikan industri pelancongan di landasan yang disasarkan oleh Kerajaan Negeri. Ini kerana industri berasaskan pelancongan merupakan salah satu pemangkin kepada sebahagian besar sektor Perkhidmatan Sabah dan dilihat berpotensi untuk terus berkembang maju.

Sektor Perlombongan & pengkuarian meningkat 2.4 peratus berbanding penurunan 12.3 peratus pada tahun 2020. Jumlah nilai ditambah sektor ini turut mencatatkan peningkatan daripada RM19.9 bilion kepada RM20.4 bilion yang disokong oleh lonjakan daripada aktiviti gas asli yang bertumbuh 44.6 peratus (2020: -25.7%). Namun, minyak mentah dan kondensat mencatatkan penyusutan yang lebih kecil berbanding tahun sebelumnya.

Sektor Pertanian menyusut 2.4 peratus berbanding negatif 6.7 peratus pada tahun sebelumnya dan merekodkan nilai ditambah berjumlah RM12.5 bilion. Penyusutan ini dipengaruhi oleh penguncupan dalam subsektor tanaman. Sebagai inisiatif masa hadapan, kerajaan negeri menyalurkan RM560.39 juta kepada sektor ini. Kementerian Pertanian dan Perikanan (MAF) akan terus fokus kepada pengeluaran tanaman, pensijilan ladang, penyelidikan & inovasi pertanian, penguatkuasaan kuarantin dan pemerkasaan usahawan tani dengan peruntukan sebanyak RM72.35 juta untuk perbelanjaan perbekalan bagi tujuan ini.

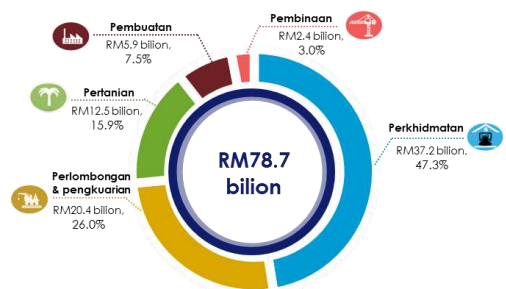
Sementara itu, sektor Pembuatan pulih kepada negatif 1.8 peratus (2020: -6.6%) dengan nilai ditambah berjumlah RM5.9 bilion. Penyusutan dalam sektor ini disebabkan oleh penguncupan dalam subsektor pembuatan minyak sawit mentah dan minyak sawit bertapis bagi kumpulan subsektor minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan. Penurunan ini adalah selari dengan penyusutan dalam pengeluaran komoditi kelapa sawit sebanyak negatif 4.6 peratus.

Carta 2.1

Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK Sabah, 2015-2021

Carta 2.2

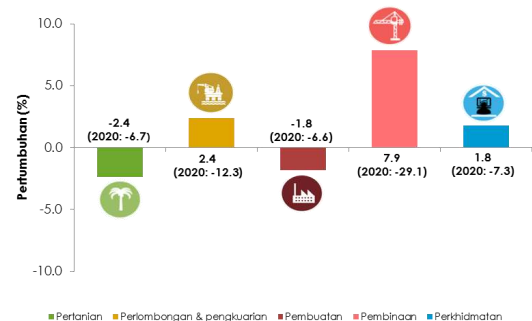
Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Sabah, 2021

Tidak termasuk duti import

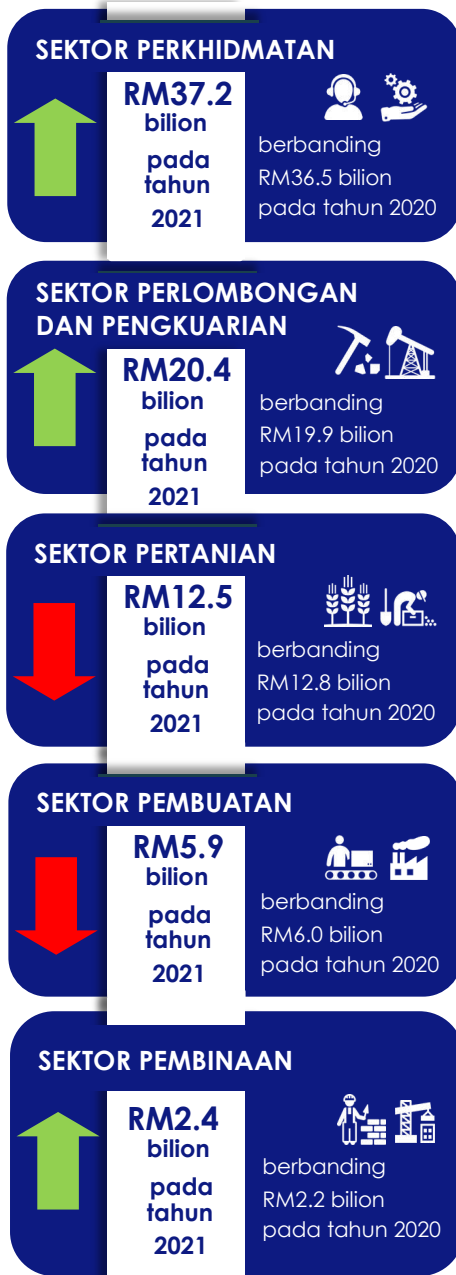
Carta 2.3

Kadar pertumbuhan mengikut sektor, Sabah, 2020-2021

Paparan 2.1

Nilai ditambah mengikut sektor utama
Sabah, 2021

Sementara itu, nilai ditambah sektor Pembinaan mencatatkan peningkatan RM2.4 bilion berbanding RM2.2 bilion pada tahun 2020. Sektor ini bertumbuh pada kadar 7.9 peratus berbanding negatif 29.1 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi yang lebih baik ini didorong oleh kenaikan dalam subsektor kejuruteraan awam. Bagi mengekalkan prestasi ini, kerajaan persekutuan memperuntukkan sejumlah RM1.9 bilion bagi melaksanakan 105 projek baharu untuk menaik taraf kemudahan infrastruktur asas di negeri ini. Projek ini melibatkan menaik taraf jalan raya, bekalan air bersih dan bekalan elektrik.

PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

SEKTOR PERTANIAN

Sektor Pertanian memainkan peranan yang penting di dalam ekonomi sesebuah negeri melalui sumbangannya kepada hasil negeri, perolehan eksport serta mewujudkan peluang pekerjaan. Sektor ini adalah pembekal utama makanan dan juga bahan mentah untuk industri berasaskan sumber. Pada tahun 2021, sektor Pertanian di Sabah mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM12.5 bilion berbanding RM12.8 bilion pada tahun sebelumnya. Walaupun sektor ini mencatatkan penurunan sebanyak negatif 2.4 peratus, namun pertumbuhannya lebih baik daripada penyusutan 6.7 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang 15.9 peratus kepada keseluruhan KDNK Sabah pada tahun 2021 dan merupakan sektor ketiga terbesar di negeri ini.

Pada 2021, subsektor tanaman mendominasi sektor Pertanian di Sabah dengan sumbangan sebanyak 74.0 peratus seperti **Carta 2.4**, diikuti subsektor perikanan (15.6%), ternakan (6.1%), serta perhutanan & pembalakan (4.3%). Prestasi penyusutan yang lebih kecil iaitu negatif 2.4 peratus dalam sektor ini dipengaruhi oleh pertumbuhan yang memberangsangkan dalam subsektor perhutanan & pembalakan iaitu 27.7 peratus serta pertumbuhan positif subsektor ternakan (3.9%). Selain itu pertumbuhan lebih baik yang ditunjukkan oleh subsektor tanaman (-3.9%) juga mempengaruhi penyusutan yang lebih kecil dalam sektor Pertanian di Sabah.

Subsektor tanaman yang menyusut lebih kecil iaitu negatif 3.9 peratus berbanding negatif 6.6 peratus dipengaruhi oleh penurunan lebih kecil dalam pengeluaran komoditi kelapa sawit. Berdasarkan data yang dikeluarkan oleh MPOB (Jadual 2.1), pengeluaran buah tandan segar di Sabah merosot sebanyak negatif 4.7 peratus pada tahun 2021 namun prestasinya lebih baik jika dibandingkan dengan prestasi tahun sebelumnya (2020: -6.6%).

Subsektor perikanan yang merupakan aktiviti kedua terbesar dalam sektor Pertanian di Sabah juga menyusut 3.9 peratus berbanding pertumbuhan 1.4 peratus pada tahun 2020. Ini dipengaruhi oleh penyusutan dua digit dalam aktiviti ternakan ikan air payau.

Manakala bagi subsektor ternakan pula, ia bertumbuh 3.9 peratus berbanding 0.5 peratus pada tahun sebelumnya. Ini disokong oleh peningkatan dalam aktiviti ternakan ayam serta pengeluaran telur ayam.

Subsektor perhutanan & pembalakan mencatatkan peningkatan yang memberangsangkan dengan pertumbuhan dua digit iaitu 27.7 peratus berbanding penyusutan dua digit negatif 39.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN

Sektor Perlombongan dan pengkuarian di Sabah mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM20.4 bilion berbanding RM19.9 bilion pada tahun 2020. Sumbangan sektor ini adalah 26.0 peratus kepada KDNK Sabah.

Pada tahun 2021, sektor ini meningkat 2.4 peratus (2020: -12.3%) seperti **Carta 2.5**. Aktiviti pengekstrakan petroleum mentah merupakan penyumbang utama dengan sumbangan 75.8 peratus. Walau bagaimanapun, lonjakan pengeluaran gas asli menjadi faktor utama yang mendorong pertumbuhan positif sektor.

Sementara itu, aktiviti perlombongan dan pengkuarian lain juga turut menunjukkan prestasi yang kurang memberangsangkan iaitu negatif 2.3 peratus (2020: -16.9%) dipengaruhi oleh pengkuarian granit dan pemecahan batu.

SEKTOR PEMBINAAN

Sabah mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM2.4 bilion dalam sektor Pembinaan pada tahun 2021 berbanding RM2.2 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang sebanyak 3.0 peratus kepada keseluruhan ekonomi Sabah.

Prestasi sektor Pembinaan di Sabah bertumbuh 7.9 peratus berbanding penyusutan 29.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2020, disokong oleh prestasi kukuh dua angka yang

dicatatkan oleh segmen kejuruteraan awam dan aktiviti pertukangan khas yang masing-masing menyumbang sebanyak 40.8 peratus dan 13.5 peratus seperti pada **Paparan 2.2**.

Di samping itu, segmen bangunan bukan kediaman yang menyumbang sebanyak 27.6 peratus juga turut mencatatkan pertumbuhan positif. Walau bagaimanapun, segmen bangunan kediaman yang menyumbang sebanyak 18.2 peratus pula mengalami kemerosotan dua angka.

Projek utama:

Antara projek utama yang terdapat di Sabah ialah:

- ♦ Projek Lebuhraya Pan Borneo, antaranya melibatkan pembinaan:
 - Dari Putatan ke Inanam,
 - Dari Bongawan ke Papar,
 - Dari Sindumin ke Kg. Melalia,
 - Dari Kg. Lot M ke Sandakan,
 - Dari Inanam ke Sepanggar.
- ♦ Pembinaan kondominium termasuk *town villa* di Sutera Harbour Resort, Kota Kinabalu;
- ♦ Pembinaan hotel bertaraf lima bintang di Jalan Haji Saman, Kota Kinabalu;
- ♦ Projek pembinaan loji rawatan air Telibong II, Tamparuli;
- ♦ *EPCI of Subsea Systems for Gumusut Kakap Project Phase 3*;
- ♦ Projek pembinaan loji rawatan air Kundasang; dan
- ♦ *Jetty Extension Of Sapangar Bay Oil Terminal*.

Projek Baharu:

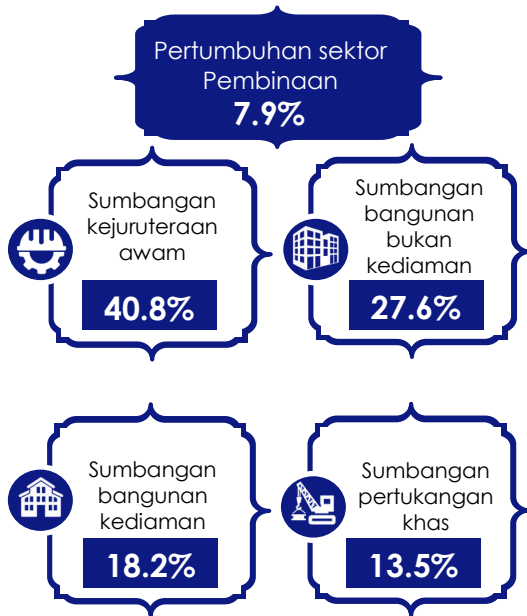
Projek baharu yang terdapat di Sabah ialah:

- ♦ Projek *Limbayong Deepwater Development*;
- ♦ *SK nexilis Malaysia Plant Project*; dan
- ♦ Kompleks Perumahan dan bangunan pentadbiran Batalion 20, Pasukan Gerakan Am (PGA).

“

RM20.4 bilion nilai ditambah sektor Perlombongan dan pengkuarian Sabah pada tahun 2021

”

Paparan 2.2**Komposisi sektor Pembinaan, Sabah, 2021****SEKTOR PEMBUATAN**

Sektor Pembuatan di Sabah masih merekodkan kemerosotan pada tahun 2021 iaitu penurunan 1.8 peratus. Walau bagaimanapun, kemerosotan ini lebih perlahan berbanding penguncupan 6.6 peratus pada tahun sebelumnya. Sektor ini mencatatkan pengurangan nilai ditambah sebanyak RM0.1 bilion iaitu daripada RM6.0 bilion pada tahun 2020 kepada RM5.9 bilion pada tahun 2021.

Subsektor minyak & lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan yang mendominasi sektor ini dengan sumbangan 65.8 peratus terus mencatatkan kejatuhan pada 8.3 peratus. Ia dipengaruhi oleh penurunan bagi pembuatan minyak sawit mentah dan minyak sawit bertapis. Sabah merupakan pengeluar utama bagi kedua-dua produk tersebut.

Namun begitu, produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka mencatatkan peningkatan sebanyak 5.6 peratus (2020: -10.6%) didorong oleh aktiviti pembuatan simen hidrolik. Subsektor produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan

“

RM5.9 bilion nilai ditambah sektor **Pembuatan Sabah** pada tahun 2021

”

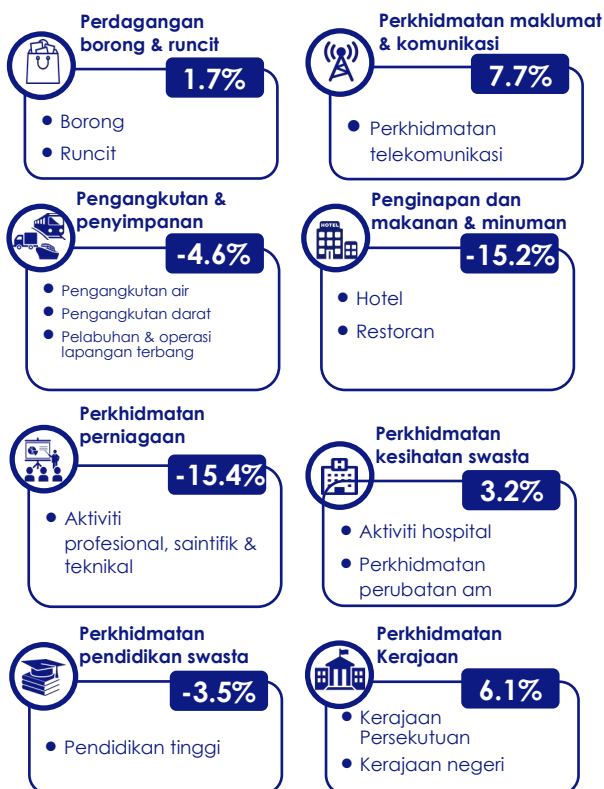

pula melonjak 25.0 peratus disokong oleh pengeluaran kepingan venier dan papan lapis serta aktiviti pengilangan dan pengetaman kayu. Sumbangan mengikut subsektor adalah seperti pada **Carta 2.6**.

Pada tahun 2021, nilai pelaburan yang diluluskan dalam sektor Pembuatan di Sabah adalah sebanyak RM4.9 bilion. Industri produk logam asas merekodkan nilai pelaburan tertinggi iaitu sebanyak RM4.3 bilion.

SEKTOR PERKHIDMATAN

Pembukaan semula beberapa sektor ekonomi secara berperingkat pada 2021, ianya dilihat telah memberi impak positif kepada prestasi ekonomi sektor Perkhidmatan di sesebuah negeri. Pada 2021, sektor Perkhidmatan di Sabah mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM37.2 bilion (2020: RM36.5b) iaitu pertambahan sebanyak RM0.7 bilion berbanding tahun sebelumnya yang telah mencatatkan pengurangan RM2.9 bilion. Sumbangan sektor ini kepada keseluruhan KDNK Sabah pada tahun 2021 adalah sebanyak 47.3 peratus (2020: 47.0%). Sektor ini mencatatkan pertumbuhan sederhana 1.8 peratus berbanding penyusutan 7.3 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi mengikut subsektor dalam sektor Perkhidmatan adalah seperti dipaparkan pada **Jadual 2.2**.

Paparan 2.3**Penyumbang utama dan pertumbuhan 2021 bagi subsektor Perkhidmatan****Perdagangan borong dan runcit**

Pelan Pemulihan Negara (PPN) mengikut fasa yang mula diperkenalkan pada Jun 2021 yang menjadi strategi pemulihan ekonomi telah memberi ruang untuk merencanakan semula ekonomi terutamanya kepada subsektor perdagangan borong & runcit.

Pada 2021, subsektor perdagangan borong & runcit telah menyumbang 30.1 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sabah. Prestasi ekonomi subsektor ini bertumbuh marginal 1.7 peratus (2020: -7.5%) didorong oleh segmen borong dan runcit.

Segmen borong turut bertumbuh sederhana kepada 3.3 peratus pada tahun 2021 (2020: -6.7%) disokong oleh peningkatan dalam aktiviti jualan borong jentera, kelengkapan & bekalan, dan juga aktiviti jualan borong makanan, minuman & tembakau.

Sumbangan segmen borong ini kepada subsektor perdagangan borong & runcit Sabah adalah 57.4 peratus seperti **Carta 2.7**. Kepelbagaian dalam penumpuan produk pengeluaran telah memberikan impak yang berbeza-beza terhadap prestasi borong di negeri.

Sementara itu, segmen runcit mencatatkan pertumbuhan 1.6 peratus berbanding penyusutan 8.4 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi positif ini disokong oleh pertumbuhan dalam aktiviti jualan runcit di stor bukan pengkhususan, dan juga aktiviti jualan runcit barangan lain di stor pengkhususan. Sumbangan segmen runcit ini kepada subsektor perdagangan borong & runcit di Sabah adalah 35.4 peratus (**Carta 2.7**).

Namun prestasi segmen kenderaan bermotor dilihat menyusut kepada negatif 9.2 peratus (2020: -9.3%) dipengaruhi oleh aktiviti jualan komponen (termasuk alat ganti) & aksesori kenderaan bermotor, dan juga aktiviti penyelenggaraan & pembaikan kenderaan bermotor.

Perkhidmatan maklumat dan komunikasi

Subsektor perkhidmatan maklumat dan komunikasi menyumbang sebanyak 9.1 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sabah dengan nilai ditambah berjumlah RM3.4 bilion pada tahun 2021. Subsektor ini mencatatkan kadar pertumbuhan sebanyak 7.7 peratus berbanding 7.8 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan prestasi ini didorong oleh segmen dalam perkhidmatan telekomunikasi.

“

Subsektor perkhidmatan maklumat & komunikasi

Sabah bertumbuh **7.7%** pada tahun 2021

”

Segmen perkhidmatan telekomunikasi merekodkan kadar pertumbuhan sebanyak 8.5 peratus didorong oleh permintaan dalam perkhidmatan komunikasi data. Aktiviti pembelajaran, e-Kesihatan, e-Kerajaan, e-Dagang dan penggunaan platform media sosial seperti WhatsApp, Facebook dan Youtube turut merangsang kepada permintaan perkhidmatan ini.

Selain itu, antara segmen lain yang turut menyumbang kepada prestasi keseluruhan perkhidmatan ini adalah segmen perkhidmatan komputer dan maklumat yang mencatatkan pertumbuhan 1.5 peratus yang disokong oleh aktiviti pengurusan kemudahan komputer.

Pengangkutan dan penyimpanan

Subsektor pengangkutan dan penyimpanan menyumbang sebanyak 5.3 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Sabah. Pada tahun 2021, subsektor ini menunjukkan penurunan 4.6 peratus berbanding kemerosotan 29.2 peratus pada tahun sebelumnya.

Pengangkutan air merupakan peneraju utama dengan sumbangan 29.6 peratus, diikuti pengangkutan darat (22.9%), pelabuhan & operasi penerbangan (21.7%), pengangkutan lain (10.7%), perkhidmatan pos dan kurier (8.7%), dan pengangkutan udara (6.4%) seperti pada **Carta 2.8**.

Penurunan ini dipengaruhi antaranya oleh penyusutan dalam aktiviti pengangkutan darat, pelabuhan & operasi penerbangan serta pengangkutan udara berikutan daripada pembukaan semula aktiviti ekonomi secara berfasa di seluruh negara.

Walau bagaimanapun, pemulihan dalam aktiviti pengangkutan air serta prestasi mampan perkhidmatan pos dan kurier telah mengurangkan magnitud kejatuhan industri ini.

“

**Subsektor pengangkutan
dan penyimpanan**
Sabah menyusut **4.6%**
lebih baik berbanding 2020

”

Penginapan dan makanan & minuman

Subsektor penginapan di Sabah masih mencatatkan pertumbuhan negatif iaitu 32.6 peratus pada tahun 2021 (2020: -60.5%) dan merekodkan nilai ditambah RM248.7 juta. Ini dipengaruhi oleh ketibaan pelawat ke Sabah yang merekodkan penyusutan 62.0 peratus pada tahun 2021 (2020: -76.7%). Selain itu, bilangan tetamu hotel bagi pelancong asing juga menurun sebanyak 0.5 juta berbanding tahun sebelumnya. Begitu juga yang ditunjukkan pada data jumlah penumpang yang dikendalikan di lapangan terbang turut menunjukkan trend yang sama iaitu menyusut 44.7 peratus pada tahun 2021 (2020: -73.6%).

Subsektor makanan dan minuman menyumbang 3.6 peratus kepada sektor Perkhidmatan di negeri Sabah. Subsektor ini menyusut 11.0 peratus (2020: -27.7%) dengan merekodkan nilai ditambah RM1,345.0 juta pada tahun 2021.

Perkhidmatan perniagaan

Subsektor perkhidmatan perniagaan merekodkan penurunan 15.4 peratus pada tahun 2021 (2020: -19.2%) dipengaruhi

oleh aktiviti profesional dan perkhidmatan perniagaan lain.

Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal kekal mendominasi subsektor ini dengan sumbangan sebanyak 80.1 peratus. Aktiviti ini menguncup 9.0 peratus daripada negatif 10.9 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

Aktiviti utama yang mempengaruhi prestasi tersebut ialah aktiviti guaman, perakaunan dan perkhidmatan kejuruteraan. Aktiviti lain yang turut memberi impak kepada kemerosotan segmen ini ialah perkhidmatan arkitek dan perkhidmatan juruukur tanah. Dalam pada itu, aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan menyumbang sebanyak 19.9 peratus dan mencatatkan penyusutan 34.2 peratus (2020: -36.5%) dipengaruhi oleh aktiviti agensi pengembaraan dan aktiviti keselamatan persendirian.

Perkhidmatan kesihatan swasta

Subsektor perkhidmatan kesihatan swasta menyumbang sebanyak 0.7 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sabah. Subsektor ini mencatatkan pertumbuhan positif 3.2 peratus berbanding negatif 7.6 peratus pada tahun 2020 seterusnya merekodkan jumlah nilai ditambah sebanyak RM250.0 juta.

Aktiviti amalan perubatan dan pergigian merupakan penyumbang utama kepada prestasi keseluruhan subsektor ini. Selain itu, antara aktiviti lain yang menyumbang kepada pertumbuhan keseluruhan perkhidmatan ini adalah aktiviti hospital.

Perkhidmatan pendidikan swasta

Subsektor perkhidmatan pendidikan swasta menyumbang sebanyak 1.0 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan Sabah. Pada tahun 2021, subsektor ini merekodkan penyusutan 3.5 peratus (2020: -6.1%).

Pembukaan pengoperasian kesemua institusi pendidikan secara berperingkat untuk Pengajaran dan Pembelajaran (PdP) bersemuka telah mendorong kepada fasa pemulihan bagi subsektor ini.

Berdasarkan **Carta 2.9**, aktiviti pendidikan tinggi kekal menjadi penyumbang utama dengan sumbangan sebanyak 51.5 peratus kepada keseluruhan subsektor perkhidmatan pendidikan swasta Sabah. Seterusnya, diikuti oleh pendidikan menengah (21.6%), pendidikan pra-sekolah dan pendidikan rendah (14.0%), pendidikan lain (12.5%) dan perkhidmatan sokongan pendidikan (0.5%).

Perkhidmatan kerajaan

Perkhidmatan kerajaan meliputi empat peringkat iaitu kerajaan persekutuan, kerajaan negeri, badan berkanun dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Penglibatan sektor kerajaan memainkan peranan yang penting dalam pelaksanaan pembangunan ekonomi negeri.

Pada tahun 2021, nilai ditambah perkhidmatan kerajaan di Sabah adalah sebanyak RM9.3 bilion berbanding RM8.8 bilion pada tahun sebelumnya dengan mencatatkan peningkatan sebanyak 6.1 peratus (2020: 5.1%). Perkhidmatan ini menyumbang sebanyak 25.0 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan di Sabah.

Kerajaan persekutuan mendominasi perkhidmatan kerajaan di negeri ini dengan sumbangan sebanyak 79.9 peratus diikuti oleh kerajaan negeri, badan berkanun dan PBT.

“

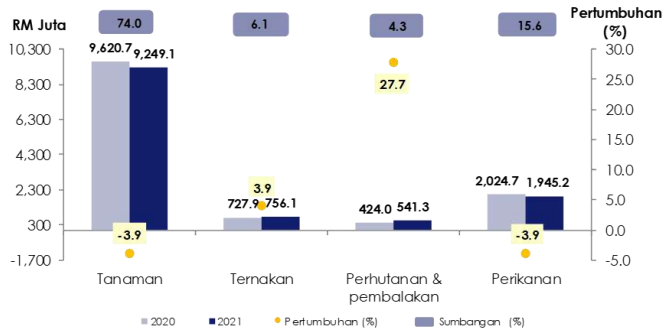
Subsektor perkhidmatan kerajaan Sabah meningkat sebanyak 6.1% pada tahun 2021

”

CARTA PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Carta 2.4

Prestasi sektor Pertanian, Sabah, 2020-2021

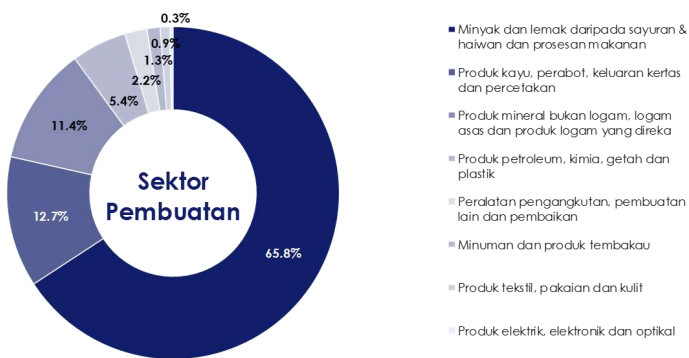
Carta 2.5

Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Sabah, 2015-2021

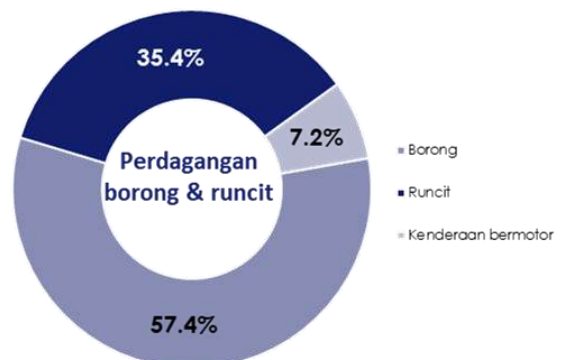
Carta 2.6

Peratus sumbangan subsektor Pembuatan, Sabah, 2021

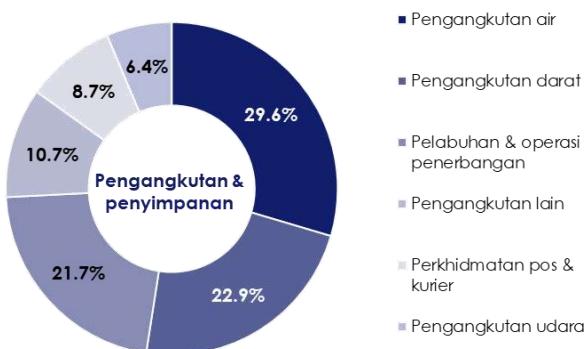
Carta 2.7

Peratus sumbangan subsektor perdagangan borong dan runcit, Sabah, 2021

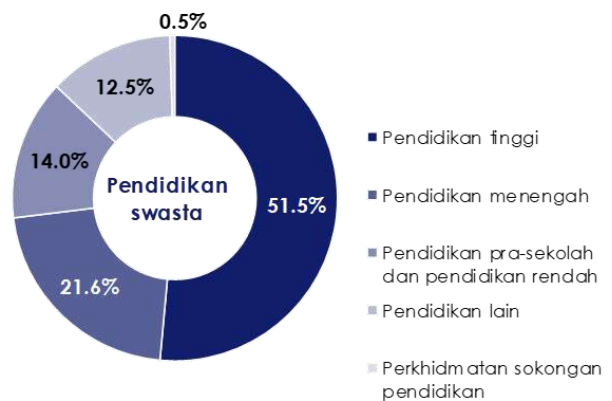
Carta 2.8

Peratus sumbangan subsektor pengangkutan dan penyimpanan, Sabah, 2021

Carta 2.9

Peratus sumbangan subsektor pendidikan swasta, Sabah, 2021

JADUAL PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Jadual 2.1 Statistik industri kelapa sawit, Sabah, 2020-2021

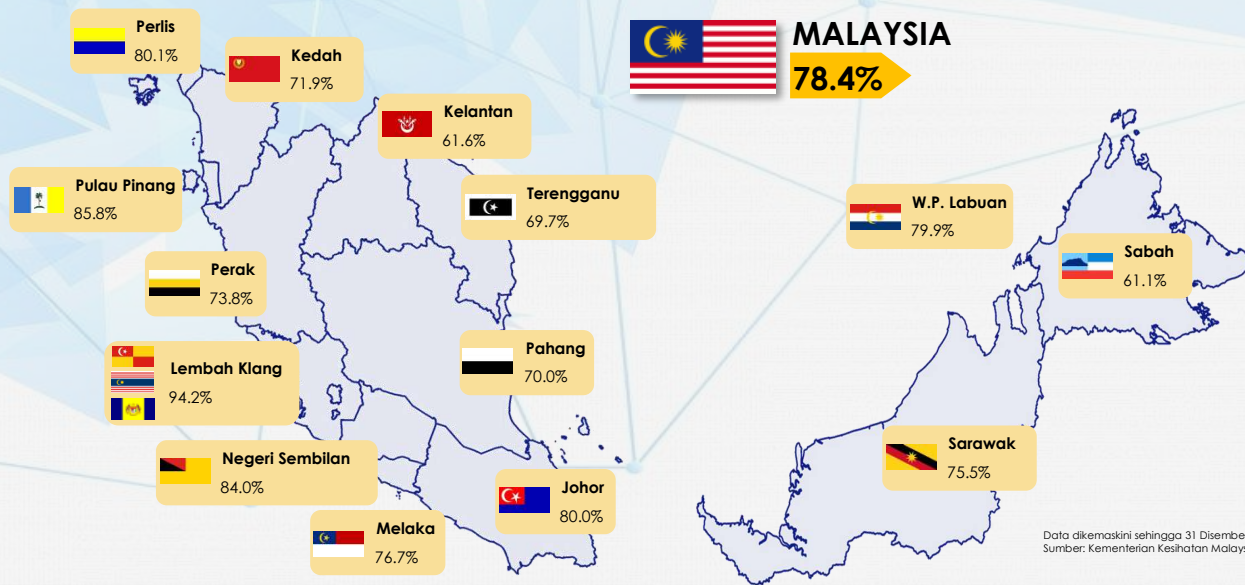
Sabah	Nilai		Pertumbuhan (%)	
	2020	2021	2020	2021
Buah tandan segar ('000 tan)	22,480	21,430	-6.6	-4.7
Minyak sawit mentah ('000 tan)	4,647	4,363	-7.7	-6.1
Isirong sawit ('000 tan)	1,044	957	-9.0	-8.3
Keluasan belum matang (hektar)	198,446	191,643	4.1	-3.4
Keluasan matang (hektar)	1,344,608	1,331,981	-0.7	-0.9

Sumber: MPOB

Jadual 2.2 Prestasi sektor Perkhidmatan, Sabah, 2020-2021

Subsektor	2020 ^e			2021 ^p		
	Nilai ditambah (RM juta)	Peratus sumbangan (%)	Peratus pertumbuhan (%)	Nilai ditambah (RM juta)	Peratus sumbangan (%)	Peratus pertumbuhan (%)
Utiliti, pengangkutan dan penyimpanan, maklumat dan komunikasi	6,535	17.9	-8.7	6,708	18.0	2.6
Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	12,914	35.3	-13.7	12,813	34.4	-0.8
Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	5,227	14.3	-8.0	5,335	14.3	2.1
Perkhidmatan-perkhidmatan lain	3,085	8.4	-5.6	3,040	8.2	-1.4
Perkhidmatan kerajaan	8,784	24.0	5.1	9,319	25.0	6.1
Jumlah	36,544	100.0	-7.3	37,215	100.0	1.8

KADAR VAKSINASI, 2021

PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN, 2020-2021

JUMLAH KESELURUHAN 2020/2021

RM530 bilion

PAKEJ RANGSANGAN KERAJAAN NEGERI, 2020-2021

NOTA:

2020

2021

PAKEJ RANGSANGAN, BANTUAN DAN INSENTIF KERAJAAN NEGERI, 2020-2022

2020	PAKEJ RANGSANGAN DAN BANTUAN KHAS COVID-19	2021	PAKEJ RANGSANGAN DAN BANTUAN KHAS COVID-19
 RM20.0 JUTA Pemberian khas one-off RM500 kepada KIR miskin & miskin tegar	 RM60.0 JUTA Bantuan one-off frontliners	 RM1.5 JUTA Peruntukan menangani wabak COVID-19 bagi Hospital Universiti Malaysia Sabah tahun 2021	 RM17.6 JUTA Bantuan One-Off BUDI Dan BAKTI
 RM27.7 JUTA Potongan 30% cukai tanah	 RM50.0 JUTA Pengecualian bayaran fi lesen penaja dan potongan 20% cukai taksiran oleh PBT	 RM31.5 RIBU Bakul makanan	 RM29.8 JUTA Bantuan prihatin COVID-19 (2.0) (Kementerian Pertanian dan Perikanan)
 RM18.0 JUTA Bantuan makanan kepada penduduk kampung terjejas	 RM71.2 JUTA Pengecualian bayaran bil air & diskaun bil elektrik selama 3 bulan	 RM1.2 JUTA Bantuan prihatin COVID-19 (2.0) (Kementerian Kerja Raya)	 RM10.9 JUTA Bantuan prihatin COVID-19 (2.0) (Kementerian Kerajaan Tempatan dan Perumahan)
		 RM0.5 JUTA Dapur Belia 4.0 (agihan bakul makanan, pek)	 RM15.0 JUTA Perbelanjaan pembelian peranti digital untuk pelajar
Jumlah Implikasi Kewangan, 2020		Jumlah Implikasi Kewangan, 2021	
RM670.0 JUTA		RM223.8 JUTA	

2022		PAKEJ RANGSANGAN DAN BANTUAN KHAS COVID-19						
	RM92.7 JUTA Pembangunan dan penyelenggaraan infrastruktur pengairan dan saliran		RM20.0 JUTA Pembayaran insentif harga getah kepada pekebun kecil diteruskan		RM227.4 JUTA Sektor pelancongan		RM127.1 JUTA Program pembudayaan dan pengadaptasian Sains, Teknologi dan Inovasi.	RM4.6 BILION
	RM134.2 JUTA Pembangunan masyarakat dan kesejahteraan rakyat		RM56.4 JUTA Menaik taraf kemudahan digital untuk kegunaan penjawat awam		RM3.8 JUTA pembangunan Kerajaan Elektronik (e-Government) dan Program Pembangunan ICT.		RM52.0 JUTA Pembangunan sukan termasuk prasarana dan fasiliti sukan	

Nota:
Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

Sumber: Jawatankuasa Pengurusan Bencana COVID-19, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri Sabah dan Ucapan Belanjawan Negeri Tahun 2022

INDEKS HARGA PENGGUNA

Pada akhir tahun 2021, Malaysia masih belum bebas daripada pandemik COVID-19. Sedikit demi sedikit, masyarakat sudah mula menerima hakikat untuk menjalani kehidupan bersama dengan virus COVID-19. Fasa pandemik tidak hanya memberi kesan terhadap kesihatan masyarakat sahaja, tetapi ia juga menjejaskan ekonomi negara. Pandemik COVID-19 juga telah memberi kesan pada Indeks Harga Pengguna (IHP) terutamanya terhadap pola perbelanjaan pengguna. Walau bagaimanapun, kerajaan telah melancarkan Program Imunisasi COVID-19 Kebangsaan (PICK) iaitu pemberian vaksin percuma kepada semua rakyat Malaysia secara berperingkat yang membantu untuk mewujudkan imuniti berkelompok. Kesannya, pada akhir suku tahun ketiga 2021, kerajaan mula melonggarkan dan membenarkan pembukaan semula beberapa sektor ekonomi. Tindakan itu sedikit sebanyak telah membantu pertumbuhan ekonomi negara.

Peningkatan ketara purata harga minyak mentah dunia Brent pada tahun 2021 (66.5%) daripada AS\$42.30 per tong (2020) kepada AS\$70.44 per tong (2021) telah memberi kesan terus kepada kenaikan harga petrol tanpa plumbum RON97, petrol tanpa plumbum RON95 dan diesel. Purata harga petrol tanpa plumbum RON97 pada tahun 2021 menunjukkan peningkatan tertinggi sepanjang 10 tahun dengan kenaikan sebanyak 32.9 peratus (2021: RM2.65/liter) berbanding tahun sebelumnya (2020: RM1.99/liter).

Selain itu, purata harga petrol tanpa plumbum RON95 turut meningkat 21.1 peratus kepada

“

IHP Sabah merekodkan peningkatan pada kadar **1.6%**

”

RM2.03 per liter berbanding RM1.67 pada tahun sebelumnya, manakala purata harga diesel meningkat 18.6 peratus kepada RM2.14 per liter daripada RM1.80 seperti yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

Inflasi Sabah¹ mencatatkan peningkatan iaitu pada 1.6 peratus berbanding negatif 1.9 peratus yang dicatatkan pada 2020 (**Carta 2.10**). Kadar inflasi ini juga berikutan kesan asas yang rendah pada tahun sebelumnya, yang merekodkan peningkatan ketara terutamanya dalam kumpulan pengangkutan serta peningkatan harga pelbagai barangan. Faktor lain seperti peningkatan harga ayam yang melebihi purata harga ayam pada tahun 2020 adalah impak daripada kenaikan harga bahan makanan haiwan. Ianya sejajar dengan kenaikan harga pasaran bahan mentah global.

Selain itu, hujan lebat yang berlaku di

¹ Termasuk W.P. Labuan

beberapa negeri di Semenanjung Malaysia susulan peralihan Monsun Timur Laut pada akhir tahun 2021 turut mendorong kenaikan harga makanan terutamanya makanan laut dan sayur-sayuran.

Kenaikan inflasi di negeri ini juga dipengaruhi oleh penamatan diskaun elektrik bulanan yang diberikan kepada pengguna domestik di bawah Pakej Perlindungan Rakyat dan Pemulihan Ekonomi (PEMULIH) untuk tempoh tiga bulan yang berakhir pada 30 September 2021.

Secara keseluruhannya, peningkatan inflasi kepada 1.6 peratus ini disumbangkan oleh indeks pengangkutan iaitu pada 12.7 peratus, perkhidmatan rekreasi & kebudayaan (2.5%), pelbagai barangan & perkhidmatan (0.9%), makanan & minuman bukan alkohol (0.6%) dan hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah (0.8%) seperti yang dipaparkan di **Jadual 2.4**.

Kumpulan pengangkutan merekodkan peningkatan 12.7 peratus pada 2021 berbanding negatif 10.9 peratus yang direkodkan pada 2020. Peningkatan ini disebabkan oleh penetapan petrol RON95 pada paras harga siling RM2.05 seliter dan diesel RM2.15 seliter bermula Mac 2021.

Inflasi kumpulan perkhidmatan rekreasi & kebudayaan mencatatkan peningkatan pada 2.5 peratus berbanding negatif 0.1 peratus pada 2020. Subkumpulan yang mencatatkan inflasi tertinggi adalah daripada subkumpulan perkhidmatan hiburan, rekreasi & kebudayaan iaitu pada 3.6 peratus. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh pembukaan semula aktiviti pelancongan dan pergerakan rentas daerah bermula Oktober 2021.

Inflasi hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah meningkat pada 0.8 peratus berbanding negatif 0.4 peratus pada 2020.

Peningkatan ini antaranya disebabkan oleh kenaikan bagi perabot, hiasan, permaidani dan penutup lantai lain.

Inflasi makanan & minuman bukan alkohol meningkat iaitu pada 0.6 peratus berbanding 0.2 peratus dicatatkan pada 2020. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh peningkatan beberapa subkumpulan seperti subkumpulan minyak & lemak (3.6%), keluaran makanan t.t.t.l. (1.5%), susu, keju & telur (1.4%), daging (1.3%) dan sayur-sayuran (1.2%). Semua subkumpulan makanan & minuman bukan alkohol mencatatkan inflasi positif kecuali ikan segar & makanan laut dan kopi, teh, koko & minuman bukan alkohol seperti dipaparkan pada **Jadual 2.5**.

“

**Kumpulan pengangkutan
merekodkan peningkatan
pada kadar **12.7%****

”

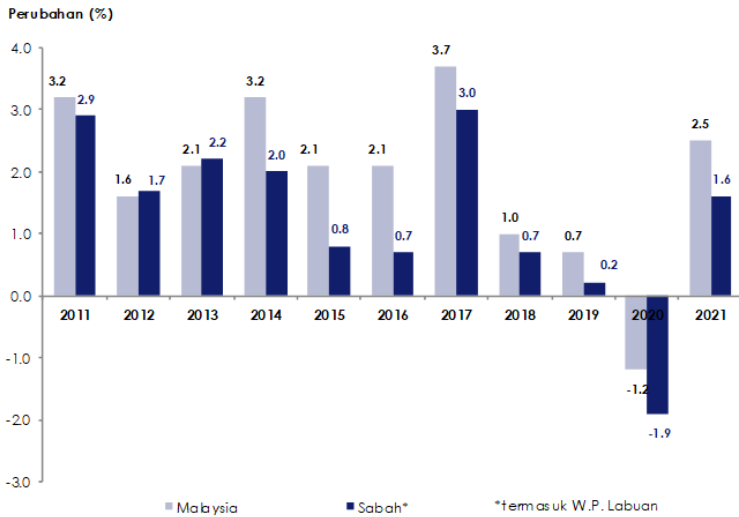
Jadual 2.3 Purata harga item terpilih, Sabah, 2020-2021

Item Terpilih	Unit	Purata Harga (RM)	
		2020	2021
Ayam Bersih-Standard	1 kg	10.07	10.51
Telur Gred A	10 biji	4.43	4.58
Telur Gred B	10 biji	4.21	4.42
Telur Gred C	10 biji	4.01	4.27
Ikan Kembung	1 kg	9.71	9.87
Bayam	1 kg	4.01	4.18

CARTA INDEKS HARGA PENGGUNA

Carta 2.10

Perubahan tahunan IHP, Sabah*, 2011-2021

Jadual 2.4

Perubahan tahunan IHP mengikut kumpulan utama, Sabah*, 2020-2021

Tahun	2020	2021
Makanan & minuman bukan alkohol	0.2	0.6
Minuman alkohol & tembakau	0.1	0.2
Pakaian & kasut	-1.0	-0.4
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	-2.2	-1.1
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	-0.4	0.8
Kesihatan	1.1	0.3
Pengangkutan	-10.9	12.7
Komunikasi	0.4	0.0
Perkhidmatan rekreasi & kebudayaan	-0.1	2.5
Pendidikan	0.4	-0.4
Restoran & hotel	0.1	0.3
Pelbagai barangan & perkhidmatan	1.5	0.9
Keseluruhan	-1.9	1.6

Jadual 2.5

Perubahan tahunan subkumpulan makanan dan minuman bukan alkohol, Sabah*, 2020-2021

Tahun	2020	2021
Makanan & minuman bukan alkohol	0.2	0.6
Makanan di luar rumah	1.3	1.0
Beras, roti dan bijirin	0.7	0.4
Daging	2.1	1.3
Ikan segar dan makanan laut	-4.2	-0.9
Susu, keju dan telur	1.3	1.4
Minyak dan lemak	1.2	3.6
Buah-buahan	-0.5	0.8
Sayur-sayuran	-0.1	1.2
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	-0.2	0.1
Keluaran makanan t.t.t.l	1.0	1.5
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	1.1	-0.1

*termasuk W.P. Labuan

Rencana 2:**Industri Kelapa Sawit di Negeri Sabah, Hala Tuju Pasca COVID-19**

Oleh: Nurudin bin Ab Salam@Nawi, Mahdir bin Bahar, Adrian Austin Spiji dan Muhammad Fadhil bin Abd Latif

1.0 Pendahuluan

Sejak awal abad ke-21, minyak sawit telah berkembang pesat dan menjadi industri global yang penting. Menjelang tahun 2007, minyak sawit menyumbang 30 peratus daripada pengeluaran minyak sayuran global. Manakala eksport minyak sawit menyumbang 60 peratus daripada eksport global dalam minyak dan lemak mengikut volum (Carter C. et al., 2007).

Industri kelapa sawit merupakan sumber pendapatan utama negara sejak beberapa dekad yang lalu. Malaysia kini merupakan pengeluar kedua terbesar dan salah satu pengeksport terbesar produk minyak sawit dan menyumbang 44 peratus daripada eksport minyak sawit global (Wicke B. et al., 2011). Industri ini secara signifikannya menyumbang kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK), pelaburan langsung asing (FDI) dan telah membuka lebih banyak peluang pekerjaan (Kushairi. A. et al., 2018).

Malah industri ini merupakan sektor yang penting bagi kebanyakan negara khususnya Malaysia dan Indonesia yang melibatkan pengeksportan produk seperti minyak dan derivatif yang lain dalam kuantiti yang besar (Murphy, 2019). Pada tahun 2021, nilai eksport minyak sawit dan derivatif hiliran Malaysia telah meningkat kepada RM91.4 bilion bagi tempoh Januari hingga November iaitu peningkatan 40 peratus berbanding tempoh yang sama tahun sebelumnya. Industri ini kekal menjadi penyumbang keempat ekonomi Malaysia pada tahun 2021 (BERNAMA, 2022b).

Jadual 2(a): Destinasi utama eksport minyak sawit Malaysia, 2019-2021

Negara	Jumlah Export (tan)		
	2019	2020	2021
India	2,745,081	4,409,511	3,603,311
China	2,730,660	2,490,503	1,872,865
Kesatuan Eropah	1,937,088	2,077,465	1,639,059
Pakistan	1,003,601	1,085,546	609,807
Filipina	693,441	629,086	579,806
Turki	615,872	709,262	703,588
Amerika Syarikat	540,349	542,161	268,625
Kenya	520,758	193,340	672,715
Korea Selatan	453,278	423,105	347,522
Vietnam	436,839	595,265	346,636

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual 2(a) memaparkan sepuluh destinasi utama eksport minyak sawit Malaysia pada tahun 2019 sehingga tahun 2021. Bagi pencapaian tahun 2021, India sekali lagi mengekalkan kedudukannya sebagai pasaran eksport minyak sawit Malaysia terbesar untuk tahun kelapan sejak 2014, dengan

3.60 juta tan atau 23.1 peratus daripada jumlah keseluruhan eksport minyak sawit Malaysia. Ini diikuti oleh China sebanyak 1.87 juta tan (12.0%), EU 1.64 juta tan (10.5%), Turki 0.70 juta tan (4.5%), Kenya 0.67 juta tan (4.3%), Pakistan 0.61 juta tan (3.9%) dan Filipina 0.58 juta tan (3.7%) (Lembaga Minyak Sawit Malaysia, 2022). Peningkatan eksport minyak sawit Malaysia ke Asia Barat sebanyak 8.2 peratus turut dicatatkan pada tahun 2021. Antara destinasi eksport utama negara Asia Barat ialah Turki berjumlah 703,588 tan dan diikuti dengan Iran iaitu sebanyak 404,319 tan (BERNAMA, 2022a).

Industri Sawit di Sabah

Keluasan kawasan tanaman sawit di negeri Sabah telah meningkat sejak tahun 1970 (Remali Yusoff, 1999). Berdasarkan statistik terkini daripada Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB), keluasan tanaman sawit di seluruh negara adalah seperti dalam **Jadual 2(b)**.

Jadual 2(b): Kawasan tanaman kelapa sawit di Malaysia (juta hektar), 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Semenanjung Malaysia	2.68	2.71	2.73	2.77	2.74	2.61
Sabah	1.55	1.55	1.55	1.54	1.54	1.52
Sarawak	1.51	1.56	1.57	1.59	1.58	1.61

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Industri minyak sawit di negeri Sabah menyumbang 65.3 peratus daripada sektor pertanian negeri dengan pengeluaran sebanyak 4.65 juta tan mewakili 6.2 peratus pengeluaran minyak sawit dunia (BERNAMA, 2021). Negeri Sabah melalui perancangan jangka panjang di bawah pelaksanaan Sabah Maju Jaya memfokuskan pembangunan negeri melalui tiga bidang ekonomi yang utama iaitu perindustrian, pertanian dan pelancongan. Pada tahun 2020, aktiviti pertanian menyumbang 16.5 peratus kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) Negeri Sabah yang mewakili 12.9 peratus pertanian negara (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2021). Dalam hal ini, industri kelapa sawit akan terus diperkukuh melalui pelbagai inisiatif di peringkat dasar mahupun dalam kalangan pemain industri selaras dengan perancangan dalam blueprint Sabah Maju Jaya.

2.0 Pernyataan Masalah

Meskipun telah berusia lebih satu abad dan merupakan komoditi utama negara ini, industri kelapa sawit masih berhadapan dengan pelbagai cabaran. Ferdaos Alam, A. S. A. et al. (2015) menggariskan beberapa isu kontemporari penting yang dihadapi oleh industri ini iaitu kekurangan buruh, persaingan tinggi daripada negara jiran, penuaan pokok dan isu-isu berkaitan alam sekitar termasuklah biodiversiti, pembakaran hutan, penggunaan racun perosak dan pencemaran alam sekitar. Selain berhadapan dengan isu kekurangan buruh dan pengurusan alam sekitar, dengan keluasan tanah yang terhad, industri sawit juga berhadapan cabaran untuk meningkatkan hasil pengeluaran dengan keluasan tanah yang sama (Yap, 2021).

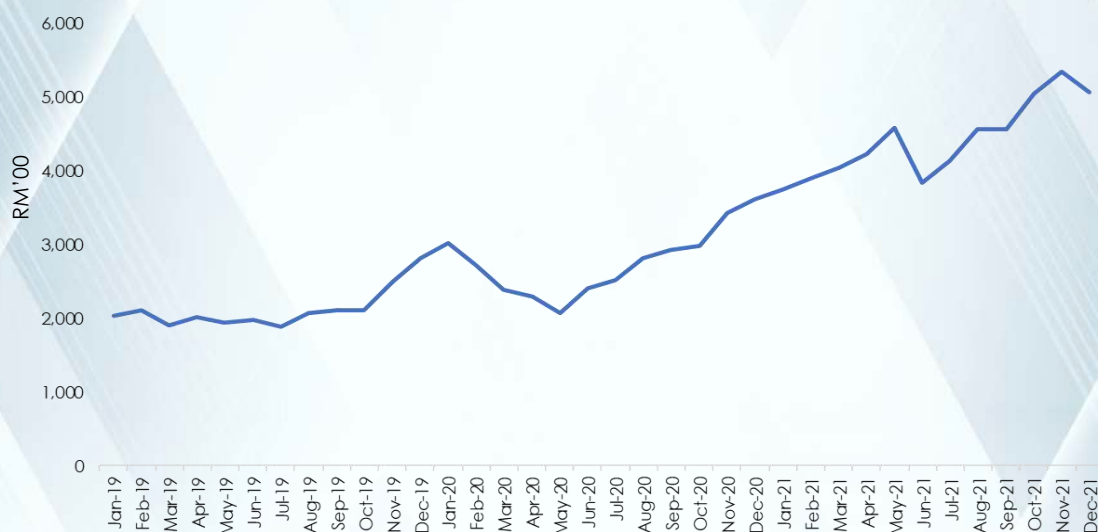
Pada tahun 2020, sektor Pertanian di Sabah menyusut kepada 6.6 peratus berbanding negatif 0.8 peratus pada tahun 2019. Penurunan subsektor tanaman yang mendominasi sektor ini dengan sumbangan sebanyak 75.5 peratus merupakan faktor utama yang membawa kepada

penyusutan sektor ini. Subsektor tanaman menyusut pada kadar 6.0 peratus pada tahun 2020 dipengaruhi oleh kemerosotan dalam aktiviti kelapa sawit yang menyumbang sebanyak 64.7 peratus kepada keseluruhan sektor Pertanian di Sabah (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2021).

Pendapatan hasil daripada industri sawit amat bergantung kepada pengeluaran industri sawit itu sendiri. Pelbagai kajian penyelidikan dan pembangunan (R&D) telah dilaksanakan bukan hanya untuk memfokuskan peningkatan produktiviti pengeluaran sawit semata-mata malah turut melihat pengembangan industri ini secara menyeluruh termasuk pengurusan sisa pertanian dan kesan kepada alam sekitar (Kushairi. A. et al., 2018).

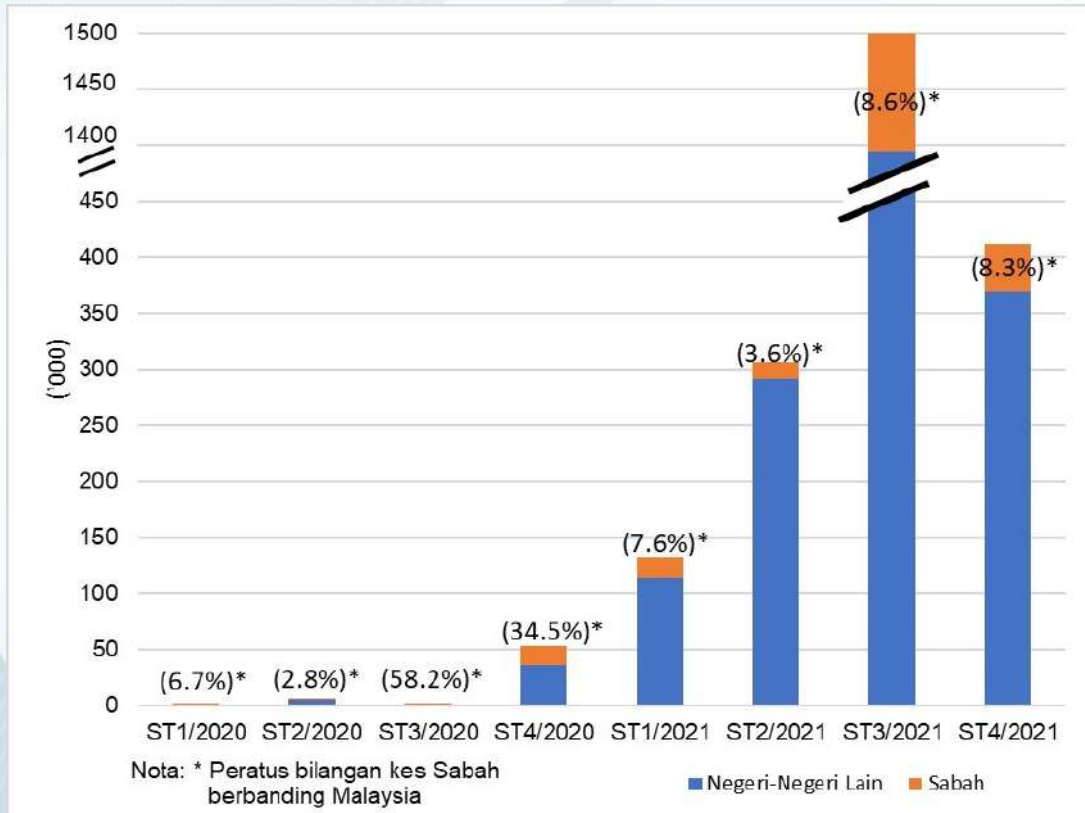
Struktur politik, sosial, ekonomi dan kewangan global berhadapan situasi yang sangat mencabar bagi tahun 2020 rentetan penularan wabak pandemik COVID-19. Tidak terkecuali di Malaysia, penularan wabak pandemik ini telah menyebabkan industri kelapa sawit mengalami kelembapan dalam pengeluaran, permintaan eksport dan harga khususnya pada awal tahun (Ghulam Kadir Ahmad Parveez et al., 2021). Malah secara keseluruhan, tahun 2020 telah menyaksikan kemerosotan kawasan tanaman kelapa sawit di Malaysia dan pengeluaran minyak sawit mentah termasuklah penurunan eksport minyak sawit, import dan stok. Walau bagaimanapun, tahun 2021 menyaksikan peningkatan yang tidak dijangka dalam harga minyak sawit mentah dan hasil eksport produk minyak sawit berbanding tahun sebelumnya.

Carta 2(a): Purata harga minyak sawit mentah Malaysia, 2019 - 2021

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Penularan wabak COVID-19 yang menyebabkan penutupan sempadan negara telah menyukarkan pengambilan pekerja asing. Kesannya, sektor perladangan kelapa sawit dianggarkan menghadapi kekurangan 75,000 pekerja asing yang menyebabkan aktiviti penuaian tertangguh dan mengurangkan kualiti buah tandan segar yang dituai (BERNAMA, 2022c). Malah kajian yang dilaksanakan oleh MPOB menunjukkan industri kelapa sawit berhadapan kekurangan 76 peratus sumber buruh yang terdiri daripada pekerja penuaian dan pekerja am (Jenny, N., 2021). Kekurangan tenaga buruh ini akan membantutkan proses pengeluaran sawit negara dalam jangka masa panjang yang boleh membawa kepada pelbagai isu berbangkit yang lain (Rahmin Abdullah, 2022). Bilangan kes COVID-19 bagi seluruh Malaysia dan negeri Sabah adalah seperti di **Carta 2(b)**.

Carta 2(b): Jumlah kes positif COVID-19 di negeri Sabah dan Malaysia, 2020-2021

Sumber: Majlis Keselamatan Negara

Pengeluaran industri sawit ini juga sering dikaitkan dengan permasalahan alam sekitar dan mengubah persekitaran kepada keadaan yang baru (Aki @ Zaki Aman, 2015). Malahan dianggarkan antara 48 peratus hingga 56 peratus penebangan hutan di Semenanjung Malaysia disebabkan oleh pembukaan ladang sawit sepanjang tempoh 1990 hingga 2000 (Varada, S. S. & Tatiana, V. L., 2019). Kerajaan telah dituntut untuk lebih komited terhadap pengurangan perubahan iklim serta mempromosikan ekonomi rendah karbon dan berdaya tahan seperti mana yang telah digariskan dalam Rancangan Malaysia Ke-12 (RMKe-12) (BERNAMA, 2022b).

Justeru itu, kajian ini adalah untuk mengkaji perkembangan industri sawit di negeri Sabah dan meneliti hubungan antara kuantiti pengeluaran minyak sawit mentah dengan nilai bahan mentah, jumlah pekerja, bilangan hari kilang beroperasi, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit menggunakan data daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM).

3.0 Objektif Kajian

- i. Mengkaji perkembangan industri sawit di negeri Sabah bagi tempoh 2019 hingga 2021 sebagai kayu ukur kepada prestasi dan halatuju sektor ini pada masa akan datang.
- ii. Mengenalpasti faktor yang mempengaruhi pengeluaran minyak sawit mentah di negeri Sabah bagi tempoh 2019 hingga 2021.

4.0 Kajian Lepas

Selama lebih satu abad, industri perladangan kekal sebagai komponen penting dalam ekonomi Malaysia dengan penguasaan yang berterusan dalam pasaran global untuk pengeluaran dan eksport minyak sawit selepas Indonesia (BERNAMA, 2022d). Sumbangan industri minyak sawit kepada ekonomi Malaysia telah terbukti dan diperaku oleh ramai penyelidik. Ladang kelapa sawit sahaja meliputi 5.74 juta hektar di Malaysia pada tahun 2021 dengan 2.61 juta hektar di Semenanjung Malaysia dan baki adalah di Sabah dan Sarawak.

Permintaan terhadap penghasilan minyak kelapa sawit sangat dipengaruhi oleh pertambahan penduduk dunia. Malah industri minyak sawit telah berkembang menjadi minyak yang paling signifikan dihasilkan dan digunakan di dunia. Penggunaan minyak sawit mentah dan minyak sawit bertapis telah meningkat masing-masing 69 peratus dan 56 peratus sejak 10 tahun yang lalu (Lembaga Minyak Sawit Malaysia, 2019).

Industri sawit mengalami cabaran kerana berlakunya peningkatan kesedaran terhadap alam sekitar dan polisi-polisi persekitaran diperkenalkan akan mempengaruhi kepenggunaan minyak sawit dan persepsi terhadap minyak sawit (Er et al., 2020). Badan bukan kerajaan (NGO) sering mengetengahkan isu pencemaran alam sekitar dan pemusnahan habitat flora dan fauna yang disebabkan oleh industri sawit (Ahmad Ashmal et al., 2012). Industri sawit memerlukan lebih banyak tanah untuk meningkatkan pengeluaran minyak sawit. Oleh sebab terhadnya kawasan yang sesuai untuk penanaman kelapa sawit, industri ini telah meneroka jauh ke dalam hutan tropika dan dikaitkan penebangan hutan secara besar-besaran (Yaacob M.R et al., 2013).

Rameli Yussof (1999) dalam kajian beliau menggariskan antara faktor yang mempengaruhi pengeluaran adalah keluasan kawasan matang, elemen pengurusan dan penggunaan teknologi serta faktor semula jadi seperti cuaca dan kesuburan tanah. Seiring perkembangan teknologi moden, inovasi adalah elemen penting untuk memastikan industri sawit kekal kompetitif. Kemajuan teknologi ini akan mengoptimumkan penggunaan masa dan tenaga manusia dalam proses pengeluaran produk (BERNAMA, 2022c).

Gaji adalah daya penggerak kepada produktiviti seseorang pekerja. Gaji yang melebihi daripada pasaran akan memberi motivasi kepada pekerja untuk kekal dalam sesebuah organisasi dan memberikan perkhidmatan terbaik setimpal dengan pendapatan yang diperoleh (Carter, 2019). Malah International Labour Organization (ILO) merumuskan berdasarkan beberapa kajian terbaru menunjukkan pelaksanaan gaji minimum telah membantu mengurangkan jurang gaji berasaskan kemahiran dan menyumbang kepada produktiviti buruh yang lebih tinggi.

5.0 Metodologi Kajian

5.1 Sumber Data

Kajian ini menggunakan data sekunder daripada MPOB dan Survei Pembuatan Bulanan tahun 2019, 2020 dan 2021 yang dilaksanakan oleh DOSM khusus bagi industri penghasilan minyak sawit mentah dan minyak sawit mentah bertapis.

Jumlah sampel yang terlibat dalam kajian ini adalah sebanyak 3,361 pertubuhan yang meliputi dua klasifikasi industri tersebut. Taburan sampel berdasarkan tahun rujukan adalah seperti berikut:

Jadual 2(c): Bilangan sampel mengikut tahun

Tahun	Jumlah Sampel
2019	1,078
2020	1,145
2021	1,138

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Kuantiti pengeluaran minyak sawit mentah merupakan pemboleh ubah bersandar dalam kajian ini manakala jumlah nilai bahan mentah, bilangan pekerja, bilangan hari kilang beroperasi, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit adalah mewakili pemboleh ubah tidak bersandar.

5.2 Data Analisis

Kajian ini meneliti pertumbuhan pengeluaran minyak sawit mentah di negeri Sabah bagi tempoh tiga tahun berturut-turut iaitu 2019, 2020 dan 2021. Statistik deskriptif dilaksanakan untuk melihat trend pengeluaran minyak kelapa sawit mentah mengikut siri masa dan wilayah. Selain itu, statistik deskriptif turut digunakan untuk melihat perbandingan antara jumlah pengeluaran minyak sawit mentah dengan produktiviti buah tandan segar, harga minyak sawit mentah, kuantiti eksport dan import kelapa sawit di negeri Sabah.

Analisis regresi dijalankan untuk menentukan faktor yang mempengaruhi pengeluaran minyak sawit mentah di negeri Sabah. Analisis ini digunakan untuk menganggarkan interaksi linear di antara pengeluaran minyak sawit mentah dan pemboleh ubah bilangan pekerja, jumlah hari kilang beroperasi, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit.

Secara keseluruhannya, hipotesis yang akan dikaji dalam kajian ini adalah:

H_0 : Tidak terdapat hubungan di antara jumlah pengeluaran minyak sawit dengan jumlah nilai bahan mentah, bilangan pekerja, jumlah hari kilang beroperasi, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit.

H_1 : Terdapat hubungan di antara jumlah pengeluaran minyak sawit dengan jumlah nilai bahan mentah, bilangan pekerja, jumlah hari kilang beroperasi, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit.

6.0 Keputusan Kajian

6.1 Statistik Deskriptif

Jadual 2(d) menunjukkan pengeluaran minyak sawit mentah bagi tempoh 2019 hingga 2021. Secara keseluruhannya trend menunjukkan penurunan dalam penghasilan minyak sawit mentah setiap tahun dalam tempoh bagi ketiga-tiga kawasan. Penghasilan minyak sawit mentah bagi Malaysia masing-masing menurun 3.6 peratus bagi perbandingan 2019

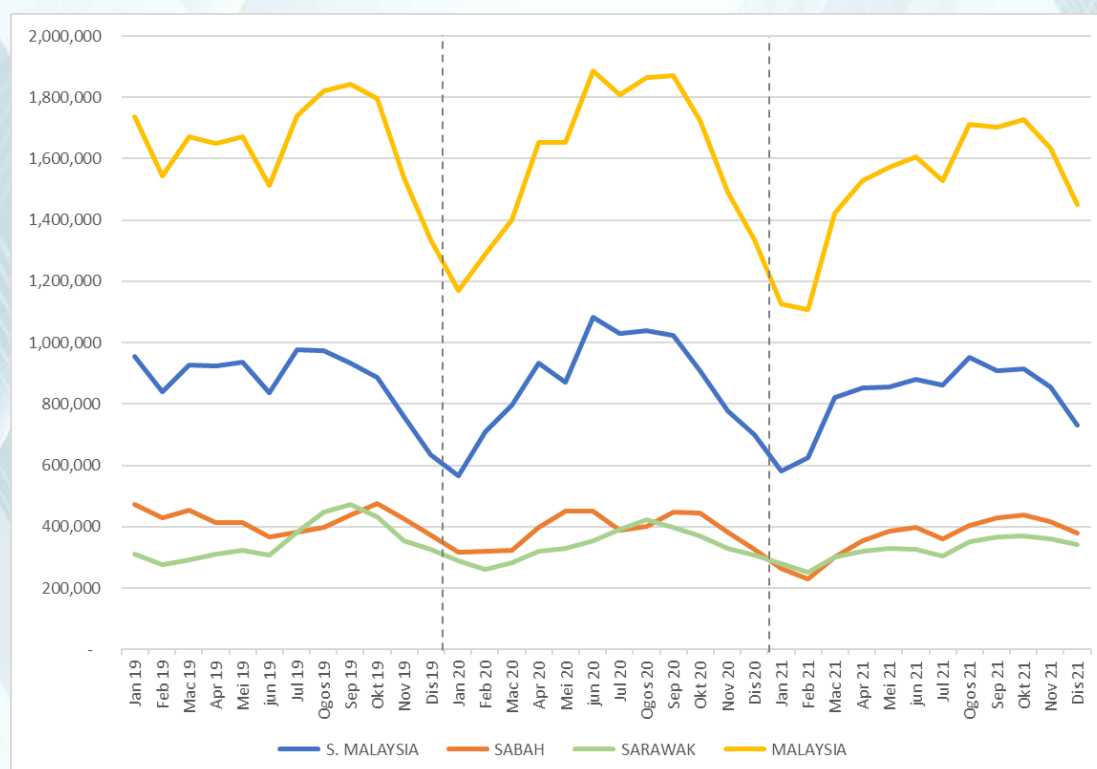
dan 2020 dan 5.3 peratus bagi tahun 2020 dan 2021. Trend penurunan ini adalah lebih tinggi bagi negeri Sabah iaitu 7.7 peratus bagi perbandingan 2019 dan 2020 dan hanya menunjukkan 6.2 peratus penurunan pada tahun 2020 dan 2021.

Jadual 2(d): Pengeluaran minyak sawit mentah Malaysia (juta tan), 2019-2021

	2019	2020	2021	Jumlah
Semenanjung Malaysia	10.58	10.44	9.85	30.82
Sabah	5.04	4.65	4.36	14.09
Sarawak	4.24	4.05	3.91	12.19
Malaysia	19.86	19.14	18.12	57.12

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Carta 2(c): Pengeluaran minyak sawit berdasarkan wilayah, 2019 - 2021

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Trend pengeluaran minyak sawit mentah secara keseluruhannya menunjukkan corak yang sama bagi Malaysia dan pecahan mengikut wilayah dengan pengeluaran terendah direkodkan pada suku pertama tahun 2020 dan suku pertama tahun 2021. Bagi negeri Sabah, perbezaan yang tinggi pada tahun 2020 berbanding tahun 2019 adalah disebabkan pengeluaran minyak yang rendah pada suku pertama dan suku keempat tahun tersebut. Penurunan hasil pengeluaran minyak mentah di negeri Sabah berlarutan hingga suku pertama tahun 2021. Walaupun peningkatan direkodkan sejak bulan Mac 2021, namun secara keseluruhan jumlah pengeluaran tahun tersebut masih rendah berbanding tahun 2020 kerana kadar pengeluaran minyak mentah yang rendah direkodkan sepanjang tahun tersebut.

Jadual 2(e): Produktiviti buah tandan segar Malaysia (t ha⁻¹), 2019-2021

	2019	2020	2021	Jumlah
Semenanjung Malaysia	17.95	17.76	16.24	51.95
Sabah	17.66	16.84	15.77	50.27
Sarawak	15.56	14.99	13.94	44.49
Malaysia	17.19	16.73	15.47	49.39

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

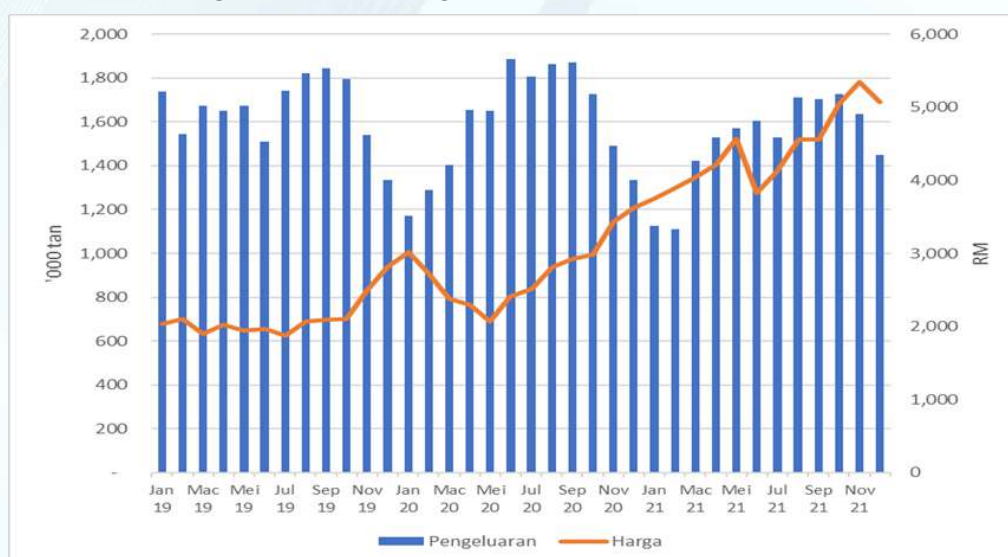
Jadual 2(e) menunjukkan produktiviti buah tandan segar menyusut dari tahun 2019 hingga 2021 bagi setiap wilayah dan secara keseluruhan Malaysia. Perbandingan bagi tahun 2019 dan 2020 menunjukkan penurunan tertinggi bagi produktiviti buah tandan segar adalah bagi negeri Sabah dengan perbezaan sebanyak 4.6 peratus berbanding Malaysia 2.7 peratus. Seterusnya perbandingan bagi tahun 2020 dan 2021 pula menunjukkan bahawa penurunan produktiviti buah tandan segar bagi negeri Sabah adalah yang terendah iaitu 6.4 peratus dan penurunan Malaysia direkodkan sebanyak 7.5 peratus.

Dari aspek trend harga minyak sawit mentah pula, menunjukkan berlaku peningkatan yang signifikan sejak tahun 2019 dengan kenaikan sebanyak 27.6 peratus bagi tahun 2020 dan kenaikan 67.8 peratus daripada tahun 2020 berbanding tahun 2021. Berdasarkan **Jadual 2(f)**, trend harga mengikut wilayah di negeri Sabah bagi tahun 2019 dan 2020 menunjukkan harga bagi Bahagian Tengah adalah yang tertinggi diikuti Bahagian Selatan, Bahagian Utara dan Bahagian Timur adalah yang paling rendah. Walau bagaimanapun, trend ini berbeza pada tahun 2021 yang memaparkan harga minyak sawit mentah tertinggi direkodkan di Bahagian Timur dan paling rendah di Bahagian Tengah.

Jadual 2(f): Harga minyak sawit mentah Sabah dan Wilayah Sabah, 2019-2021

	2019	2020	2021
Bahagian Utara	2,041.50	2,652.50	4,302.50
Bahagian Selatan	2,090.50	2,686.50	4,441.00
Bahagian Tengah	2,095.00	2,715.50	4,435.00
Bahagian Pantai Timur	2,008.00	2,305.00	4,535.00
Negeri Sabah	2,094.00	2,671.00	4,505.50

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Carta 2(d): Pengeluaran dan harga minyak sawit mentah Malaysia, 2019-2021

Kenaikan harga minyak sawit mentah global ini disebabkan oleh bekalan yang rendah dan persekitaran permintaan yang tinggi (BERNAMA, 2022a). Walau bagaimanapun dengan pelbagai isu yang mendepani industri sawit di Malaysia khususnya kekurangan sumber tenaga buruh, dikhawatiri juga industri sawit kita tidak dapat mengimbangi kenaikan harga ini dengan pengeluaran semasa (Rahim Abdullah, 2022).

Jadual 2(g) menunjukkan kuantiti eksport kelapa sawit dan semua produk sawit bagi negeri Sabah menyusut pada tahun 2021 dengan kadar 14.6 peratus berbanding tahun 2020. Walau bagaimanapun, berikutan peningkatan harga pasaran bagi produk kelapa sawit, hasil eksport ini direkodkan meningkat dari tahun 2019 (15.4%) dan tahun 2020 (36.2%).

Jadual 2(g): Eksport kelapa sawit dan produk kelapa sawit negeri Sabah, 2019-2021^P

Produk	Kuantiti (juta tan)			Nilai Eksport (RM juta)		
	2019	2020	2021 ^P	2019	2020	2021 ^P
Minyak Sawit	5.15	4.73	4.13	11,007.38	12,879.59	17,308.64
Minyak Inti Kelapa Sawit	0.58	0.54	0.48	1,532.54	1,785.74	2,952.48
Oleokimia Berasaskan Sawit	0.49	0.36	0.30	901.17	841.94	1,147.72
Biodiesel	0.06	0.03	0.01	150.10	107.34	31.05
Produk Lain Berasaskan Sawit	0.14	0.18	0.10	69.45	121.04	86.43
Kuih Inti Sawit	0.59	0.58	0.46	229.37	287.25	291.22
Jumlah	7.01	6.42	5.48	13,890.01	16,022.90	21,817.54

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

Jadual 2(h) pula memaparkan kuantiti import minyak sawit dan minyak kelapa sawit bagi tempoh 2019 hingga 2021. Import minyak sawit meningkat 19.5 peratus kepada 0.202 juta tan pada 2021 berbanding 0.169 juta tan pada 2020. Peningkatan import adalah untuk menampung permintaan dalam negeri Sabah bagi sektor pemprosesan hasil daripada pengeluaran minyak sawit mentah yang lebih rendah sebanyak 0.29 juta tan (6.2%) pada 2021. Hampir semua minyak sawit (kedua-dua mentah dan diproses) diimport dari Indonesia.

Jadual 2(h): Import produk kelapa sawit (juta tan), Sabah, 2019-2021

Produk	2019	2020	2021 ^p
Minyak Sawit	0.357	0.169	0.202
Minyak Inti Kelapa Sawit	0.002	0.005	0.025
Jumlah	0.359	0.174	0.227

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

6.2 Analisis Regresi

Jadual 2(i) menunjukkan keputusan ujian bagi penganggaran model pengeluaran minyak sawit mentah bagi keseluruhan.

Jadual 2(i): Keputusan analisis regresi model keseluruhan

Pemboleh ubah	Nilai Koefisien	SE
Jumlah Nilai Bahan Mentah	0.00003	0.000*
Bilangan Pekerja	-16.137	3.007*
Bilangan Hari Kilang Beroperasi	196.203	38.880*
Jumlah Gaji Pekerja	0.004	0.000*
Purata Harga Seunit	-0.888	0.168*
Constant	2087.082	1030.201*
N		3361
R ²		0.713
Adjusted R ²		0.713

Nota: * Signifikan pada aras keyakinan 5%

** Signifikan pada aras keyakinan 10%

Keputusan regresi memaparkan kesemua pemboleh ubah yang diuji mempunyai hubungan yang signifikan dalam mempengaruhi pertambahan kuantiti pengeluaran minyak sawit. Jumlah nilai bahan mentah, bilangan hari kilang beroperasi dan jumlah gaji pekerja mempunyai hubungan positif yang signifikan pada aras keyakinan 1 peratus. Manakala dua pemboleh ubah lagi iaitu bilangan pekerja dan purata harga seunit mempunyai hubungan negatif yang juga signifikan pada aras keyakinan 1 peratus.

Secara keseluruhannya, 71.3 peratus kuantiti pengeluaran minyak sawit dapat diterangkan oleh lima pemboleh ubah yang diuji manakala selebihnya 28.7 peratus diterangkan oleh pemboleh

ubah lain yang tidak termasuk dalam kajian ini.

Berikut adalah keputusan analisis regresi bagi model berdasarkan tahun. **Jadual 2(j)** menunjukkan trend yang sama dengan model keseluruhan bagi pemboleh ubah yang diuji. Jumlah nilai bahan mentah menyumbang peranan yang sama terhadap kuantiti pengeluaran minyak sawit mentah bagi tempoh 2019 hingga 2020 pada kadar yang minimum.

Selain itu, pemboleh ubah jumlah pekerja tidak mempengaruhi kuantiti pengeluaran minyak sawit pada 2019 sebaliknya mempunyai hubungan negatif yang signifikan pada tahun 2020 dan 2021. Pemboleh ubah bilangan hari kilang beroperasi menyumbang nilai terbesar terhadap pertambahan kuantiti pengeluaran minyak sawit khususnya pada tahun 2020. Pemboleh ubah jumlah gaji pekerja juga mempunyai hubungan positif yang signifikan terhadap kuantiti pengeluaran minyak sawit bagi tiga tahun tersebut. Walau bagaimanapun, pemboleh ubah purata harga seunit dilihat memainkan peranan yang berbeza terhadap model pengeluaran minyak sawit bagi tiga tahun tersebut. Pada tahun 2019 pembolehubah ini mempunyai hubungan positif dengan kuantiti pengeluaran sebaliknya mempunyai hubungan negatif pada tahun 2020. Pembolehubah ini adalah tidak signifikan pada tahun 2021 dalam mempengaruhi kuantiti pengeluaran minyak sawit.

Jadual 2(j): Keputusan analisis regresi model keseluruhan berdasarkan tahun

R^2	0.883	0.659	0.764
Adjusted R^2	0.883	0.658	0.763

Nota: * Signifikan pada aras keyakinan 5%

** Signifikan pada aras keyakinan 10%

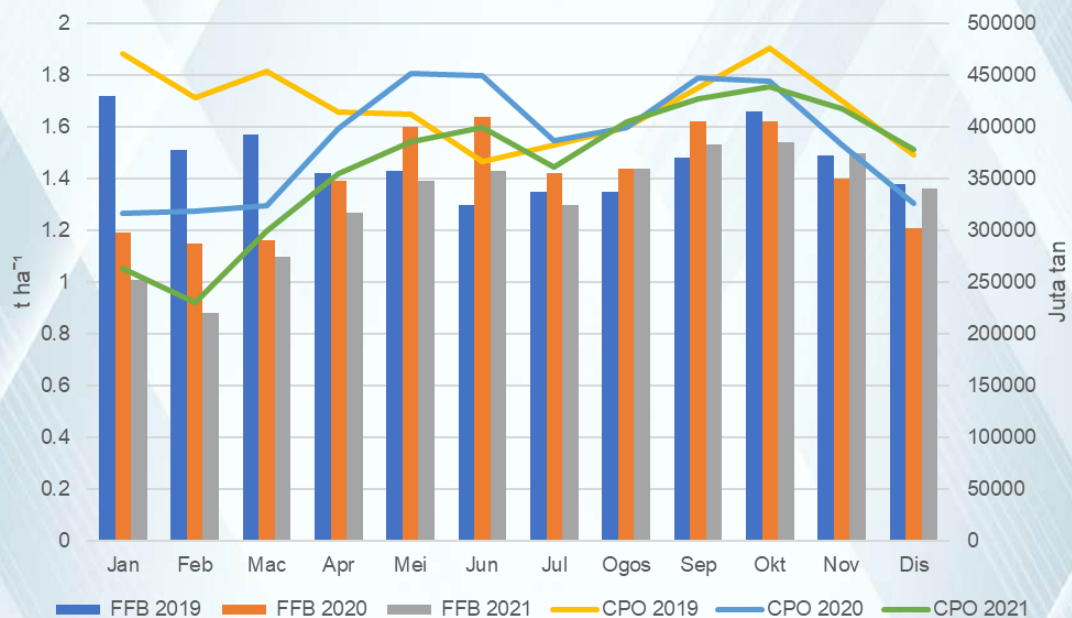
Pemboleh ubah	Nilai Koefisien(SE)		
	2019	2020	2021
Jumlah Nilai Bahan Mentah	0.00006 (0.000)*	0.00003 (0.000)*	0.00003 (0.000)*
Bilangan Pekerja	-1.398 (3.475)	-35.257 (7.004)*	-7.812 (4.113)**
Bilangan Hari Kilang Beroperasi	198.671 (52.283)*	230.854 (76.757)*	107.702 (52.119)*
Jumlah Gaji Pekerja	0.002 (0.000)*	0.006 (0.001)*	0.002 (0.000)*
Purata Harga Seunit	1.321 (0.388)*	-2.134 (0.499)*	-0.240 (0.200)
Constant	-3074.174 (1403.922)*	5573.039 (1990.908)*	2422.301 (1348.499)**
N	1078	1145	1138
R^2	0.883	0.659	0.764

7.0 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

7.1 Trend Pengeluaran Minyak Sawit

Pengeluaran minyak sawit mentah seperti dalam **Carta 2(e)** memaparkan secara keseluruhannya pengeluaran minyak sawit mentah di Sabah adalah dipengaruhi oleh produktiviti penghasilan buah tandan segar. Penghasilan minyak sawit mentah bagi suku pertama tahun 2020 adalah 29.1 peratus lebih rendah berbanding suku sama 2019 yang didorong oleh penurunan dalam produktiviti buah tandan segar sebanyak 27.1 peratus. Trend ini juga sama bagi perbandingan suku pertama untuk tahun 2020 dengan 2021 yang memaparkan penurunan sebanyak 17.3 peratus penghasilan minyak mentah disebabkan pengurangan dalam produktiviti buah tandan segar sebanyak 14.6 peratus.

Carta 2(e): Pengeluaran minyak sawit mentah dan produktiviti buah tandan segar, Sabah, 2019-2021

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Dari aspek produktiviti buah tandan segar, penurunan ini direkodkan berpunca daripada kekurangan buruh yang berlaku di ladang seperti mana yang sering diutarakan oleh pemain industri mahupun penyelidik. Kebergantungan terhadap pekerja asing yang tinggi dalam sektor ini mendorong kepada isu ekonomi dan sosial yang lebih kompleks yang menuntut pelbagai inisiatif konkrit daripada pihak kerajaan (Ferdous Alam, A. S. A. et al., 2015). Isu defisit dalam nisbah buruh tanah seterusnya membawa kepada kesan negatif penuaian buah khususnya bagi ladang yang masih bergantung pada sumber tenaga manusia bagi mendapatkan buah tandan segar daripada pokok.

7.2 Faktor yang mempengaruhi pengeluaran minyak sawit mentah

Sepanjang tempoh tiga tahun tersebut, pengeluaran minyak sawit mentah tidak menunjukkan trend penurunan yang drastik meskipun berlaku pandemik COVID-19 kerana kilang pemprosesan minyak sawit mentah masih beroperasi sepanjang musim pandemik. Rumusannya, pengeluaran minyak sawit mentah dipengaruhi oleh bilangan pekerja, bilangan hari kilang beroperasi, jumlah nilai bahan mentah, jumlah gaji pekerja dan purata harga seunit.

7.3 Limitasi

Terdapat beberapa kekangan untuk mendapatkan model terbaik bagi pengeluaran minyak sawit mentah dalam kajian ini. Faktor yang utama adalah disebabkan keterbatasan data kajian khususnya bagi data bahan mentah yang merupakan faktor yang penting terhadap pengeluaran. Nilai koefisien bagi pembolehubah nilai bahan mentah adalah kecil disebabkan oleh pembolehubah ini adalah proksi dengan jumlah bahan mentah yang diperolehi bagi tujuan pengeluaran. Dalam pada itu, data bilangan pekerja tidak terperinci iaitu tiada pengkelasan jawatan, tingkat kemahiran dan aktiviti utama menyebabkan analisis gaji yang terperinci tidak dapat dilaksanakan.

Selain itu, sampel asal kajian ini juga telah diolah semula dengan mempertimbangkan menggugurkan data-data terpencil (outlier) yang tidak signifikan dalam kajian ini.

7.4 Kesimpulan dan cadangan

Industri kelapa sawit memberi kesan yang signifikan terhadap ekonomi Sabah khususnya bagi sektor pertanian. Dalam mendepani hala tuju industri kelapa sawit pada masa hadapan, aktiviti penyelidikan dan pembangunan (R&D) perlu ditingkatkan dari semasa ke semasa untuk mempromosikan amalan pertanian terbaik dan inovasi yang berterusan bagi meningkatkan pengeluaran buah tandan segar yang seterusnya meningkatkan pengeluaran minyak sawit mentah. Ini telah terbukti bahawa dengan mendalami dan mengaplikasikan teknologi baharu secara rutin akan mempercepatkan transformasi industri kelapa sawit kepada industri yang lebih berdaya tahan untuk mengharungi pelbagai cabaran pada masa akan datang.

Dalam hal ini, untuk menjamin industri ini untuk terus kompetitif dan memberi pulangan yang signifikan terhadap ekonomi Sabah, pengeluaran yang tinggi, peningkatan dalam nilai tambah produk serta strategi yang mapan perlu menjadi fokus kerajaan dan pemain industri untuk menggerakkan Sabah Maju Jaya. Tumpuan harus diberikan untuk meningkatkan sektor hulu sambil mengimbangi sektor pertengahan dan hiliran ke arah mewujudkan model ekonomi baharu dengan memperkenalkan industri sawit sebagai sektor penjana kekayaan negara.

Rujukan

- Ahmad Ashmal, Azizan Zaimah Darawi, & Mohd Noor Mamat. (2012). Senario Masa Hadapan Pasaran dan Pemasaran Industri Minyak Sawit Malaysia ke arah Perancangan Strategik dalam Peningkatan Daya Saing Global. *PROSIDING PERKEM VII*, (1), 6-19.
- Aki @ Zaki Aman, Er, A. C., & Chamhuri Siwar. (2015). Penanaman Sawit Lestari dan Impak Sosioekonomi. *Journal of School Social Science and Humanities* 10(1), 57-80.
- BERNAMA. (22 Januari, 2022a). Asia Barat pasaran penting minyak sawit Malaysia. Berita Harian.
- BERNAMA. (22 Januari, 2022b). Industri Minyak Sawit Kekalkan Prestasi Positif Tahun Ini. Harian Metro.
- BERNAMA. (30 Mac, 2022c). Teknologi Jadikan Industri Sawit Kekal Kompetitif. Berita Harian.
- BERNAMA. (29 Mei, 2022d). What's Next for the Plantation Industry? New Straits Times.
- BERNAMA. (27 Mei, 2021). Sabah Tingkat Usaha Pembangunan Mapan Industri Minyak Sawit. BERNAMA.
- Carter, C., Finley, E., Fry, J., Jackson, & D., Willis, L. (2007). Palm Oil Markets and Future Supply. *Eur J Lipid Sci Technol*, 109(4), 307-320.
- Department of Statistics Malaysia. (2021). *Laporan Sosioekonomi Negeri Sabah 2020*.
- Er, A. C., Nur Anisah Abd Manan, Norsuriani Md Saleh, Noor Fatin Azua Ab Razab, Ding, C. W., Azhar Ahmad, & Hawati Janor. (2020). Persepsi dan Faktor yang Mempengaruhi Pembelian Minyak Sawit dalam Kalangan Pengguna Domestik dan Antarabangsa. *e-BANGI: Jurnal Sains Sosial dan Kemanusiaan*, 17 (8), 165-189.
- Ferdous Alam, A. S. A., Er, A. C. & Halima Begun. (2015). Malaysian Oil Palm Industry: Prospect and Problem. *Journal of Food, Agriculture & Environment*, 13(2), 143-148.
- Ghulam Kadir Ahmad Parveez, Azmin Haizam Ahmad Tarmizi, Shamala Sundram, Soh, K. L., Meilina Ong-Abdullah, Kosheeka Devi Poo Palam, Kamalrudin Mohamed Salleh, Shaeilyza Mohd Ishak, & Zainab Idris. (2021). Oil Palm Economic Performance in Malaysia and R&D Progress in 2020. *Journal of Oil Palm Research*, 33(2), 181-213.
- Ghulam Kadir Ahmad Parveez, Elina Hisahmuddin, Soh, K. L., Meilina Ong-Abdullah, Kamalrudin Mohamed Salleh, Mohd Noor Izuddin Zanal Bidin, Shamala Sundram, Zafarizal Aldrin Azizul Hasan & Zainab Idris. (2020). Oil Palm Economic Performance in Malaysia and R&D Progress in 2019. *Journal of Oil Palm Research*, 32(2), 159-190.
- Jenny Ng. (2021). Malaysia's Palm Oil Yield to Continue Declining on Labour Shortage. The Edge Malaysia.

- Kushairi, A., Meilina Ong-Abdullah, Balu Nambiappan, Elina Hisahmuddin, Zanal Bidin Mohd Noor Izuddin, Razmah, G., Shamala Sundram, & Ghulam Kadir Ahmad Parveez. (2018). Oil Palm Economic Performance in Malaysia and R&D Progress in 2017. *Journal of Oil Palm Research*, 30(2), 163-195.
- Kushairi, A., Soh, K. L., Azman, I., Elina Hisahmuddin, Meilina Ong-Abdullah, Elina Hisahmuddin, Mohd Noor Izuddin Zanal Bidin, Razmah Ghazali, Vijaya Subramaniam, Shamala Sundram, & Ghulam Kadir Ahmad Parveez. (2019). Oil Palm Economic Performance in Malaysia and R&D Progress in 2018. *Journal of Oil Palm Research*, 31(2), 165-194.
- MPOC. (27 Februari, 2021). *Pengenalan kepada Minyak Sawit - MPOC*. MPOC; sawit.com.my. <https://sawit.com.my/introduction-to-palm-oil/>
- Murphy, D. J., Gonggin, K., & Paterson, R. R. M. (2021). Oil Palm in the 2020s and Beyond: Challenges and solutions. *CABI Agriculture and Bioscience* 2(39).
- Rahim Abdullah. (2022). *Kenaikan Harga Minyak Sawit: Kerajaan Perlu Semak Dasar Termasuk Subsidi*. Astro Awani.
- Remali Yusoff. (1999). Kajian Ekonometrik Industri Minyak Kelapa Sawit di Sabah. Laporan Penyelidikan.
- Varada, S. S. & Tatiana, V. L. (2019). Oil Palm Plantation in Peninsular Malaysia: Determinants and Constraints Expansion. *PLOS One*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210628>
- Wicke, B., Sikkema, R., Dornburg, & V., Faaji, A. (2011). Exploring Land Use Changes and the Role of Palm Oil Production in Indonesia and Malaysia. *Land Use Policy*, 2(1), 193-206.
- Yaacob, M. R., & Mohd Yusof, M. F. (2013). Perindustrian dan Kelestarian Kualiti Alam Sekitar di Malaysia – Asas dan Pendekatan Teori Pemodenan Ekologikal. *PROSIDING PERKEM VIII*, 2, 991. https://www.ukm.my/fep/perkem/pdf/perkemVIII/PKEM2013_4B4.pdf
- Yap, S. H. (14 Mac, 2021). *Industri Sawit Malaysia Masih Berhadapan dengan Pelbagai Kekangan*. Utusan Borneo.

DEMOGRAFI SOSIAL

PENDUDUK

- Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk
- Struktur umur
- Nisbah jantina
- Nisbah tanggungan
- Kumpulan etnik warganegara
- Penduduk mengikut daerah pentadbiran

KELAHIRAN

KESUBURAN

KEMATIAN

JANGKAAN HAYAT

TENAGA BURUH

- Penduduk bekerja
- Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

STATISTIK SISWAZAH

- Statistik siswazah Malaysia
- Statistik siswazah Sabah

MIGRASI

- Migrasi Malaysia
- Migrasi Sabah

BAB

3

PENDUDUK

Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk

Penduduk Sabah kekal sama dengan 3.4 juta pada 2021 dan 2020 dengan kadar pertumbuhan tahunan pada paras negatif 0.2 peratus. Komposisi penduduk warganegara pada 2021 ialah 77.2 peratus daripada keseluruhan penduduk Sabah.

Jadual 3.1 Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sabah, 2020-2021

Penduduk	2020	2021	Kadar pertumbuhan penduduk tahunan (%)
Bilangan penduduk ('000)	3,418.8	3,412.6	-0.2

Struktur umur

Struktur umur penduduk dikategorikan kepada tiga kumpulan umur utama iaitu umur muda, umur bekerja dan umur tua. Pada tahun 2021, peratusan umur muda menurun kepada 25.9 peratus daripada 26.5 peratus pada tahun 2020 manakala peratusan kumpulan umur bekerja dan umur tua mencatatkan peningkatan masing-masing kepada 68.4 peratus dan 5.7 peratus berbanding 67.9 peratus dan 5.6 peratus pada tahun 2020.

Jadual 3.2 Struktur umur penduduk, Sabah, 2020-2021

Kumpulan umur (%)	2020	2021
Penduduk berumur 0-14 tahun (umur muda)	26.5	25.9
Penduduk berumur 15-64 tahun (umur bekerja)	67.9	68.4
Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)	5.6	5.7

3.4 juta

Penduduk
Sabah,
2021

Warganegara

77.2% (2021)
76.3% (2020)

**Bukan
Warganegara**

22.8% (2021)
23.7% (2020)

37.8

Nisbah
tanggungan
umur muda,
2021

Nisbah
Jantina

109 : 100
Lelaki : Perempuan

8.4

Nisbah
tanggungan
umur tua,
2021

Nisbah jantina

Nisbah jantina penduduk Sabah kekal dari 2020 hingga 2021 iaitu 109 lelaki bagi setiap 100 perempuan.

Nisbah tanggungan

Jumlah nisbah tanggungan penduduk Sabah menurun kepada 46.2 berbanding 47.4 pada tahun 2020. Nisbah tanggungan umur tua menunjukkan trend meningkat daripada 8.3 pada 2020 kepada 8.4 pada 2021 manakala nisbah tanggungan umur muda menurun kepada 37.8 pada tahun 2021 berbanding 39.1 pada tahun 2020.

Jadual 3.3 Nisbah tanggungan, Sabah, 2020-2021

Nisbah tanggungan	2020	2021
Umur muda	39.1	37.8
Umur tua	8.3	8.4
Jumlah	47.4	46.2

Kumpulan etnik warganegara

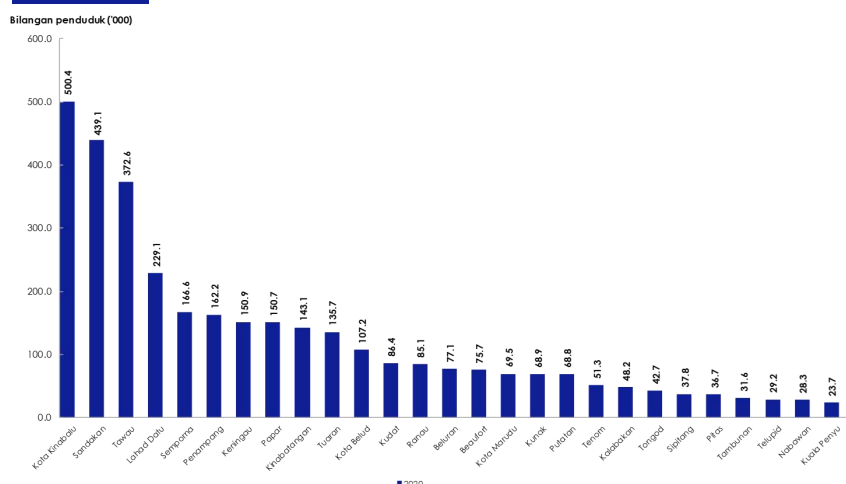
Pada tahun 2021, peratusan Bumiputera mencatatkan peningkatan kepada 88.8 peratus (2021: 88.7%). Peratusan Cina pula menunjukkan penurunan kepada 9.4 peratus (2020: 9.5%) manakala etnik lain menunjukkan peningkatan kepada 1.6 peratus berbanding 1.5 peratus pada tahun 2020 dan India kekal kepada 0.2 peratus.

Jadual 3.4 Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sabah, 2020-2021

Kumpulan etnik warganegara Sabah (%)	2020	2021
Bumiputera	88.7	88.8
Cina	9.5	9.4
India	0.2	0.2
Etnik lain	1.5	1.6

Penduduk mengikut daerah pentadbiran

Kota Kinabalu merupakan daerah yang mempunyai bilangan penduduk tertinggi pada tahun 2020 berbanding 26 daerah pentadbiran yang lain diikuti daerah Sandakan (439.0 ribu) dan Tawau (372.6 ribu). Daerah Kota Kinabalu mencatatkan bilangan penduduk tertinggi bagi lelaki dan perempuan pada 2020 iaitu masing-masing 256.7 ribu dan 243.7 ribu.

Carta 3.1 Penduduk mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020**500.4 ribu**

Kota Kinabalu
mencatatkan
bilangan penduduk
tertinggi,
2020

Jadual 3.5 Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sabah, 2020 ('000)

Daerah Pentadbiran	Bilangan penduduk ('000)		
	2020		
			Jumlah
Kota Kinabalu	256.7	243.7	500.4
Sandakan	226.0	213.0	439.1
Tawau	194.3	178.3	372.6
Lahad Datu	121.8	107.3	229.1
Semporna	85.4	81.2	166.6
Penampang	85.8	76.4	162.2
Keningau	78.0	73.0	150.9
Papar	78.8	71.9	150.7
Kinabatangan	79.6	63.5	143.1
Tuaran	68.9	66.8	135.7
Kota Belud	53.9	53.3	107.2
Kudat	43.9	42.5	86.4
Ranau	44.0	41.1	85.1
Beluran	41.7	35.5	77.1
Beaufort	38.8	37.0	75.7
Kota Marudu	35.7	33.8	69.5
Kunak	37.2	31.7	68.9
Putatan	35.6	33.2	68.8
Tenom	26.4	25.0	51.3
Kalabakan	26.5	21.7	48.2
Tongod	23.1	19.6	42.7
Sipitang	19.7	18.2	37.8
Pitas	18.9	17.7	36.7
Tambunan	16.1	15.5	31.6
Telupid	16.0	13.2	29.2
Nabawan	15.1	13.3	28.3
Kuala Penyu	11.9	11.8	23.7

23.7 ribu

Kuala Penyu
mencatatkan
bilangan penduduk
terendah,
2020

Nota:

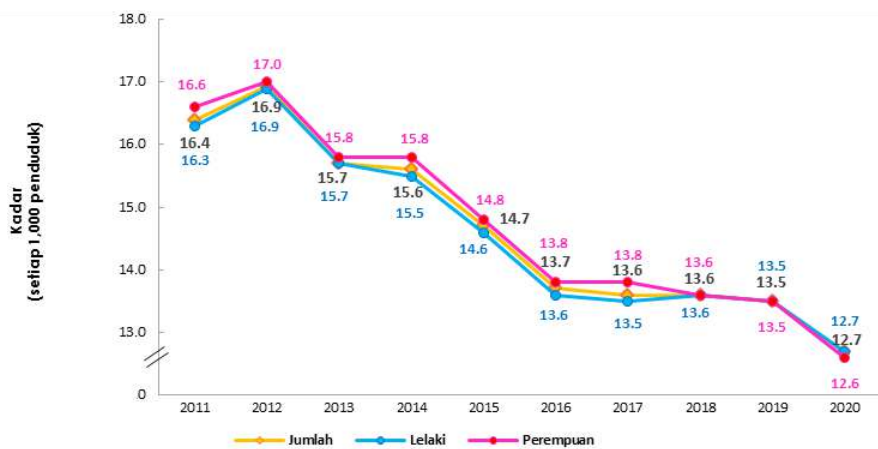
1. Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
2. Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

KELAHIRAN

Kadar kelahiran kasar

Pada tahun 2020, kadar kelahiran kasar di Sabah menurun berbanding 2019 iaitu daripada 13.5 kepada 12.7 bagi setiap 1,000 penduduk. Kadar kelahiran kasar bagi lelaki dan perempuan pada tahun 2020 menunjukkan penurunan berbanding 2019 iaitu masing-masing daripada 13.5 kepada 12.7 dan 12.6 bagi setiap 1,000 penduduk.

Carta 3.2 Kadar kelahiran kasar, Sabah, 2011-2020

Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik

Bumiputera mencatatkan kadar kelahiran kasar tertinggi iaitu 17.4 pada 2020 sementara Cina mencatatkan kadar terendah iaitu 4.7 bagi setiap 1,000 penduduk. Penurunan kadar kelahiran kasar tertinggi juga dicatatkan oleh Bumiputera iaitu daripada 18.6 pada 2019 kepada 17.4 pada 2020 bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.6 Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

Kumpulan etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	20.6	19.6	19.5	19.3	18.6	17.4
Cina	6.7	6.2	5.9	5.2	5.2	4.7
India	8.1	8.2	8.7	6.4	6.0	5.6
Etnik lain ¹	6.1	5.0	5.1	5.5	6.2	5.5

¹Termasuk bukan warganegara

12.7
Kadar kelahiran kasar bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

17.4
Bumiputera
Kadar kelahiran kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran

Pada tahun 2020, daerah Kota Kinabalu mencatatkan bilangan kelahiran tertinggi iaitu sebanyak 6,699 bayi manakala yang terendah dicatatkan oleh Kuala Penyu iaitu 361 bayi. Kadar kelahiran kasar tertinggi pula dicatatkan oleh Kota Marudu dengan 21.0 manakala yang terendah dicatatkan oleh Kinabatangan ialah 3.7 bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.7

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020 (setiap 1,000 penduduk)

Daerah	Bilangan Kelahiran Hidup	Kadar Kelahiran Kasar	Daerah	Bilangan Kelahiran Hidup	Kadar Kelahiran Kasar
Kota Kinabalu	6,699	12.0	Beaufort	1,319	16.0
Sandakan	4,973	10.1	Beluran	1,369	10.6
Tawau	4,973	10.0	Kunak	975	12.6
Lahad Datu	3,303	13.1	Pitas	923	20.4
Semporna	3,133	18.7	Tenom	990	14.6
Keningau	2,818	13.1	Nabawan	656	16.6
Tuaran	2,443	19.3	Tambunan	738	17.1
Papar	2,325	14.2	Kinabatangan	691	3.7
Penampang	1,842	12.3	Sipitang	633	14.2
Kota Belud	1,954	17.7	Putatan	515	7.3
Kudat	1,763	17.6	Kuala Penyu	361	14.9
Ranau	1,755	15.5	Tongod	364	8.4
Kota Marudu	1,695	21.0			

6,699 bayi

Kota Kinabalu mencatatkan bilangan kelahiran hidup tertinggi, 2020

21.0

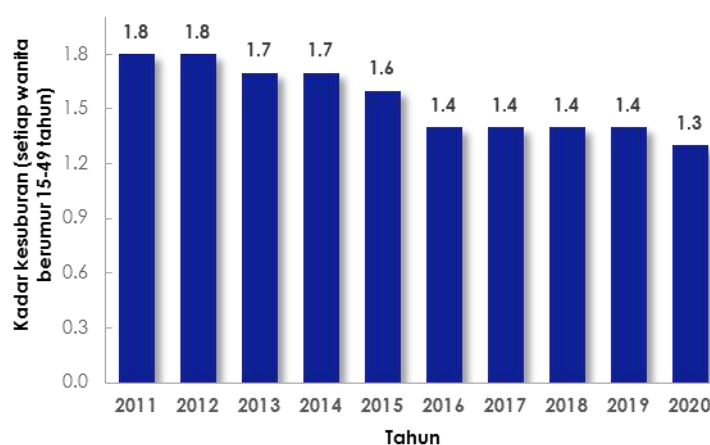
Kota Marudu mencatatkan kadar kelahiran kasar tertinggi, 2020

KESUBURAN

Kadar kesuburan jumlah

Pada tahun 2020, kadar kesuburan jumlah bagi Sabah menurun daripada 1.4 kepada 1.3 bayi bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun. Carta 3.3 menunjukkan Sabah mencatatkan kadar kesuburan jumlah berada di bawah paras penggantian iaitu purata 2.1 bayi bagi setiap wanita dalam lingkungan umur reproduktif (15-49 tahun) bagi tahun 2011 hingga 2020.

Carta 3.3 Kadar kesuburan jumlah, Sabah, 2011-2020

Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik

Pada tahun 2020, kadar kesuburan jumlah bagi semua kumpulan etnik mencatatkan penurunan kecuali etnik lain mencatatkan kadar kesuburan yang sama iaitu 0.5. Bumiputera mencatatkan kadar kesuburan jumlah tertinggi pada tahun 2020 iaitu 2.0 manakala Cina dan etnik lain mencatatkan kadar terendah iaitu 0.5 bagi setiap wanita berumur 15-49.

Jadual 3.8 Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap wanita berumur 15-49 tahun)

Kumpulan etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	2.4	2.3	2.3	2.2	2.1	2.0
Cina	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.5
India	1.1	1.1	1.1	0.9	0.8	0.7
Etnik lain ¹	0.5	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5

¹Termasuk bukan warganegara

1.3 bayi

Kadar kesuburan jumlah bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun, 2020

2.0 bayi

Bumiputera
Kadar kesuburan tertinggi bagi setiap wanita berumur 15-49 tahun, 2020

KEMATIAN

Bilangan dan kadar kematian

Sejumlah 14,629 kematian direkodkan di Sabah pada tahun 2020 meningkat 0.9 peratus berbanding kematian pada tahun 2019. Kadar kematian kasar di negeri ini pada tahun 2020 adalah 3.8 kematian bagi setiap 1,000 penduduk (2019: 3.7 kematian).

Carta 3.4 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2010-2020 (setiap 1,000 penduduk)

3.8
kematian

Bagi tempoh 2010-2020, kadar kematian kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk adalah pada tahun 2020

Jumlah Kematian

Lelaki
8,680 (59.3%)

Perempuan
5,949 (40.7%)

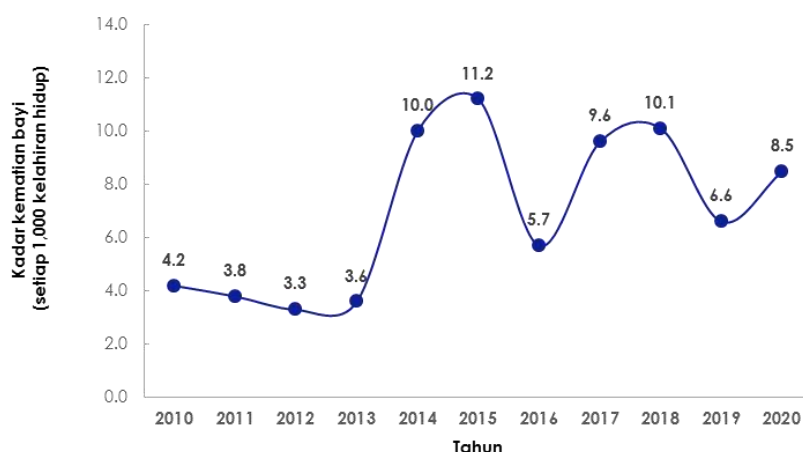
Jadual 3.9 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

Kematian	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jumlah kematian penduduk	12,511	12,834	13,719	13,940	14,493	14,629
Kadar kematian kasar (Lelaki)	3.8	3.8	3.9	4.0	4.1	4.3
Kadar kematian kasar (Perempuan)	2.9	2.9	3.1	3.1	3.2	3.2

Kematian bayi

Kadar kematian bayi pada 2020 adalah 8.5 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran hidup, meningkat 1.9 mata berbanding 6.6 kematian bagi 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2019.

Carta 3.5 Kadar kematian bayi, Sabah, 2010-2020

8.5
kematian

Kadar kematian bayi bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2020

14.8**kematian**

Nisbah mortaliti ibu bersalin terendah, bagi setiap 100,000 kelahiran hidup dalam tempoh 2010-2020

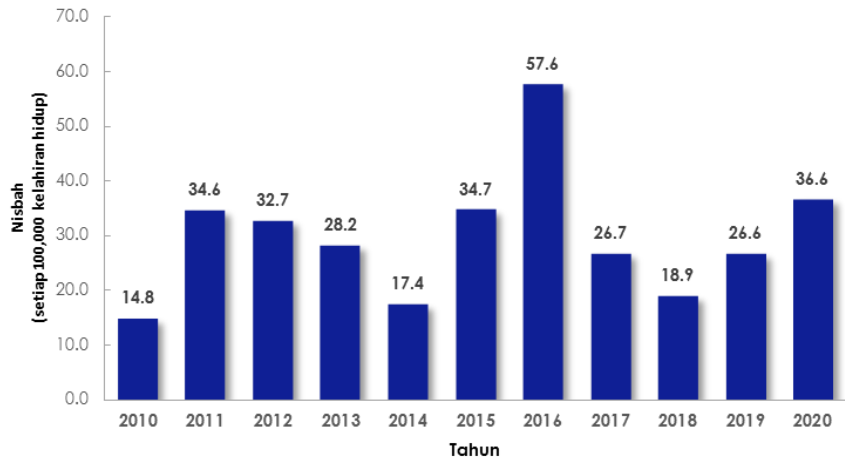
7.4**kematian**

Cina
Kadar kematian tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2020

Nisbah mortaliti ibu bersalin

Nisbah mortaliti ibu bersalin pada tahun 2020 meningkat kepada 36.6 kematian bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 26.6 kematian bagi tahun 2019.

Carta 3.6 Nisbah mortaliti ibu bersalin, Sabah, 2010-2020

Kadar kematian mengikut kumpulan etnik

Kadar kematian kasar Bumiputera kekal pada 4.8 kematian. Cina meningkat 0.1 mata kepada 7.4 kematian manakala bagi India menurun kepada 2.9 kematian (2019: 3.8 kematian). Etnik lain turut menurun 0.1 mata kepada 0.8 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.10 Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sabah, 2015-2020 (setiap 1,000 penduduk)

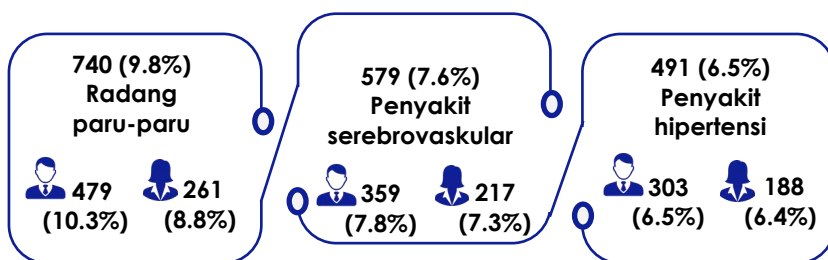
Etnik	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bumiputera	4.0	4.4	4.6	4.7	4.8	4.8
Cina	5.7	6.2	6.4	7.0	7.3	7.4
India	5.2	3.6	3.7	3.5	3.8	2.9
Etnik lain ¹	1.7	0.8	0.9	0.8	0.9	0.8

¹Termasuk bukan warganegara

Sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, 2020

Pada tahun 2020, radang paru-paru merupakan sebab kematian yang mencatatkan peratusan tertinggi bagi sebab kematian yang disahkan secara perubatan iaitu 740 kematian (9.8%) yang melibatkan 10.3 peratus bagi lelaki dan 8.8 peratus bagi perempuan. Ini diikuti oleh penyakit serebrovaskular dan penyakit hipertensi iaitu masing-masing 7.6 peratus dan 6.5 peratus.

Paparan 3.1 Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Sabah, 2020

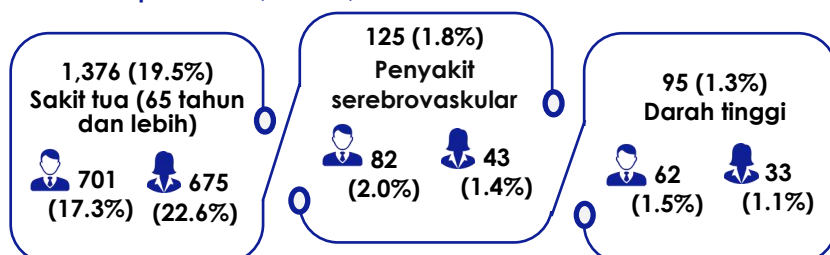

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang disahkan secara perubatan.

Sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, 2020

Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan yang tertinggi bagi tahun 2020 adalah sakit tua (65 tahun dan lebih) iaitu 1,376 kematian (19.5%) yang melibatkan 17.3 peratus bagi lelaki dan 22.6 peratus bagi perempuan. Ini diikuti oleh penyakit serebrovaskular dan darah tinggi dengan masing-masing 1.8 peratus dan 1.3 peratus.

Paparan 3.2 Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Sabah, 2020

Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan.

Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran

Pada tahun 2020, daerah Kota Kinabalu mencatatkan bilangan kematian tertinggi sebanyak 1,879 kematian manakala daerah Tongod mencatatkan bilangan kematian terendah iaitu 118 kematian. Namun begitu, kadar kematian tertinggi direkodkan di Kuala Penyu iaitu 8.1 kematian bagi setiap 1,000 penduduk manakala kadar terendah dicatatkan di Kinabatangan pada kadar 0.9 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

Radang paru-paru

Sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan mencatatkan peratusan tertinggi pada 2020

Sakit tua

Sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan yang tertinggi, 2020

8.1

Kuala Penyu
mencatatkan kadar
kematian tertinggi,
2020

72.4 tahun

Bayi lelaki
jangkaan hayat
ketika lahir,
2021

Jadual 3.11 Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2020

Daerah	Bilangan kematian	Kadar kematian	Daerah	Bilangan kematian	Kadar kematian
Kota Kinabalu	1,879	3.4	Tenom	304	4.5
Sandakan	1,709	3.5	Beluran	352	2.7
Tawau	1,408	2.8	Putatan	298	4.2
Papar	790	4.8	Pitas	323	7.1
Tuaran	837	6.6	Kunak	187	2.4
Kota Belud	793	7.2	Tambunan	246	5.7
Keningau	688	3.2	Sipitang	204	4.6
Semporna	675	4.0	Kuala Penyu	196	8.1
Beaufort	549	6.7	Kinabatangan	166	0.9
Lahad Datu	659	2.6	Tongod	118	2.7
Ranau	577	5.1	Nabawan	123	3.1
Kudat	527	5.2			
Penampang	516	3.5			
Kota Marudu	505	6.3			

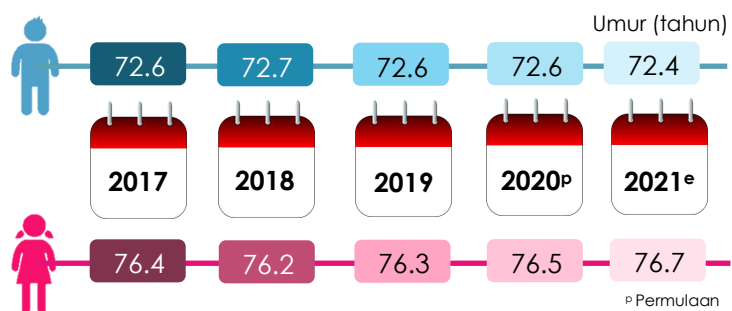
JANGKAAN HAYAT

Jangkaan hayat ketika lahir

Seorang bayi perempuan yang lahir pada tahun 2021 di Sabah dijangka hidup lebih lama sehingga 76.7 tahun berbanding dengan seorang bayi lelaki yang dijangka hidup sehingga 72.4 tahun.

Bagi tempoh 2017 sehingga 2021, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki menurun 0.2 tahun daripada 72.6 tahun (2017) kepada 72.4 tahun (2021) manakala bayi perempuan meningkat 0.3 tahun berbanding 76.4 tahun bagi tempoh yang sama.

Paparan 3.3 Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Sabah¹, 2017-2021

^p Permulaan

^e Anggaran

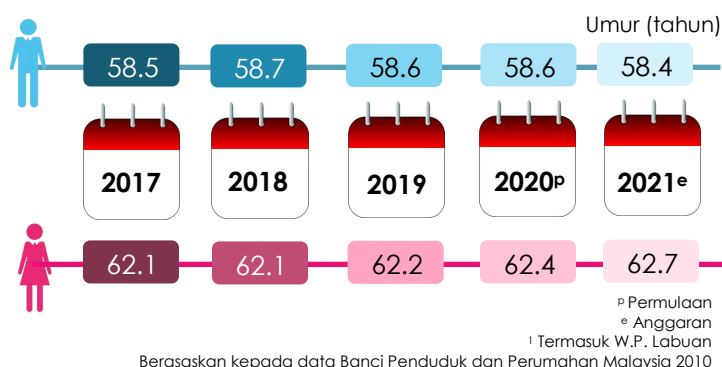
¹ Termasuk W.P. Labuan

Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010

Jangkaan hayat pada umur 15 tahun

Lelaki dan perempuan yang mencapai umur 15 tahun pada 2021 dijangka hidup selama 58.4 tahun dan 62.7 tahun lagi. Ini bermakna, lelaki pada umur 15 tahun dijangka hidup sehingga umur 73.4 tahun dan perempuan dijangka hidup sehingga 77.7 tahun.

Paparan 3.4 Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Sabah¹, 2017-2021

62.7 tahun

Perempuan
Jangkaan hayat
pada umur
15 tahun,
2021

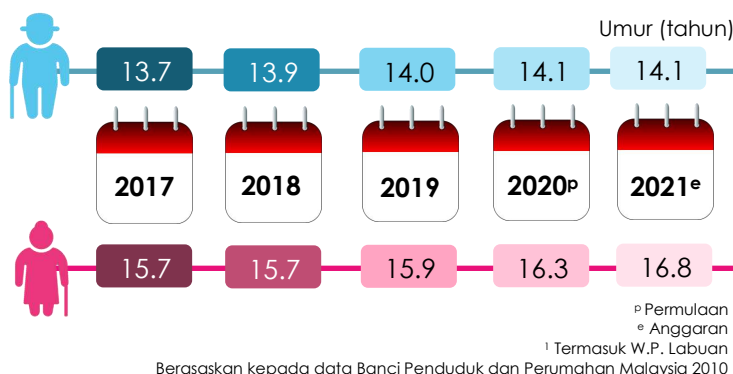

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun

Lelaki dan perempuan yang berumur 65 tahun masing-masing dijangka hidup selama 14.1 tahun dan 16.8 tahun lagi. Ini bermakna, seorang lelaki yang berumur 65 tahun dijangka hidup sehingga umur 79.1 tahun dan perempuan sehingga 81.8 tahun.

Jangkaan hayat pada umur 65 tahun meningkat setiap tahun di antara tempoh 2017 hingga 2021 bagi kedua-dua jantina, lelaki dan perempuan.

Paparan 3.5 Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Sabah¹, 2017-2021

14.1 tahun

Lelaki
Jangkaan hayat
pada umur
65 tahun,
2021

TENAGA BURUH

Tenaga Buruh

Tenaga buruh di Sabah menurun 0.5 peratus pada tahun 2021 berbanding pada tahun sebelumnya (2020: 0.3%). Sejumlah 2,022.0 ribu orang tenaga buruh direkodkan pada tahun 2021 berbanding 2,032.6 ribu orang pada tahun 2020. Dalam tempoh yang sama, bilangan penduduk bekerja menurun kepada 1,856.5 ribu orang pada tahun 2021 berbanding 1,869.7 ribu orang pada tahun 2020.

Carta 3.7 Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Sabah, 2010-2021

2,022.0 ribu

Tenaga
buruh di
Sabah, 2021

1,856.5 ribu

Bilangan
penduduk
bekerja,
2021

25.5%

Pekerja asas
catat
peratusan tertinggi,
2021

Penduduk bekerja

Kategori pekerja asas mendominasi penduduk bekerja di Sabah dengan peratus sumbangan sebanyak 25.5 peratus pada tahun 2021. Ini diikuti oleh kategori perkhidmatan & jualan dan kategori pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan dengan peratusan sumbangan 23.3 peratus dan 10.7 peratus. Sementara itu, kategori pekerja mahir yang merangkumi kategori pengurus, profesional dan juruteknik & profesional bersekutu meliputi 17.7 peratus daripada keseluruhan pekerja di Sabah.

Jadual 3.12 Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sabah, 2016-2021

Kategori pekerjaan	Bilangan ('000)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pengurus	55.3	55.6	59.5	56.7	68.7	44.4
Profesional	114.1	120.6	119.1	122.5	135.4	170.4
Juruteknik & profesional bersekutu	93.3	85.5	88.6	95.4	113.3	113.9
Pekerja sokongan perkeranian	109.2	118	115.2	115.5	117	142.8
Pekerja perkhidmatan & jualan	393.9	384.6	421.6	449.3	506.6	431.8
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	221.9	216.9	228.9	234.4	205.2	198.4
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	197	174.8	185.6	187.3	168.1	139.2
Operator mesin & loji dan pemasang	153.9	160.8	152.3	176.1	152.2	142.8
Pekerja asas	485.1	479.6	454.7	471.4	403.1	472.8
Jumlah	1,823.7	1,796.3	1,825.5	1,908.6	1,869.7	1,856.5

Kategori pekerjaan	Komposisi (%)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pengurus	3.0	3.1	3.3	3.0	3.7	2.4
Profesional	6.3	6.7	6.5	6.4	7.2	9.2
Juruteknik & profesional bersekutu	5.1	4.8	4.9	5.0	6.1	6.1
Pekerja sokongan perkeranian	6.0	6.6	6.3	6.1	6.3	7.7
Pekerja perkhidmatan & jualan	21.6	21.4	23.1	23.5	27.1	23.3
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	12.2	12.1	12.5	12.3	11.0	10.7
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	10.8	9.7	10.2	9.8	9.0	7.5
Operator mesin & loji dan pemasang	8.4	9.0	8.3	9.2	8.1	7.7
Pekerja asas	26.6	26.7	24.9	24.7	21.6	25.5
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

1,018.8 ribu
Pekerja tertumpu
pada sektor
Perkhidmatan,
2021

9.2 ribu
Sektor
Perlombongan &
pengkuarian
Bilangan pekerja
terendah, 2021

Seramai 1,018.8 ribu orang pekerja (54.9%) tertumpu di sektor Perkhidmatan pada tahun 2021 dan diikuti sektor Pertanian yang meliputi 481.6 ribu orang (25.9%), Pembuatan (232.6 ribu; 12.5%), Pembinaan (114.4 ribu; 6.2%), manakala sektor Perlombongan dan pengkuarian mencatatkan bilangan pekerja paling rendah iaitu 9.2 ribu orang (0.5%).

70.4%
Kadar penyertaan
tenaga buruh di
Sabah, 2021

8.2%
Kadar
pengangguran di
Sabah, 2021

Jadual 3.13 Penduduk bekerja mengikut sektor, Sabah, 2016-2021

Sektor	Bilangan ('000)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pertanian	581.6	570.4	504.4	495.8	472.1	481.6
Perlombongan dan pengkuarian	7.5	16.8	7.8	8.1	5.8	9.2
Pembuatan	177.3	157.5	161.6	187.0	203.9	232.6
Pembinaan	130.5	138.8	151.2	165.7	118.7	114.4
Perkhidmatan	926.7	913.0	1,000.3	1,051.7	1,069.2	1,018.8
Jumlah	1,823.7	1,796.3	1,825.5	1,908.6	1,869.7	1,856.5

Sektor	Komposisi (%)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pertanian	31.9	31.8	27.6	26.0	25.3	25.9
Perlombongan dan pengkuarian	0.4	0.9	0.4	0.4	0.3	0.5
Pembuatan	9.7	8.8	8.9	9.8	10.9	12.5
Pembinaan	7.2	7.7	8.3	8.7	6.3	6.2
Perkhidmatan	50.8	50.8	54.8	55.1	57.2	54.9
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

Kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) di Sabah meningkat 0.4 mata peratus kepada 70.4 peratus pada tahun 2021 berbanding tahun sebelumnya (2020: 70.0%). Sementara itu, kadar pengangguran di Sabah meningkat 0.2 mata peratus kepada 8.2 peratus pada tahun 2021 (2020 8.0%).

Carta 3.8 KPTB dan kadar pengangguran, Sabah, 2010-2021

STATISTIK SISWAZAH

STATISTIK SISWAZAH MALAYSIA

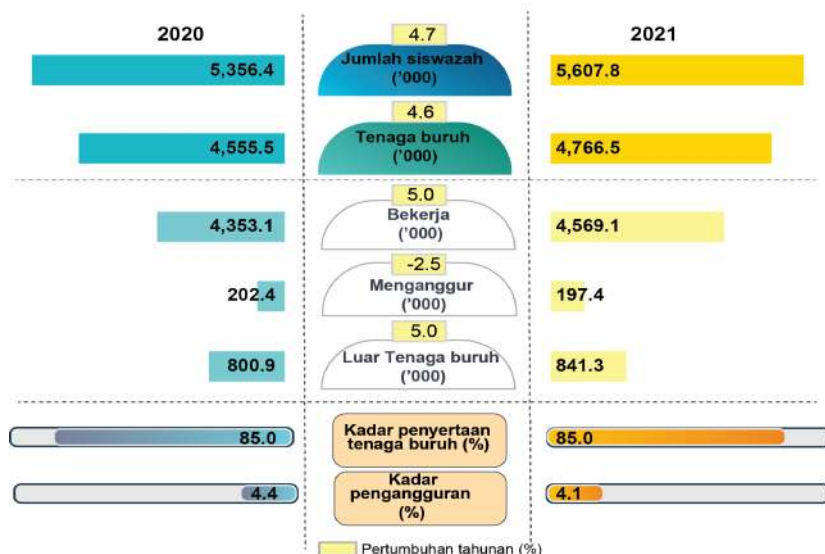
Statistik utama siswazah

Pada 2021, bilangan siswazah di Malaysia meningkat sebanyak 4.7 peratus mencatatkan 5.61 juta orang berbanding tahun 2020 dengan 5.36 juta orang seperti pada Carta 3.9.

Bilangan siswazah dalam tenaga buruh yang merangkumi siswazah bekerja dan menganggur, naik 4.6 peratus kepada 4.77 juta orang (2020: 4.56 juta orang). Sementara itu, kadar penyertaan tenaga buruh siswazah (KPTBS) kekal seperti tahun sebelumnya iaitu pada 85.0 peratus.

Manakala bagi siswazah bekerja, meningkat sebanyak 5.0 peratus berbanding tahun 2020 mencatatkan 4.57 juta orang (2020: 4.35 juta orang). Sebaliknya, kadar pengangguran siswazah berkurang kepada 4.1 peratus berbanding 4.4 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya.

Carta 3.9 Statistik utama siswazah, Malaysia, 2020-2021

5.6 juta

Bilangan siswazah
Malaysia,
2021

85.0%

Kadar penyertaan
tenaga buruh
siswazah
Malaysia,
2021

77.4%

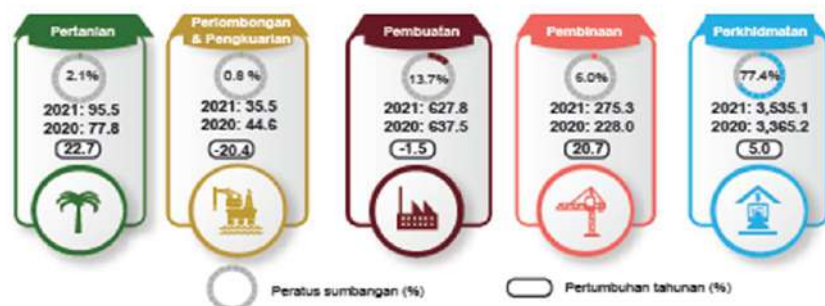
Siswazah bekerja
berada dalam
sektor
Perkhidmatan,
2021

RM4,582

**Purata gaji &
upah bulanan
siswazah di
Malaysia, 2021**

Dari perspektif aktiviti ekonomi, siswazah bekerja dalam sektor Perkhidmatan meliputi sumbangan sebanyak 77.4 peratus (3.54 juta orang). Sebanyak 13.7 peratus lagi (627.8 ribu orang) daripada siswazah bekerja adalah di dalam sektor Pembuatan, diikuti 6.0 peratus dalam sektor Pembinaan (275.3 ribu orang). Pada masa yang sama, sektor Pertanian dan Perlombongan & pengkuarian masing-masing menyumbang 2.1 peratus (95.5 ribu orang) dan 0.8 peratus (35.5 ribu orang) (Paparan 3.6).

Paparan 3.6 Siswazah bekerja mengikut jenis aktiviti ekonomi, Malaysia, 2021 ('000)

Statistik gaji dan upah siswazah, Malaysia

Dari perspektif gaji & upah bulanan yang diterima oleh siswazah, purata dan penengah gaji & upah pada tahun 2021 masing-masing adalah sebanyak RM3,911 dan RM4,582. Penengah gaji & upah bulanan merekodkan peningkatan 2.5 peratus pada 2021 berbanding tahun sebelumnya iaitu pada RM3,815. Manakala purata gaji naik 2.1 peratus daripada RM4,489.

Peningkatan purata dan penengah gaji & upah yang diterima oleh siswazah seiring dengan peningkatan umur yang mana boleh juga dikaitkan dengan pengalaman dan jawatan dalam pekerjaan. Siswazah yang berumur 45 tahun dan ke atas menerima penengah dan purata gaji & upah tertinggi iaitu masing-masing sebanyak RM6,433 dan RM7,017. Selain itu, siswazah berumur 24 tahun dan ke bawah menerima penengah dan purata gaji & upah yang paling rendah, masing-masing sebanyak RM1,590 dan RM1,984. (Paparan 3.7).

Paparan 3.7 Statistik gaji & upah siswazah mengikut kumpulan umur, Malaysia, 2020-2021

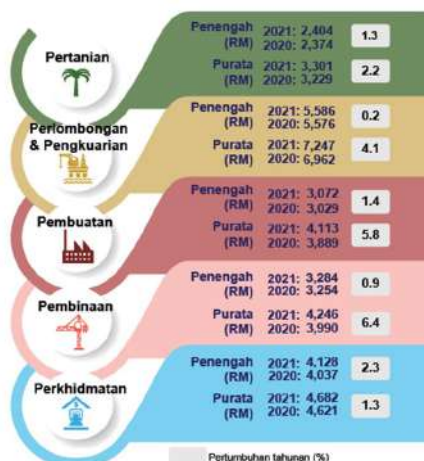
Perbandingan mengikut jantina menunjukkan siswazah lelaki menerima gaji & upah bulanan lebih tinggi berbanding siswazah perempuan. Penengah gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM4,034 manakala perempuan menerima RM3,680. Demikian juga purata gaji & upah bulanan bagi siswazah lelaki adalah RM4,973 berbanding RM4,215 sebulan diterima oleh siswazah perempuan. (Paparan 3.8).

Paparan 3.8 Statistik gaji & upah siswazah mengikut jantina, Malaysia, 2020-2021

Berbanding penengah gaji & upah bulanan pada 2020, semua sektor menunjukkan pertumbuhan positif. Siswazah dalam sektor Perkhidmatan mengalami pertumbuhan tertinggi sebanyak 2.3 peratus kepada RM4,128 (2020: RM4,037), diikuti sektor Pembuatan yang meningkat 1.4 peratus kepada RM3,072 (2020: RM3,029). Penengah gaji & upah bulanan siswazah di sektor Pertanian meningkat 1.3 peratus kepada RM2,404 (2020: RM2,374) manakala sektor Pembinaan mencatatkan peningkatan 0.9 peratus kepada RM3,284 (2020: RM3,254). Meskipun mencatatkan gaji & upah tertinggi, sektor Perlombongan & pengkuarian merekodkan peningkatan marginal sebanyak 0.2 peratus kepada RM5,586 (2020: RM5,576). Begitu juga, purata gaji & upah bulanan diterima oleh siswazah di semua sektor ekonomi juga meningkat pada tahap yang berbeza mengikut industri berbanding tahun sebelumnya (Paparan 3.9).

Paparan 3.9 Statistik gaji & upah siswazah mengikut aktiviti ekonomi, Malaysia, 2020-2021

RM4,034

Penengah gaji & upah bulanan siswazah lelaki di Malaysia, 2021

RM7,247

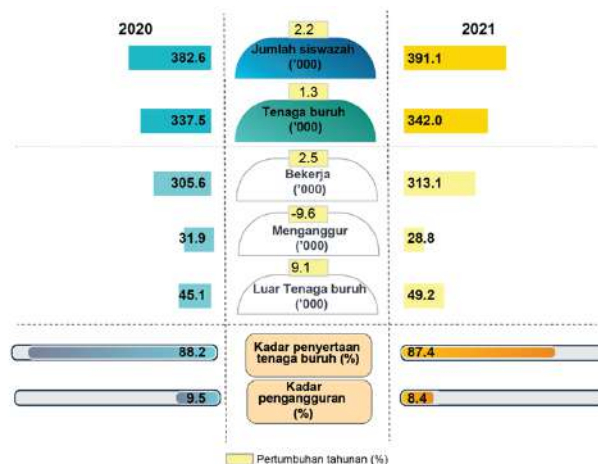
Sektor Perlombongan dan pengkuarian purata gaji dan upah tertinggi, 2021

STATISTIK SISWAZAH SABAH

Statistik utama siswazah

Pada tahun 2021, bilangan siswazah di Sabah adalah seramai 391.1 ribu orang, meningkat 2.2 peratus daripada 382.6 ribu orang pada tahun 2020. Dari jumlah tersebut, tenaga buruh siswazah adalah 342.0 ribu orang, meningkat 1.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 337.5 ribu orang). Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah (KPTBS) adalah 87.4 peratus, turun 0.8 mata peratus berbanding 88.2 peratus pada tahun 2020 seperti Carta 3.10.

Carta 3.10 Statistik utama siswazah, Sabah, 2020-2021

Seramai 313.1 ribu orang siswazah bekerja di Sabah pada tahun 2021 dengan kadar pertumbuhan tahunan 2.5 peratus (2020: 305.6 ribu orang). Sementara itu, penganggur siswazah 28.8 ribu orang (2020: 31.9 ribu orang). Kadar pengangguran siswazah di Sabah pada tahun 2021 ialah 8.4 peratus (2020: 9.5%).

Siswazah luar tenaga buruh pula merangkumi 12.6 peratus daripada jumlah siswazah di Sabah iaitu seramai 49.2 ribu orang pada tahun 2021, meningkat 9.1 peratus daripada 45.1 ribu orang pada tahun sebelumnya.

Perbandingan mengikut jantina di Sabah menunjukkan komposisi siswazah di Sabah didominasi oleh perempuan dengan sumbangan 53.9 peratus (210.7 ribu orang) manakala siswazah lelaki merangkumi 46.1 peratus (180.4 ribu orang) pada tahun 2021. Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah lelaki adalah 84.7 peratus manakala siswazah perempuan adalah 89.7 peratus. Sementara itu, kadar pengangguran siswazah lelaki lebih rendah iaitu 6.2 peratus berbanding perempuan 10.3 peratus (Carta 3.11).

391.1 ribu

Bilangan
siswazah
Sabah, 2021

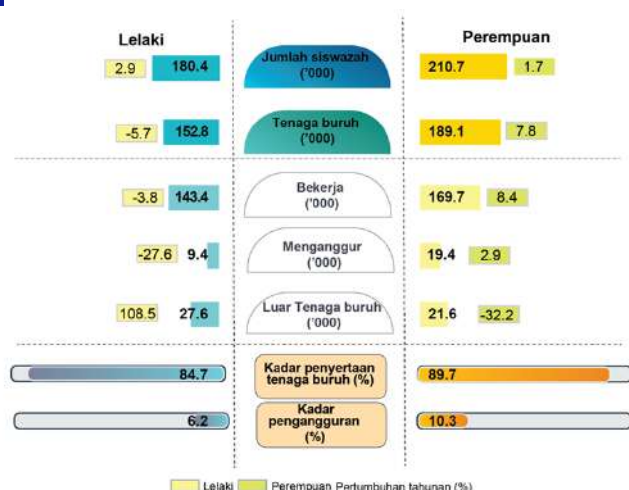
342.0 ribu

Bilangan tenaga
buruh siswazah
yang bekerja,
2021

Dari segi bilangan tenaga buruh siswazah mengikut jantina, seramai 189.1 ribu siswazah perempuan direkodkan pada tahun 2021, meningkat 7.8 peratus daripada tahun sebelumnya. Sementara itu, tenaga buruh siswazah lelaki mencatatkan penurunan 5.7 peratus kepada 152.8 ribu orang.

Siswazah bekerja lelaki di Sabah adalah seramai 143.4 ribu orang, lebih rendah berbanding siswazah bekerja perempuan (169.7 ribu orang). Sebaliknya, komposisi penganggur siswazah mendapati penganggur lelaki merangkumi hanya 6.2 peratus dari keseluruhan penganggur atau 9.4 ribu orang, lebih rendah berbanding penganggur siswazah perempuan iaitu seramai 19.4 ribu orang. Melihat kepada siswazah luar tenaga buruh pula, didapati bilangan siswazah perempuan luar tenaga buruh menurun 32.2 peratus kepada 21.6 ribu orang manakala siswazah lelaki turut merekodkan peningkatan 108.5 peratus kepada 27.6 ribu orang.

Carta 3.11 Statistik utama siswazah mengikut jantina, Sabah, 2021

Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2021

Secara keseluruhannya, purata gaji & upah bulanan siswazah di Sabah pada tahun 2021 adalah RM24 lebih tinggi dari tahun 2020 iaitu RM3,924. Sementara itu, penengah gaji & upah bulanan siswazah pula adalah RM3,635 pada tahun 2021 meningkat dari RM3,620 pada tahun sebelumnya (Jadual 3.14).

Jadual 3.14 Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2020-2021

Gaji & upah	Jumlah	
	2020 ^e	2021 ^p
Purata gaji (RM)	3,900	3,924
Penengah gaji (RM)	3,620	3,635

7.8%

Peningkatan
tenaga buruh
perempuan,
2021

RM3,924

Purata gaji &
upah siswazah
di Sabah,
2021

MIGRASI

MIGRASI MALAYSIA

Penduduk berumur 1 tahun dan lebih yang berhijrah pada 2020 menurun sebanyak 40.0 ribu orang kepada 484.1 ribu orang berbanding 524.1 ribu orang pada 2018. Kadar migrasi menyusut 0.1 mata peratus iaitu 1.5 peratus pada 2020 berbanding 1.6 peratus pada 2018. Migrasi dalam negeri pada 2020 merekodkan penurunan 2.4 mata peratus berbanding 60.8 peratus pada 2018.

Sebaliknya, migrasi antara negeri menunjukkan peningkatan 2.7 mata peratus kepada 31.2 peratus pada 2020 daripada 28.5 peratus pada 2018. Manakala, migrasi antarabangsa dari luar negara ke Malaysia adalah 10.4 peratus, menyusut 0.3 mata peratus berbanding 10.7 peratus pada 2018.

Carta 3.12 Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2018 dan 2020

484.1 ribu
Bilangan migrasi
Malaysia, 2020

1.5%
Kadar migrasi
Malaysia, 2020

MIGRASI SABAH

Kadar migrasi Sabah

Pada 2020, Sabah mencatatkan kadar migrasi 1.3 peratus berbanding 1.7 peratus pada tahun 2018. Peratusan migrasi Sabah datangnya daripada migrasi dalam negeri iaitu 74.4 peratus, diikuti migrasi antara negeri (13.1%) dan migrasi antarabangsa (12.5%).

Migrasi antara negeri

Pada 2020, peratusan migrasi antara negeri bagi Sabah ialah 13.1 peratus, meningkat berbanding 6.9 peratus pada tahun 2018. Migrasi bersih merekodkan Sabah sebagai negeri penghantar migran iaitu berkurang 0.4 ribu orang kepada 2.9 ribu orang berbanding 3.3 ribu orang pada 2018. Migrasi ke Sabah ramainya datang daripada negeri Sarawak, Perak, Pahang dan Selangor. Manakala migrasi dari Sabah ramainya ke negeri Selangor, Johor, Melaka dan W.P. Kuala Lumpur.

Jadual 3.15 Lima negeri destinasi oleh migran dari Sabah dan negeri asal oleh migran ke Sabah, 2020

Negeri destinasi	Negeri asal
Selangor	Sarawak
Johor	Perak
Melaka	Pahang
W.P. Kuala Lumpur	Selangor
Sarawak	Johor

Nisbah keberkesanan migrasi

Sabah mencatatkan nisbah keberkesanan migrasi negatif pada 2020 iaitu 18.6 peratus. Ini menunjukkan penduduk Sabah berkurang seramai 18 orang bagi setiap 100 orang migrasi kasar berbanding 2018 (-27.3%).

Migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi

Taburan peratus tertinggi migrasi antara negeri di Sabah adalah dari bandar ke bandar iaitu 87.3 peratus, luar bandar ke bandar (6.4%) diikuti bandar ke luar bandar (6.3%).

1.3%

Kadar migrasi
Sabah, 2020

18.6%

nisbah keberkesanan
migrasi, Sabah
2020

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

- Statistik utama pelancongan domestik
- Pelawat domestik
- Perjalanan pelancongan domestik
- Perbelanjaan pelancongan domestik

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK NEGERI SABAH

- Kedatangan pelawat, 2021
- Negeri asal pelancong, 2021
- Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021
- Terimaan pelancongan domestik, 2020
- Tujuan perjalanan, 2020

BAB

4

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

Statistik utama pelancongan domestik

Pada 2021, pelancongan domestik Malaysia mengalami kejatuhan yang signifikan bagi bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan pelancongan disebabkan oleh COVID-19 *lockdown*. Jadual 4.1 menunjukkan seramai 66.0 juta pelawat domestik dicatatkan pada 2021 dengan penurunan sebanyak 49.9 peratus berbanding tahun sebelumnya (2020: 131.7 juta). Sejumlah 72.4 juta perjalanan pelancongan direkodkan berbanding 147.0 juta perjalanan pelancongan pada tahun 2020.

Perbelanjaan pelancongan domestik mencatatkan penurunan sebanyak 54.5 peratus, iaitu RM18.4 bilion pada tahun 2021 berbanding RM40.4 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Oleh itu, purata perbelanjaan bagi setiap perjalanan yang direkodkan adalah RM254 iaitu merosot sebanyak 7.5 peratus pada tahun 2021. Sementara itu, purata bilangan hari menginap pada tahun 2021 adalah 2.19 hari.

Jadual 4.1 Statistik utama pelancongan domestik, 2020-2021

Statistik utama	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Bilangan pelawat ¹ (juta)	131.7	66.0	-49.9
Bilangan perjalanan (juta)	147.0	72.4	-50.7
Jumlah perbelanjaan (RM bilion)	40.4	18.4	-54.5
Purata perbelanjaan (RM)	275	254	-7.5
Purata bilangan hari menginap (hari)	1.93	2.19	13.2
Purata perjalanan	1.12	1.10	-1.7

¹ Jumlah ini adalah termasuk pelawat yang sama yang melakukan satu atau lebih perjalanan pada tahun tersebut.

66.0 juta

Jumlah pelawat domestik, 2021

Bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan menyusut pada tahun 2021

RM18.4 bilion

Perbelanjaan pelawat domestik, 2021

-67.8%

Kemerosotan
bilangan
pelancong pada
tahun 2021

78.5%

Sumbangan
perjalanan harian
pada tahun
2021

Pelawat domestik

Bilangan pelawat harian pada tahun 2021 adalah seramai 51.1 juta orang dengan penurunan sebanyak 40.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan pelancong merosot daripada 46.3 juta orang pada tahun 2020 kepada 14.9 juta orang (-67.8%) seperti pada Jadual 4.2.

Jadual 4.2 Bilangan pelawat domestik (juta) mengikut jenis pelawat, 2020-2021

Jenis pelawat	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Pelawat harian	85.4	51.1	-40.2
Pelancong	46.3	14.9	-67.8
Jumlah	131.7	66.0	-49.9

Perjalanan pelancongan domestik

Perjalanan pelancongan domestik terdiri daripada perjalanan harian dan perjalanan bermalam. Pada tahun 2021, sumbangan perjalanan harian dan bermalam masing-masing adalah 78.5 peratus dan 21.5 peratus. Sumbangan perjalanan bermalam menyusut sebanyak 11.4 mata peratus berbanding 32.9 peratus yang dicatatkan pada 2020 (Paparan 4.1).

Paparan 4.1 Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2020-2021

Perjalanan Harian

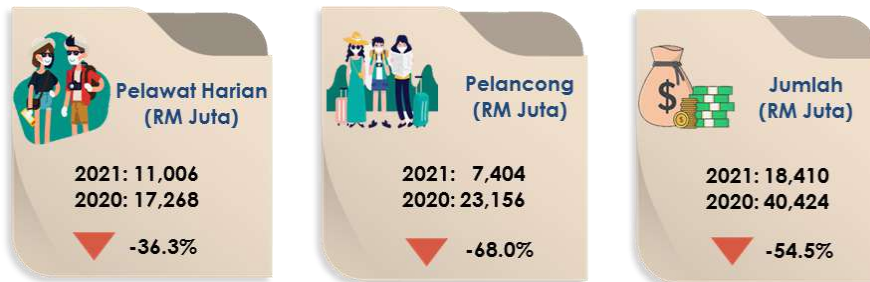
	2021	78.5%
	2020	67.1%

Perjalanan Bermalam

	2021	21.5%
	2020	32.9%

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik disumbangkan oleh perbelanjaan pelawat harian dan pelancong. Ekoran daripada COVID-19 lockdown, jumlah perbelanjaan pelawat harian dan pelancong masing-masing merekodkan penurunan pada tahun 2021. Perbelanjaan pelancong menyusut sebanyak 68.0 peratus berbanding pada tahun sebelumnya. Sementara itu, perbelanjaan pelawat harian jatuh 36.3 peratus kepada RM11.0 bilion seperti pada Paparan 4.2.

Paparan 4.2 Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2020-2021

-54.5%
Perbelanjaan pelancongan domestik merosot pada tahun 2021

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK SABAH**Kedatangan pelawat, 2021**

Sabah menerima seramai 3.82 juta pelawat domestik pada 2021 berbanding 10.34 juta pelawat yang telah direkodkan pada tahun sebelumnya. Penurunan bilangan pelawat didorong oleh kemerosotan bilangan pelancong sebanyak 56.5 peratus iaitu kepada 1.07 juta pelancong berbanding 2.46 juta pelancong pada tahun 2020 seperti pada Jadual 4.3.

3.82 juta
Ketibaan pelawat domestik di Sabah pada tahun 2021

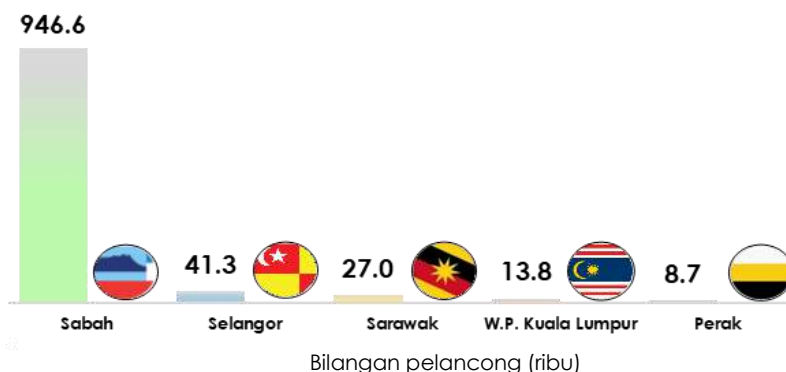
Jadual 4.3 Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik (juta) ke Sabah, 2020-2021

Jenis pelawat	2020	2021	Perubahan tahunan (%)
Pelancong	2.46	1.07	-56.5
Pelawat domestik	10.34	3.82	-63.1

Negeri asal pelancong, 2021

Carta 4.1 memaparkan lima negeri asal pelancong tertinggi yang mengunjungi negeri Sabah pada tahun 2021. Berdasarkan survei, pelancong berasal dari negeri Sabah adalah yang tertinggi, iaitu sebanyak 946.6 ribu pelancong. Ini diikuti oleh pelancong dari Selangor (41.3 ribu pelancong), Sarawak (27.0 ribu pelancong), dan W.P. Kuala Lumpur (13.8 ribu pelancong).

Sabah
Negeri asal pelancong yang paling ramai berkunjung ke Sabah, 2021

Carta 4.1 Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sabah, 2021

41.3 ribu

Pelancong dari
Selangor yang
mengunjungi
Sabah pada
2021

**Imago
Shopping
Centre**

Destinasi
tumpuan utama
pelawat domestik
pada tahun
2021

Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2021

Paparan 4.3 menunjukkan lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sabah pada tahun 2021, iaitu Imago Shopping Centre dan One Borneo HyperMall, Pasar Tanjung Tawau, Karamunsing Shopping Mall dan Sutera Harbour Golf & Country Club.

Paparan 4.3 Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sabah, 2021

Imago Shopping
Mall

One Borneo
Hypermall

Pasar Tanjung
Tawau

Karamunsing
Shopping
Mall

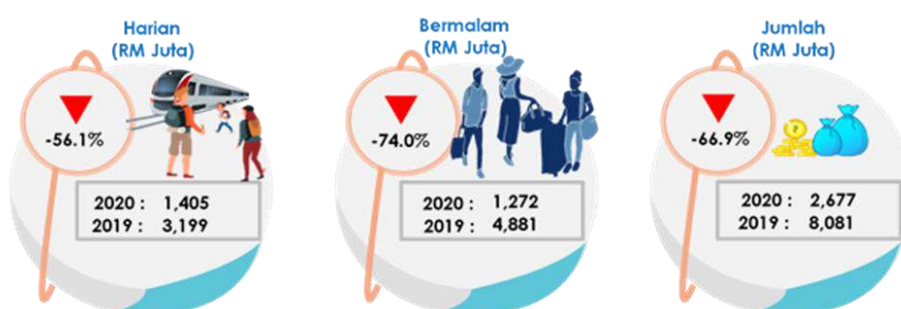
Sutera Harbour
Golf & Country
Club

Terimaan pelancongan domestik, 2020

Pada tahun 2020, dari segi nilai terimaan, sejumlah RM2.7 bilion telah dibelanjakan oleh pelawat domestik semasa berkunjung ke Sabah. Trend penurunan ini disebabkan oleh pengurangan jumlah terimaan bagi perjalanan bermalam dan harian masing-masing sebanyak 74.0 peratus dan 56.1 peratus seperti pada Paparan 4.4.

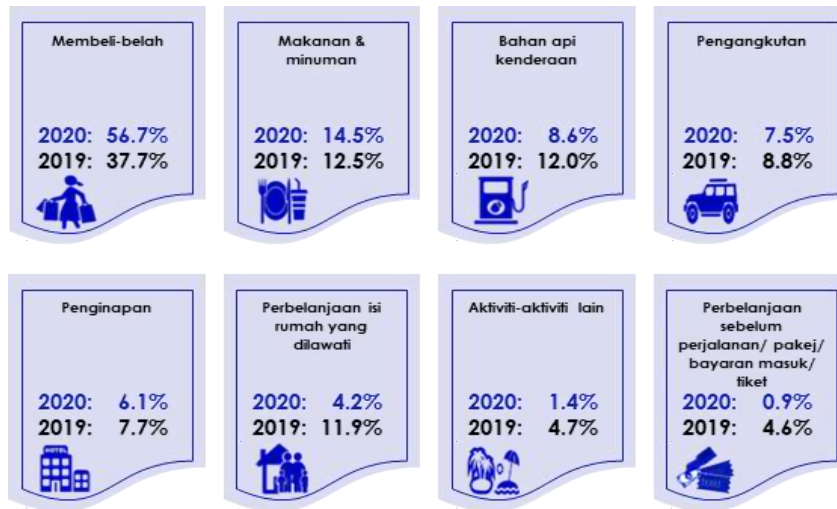
Sementara itu, purata terimaan per perjalanan pada 2020 merekodkan penurunan kepada RM246 berbanding nilai yang telah dicatatkan pada tahun sebelumnya iaitu RM257.

Paparan 4.4 Terimaan pelancongan domestik, 2019-2020

Bagi jumlah terimaan mengikut komponen pula, membeli-belah mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu 56.7 peratus daripada jumlah terimaan (2019: 37.7%). Ini diikuti oleh makanan & minuman (14.5%), pembelian bahan api kenderaan (8.6%) dan pengangkutan (7.5%) seperti pada Paparan 4.5.

Paparan 4.5 Terimaan daripada pelawat domestik ke Sabah mengikut komponen, 2019-2020

RM **2.7 billion**

Nilai terimaan yang dibelanjakan oleh pelawat domestik ke **Sabah** pada tahun 2020

56.7%

Jumlah terimaan tertinggi dicatatkan oleh komponen **membeli-belah**, 2020

Tujuan perjalanan, 2020

Pada tahun 2020, majoriti pelancong berkunjung ke Sabah untuk tujuan melawat saudara-mara & rakan iaitu sebanyak 48.7 peratus seperti Paparan 4.6. Ini diikuti oleh perjalanan bagi tujuan percutian/mengisi masa lapang/ berehat (39.2%) dan perjalanan insentif/ lain-lain (5.0%).

Paparan 4.6 Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Sabah, 2020

48.7%

Melawat saudara mara dan rakan merupakan tujuan utama pelancong melakukan perjalanan ke Sabah, 2020

STATISTIK PERDAGANGAN

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

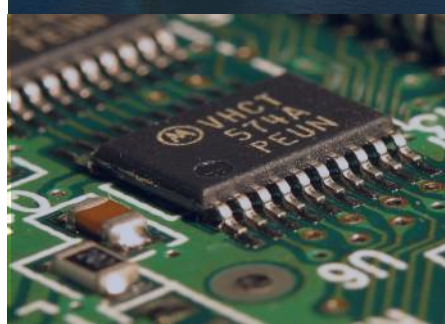
- Jumlah perdagangan
- Eksport
- Eksport mengikut negara destinasi
- Import
- Import mengikut negara asal

SOROTAN PERDAGANGAN SABAH

- Eksport dan import utama
- Eksport barangan
- Import barangan
- Rakan dagang utama
- Imbangan perdagangan

BAB

5

STATISTIK PERDAGANGAN

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

Jumlah perdagangan

Malaysia mencatatkan jumlah perdagangan bernilai RM2.23 trilion, meningkat 24.9 peratus atau RM444.1 bilion pada tahun 2021 berbanding RM1.78 trilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport Malaysia berjumlah RM1.24 trilion, manakala jumlah import sebanyak RM987.3 bilion, sekali gus mendorong lebih perdagangan Malaysia berjumlah RM253.7 bilion, meningkat 38.4 peratus daripada RM183.3 bilion pada tahun 2020.

Peningkatan jumlah perdagangan berlaku di kebanyakan negeri terutamanya Selangor yang meningkat RM112.6 bilion, diikuti Pulau Pinang (RM94.4 bilion), Johor (RM87.4 bilion), Kedah (RM32.2 bilion), W.P. Kuala Lumpur (RM22.2 bilion), Sarawak (RM22.2 bilion), Perak (RM20.4 bilion), Pahang (RM13.0 bilion), Negeri Sembilan (RM13.0 bilion) Melaka (RM10.5 bilion) dan Terengganu (RM9.7 bilion).

Eksport

Pada tahun 2021, eksport meningkat 26.1 peratus kepada RM1.24 trilion dipengaruhi oleh peningkatan eksport produk utama seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang menyumbang 18.3 peratus daripada jumlah eksport, meningkat RM38.0 bilion (20.1%) kepada RM227.3 bilion.

2

Keluaran petroleum bertapis yang merangkumi 6.9 peratus daripada jumlah eksport, naik RM32.4 bilion atau 60.4 peratus kepada RM86.2 bilion.

3

Minyak kelapa sawit menyumbang 5.2 peratus daripada jumlah eksport meningkat sebanyak RM19.0 bilion (41.6%) kepada RM64.6 bilion.

Peningkatan jumlah perdagangan terutamanya di **Selangor dan Pulau Pinang**

RM
2.23
trilion

Jumlah perdagangan
Malaysia,
2021

China & Singapore

Destinasi utama
eksport
Malaysia

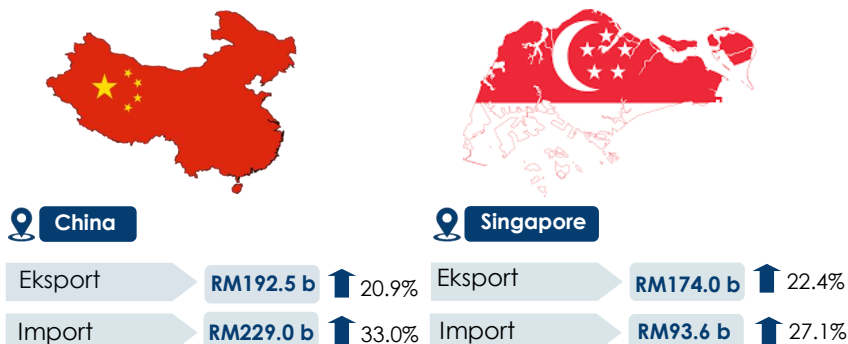
15.5%

Peratusan
eksport ke China
pada tahun 2021

Eksport mengikut negara destinasi

Dua destinasi utama eksport Malaysia pada 2021 ialah China dan Singapore.

Paparan 5.1 Rakan dagangan utama, Malaysia, 2021

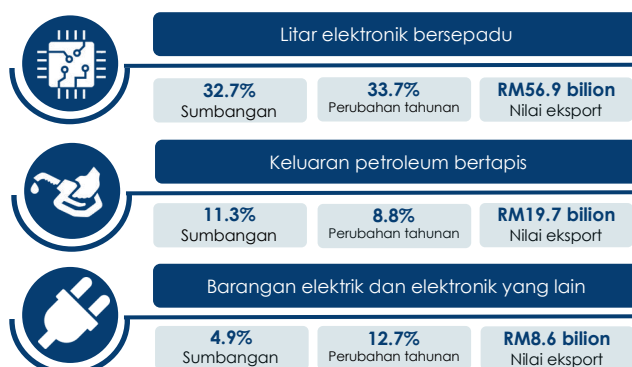
Eksport ke China yang merangkumi 15.5 peratus daripada eksport Malaysia meningkat 20.9 peratus kepada RM192.5 bilion. Peningkatan ini didorong oleh eksport yang lebih tinggi bagi produk seperti Paparan 5.2.

Paparan 5.2 Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke China, 2021

Eksport ke Singapore yang meliputi 14.0 peratus daripada eksport Malaysia pada 2021 meningkat 22.4 peratus kepada RM174.0 bilion berbanding 2020. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah litar elektronik bersepadu, keluaran petroleum bertapis dan barangan elektrik dan elektronik yang lain.

Paparan 5.3 Produk yang mendorong kenaikan eksport Malaysia ke Singapore, 2021

Import

Import Malaysia merekodkan nilai RM987.3 bilion pada tahun 2021, meningkat sebanyak RM186.9 bilion atau 23.3 peratus (2020: RM800.5 bilion). Produk utama yang mendorong peningkatan ini adalah:

1

Litar elektronik bersepadu menyumbang 14.0 peratus daripada jumlah import, meningkat sebanyak RM31.5 bilion (29.5%) kepada RM138.5 bilion

2

Keluaran petroleum bertapis yang merangkumi 8.4 peratus daripada jumlah import, naik RM26.7 bilion atau 47.4 peratus kepada RM82.9 bilion

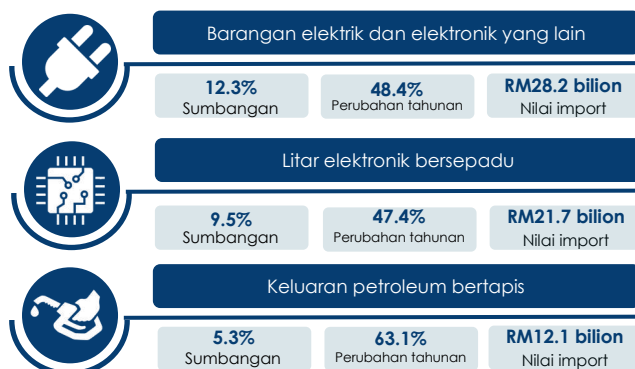
3

Barangan elektrik dan elektronik yang lain menyumbang 5.7 peratus daripada jumlah import, meningkat sebanyak RM12.6 bilion (28.7%) kepada RM56.4 bilion.

Import mengikut negara asal

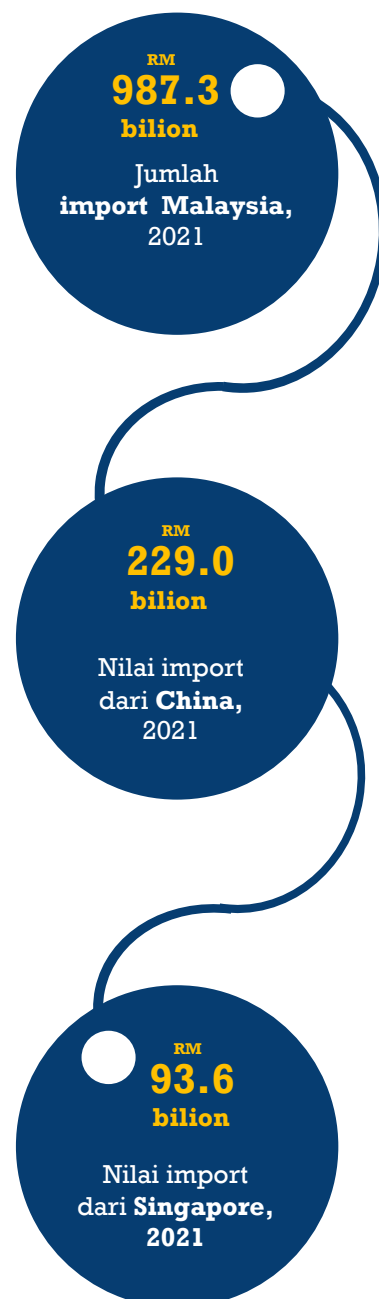
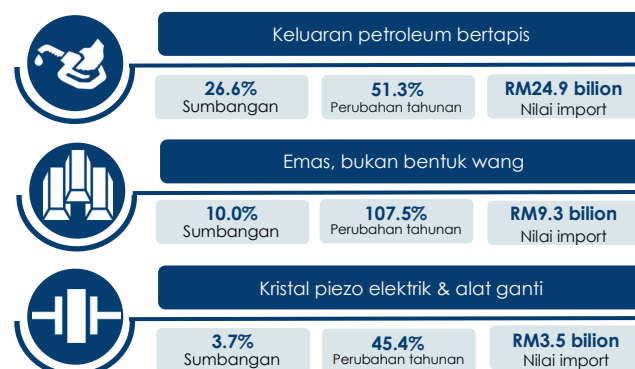
Import dari China bernilai RM229.0 bilion (23.2% dari jumlah import Malaysia) meningkat RM56.8 bilion (33.0%) berbanding tahun sebelumnya. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah seperti pada Paparan 5.4.

Paparan 5.4 Produk yang menyumbang peningkatan import dari China, 2021

Import dari Singapore bernilai RM93.6 bilion (9.5% dari jumlah import Malaysia) meningkat RM20.0 bilion (27.1%) berbanding tahun sebelumnya. Produk utama yang menyumbang kepada peningkatan tersebut adalah seperti Paparan 5.5.

Paparan 5.5 Produk yang menyumbang peningkatan import dari Singapore, 2021

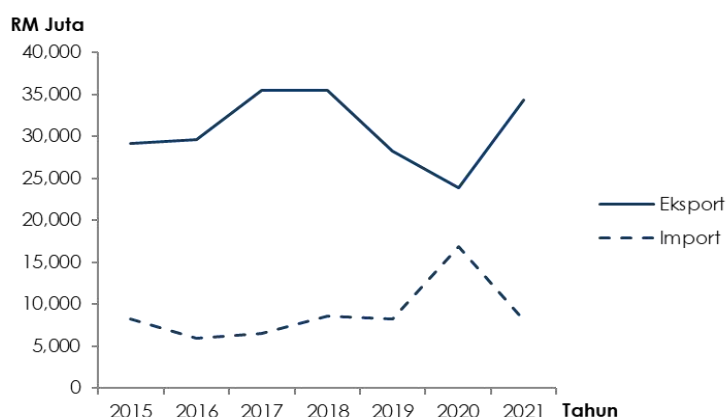

SOROTAN PERDAGANGAN SABAH

Eksport dan Import Utama

Jumlah perdagangan Sabah pada tahun 2021 bernilai RM42.5 bilion. Nilai eksport Sabah berjumlah RM34.3 bilion pada tahun 2021, meningkat sebanyak 43.6 peratus berbanding RM23.9 bilion pada tahun sebelumnya. Sementara itu, nilai import Sabah menurun 51.5 peratus kepada RM8.2 bilion berbanding RM16.9 bilion pada tahun 2020.

Carta 5.1 Perdagangan Sabah dengan dunia, 2015-2021^P

Eksport Barangan

Antara eksport barangan utama Sabah pada tahun 2021 adalah minyak kelapa sawit yang bernilai RM16.9 bilion dengan pertumbuhan positif 33.9 peratus. Petroleum mentah juga meningkat 45.1 peratus dan gas asli cecair meningkat 229.4 peratus. Seterusnya, minyak isirung kelapa sawit dan oleokimia berasaskan kelapa sawit juga mencatatkan peningkatan masing-masing sebanyak 65.7 peratus dan 43.3 peratus.

Jadual 5.1 Eksport barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2015-2021^P

Komoditi utama	Eksport barangan (RM juta)							Peratus perubahan 2021 ^P /2020
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P	
Jumlah eksport barangan	29,203	29,664	35,530	35,449	28,201	23,912	34,329	43.6
Minyak kelapa sawit	12,223	12,492	13,459	11,037	10,900	12,620	16,899	33.9
Petroleum mentah	10,646	10,699	13,332	16,589	8,275	4,197	6,091	45.1
Gas asli cecair-LNG	-	-	-	0.0	501	799	2,632	229.4
Minyak isirung kelapa sawit	1,365	1,530	1,504	1,112	855	1,183	1,960	65.7
Oleokimia berasaskan kelapa sawit	487	465	662	631	787	730	1,047	43.3

Destinasi eksport utama Sabah pada tahun 2021 adalah China dengan jumlah eksport bernilai RM7.3 bilion, diikuti Australia dengan RM3.8 bilion. Selain itu, eksport ke Netherlands bernilai RM2.9 bilion manakala eksport ke India dan Philippines masing-masing bernilai RM2.8 bilion dan RM2.6 bilion.

Import Barangan

Antara import barangan utama Sabah pada tahun 2021 adalah baja, dikilangkan yang meningkat 102.3 peratus, diikuti oleh keluaran petroleum bertapis yang meningkat 21.8 peratus dan beras meningkat 10.3 peratus. Seterusnya, keluaran besi gelek rata atau keluli dan jagung (termasuk jagung manis) juga mencatatkan peningkatan masing-masing sebanyak 98.0 peratus dan 48.4 peratus.

Pada tahun 2021, sumber import utama Sabah adalah daripada China (RM2.4 bilion) dan Singapore (RM0.9 bilion), diikuti oleh Indonesia (RM0.8 bilion), Viet Nam (RM0.6 bilion) dan Argentina (RM0.5 bilion).

Jadual 5.2 Import barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2015-2021^P

Komoditi utama	Import barangan (RM juta)							Peratus perubahan 2021 ^P /2020
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P	
Jumlah import barangan	8,223	6,000	6,512	8,587	8,266	16,881	8,185	-51.5
Baja, dikilangkan	930	885	890	933	698	600	1,214	102.3
Keluaran petroleum bertapis	1,777	36	102	1,738	1,547	629	767	21.8
Beras	385	364	337	451	304	447	493	10.3
Keluaran besi gelek rata atau keluli	198	134	160	159	250	182	361	98.0
Jagung (termasuk jagung manis)	215	198	219	213	228	237	352	48.4

RM
8.2
billion

Jumlah import barangan Sabah, 2021

102.3%

Peratus perubahan tahunan import baja, dikilangkan, 2021

China

Rakan dagangan dua hala terbesar Sabah

Rakan Dagang Utama

China merupakan rakan dagang dua hala terbesar dengan Sabah yang menyumbang sebanyak 22.7 peratus (RM9.6 bilion) daripada jumlah perdagangan. Australia (RM4.0 bilion) adalah rakan dagang kedua terbesar, diikuti oleh India (RM3.2 bilion), Netherlands (RM2.9 bilion) dan Philippines (RM2.7 bilion).

Imbangan Perdagangan

Dari sudut imbangan perdagangan dua hala, Sabah mencatatkan eksport sebanyak RM7.3 bilion ke China, sementara import Malaysia dari China sebanyak RM2.4 bilion. Perbezaan dari segi nilai eksport dan import memberi manfaat kepada Sabah sebanyak RM4.9 bilion. Seterusnya, imbangan perdagangan dua hala Sabah juga mencatatkan lebihan dengan Australia (RM3.6 bilion), Netherlands (RM2.9 bilion), Philippines (RM2.6 bilion) dan India (RM2.4 bilion).

Jadual 5.3 Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sabah, 2021^P

Komoditi utama	Eksport		Import		Eksport bersih	Jumlah perdagangan		
	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	RM juta	Peratus sumbangan (%)	Kedudukan
Seluruh Dunia	34,329	100.0	8,185	100.0	26,144	42,514	100.0	
China	7,273	21.2	2,365	28.9	4,908	9,637	22.7	1
Australia	3,775	11.0	199	2.4	3,576	3,974	9.3	2
India	2,831	8.2	400	4.9	2,432	3,231	7.6	3
Netherlands	2,894	8.4	40	0.5	2,854	2,934	6.9	4
Philippines	2,640	7.7	34	0.4	2,606	2,675	6.3	5

Nota:

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran berlaku. Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan boleh digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

China

Sabah mencatatkan jumlah perdagangan tertinggi dengan China

China

Imbangan perdagangan dua hala Sabah dengan China mencatatkan lebihan dengan nilai tertinggi

STATISTIK AKAUN KERAJAAN

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

- Hasil Kerajaan Persekutuan
- Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan
- Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

- Hasil kerajaan negeri
- Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri
- Surplus/defisit kerajaan negeri

PIHAK BERKUASA TEMPATAN

- Prestasi kewangan PBT

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI SABAH

- Hasil Kerajaan Negeri Sabah
- Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah
- Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah
- Pihak berkuasa tempatan Sabah

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN DAN NEGERI

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Hasil Kerajaan Persekutuan

Tahun 2020 merupakan tahun yang mencabar bagi seluruh dunia disebabkan oleh antaranya pandemik COVID-19, Malaysia juga tidak terkecuali. Secara keseluruhannya, prestasi kewangan Kerajaan Persekutuan terutamanya dalam kutipan hasil turut menerima kesan berikutan daripada beberapa faktor antaranya pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), pelonggaran cukai dan juga harga minyak mentah yang rendah.

Hasil Kerajaan Persekutuan mencatatkan penyusutan sebanyak 14.9 peratus pada tahun 2020. Jumlah hasil tersebut berkurang sebanyak RM39.3 bilion iaitu daripada RM264.4 bilion pada tahun 2019 kepada RM225.1 bilion pada tahun 2020 seperti pada Jadual 6.1.

Jadual 6.1 Hasil Kerajaan Persekutuan, 2019-2020

Hasil	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2019	2020	
Hasil cukai	180.6	154.4	-14.5
Hasil bukan cukai	79.8	62.0	-22.3
Terimaan bukan hasil	3.3	8.0	141.6
Hasil Wilayah Persekutuan	0.73	0.68	-7.5
Jumlah hasil	264.4	225.1	-14.9

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Penurunan ini disebabkan oleh penyusutan semua komponen kutipan hasil kecuali terimaan bukan hasil yang mencatatkan peningkatan memberangsangkan. Hasil cukai mendominasi kutipan hasil Kerajaan Persekutuan dengan sumbangan sebanyak 68.6 peratus dan merekodkan penguncupan 14.5 peratus iaitu daripada RM180.6 bilion kepada RM154.4 bilion.

RM 225.1 bilion
Jumlah
hasil Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

-14.5%
Penurunan pertumbuhan
hasil cukai Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

-13.1%
Penurunan
perbelanjaan
Kerajaan
Persekutuan
pada tahun
2020

RM 38.1 bilion
Pengurangan
perbelanjaan dalam
pemberian dan
kenaian bayaran
pada tahun
2020

Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

Jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan mencatatkan penurunan kepada RM276.0 bilion pada tahun 2020 seperti pada Jadual 6.2. Pengurangan ini didorong oleh perbelanjaan mengurus yang menguncup sebanyak 14.7 peratus iaitu kepada RM224.6 bilion daripada RM263.3 bilion pada tahun 2019.

Pemberian dan kenaikan bayaran merupakan antara penyumbang kepada penurunan perbelanjaan mengurus Kerajaan Persekutuan dengan pengurangan sebanyak RM38.1 bilion atau 25.6 peratus daripada RM148.8 bilion kepada RM110.7 bilion pada tahun 2020. Sementara itu, perbelanjaan pembangunan turut mencatatkan penurunan sebanyak 5.2 peratus iaitu daripada RM54.2 bilion pada tahun 2019 kepada RM51.4 bilion pada tahun 2020.

Jadual 6.2 Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2019-2020

Perbelanjaan	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2019	2020	
Perbelanjaan mengurus	263.3	224.6	-14.7
Perbelanjaan pembangunan	54.2	51.4	-5.2
Jumlah perbelanjaan	317.5	276.0	-13.1

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19

Kumpulan Wang COVID-19 telah diwartakan pada 26 Oktober 2020 sebagai salah satu inisiatif menghadapi wabak COVID-19 yang diperuntukkan dalam Akta Langkah-langkah Sementara bagi Pembiayaan Kerajaan (Penyakit Koronavirus 2019 (COVID-19)) 2020 [Akta 830]. Pelbagai insentif yang dilaksanakan antaranya Pakej Rangsangan Ekonomi (PRE), Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat (PRIHATIN), Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat PKS (PRIHATIN PKS+) dan Pelan Jana Semula Ekonomi Negara (PENJANA). Pada tahun 2020, sebanyak RM38.0 bilion telah dibelanjakan di bawah pakej rangsangan ekonomi dan pelan pemulihan ekonomi.

Selain itu, sebahagian besar Perbelanjaan Kumpulan Wang COVID-19 ini melibatkan Bantuan Prihatin Nasional (BPN) bagi meringankan beban rakyat terutamanya golongan yang berpendapatan rendah berjumlah RM16.2 bilion. Sebanyak RM13.0 bilion telah dibelanjakan untuk Program Subsidi Upah, Insentif Pengekalan Pekerjaan dan Pengambilan Pekerja dan Bantuan Latihan manakala bagi tujuan memacu aktiviti ekonomi pula, sebanyak RM2.9 bilion digunakan untuk Projek Berskala Kecil dan RM2.6 bilion untuk Geran Prihatin PKS.

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

Hasil kerajaan negeri

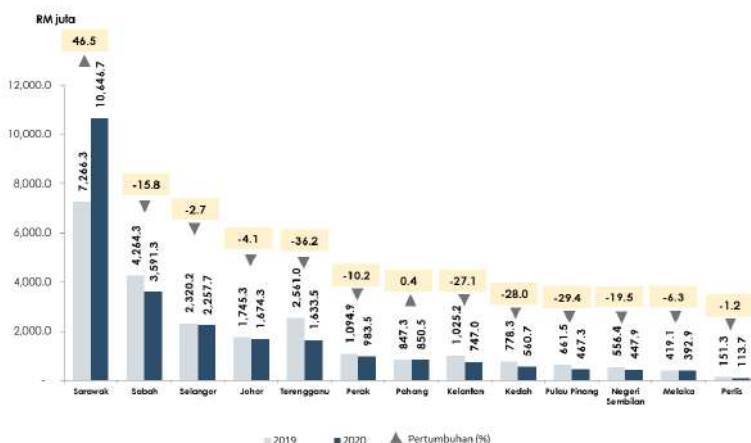
Kerajaan negeri memperoleh hasil daripada hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil yang meliputi beberapa sumber seperti hasil tanah, hasil hutan, hasil daripada lesen, duti hiburan dan bayaran lain.

Pada tahun 2020, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan kutipan hasil tertinggi berjumlah RM10.6 bilion (2019: RM7.3 bilion) dan bertumbuh sebanyak 46.5 peratus (Carta 6.1). Peningkatan ini disumbangkan terutamanya oleh hasil cukai dengan sumbangan sebanyak 60.0 peratus dan merekodkan pertumbuhan sebanyak 319.9 peratus pada tahun 2020.

Kerajaan Negeri Sabah merekodkan kutipan hasil kedua tertinggi yang berjumlah RM3.6 bilion berbanding RM4.3 bilion pada tahun 2019. Penurunan ini dipengaruhi oleh pengurangan hasil bukan cukai sebanyak 32.5 peratus.

Pada masa yang sama, Kerajaan Negeri Selangor juga merekodkan pengurangan hasil sebanyak RM62.5 juta dengan nilai hasil sebanyak RM2.3 bilion. Secara keseluruhannya, semua negeri merekodkan penurunan dalam kutipan hasil kecuali Sarawak dan Pahang. Pahang mencatatkan peningkatan sebanyak 0.4 peratus iaitu daripada RM0.8 bilion kepada RM0.9 bilion pada tahun 2020.

Carta 6.1 Kutipan hasil kerajaan negeri, 2019-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM 10.6 bilion
Sarawak
kutipan hasil
tertinggi pada
tahun 2020

RM 3.6 bilion
Sabah
kutipan hasil kedua
tertinggi pada tahun
2020

RM10.3 bilion

Sarawak
mencatatkan
perbelanjaan
mengurus
tertinggi

6 negeri

mencatatkan
peningkatan
dalam
perbelanjaan
mengurus

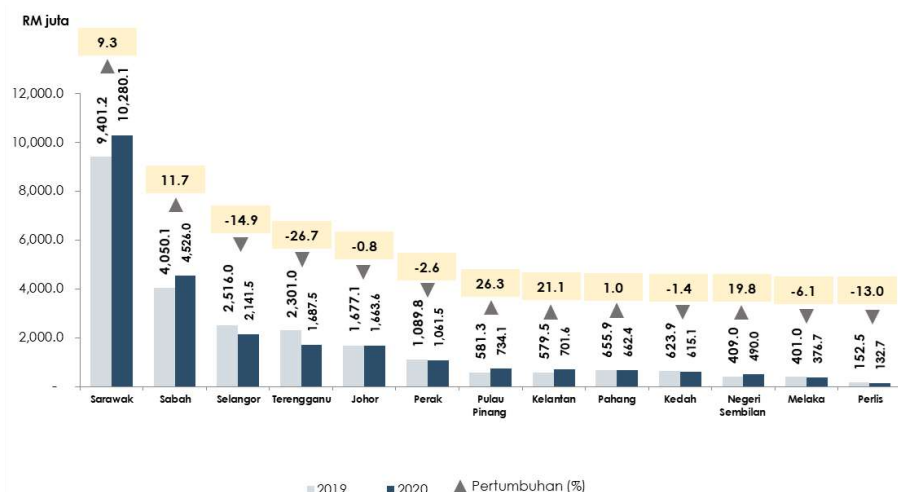
Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri

Hasil kerajaan negeri merupakan sumber utama yang digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus. Pada tahun 2020, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi berjumlah RM10.3 bilion berbanding RM9.4 bilion pada tahun 2019 dengan pertambahan sebanyak RM0.9 bilion atau meningkat 9.3 peratus berbanding tahun sebelumnya (Carta 6.2). Peningkatan perbelanjaan mengurus ini didorong oleh pertambahan dalam pemberian dan kenan bayaran tetap dan perbelanjaan lain.

Sementara itu, Kerajaan Negeri Sabah pula memperuntukkan sebanyak RM4.5 bilion pada tahun 2020 bagi perbelanjaan mengurus. Negeri ini mencatatkan peningkatan dalam perbelanjaan berjumlah RM0.5 bilion atau 11.7 peratus, disokong oleh peningkatan dalam perbelanjaan aset dan pemberian dan kenan bayaran tetap yang masing-masing bertambah sebanyak RM0.2 bilion dan RM0.7 bilion.

Empat negeri yang lain turut mencatatkan peningkatan dalam perbelanjaan mengurus pada tahun 2020 iaitu Kerajaan Negeri Pulau Pinang yang meningkat 26.3 peratus iaitu sebanyak RM734.1 juta, diikuti Kerajaan Negeri Kelantan (RM701.6 juta), Kerajaan Negeri Pahang (RM662.4 juta) dan Kerajaan Negeri Sembilan (RM490.0 juta).

Carta 6.2 Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2019-2020

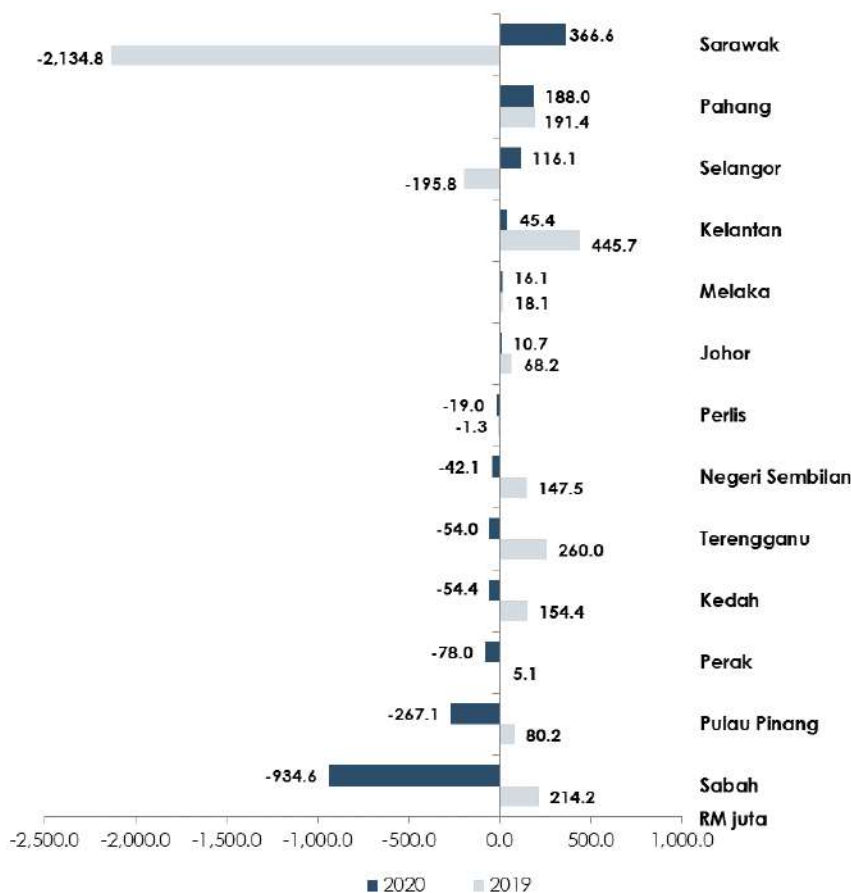
Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit kerajaan negeri

Penyata Akaun Hasil Disatukan menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus kerajaan negeri bagi satu tahun kewangan. Secara keseluruhannya, analisis mendapati bahawa Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan surplus terbesar berjumlah RM366.6 juta pada tahun 2020 berbanding defisit sejumlah RM2.1 bilion pada tahun 2019. Surplus ini dipacu oleh peningkatan hasil cukai.

Sebaliknya, Kerajaan Negeri Sabah mencatatkan defisit terbesar berjumlah RM934.6 juta pada tahun 2020 berbanding surplus sebanyak RM214.2 juta pada tahun 2019. Defisit ini dipengaruhi oleh peningkatan dalam perbelanjaan pemberian dan kenaikan bayaran tetap. Secara keseluruhannya, enam negeri merekodkan surplus pada tahun 2020, manakala tujuh negeri memperoleh defisit seperti di Carta 6.3.

Carta 6.3 Surplus/defisit mengikut negeri, 2019-2020 - RM juta

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

6 negeri
mencatatkan
surplus
pada tahun
2020

RM 0.4 billion
Surplus bagi
Kerajaan Negeri
Sarawak
pada tahun
2020

154 PBT**18** Dewan/majlis bandaraya**38** Majlis perbandaran**93** Majlis daerah**5** Agensi diberi kuasa PBT**RM3.1 bilion**Pendapatan
DBKL
pada tahun
2020

PIHAK BERKUASA TEMPATAN

Terdapat 154 PBT di Malaysia yang terdiri daripada dewan/majlis bandaraya (DB/MB), majlis perbandaran (MP) dan majlis daerah (MD). Dewan/majlis bandaraya merangkumi 18 PBT manakala majlis perbandaran dan majlis daerah masing-masing sebanyak 38 dan 93 PBT dengan fungsi, tugas atau bidang kuasa yang berbeza antara satu sama lain. Selain itu, lima badan lain yang diberi kuasa oleh kerajaan negeri untuk melaksanakan fungsi PBT seperti PBT Taman Perindustrian Hi-Tech Kulim, Perbadanan Putrajaya, Perbadanan Labuan, Lembaga Pembangunan Tioman dan Lembaga Bandaran Kudat.

Sementara itu, prestasi kewangan PBT diukur berdasarkan pendapatan yang diperoleh daripada hasil kutipan cukai taksiran. Kutipan cukai taksiran ini lazimnya akan dikenakan ke atas pegangan seperti kediaman, kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik kerajaan, kilang, hotel dan sebagainya.

Prestasi kewangan PBT

Berikut adalah PBT yang memperoleh pendapatan tertinggi mengikut tiga kategori PBT iaitu dewan/majlis bandaraya, majlis perbandaran dan majlis daerah:

a. Dewan/majlis bandaraya

Daripada keseluruhan 18 dewan/majlis bandaraya, 10 dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi kewangan tertinggi melibatkan pihak berkuasa tempatan W.P. Kuala Lumpur, Selangor, Johor, Pulau Pinang, Perak dan Negeri Sembilan.

Secara umumnya, daripada 10 PBT tersebut, empat dewan/majlis bandaraya mencatatkan prestasi yang lebih baik pada tahun 2020. Namun, enam dewan/majlis bandaraya memperlihatkan penyusutan terdiri daripada Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Majlis Bandaraya Johor Bahru, Majlis Bandaraya Petaling Jaya, Majlis Bandaraya Ipoh, Majlis Bandaraya Iskandar Puteri dan Majlis Bandaraya Seberang Perai seperti di Carta 6.4.

Melihat dari aspek pendapatan, DBKL merekodkan pendapatan tertinggi sebanyak RM3.1 bilion meskipun bertumbuh pada paras negatif 3.6 peratus pada tahun 2020. Selain itu, tiga PBT daripada Selangor iaitu Majlis Bandaraya Shah Alam, Majlis Bandaraya Petaling Jaya dan Majlis Bandaraya Subang Jaya

masing-masing memperoleh pendapatan sebanyak RM468.5 juta, RM381.9 juta dan RM314.0 juta.

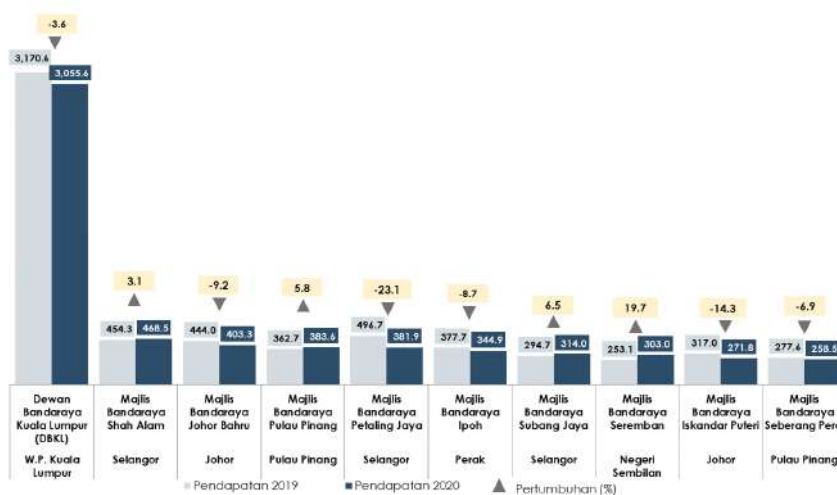
Di Johor pula, Majlis Bandaraya Johor Bahru memperoleh pendapatan sebanyak RM403.3 juta dan merupakan PBT ketiga tertinggi dalam kelompok dewan/majlis bandaraya, manakala Majlis Bandaraya Iskandar Puteri merekodkan pendapatan sebanyak RM271.8 juta.

Sementara itu, dua PBT Pulau Pinang iaitu Majlis Bandaraya Pulau Pinang dan Majlis Bandaraya Seberang Perai mencatatkan pendapatan berjumlah RM383.6 juta dan RM258.5 juta.

Pada masa yang sama, Majlis Bandaraya Ipoh dan Majlis Bandaraya Seremban masing-masing merekodkan pendapatan sebanyak RM344.9 juta dan RM303.0 juta pada tahun 2020.

Carta 6.4

Prestasi kewangan 10 dewan/majlis bandaraya tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

Nota : MB Seremban bergabung dengan MP Nilai

b. Majlis perbandaran

Daripada keseluruhan 38 majlis perbandaran, 10 majlis perbandaran dengan prestasi kewangan tertinggi terdiri daripada pihak berkuasa tempatan di Selangor, Pahang, Perak dan Johor (Carta 6.5).

Pada tahun 2020, Majlis Perbandaran Sepang memperoleh pendapatan tertinggi iaitu RM546.7 juta berbanding pada tahun 2019 sebanyak RM192.5 juta dengan pertumbuhan yang memberangsangkan berbanding majlis perbandaran lain.

3.1%

Pertumbuhan
positif MB
Shah Alam
pada tahun
2020

-3.6%

Pengurangan
pendapatan DBKL
pada
tahun 2020

183.9%

Pertumbuhan
pendapatan
MP Sepang
pada tahun
2020

RM546.7 juta

**Pendapatan MP
Sepang** pada
tahun 2020

Pada masa yang sama, terdapat lima majlis perbandaran di Selangor berada dalam kelompok penyumbang tertinggi di kalangan majlis perbandaran iaitu Majlis Perbandaran Selayang (RM456.4 juta), Majlis Perbandaran Klang (RM284.1 juta), Majlis Perbandaran Kajang (RM226.1 juta), Majlis Perbandaran Ampang Jaya (RM166.1 juta) dan Majlis Perbandaran Kuala Langat (RM112.8 juta).

Melihat prestasi kewangan di Pahang, Majlis Perbandaran Kuantan merekodkan pendapatan sebanyak RM164.5 juta. Manakala di Johor pula, Majlis Perbandaran Kulai merekodkan peningkatan dalam perolehan pendapatan daripada RM101.4 juta kepada RM111.6 juta pada tahun 2020.

Dua majlis perbandaran dari Perak merupakan antara PBT yang mencatatkan pendapatan tertinggi. Majlis Perbandaran Teluk Intan bertumbuh 67.7 peratus menjadikan pendapatan pada tahun 2020 berjumlah RM107.4 juta. Sebaliknya, Majlis Perbandaran Kuala Kangsar merekodkan pengurangan pendapatan daripada RM283.3 juta pada tahun 2019 kepada RM119.2 juta pada tahun 2020.

Carta 6.5 Prestasi kewangan 10 majlis perbandaran tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia
Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

c. Majlis daerah

Daripada 93 majlis daerah, 10 majlis daerah menunjukkan prestasi kewangan tertinggi terdiri daripada pihak berkuasa tempatan di Selangor, Pahang, Perak, Johor dan Kelantan.

Secara keseluruhannya, daripada 10 majlis daerah tersebut dua majlis daerah menunjukkan penurunan pendapatan iaitu Majlis Daerah Kuala Selangor dan Majlis Daerah Kampar.

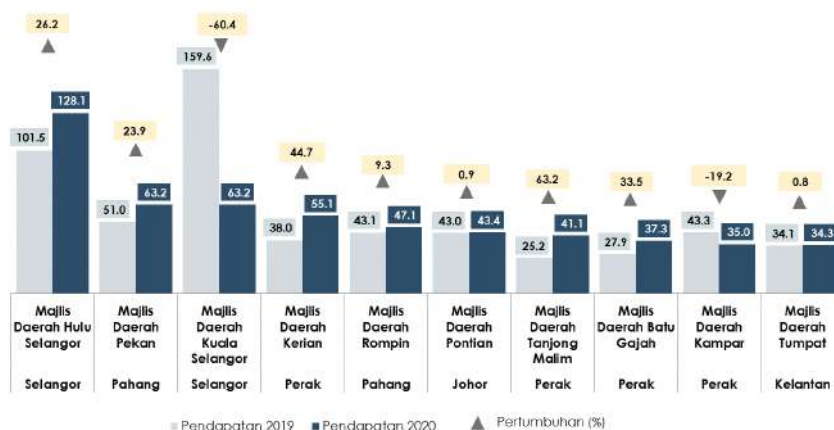
Di Selangor terdapat dua majlis daerah merekodkan prestasi kewangan tertinggi dalam kelompok majlis daerah iaitu Majlis Daerah Hulu Selangor dengan pendapatan sebanyak RM128.1 juta pada tahun 2020 seperti pada Carta 6.6. Ini diikuti dengan Majlis Daerah Kuala Selangor dengan pendapatan berjumlah RM63.2 juta.

Sementara itu, dua majlis daerah Pahang menunjukkan peningkatan pendapatan iaitu Majlis Daerah Pekan dengan pendapatan sebanyak RM63.2 juta meningkat dari RM51.0 juta dan Majlis Daerah Rompin RM47.1 juta dari RM43.1 juta.

Terdapat empat majlis daerah Perak berada di dalam kategori 10 pendapatan tertinggi iaitu Majlis Daerah Kerian dengan merekodkan prestasi kewangan berjumlah RM55.1 juta, diikuti Majlis Daerah Tanjong Malim yang memperlihatkan pertumbuhan memberangsangkan iaitu sebanyak 63.2 peratus dengan perolehan pendapatan RM41.1 juta pada tahun 2020. Seterusnya, Majlis Daerah Batu Gajah (RM37.3 juta) dan Majlis Daerah Kampar (RM35.0 juta).

Pada masa yang sama, Majlis Daerah Pontian mencatatkan perolehan pendapatan sebanyak RM43.4 juta manakala Majlis Daerah Tumpat meningkat sebanyak 0.8 peratus dengan memperoleh pendapatan berjumlah RM34.3 juta.

Carta 6.6 Prestasi kewangan 10 majlis daerah tertinggi (RM juta) dan pertumbuhan pendapatan (%), 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia
Penyata Kewangan PBT, Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri

63.2%

Pertumbuhan
**MD Tanjong
Malim** pada
tahun 2020

RM128.1 juta

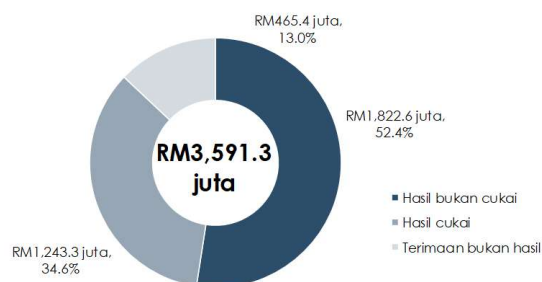
Pendapatan MD
Hulu Selangor pada
tahun 2020

STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI SABAH

Hasil Kerajaan Negeri Sabah

Hasil kerajaan negeri merupakan sumber utama yang akan digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus dan pembangunan. Pada tahun 2020, kutipan hasil Kerajaan Negeri Sabah adalah sebanyak RM3,591.3 juta. Penyumbang tertinggi dalam kutipan hasil kerajaan ini adalah daripada hasil bukan cukai dengan sumbangan sebanyak 52.4 peratus seperti pada Carta 6.7.

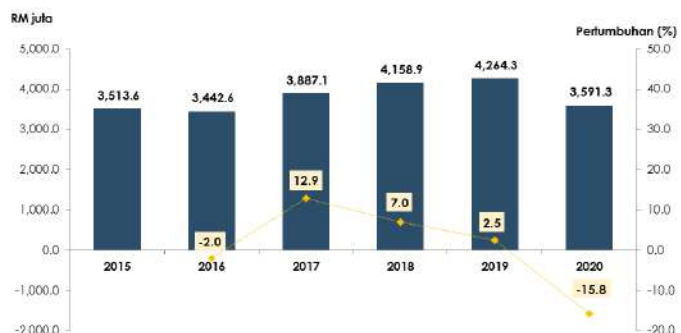
Carta 6.7 Hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Secara keseluruhan, hasil yang dikutip oleh kerajaan negeri pada tahun 2020 merekodkan penurunan iaitu sebanyak 15.8 peratus daripada RM4,264.3 juta kepada RM3,591.3 juta (Carta 6.8). Penurunan ini disebabkan oleh hasil bukan cukai yang menyusut sebanyak 32.5 peratus.

Carta 6.8 Siri masa hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2015-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM3,591.3 juta

Hasil Kerajaan
Negeri Sabah
pada tahun
2020

52.4%

Sumbangan hasil
bukan cukai
pada tahun
2020

Hasil Kerajaan Negeri Sabah disumbangkan oleh lima sumber utama dengan royalti petroleum bernilai RM1,136.7 juta diikuti cukai jualan yang berjumlah RM959.6 juta. Tiga lagi sumber hasil yang menyumbang kepada pendapatan negeri Sabah adalah pelbagai pemberian, hasil air dan hasil tanah seperti yang tercatat pada Jadual 6.3.

Jadual 6.3 Perbandingan penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020

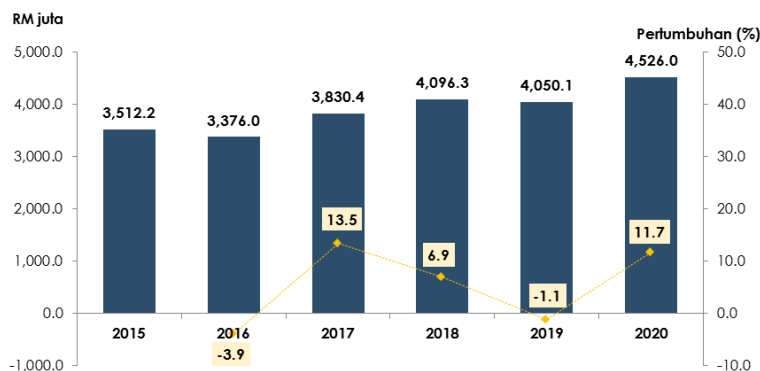
Penyumbang utama hasil	RM juta	
	2019	2020
Royalti petroleum	1,703.6	1,136.7
Cukai jualan	883.5	959.6
Pelbagai pemberian	267.2	195.6
Hasil air	227.1	162.4
Hasil tanah	155.7	112.5
Jumlah	3,237.0	2,566.9

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah

Perbelanjaan mengurus terdiri daripada bayaran emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaan bayaran tetap dan perbelanjaan lain. Peruntukan yang diluluskan bagi perbelanjaan mengurus pada tahun 2020 berjumlah RM5,489.6 juta. Sejumlah RM4,526.0 juta atau 82.4 peratus telah dibelanjakan daripada jumlah peruntukan yang diluluskan (Carta 6.9).

Carta 6.9 Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2015-2020

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM 1,136.7 juta

Royalti petroleum merupakan penyumbang hasil tertinggi

11.7%

Peningkatan perbelanjaan **Sabah** pada tahun 2020

-24.8%

**Pengurangan
perbelanjaan
lain
pada tahun
2020**

RM 934.6 juta

**Defisit Kerajaan
Negeri Sabah
pada tahun
2020**

Pada keseluruhannya, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah mencatatkan peningkatan sebanyak RM475.9 juta atau 11.7 peratus iaitu daripada RM4,050.1 juta pada tahun 2019 kepada RM4,526.0 juta pada tahun 2020 (Jadual 6.4).

Pemberian dan kenaan bayaran tetap Kerajaan Negeri Sabah merupakan penyumbang terbesar kepada peningkatan perbelanjaan mengurus dengan pertambahan sebanyak RM657.5 juta. Selain itu, emolumen dan aset turut menyumbang kepada peningkatan perbelanjaan mengurus ini. Walau bagaimanapun, perkhidmatan dan bekalan dan perbelanjaan lain menunjukkan penurunan berbanding pada tahun 2019.

Jadual 6.4 Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020

Butiran perbelanjaan	RM juta		Perubahan	
	2019	2020	RM juta	%
Emolumen	667.0	688.2	21.2	3.2
Perkhidmatan dan bekalan	988.6	914.9	-73.7	-7.5
Aset	232.1	456.8	224.7	96.8
Pemberian dan kenaan bayaran tetap	735.3	1,392.7	657.5	89.4
Perbelanjaan lain	1,427.2	1,073.4	-353.8	-24.8
Jumlah	4,050.1	4,526.0	475.9	11.7

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah

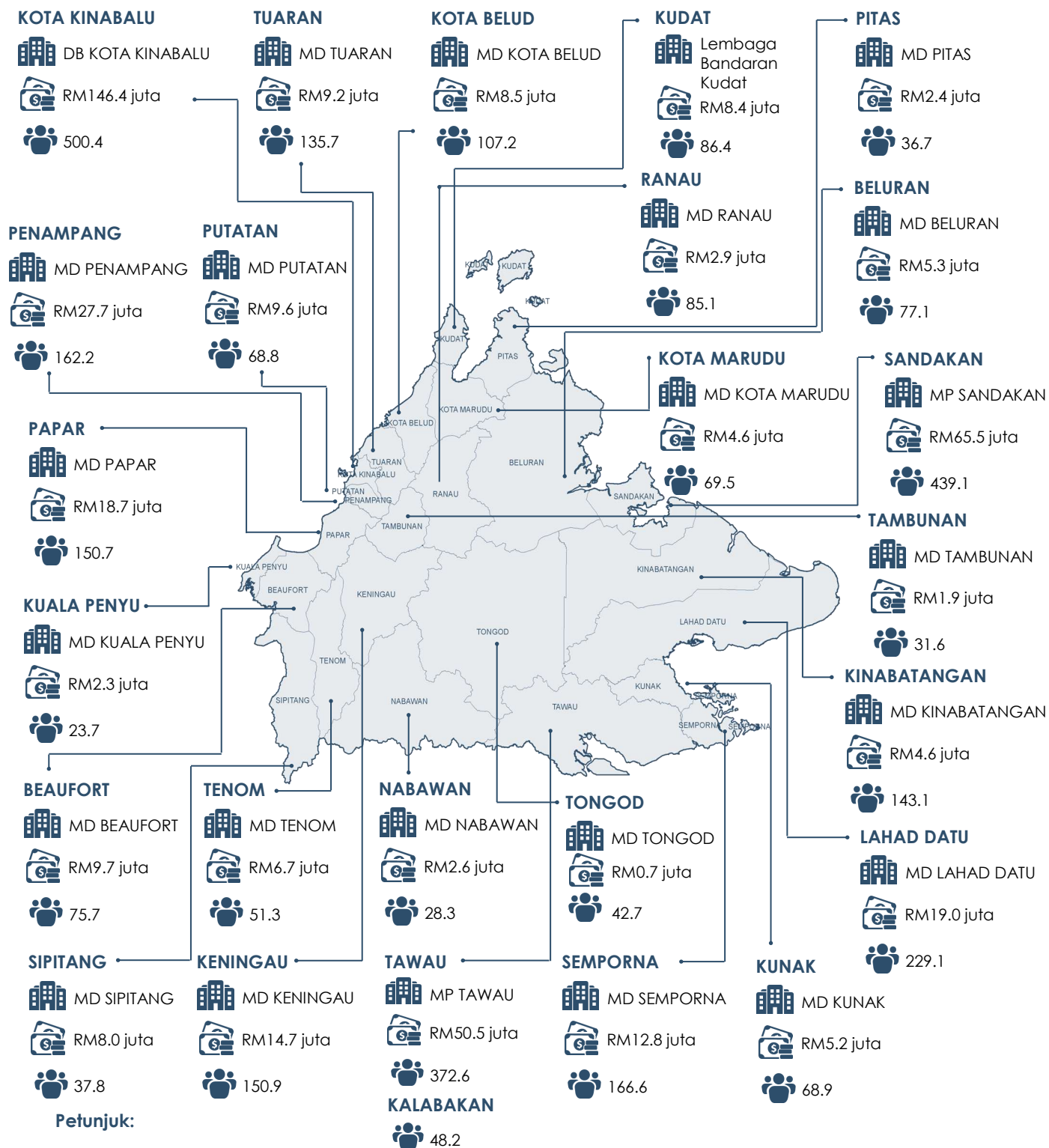
Kerajaan Negeri Sabah mengakhiri tahun kewangan 2020 dengan defisit berjumlah RM934.6 juta berbanding surplus berjumlah RM214.2 juta pada tahun 2019 seperti di Jadual 6.5.

Jadual 6.5 Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah, 2019-2020

Butiran	RM juta		Perubahan	
	2019	2020	RM juta	%
Hasil	4,264.3	3,591.3	-673.0	-15.8
Perbelanjaan mengurus	4,050.1	4,526.0	475.9	11.7
Surplus/defisit	214.2	-934.6	-1,148.9	-536.2

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI SABAH

Nota:

- Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
- Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.

Pihak berkuasa tempatan Sabah

11.6%
Penurunan
pendapatan
keseluruhan PBT negeri
Sabah
pada tahun
2020

RM65.5 juta
Pendapatan
MP Sandakan
pada tahun
2020

Sebanyak 12 PBT di Sabah mencatatkan surplus manakala 13 PBT yang lain mencatatkan defisit pada tahun 2020. Dewan Bandaraya Kota Kinabalu merekodkan perolehan pendapatan tertinggi sebanyak RM146.4 juta (Jadual 6.6). Jumlah ini mencatatkan penyusutan 10.5 peratus berbanding tahun sebelumnya (2019: RM163.6 juta). Dari aspek perbelanjaan pula, Dewan Bandaraya Kota Kinabalu turut mencatatkan nilai perbelanjaan tertinggi berjumlah RM125.2 juta iaitu menyusut sebanyak 15.8 peratus pada tahun sebelumnya (2019: RM148.7 juta).

Dalam kumpulan majlis perbandaran, prestasi kewangan Majlis Perbandaran Sandakan mencatatkan nilai defisit berjumlah RM8.1 juta pada tahun 2020. Berbeza dengan prestasi kewangan Majlis Perbandaran Tawau yang mencatatkan surplus semasa berjumlah RM3.1 juta dengan mencatatkan pertumbuhan pendapatan 9.8 peratus dari RM46.0 juta kepada RM50.5 juta.

Dalam kumpulan majlis daerah di Sabah, sebanyak 9 majlis daerah mencatatkan surplus pada tahun 2020 manakala 12 lagi majlis daerah mencatatkan defisit. Majlis Daerah Papar merekodkan surplus kewangan tertinggi dalam kelompok majlis daerah di Sabah dengan nilai sebanyak RM5.9 juta. Selain itu, Majlis Daerah Penampang merekodkan perolehan pendapatan tertinggi di antara majlis daerah di Sabah iaitu sebanyak RM27.7 juta dan peningkatan sebanyak 13.5 peratus dari tahun sebelumnya.

Sebahagian daripada pendapatan PBT di Sabah diperoleh daripada hasil kutipan cukai taksiran ke atas penduduk. Cukai taksiran merupakan cukai tahunan yang dikenakan terhadap harta pegangan di bawah kawasan pentadbiran PBT mengikut Akta Kerajaan Tempatan 1976 dan menjadi penyumbang utama kepada hasil pendapatan PBT. Cukai taksiran dikenakan ke atas pegangan seperti kediaman, kedai, bangunan perniagaan, pejabat bukan milik kerajaan, kilang, hotel dan sebagainya.

Sehingga akhir tahun 2020, PBT di Sabah telah mengutip cukai taksiran berjumlah RM205.1 juta berbanding RM215.9 juta pada tahun 2019. Kutipan hasil cukai taksiran ini berkurang sebanyak 5.0 peratus berbanding pada tahun 2019.

Jadual 6.6 Kedudukan kewangan PBT Sabah, 2019-2020 - RM juta

Pihak berkuasa tempatan	2019			2020		
	Pendapatan	Perbelanjaan	Surplus/defisit	Pendapatan	Perbelanjaan	Surplus/defisit
DB Kota Kinabalu	163.6	148.7	15.0	146.4	125.2	21.2
MP Sandakan	75.2	94.3	-19.1	65.5	73.6	-8.1
MP Tawau	46.0	52.8	-6.8	50.5	47.4	3.1
MD Penampang	24.4	22.8	1.6	27.7	27.1	0.6
MD Lahad Datu	16.6	17.6	-1.0	19.0	17.8	1.2
MD Papar	15.1	15.6	-0.5	18.7	12.8	5.9
MD Keningau	16.4	18.0	-1.6	14.7	14.9	-0.2
MD Semporna	15.0	14.3	0.7	12.8	14.2	-1.4
MD Beaufort	13.9	12.9	1.0	9.7	8.8	0.9
MD Putatan	12.0	11.0	1.0	9.6	10.6	-1.0
MD Tuaran	14.8	13.1	1.7	9.2	13.6	-4.4
MD Kota Belud	8.0	8.1	-0.1	8.5	7.0	1.6
Lembaga Bandaran Kudat	7.6	7.6	0.0	8.4	8.1	0.3
MD Sipitang	7.0	5.2	1.8	8.0	5.1	2.9
MD Tenom	23.1	23.4	-0.3	6.7	5.7	1.0
MD Beluran	5.1	5.9	-0.9	5.3	5.8	-0.5
MD Kunak	4.8	4.8	0.0	5.2	4.5	0.8
MD Kinabatangan	11.3	11.4	-0.1	4.6	4.9	-0.3
MD Kota Marudu	6.6	4.7	1.9	4.6	4.2	0.3
MD Ranau	3.3	3.8	-0.5	2.9	3.5	-0.6
MD Nabawan	6.2	6.3	-0.2	2.6	2.9	-0.3
MD Pitas	3.6	1.7	1.9	2.4	3.7	-1.3
MD Kuala Penyu	2.9	3.0	-0.1	2.3	2.4	-0.1
MD Tambunan	2.7	2.3	0.4	1.9	2.4	-0.4
MD Tongod	1.3	0.5	0.8	0.7	0.9	-0.2
Jumlah	506.4	509.8	-3.4	447.9	427.0	20.9

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

RM **10.8** juta

Jumlah **penurunan**
hasil cukai taksiran
Sabah pada
tahun 2020

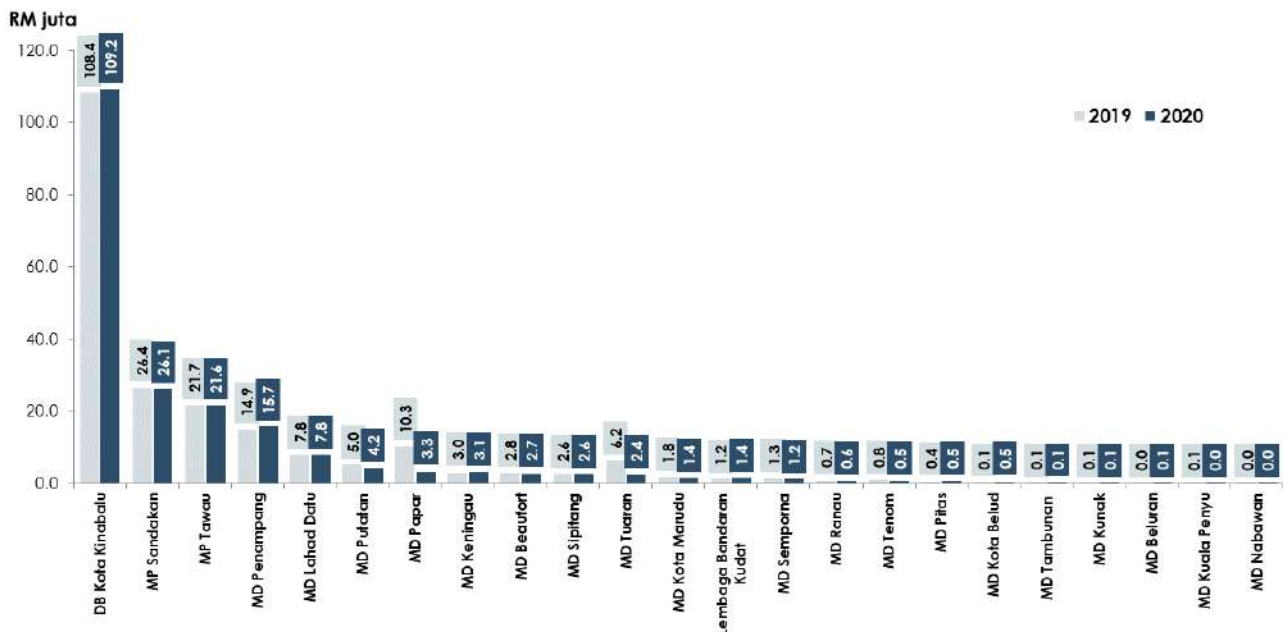
Penyumbang utama kepada penurunan jumlah cukai taksiran dicatatkan oleh Majlis Daerah Papar yang berkurang sebanyak RM7.0 juta dari RM10.3 juta kepada RM3.3 juta pada tahun 2020.

Dewan Bandaraya Kota Kinabalu yang merekodkan kutipan cukai tertinggi sebanyak RM109.2 juta. Hasil kutipan ini meningkat 0.8 peratus berbanding tahun 2019 berjumlah RM108.4 juta seperti pada Carta 6.10.

Bagi kumpulan majlis perbandaran, sejumlah RM26.1 juta telah dikutip oleh Majlis Perbandaran Sandakan iaitu jumlah tertinggi bagi kumpulan tersebut. Manakala, Majlis Perbandaran Tawau pula memperoleh cukai taksiran sebanyak RM21.6 juta pada tahun 2020.

Bagi kumpulan majlis daerah pula, perolehan cukai taksiran tertinggi direkodkan oleh Majlis Daerah Penampang dengan jumlah perolehan sebanyak RM15.7 juta. Ini diikuti oleh Majlis Daerah Lahad Datu (RM7.8 juta), Majlis Daerah Putatan (RM4.2 juta), Majlis Daerah Papar (RM3.3 juta) dan Majlis Daerah Keningau (RM3.1 juta).

Carta 6.10 Hasil cukai taksiran PBT Sabah, 2019-2020

Sumber: Jabatan Audit Negara Malaysia

• **NOTA TEKNIKAL**

• **AKAUN NEGARA**

• **INDEKS HARGA PENGGUNA**

• **PENDUDUK**

• **TENAGA BURUH**

• **STATISTIK SISWAZAH**

• **MIGRASI**

• **PELANCONGAN DOMESTIK**

• **STATISTIK PERDAGANGAN**

BAB

7

AKAUN NEGARA

KONSEP

1. PENGENALAN

DEFINISI

Penyusunan Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) mengikut negeri di Malaysia merangkumi 13 buah negeri, W.P. Kuala Lumpur (termasuk W.P. Putrajaya) dan W.P. Labuan. Penerbitan ini menyediakan anggaran tahunan pada harga malar 2015 bagi tahun 2015 hingga 2021 mengikut kaedah pengeluaran. Konsep dan kaedah yang digariskan adalah berasaskan 2008 SNA yang ditakrifkan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

2. KONSEP KELUARAN DALAM NEGERI KASAR

KDNK boleh diukur dengan menggunakan tiga kaedah iaitu, kaedah pengeluaran (penjumlahan nilai ditambah), perbelanjaan (penjumlahan perbelanjaan akhir) dan pendapatan (penjumlahan pendapatan yang diagihkan oleh unit pengeluar residen). Walau bagaimanapun, penerbitan ini hanya menumpu kepada kaedah pengeluaran sahaja.

Pada asasnya KDNK ialah konsep nilai ditambah. Ia adalah jumlah nilai ditambah bagi semua pengeluar residen ditambah dengan cukai dan ditolak subsidi atas produk yang tidak termasuk dalam pengiraan output.

2.1 Pendekatan pengeluaran

KDNK berasaskan pendekatan pengeluaran (output) boleh didefinisikan sebagai jumlah nilai barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan di Malaysia setelah ditolak dengan barangan dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (penggunaan perantaraan) sebelum ditolak penggunaan modal tetap.

Kaedah ini turut dikenali sebagai kaedah nilai ditambah kerana ia bersamaan dengan penjumlahan nilai ditambah iaitu jumlah perbezaan di antara nilai output kasar unit pengeluaran residen (yang diukur dalam harga pengeluar) dengan nilai penggunaan perantaraan (yang diukur dalam nilai pembeli) dan ditambah dengan duti import. Perbezaan antara output kasar dengan penggunaan perantaraan adalah nilai ditambah. Kaedah ini akan dapat menunjukkan sumbangan setiap aktiviti ekonomi terhadap keseluruhan KDNK.

Unit pengeluaran dianggap sebagai residen yang mana individu atau isi rumah yang tinggal atau menetap di sesebuah negeri bagi tempoh tidak kurang dari satu tahun, manakala bagi pertubuhan pula ialah apabila ia mengekalkan pusat

AKAUN NEGARA

KONSEP

DEFINISI

kepentingan ekonominya di wilayah ekonomi negeri tersebut sepanjang tempoh rujukan berkenaan. Wilayah ekonomi adalah terdiri daripada mana-mana kawasan geografi yang ditadbir oleh kerajaan negeri, di mana orang, barang, perkhidmatan dan modal adalah bergerak secara bebas. KDNK pada harga pasaran/pembeli mewakili keputusan akhir daripada aktiviti pengeluaran oleh unit pengeluar residen.

Sesuatu unit institusi dianggap residen bagi sesebuah wilayah ekonomi apabila wujudnya perkaitan yang kuat antara unit institusi tersebut di wilayah ekonomi tertentu, dengan kata lain pusat kepentingan ekonomi utama (2008 SNA).

2.2 Pusat kepentingan ekonomi utama

Pusat kepentingan ekonomi utama merangkumi kawalan efektif sesebuah kerajaan negeri terhadap aktiviti ekonomi yang dilakukan khususnya ke atas hak pemilikan. Wilayah ekonomi adalah termasuk tanah, ruang udara, pengairan, hak ke atas perikanan, minyak atau mineral. Biasanya, kawalan efektif kerajaan negeri boleh dilihat melalui pemberian lesen, kawalan operasi dan sebagainya.

Sesuatu unit institusi mempunyai pusat kepentingan ekonomi yang dominan dalam sesebuah wilayah ekonomi apabila wujudnya lokasi, tempat kediaman, tempat pengeluaran atau lain-lain premis. Setiap unit tersebut terlibat dalam aktiviti ekonomi dan transaksi berskala besar bagi satu tempoh masa yang panjang.

Berdasarkan 2008 SNA, terdapat tiga jenis unit institusi iaitu yang mempunyai pusat kepentingan ekonomi dan kebanyakan aktiviti adalah di dalam lingkungan satu wilayah; unit pelbagai wilayah dengan pusat kepentingannya di beberapa wilayah tetapi bukan seluruh negara; dan unit yang beroperasi pada peringkat nasional, iaitu pusat kepentingannya tidak boleh dikaitkan dengan kedudukan geografi (negeri Supra).

2.3 Negeri Supra

Negeri Supra pada peringkat negeri adalah bersamaan dengan organisasi luar wilayah pada peringkat nasional. Di Malaysia, negeri Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

AKAUN NEGARA

KONSEP

2.4 KDNK pada harga malar

DEFINISI

KDNK pada harga malar adalah nilai KDNK tanpa kesan harga berdasarkan tingkat harga terpilih pada tahun rujukan/asas. Sebagai satu kaedah mengukur pengeluaran, KDNK mengukur jumlah nilai pengeluaran barangan dan perkhidmatan oleh residen sesebuah negara dalam tempoh tertentu sebelum ditolak peruntukan untuk penggunaan modal tetap.

Pengukuran nilai barangan dan perkhidmatan dalam bentuk wang (Ringgit Malaysia) bergantung kepada perubahan harga dan kuantiti. Pengasingan kesan harga daripada penganggaran nilai adalah penting bagi membolehkan perbandingan sebenar iaitu perubahan tingkat/kuantiti barang dan perkhidmatan yang berlaku dalam aktiviti ekonomi dapat diukur.

Kaedah deflasi terbahagi kepada deflasi tunggal dan deflasi berganda digunakan untuk mendapatkan siri harga malar. Kaedah deflasi tunggal mengeluarkan pengaruh harga daripada output atau input yang telah dianggarkan manakala kaedah deflasi berganda pula mengeluarkan pengaruh harga daripada kedua-dua output dan input. Oleh yang demikian, nilai ditambah adalah perbezaan daripada hasil tolak output dan input. Kaedah deflasi berganda digunakan secara meluas dalam KDNK bagi kaedah pengeluaran.

3. SKOP DAN LIPUTAN

Penyusunan KDNK mengikut negeri mengguna pakai *MSIC 2008* sebagai asas penyusunan. Ini adalah sejajar dengan liputan banci dan penyiasatan yang dijalankan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia. *MSIC 2008* adalah berasaskan *ISIC Rev. 4*. Walau bagaimanapun, bagi tujuan penyusunan ini, aktiviti ekonomi telah diagregatkan mengikut ketersediaan data.

4. SEMAKAN DAN PENYELARASAN

KDNK negeri bagi tahun 2019 telah dimuktamadkan berdasarkan data terkini antaranya penyiasatan tahunan dan penyata kewangan syarikat.

Bagi tahun 2020, semakan adalah berdasarkan data terkini banci/penyiasatan tahunan/dwi tahunan dan akaun syarikat/perusahaan individu.

AKAUN NEGARA

KONSEP

DEFINISI

Penyusunan bagi tahun 2021 adalah berdasarkan maklumat terkini seperti penyiasatan bulanan, suku tahunan dan data sekunder daripada pelbagai agensi.

5. EKSPORT DAN IMPORT

Pintu keluar dan masuk.

Pintu keluar dan masuk merujuk kepada laluan untuk keluar atau masuk dari negara ini sama ada melalui laut, udara atau tanah (termasuk saluran paip dan kabel).

Nilai eksport atau import mengikut negeri berdasarkan pintu keluar dan masuk tidak menggambarkan eksport atau import oleh negeri berkenaan sebaliknya hanya melalui pintu keluar dan masuk di negeri tersebut sahaja. Sebagai contoh, sesuatu barangan mungkin dikeluarkan oleh syarikat di negeri A dan dieksport melalui pintu keluar di negeri B. Berdasarkan pintu keluar dan masuk, nilai eksport tersebut akan dilaporkan oleh negeri B.

Nilai eksport atau import mengikut pintu keluar dan masuk tidak dilaporkan bagi negeri yang mempunyai kurang daripada tiga pintu keluar dan masuk.

INDEKS HARGA PENGGUNA

KONSEP

1. INDEKS HARGA PENGGUNA

DEFINISI

IHP mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi "bakul" tetap barangan dan perkhidmatan yang mewakili corak purata pembelian oleh sekumpulan penduduk pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan. "Bakul" ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga barangan yang berlaku dalam bakul ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barangan dan perkhidmatan tersebut.

Barangan dan perkhidmatan yang diliputi dalam "bakul" ini adalah luas, dikelaskan berpandu kepada United Nations "Classification of Individual Consumption According to Purpose (COICOP)" dalam dua belas kumpulan berikut:

- Makanan & minuman bukan alkohol
- Minuman alkohol & tembakau
- Pakaian & kasut
- Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain
- Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah
- Kesihatan
- Pengangkutan
- Komunikasi
- Perkhidmatan rekreasi & kebudayaan
- Pendidikan
- Restoran & hotel
- Pelbagai barangan & perkhidmatan

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

1. PENDUDUK

1.1 Pertumbuhan penduduk

Pertumbuhan penduduk adalah perubahan penduduk sejajar dengan perubahan masa dan boleh dikira sebagai perubahan bilangan individu dalam penduduk menggunakan "per unit masa" sebagai pengukuran.

Formula:

$$\text{Purata kadar pertumbuhan penduduk tahunan} = \frac{1}{n} \ln \frac{P_{t+n}}{P_t} \times 100$$

di mana

- P_t = bilangan penduduk pada tahun t ;
- P_{t+n} = bilangan penduduk pada tahun $t+n$;
- n = bilangan tahun; dan
- $\ln$ = logaritma asli

1.2 Kepadatan penduduk

Kepadatan penduduk sekilometer persegi telah dikira sebagai nisbah bilangan penduduk sesuatu kawasan geografi kepada keluasan dalam kilometer persegi bagi kawasan yang sama.

1.3 Agama

Merujuk kepada pengenalan atau perkaitan seseorang individu kepada satu set atau sistem kepercayaan dan amalan kepercayaan tersebut.

1.4 Etnik

Pengelasan etnik adalah seperti berikut:

Malaysia dan Semenanjung Malaysia	Sabah dan W.P. Labuan	Sarawak
Warganegara Malaysia	Warganegara Malaysia	Warganegara Malaysia
Bumiputera Melayu	Bumiputera Melayu	Bumiputera Melayu
Bumiputera Lain	Kadazan/Dusun	Iban
	Bajau	Bidayuh
	Murut	Melanau
	Bumiputera Lain	Bumiputera Lain
Cina	Cina	Cina
India	India	India
Lain-lain	Lain-lain	Lain-lain
Bukan Warganegara Malaysia	Bukan Warganegara Malaysia	Bukan Warganegara Malaysia

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

1.5 Anggaran penduduk antara banci

Anggaran penduduk antara banci adalah anggaran penduduk bagi tarikh rujukan antara dua banci dan merupakan data siri masa anggaran penduduk yang muktamad. Data ini diselaraskan semula bagi setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan menggunakan set data kelahiran dan kematian muktamad. Kaedah yang digunakan adalah kaedah ketakatan ke hadapan dan ketakatan berbalik.

1.6 Anggaran penduduk semasa

Anggaran penduduk semasa merujuk kepada saiz penduduk semasa di sesuatu kawasan. Anggaran ini dikira setiap tahun dan kaedah yang digunakan adalah kaedah komponen kohort iaitu pengiraannya berdasarkan perubahan komponen penduduk iaitu kelahiran, kematian serta migrasi dalaman dan antarabangsa bagi tahun semasa. Anggaran ini memberi gambaran tentang pertumbuhan dan perubahan penduduk dari segi struktur dan komposisinya.

1.7 Unjuran penduduk

Unjuran penduduk adalah anggaran penduduk yang diunjurkan untuk masa depan. Unjuran ini dikira setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan. Kaedah komponen kohort yang terdiri daripada kelahiran, kematian dan migrasi bersih digunakan dalam membuat unjuran ini. Unjuran penduduk memberi gambaran tentang kemungkinan perubahan penduduk berdasarkan andaian kelahiran, kematian, migrasi dalaman dan antarabangsa masa depan.

1.8 Nisbah jantina

Merujuk kepada bilangan lelaki bagi setiap 100 perempuan.

1.9 Umur penengah

Umur penengah ialah umur yang membahagikan taburan penduduk kepada dua kumpulan yang sama saiznya, di mana separuh daripadanya berada di bawah umur ini, manakala separuh lagi melebihi umur tersebut.

PENDUDUK

KONSEP

1.10 Jumlah nisbah tanggungan

DEFINISI

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun dan yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Jumlah nisbah tanggungan} = \frac{(\text{Bilangan penduduk umur bawah 15 tahun} + \text{bilangan penduduk umur 65 tahun dan lebih}) \text{ dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

1.11 Nisbah tanggungan umur muda

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Nisbah tanggungan umur muda} = \frac{\text{Bilangan penduduk umur bawah 15 tahun dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

1.12 Nisbah tanggungan umur tua

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Formula:

$$\text{Nisbah tanggungan umur tua} = \frac{\text{Bilangan penduduk umur 65 tahun dan lebih dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk umur 15-64 tahun dalam tahun, } t} \times 100$$

PENDUDUK

KONSEP

DEFINISI

2. PERANGKAAN PENTING

2.1 Kelahiran hidup

Merujuk kepada kelahiran yang bernyawa semasa dilahirkan walaupun hanya seketika.

Formula:

$$\text{Kadar kelahiran kasar} = \frac{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, } t}{\text{Bilangan penduduk pertengahan tahun dalam tahun, } t} \times 1,000$$

2.2 Kadar kesuburan jumlah

Merujuk kepada purata bilangan anak yang akan dilahirkan sekiranya seseorang perempuan terus hidup sehingga akhir tempoh reproduktifnya dan di sepanjang tempoh itu tertakluk kepada kadar kesuburan umur tertentu bagi sesuatu tahun.

[Kadar ini diperoleh dengan menjumlahkan kadar kesuburan umur tertentu perempuan yang berumur 15-49 tahun (mengikut kumpulan umur lima tahun) dan didarabkan dengan 5].

Formula:

$$\text{Kadar kesuburan jumlah} = 5 \sum_i (\text{kadar kesuburan umur tertentu})$$

di mana: $i = (15-19), (20-24), \dots, (45-49)$

2.3 Kematian bayi

Merujuk kepada kematian bayi yang berumur kurang daripada 1 tahun.

Formula:

$$\text{Kadar mortaliti bayi} = \frac{\text{Bilangan kematian umur kurang daripada 1 tahun dalam tahun, } t}{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, } t} \times 1,000$$

PENDUDUK

KONSEP

2.4 Kematian ibu bersalin

DEFINISI

Merujuk kepada kematian seorang wanita yang hamil, ketika melahirkan anak sehingga 42 hari selepas melahirkan anak atau keguguran akibat daripada proses kehamilan dan pengendaliannya atau penyakit-penyakit yang menjejaskan kesihatan ibu dan bukan dari penyebab-penyebab kemalangan atau kebetulan.

Formula:

$$\text{Nisbah mortaliti ibu bersalin} = \frac{\text{Bilangan kematian yang disebabkan oleh kesulitan semasa hamil atau semasa melahirkan anak atau kematian dalam tempoh 42 hari selepas bersalin dalam tahun, t}}{\text{Bilangan kelahiran hidup dalam tahun, t}} \times 100,000$$

3. JANGKAAN HAYAT

3.1 Jangkaan hayat

Purata baki umur (tahun) seseorang dijangka akan dapat hidup pada permulaan umur tertentu.

3.2 Jangkaan hayat ketika lahir

Jangkaan purata bilangan tahun seseorang bayi yang baru lahir akan hidup dengan mengandaikan corak kadar kematian pada umur tertentu yang tetap.

3.3 Kekangan

Pengguna dinasihatkan supaya berhati-hati dalam membuat interpretasi data bagi jangkaan hayat ketika lahir tahun 2020^p dan 2021^e kerana penyusunan jadual hayat adalah berasaskan kepada Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2010. Statistik jangkaan hayat ketika lahir bagi tahun 2020^p dan 2021^e akan disemak semula berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020 yang akan diterbitkan pada September 2022.

TENAGA BURUH

KONSEP

1. SURVEI TENAGA BURUH

DEFINISI

Survei Tenaga Buruh menggunakan pendekatan taraf sebenar yang mana seseorang itu dikelaskan berasaskan kegiatannya dalam tenaga buruh semasa minggu rujukan. Taraf aktiviti ini terbahagi kepada kategori berikut:

i) Tenaga buruh

Tenaga buruh merujuk kepada penduduk dalam kumpulan umur bekerja sama ada bekerja atau menganggur.

ii) Bekerja

Semua orang yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:

a. Tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja.

b. Tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula.

c. Bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja dan berkeupayaan serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

iii) Menganggur

Penganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu penganggur aktif dan penganggur tidak aktif.

TENAGA BURUH

KONSEP

DEFINISI

Penganggur aktif adalah mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.

Penganggur tidak aktif adalah mereka yang berada dalam kategori berikut:

- a. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkecayaan.
- b. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca.
- c. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan.

iv) Luar tenaga buruh

Penduduk yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

Aktiviti ekonomi penduduk pada keseluruhannya bergantung kepada ciri-ciri demografi sesuatu populasi. Dengan itu, pecahan mereka yang aktif secara ekonomi berbeza di antara kumpulan-kumpulan kecil penduduk tersebut. Perbezaan ini diukur dengan kadar aktiviti tertentu yang dikenali sebagai kadar penyertaan tenaga buruh.

2. KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH

Kadar penyertaan tenaga buruh ditakrifkan sebagai perkadaran penduduk dalam tenaga buruh kepada penduduk dalam umur bekerja (15–64 tahun) dalam bentuk peratusan. Formulanya adalah seperti berikut:

TENAGA BURUH

KONSEP

DEFINISI

$$\text{Kadar penyertaan tenaga buruh} = \frac{\text{Bilangan penduduk dalam tenaga buruh}}{\text{Bilangan penduduk umur bekerja (15–64 tahun)}} \times 100$$

3. KADAR PENGANGGURAN

Kadar pengangguran ialah perkadaran penduduk yang menganggur kepada jumlah penduduk di dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus penduduk di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja. Kadar pengangguran dikira menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar pengangguran} = \frac{\text{Bilangan penganggur}}{\text{Bilangan penduduk dalam tenaga buruh}} \times 100$$

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

1. SISWAZAH

DEFINISI

Merujuk kepada individu berumur 15 tahun dan lebih yang memiliki sijil tertinggi yang diperoleh daripada universiti, kolej, politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf, dengan tempoh pengajian sekurang-kurangnya dua tahun. Siswazah dikelaskan kepada dua kategori iaitu siswazah yang memiliki diploma dan ijazah.

i) Diploma

Merujuk kepada sijil dan diploma atau setaraf yang diterima daripada universiti, kolej, diploma politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf. Tempoh pengajian untuk memperoleh diploma atau sijil adalah sekurang-kurangnya dua tahun.

ii) Ijazah

Ijazah merujuk kepada semua ijazah universiti (Sarjana Muda, Sarjana atau Doktor Falsafah) yang diperoleh daripada institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang diiktiraf di Malaysia dan di luar negara.

2. KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH SISWAZAH (KPTBS)

Aktiviti ekonomi penduduk pada keseluruhannya bergantung kepada ciri-ciri demografi sesuatu populasi. Dengan itu, pecahan mereka yang aktif secara ekonomi berbeza di antara kumpulan-kumpulan kecil penduduk tersebut. Perbezaan ini diukur dengan kadar aktiviti tertentu yang dikenali sebagai kadar penyertaan tenaga buruh.

Bagi siswazah, KPTBS ditakrifkan sebagai perkadaran siswazah dalam tenaga buruh kepada jumlah siswazah umur bekerja (15 tahun dan lebih) yang dilaporkan dalam peratusan seperti berikut:

$$\begin{array}{l} \text{Kadar} \\ \text{penyertaan} \\ \text{tenaga} \\ \text{buruh} \\ \text{siswazah} \end{array} = \frac{\begin{array}{l} \text{Bilangan siswazah dalam} \\ \text{tenaga buruh} \end{array}}{\begin{array}{l} \text{Bilangan siswazah dalam umur} \\ \text{bekerja (15 tahun dan lebih)} \end{array}} \times 100$$

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

3. KADAR PENGANGGURAN SISWAZAH

DEFINISI

Kadar pengangguran siswazah ialah perkadaran siswazah menganggur kepada bilangan siswazah dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus siswazah di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja. Kadar pengangguran siswazah adalah dikira menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar pengangguran siswazah} = \frac{\text{Bilangan siswazah menganggur}}{\text{Bilangan siswazah dalam tenaga buruh}} \times 100$$

4. STATUS AKTIVITI SISWAZAH

Status aktiviti seseorang siswazah adalah berdasarkan kepada kegiatan aktiviti dalam pasaran buruh. Status siswazah dikategorikan seperti berikut:

- i) Tenaga buruh siswazah
Merujuk kepada siswazah berumur 15 tahun dan lebih sama ada bekerja atau menganggur.
- ii) Siswazah bekerja
Siswazah yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:
 - a. tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja;
 - b. tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula;
 - c. bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

STATISTIK SISWAZAH

KONSEP

DEFINISI

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

iii) Siswazah menganggur

Siswazah menganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dapat dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu:

Penganggur aktif	Penganggur tidak aktif
Siswazah yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.	i. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkecayaan. ii. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca. iii. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan

iv) Siswazah luar tenaga buruh

Siswazah yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai siswazah luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

MIGRASI

KONSEP

DEFINISI

1. TEMPAT ASAL/DESTINASI

Tempat asal/destinasi ialah lokaliti tempat tinggal biasa pada dua tarikh rujukan iaitu tempoh 12 bulan seperti yang telah ditetapkan dalam tempoh survei. Dalam hubungan ini suatu lokaliti merujuk kepada sebuah bandar dalam strata bandar atau sebuah kampung/penempatan dalam strata luar bandar.

2. STRATA ASAL/DESTINASI

Strata asal/destinasi adalah stratifikasi bandar dan luar bandar bagi tempat asal dan destinasi, dan ia bersamaan dengan pembahagian penduduk.

3. MIGRASI

Penduduk yang tempat tinggal biasanya berbeza pada kedua-dua tarikh rujukan dan tidak termasuk mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

i) Migrasi dalaman

Penduduk yang bertukar tempat tinggal biasa di beberapa peringkat geografi di dalam negara. Mereka boleh dikategorikan sebagai migrasi antara negeri jika mereka berhijrah dari satu negeri ke negeri yang lain. Jika berhijrah adalah dalam negeri yang sama, mereka dikategorikan sebagai migrasi dalam negeri.

Migrasi dalaman = Migrasi antara negeri + Migrasi dalam negeri

ii) Migrasi antarabangsa

Penduduk yang berpindah dari luar negara ke Malaysia

4. BUKAN MIGRASI

Penduduk yang tempat tinggal biasanya sama pada kedua-dua tarikh rujukan, atau mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

5. KADAR MIGRASI

Kadar migrasi mengukur tahap migrasi. Dalam hubungan ini, bagi memudahkan pengiraan, penduduk risiko berkenaan dianggarkan sebagai penduduk di tempat destinasi semasa survei. Kadar tersebut dikira dengan menggunakan formula berikut:

$$\text{Kadar migrasi} = \frac{\text{Bilangan migrasi}}{\text{Jumlah penduduk}} \times 100$$

MIGRASI

KONSEP

6. ALIRAN MIGRASI ANTARA NEGERI

DEFINISI

i) Migrasi masuk

Mereka yang berhijrah dari negeri lain dan tinggal di negeri destinasi.

ii) Migrasi keluar

Mereka yang berhijrah keluar dari negeri asal dan tinggal di negeri lain.

iii) Migrasi bersih

Perbezaan di antara bilangan migrasi masuk dan migrasi keluar. Jika bilangan migrasi masuk melebihi migrasi keluar, hasilnya ialah migrasi masuk bersih. Kes sebaliknya pula dikenali sebagai migrasi keluar bersih.

$$\text{Migrasi bersih} = \text{Migrasi masuk} - \text{Migrasi keluar}$$

iv) Migrasi kasar

Jumlah migrasi masuk dan migrasi keluar bagi sesebuah negeri. Migrasi kasar mengukur magnitud penghijrahan masuk dan keluar bagi sesebuah negeri dan bertujuan memberi gambaran berkenaan *turnover* dan taburan semula penduduk di sesebuah negeri.

$$\text{Migrasi kasar} = \text{Migrasi masuk} + \text{Migrasi keluar}$$

v) Kadar migrasi masuk

Kadar migrasi masuk adalah bilangan migrasi yang memasuki sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri destinasi dalam tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi masuk} = \frac{\text{Migrasi masuk}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

vi) Kadar migrasi keluar

Kadar migrasi keluar adalah bilangan migrasi yang keluar dari sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri asal dalam tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi keluar} = \frac{\text{Migrasi keluar}}{\text{Penduduk negeri asal}} \times 1,000$$

MIGRASI

KONSEP

DEFINISI

vii) Kadar migrasi bersih

Kadar migrasi bersih adalah penambahan atau pengurangan bersih bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi bersih} = \frac{\text{Migrasi bersih}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

viii) Kadar migrasi kasar

Kadar migrasi kasar adalah bilangan migrasi kasar sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

$$\text{Kadar migrasi kasar} = \frac{\text{Migrasi kasar}}{\text{Penduduk negeri destinasi}} \times 1,000$$

ix) Nisbah keberkesanan migrasi

Indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk.

$$\text{Nisbah keberkesanan migrasi} = \frac{\text{Migrasi bersih}}{\text{Migrasi kasar}} \times 100$$

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

1. OBJEKTIF SURVEI

Objektif utama Survei Pelancongan Domestik ialah untuk mengumpul maklumat berkaitan profil serta corak perbelanjaan pelancongan domestik. Maklumat yang diperoleh digunakan untuk membantu kerajaan dalam merancang dan menggubal dasar pelancongan negara. Data yang dikumpul juga adalah bertujuan untuk memberi input kepada penyusunan Akaun Satelit Pelancongan (TSA) yang dibangunkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia dan memenuhi permintaan data daripada agensi-agensi berkaitan industri pelancongan.

2. KAEDAH PENGUMPULAN

Survei Pelancongan Domestik dijalankan melalui kaedah temuramah secara bersemuka dengan responden. Dalam tempoh survei, penemuramah yang terlatih akan melawat isi rumah di tempat kediaman terpilih untuk mengumpul maklumat pelancongan domestik termasuk butir-butir demografi semua ahli isi rumah. Semakan kualiti dijalankan dengan mengadakan lawatan semula bagi isi rumah terpilih untuk memastikan borang soal selidik lengkap diisi.

3. DATA YANG DIPUNGUT

Soalan-soalan berikut akan ditanya bagi ahli isi rumah yang melakukan perjalanan pelancongan domestik:

- a) Jenis perjalanan;
 - Perjalanan harian;
 - Perjalanan bermalam;
- b) Pendapatan bulanan;
- c) Bilangan hari bagi setiap perjalanan bermalam;
- d) Destinasi utama;
- e) Tujuan utama;
- f) Aktiviti utama; dan
- g) Perbelanjaan perjalanan pelancongan.

4. TEMPOH RUJUKAN

Pengumpulan data dibuat mengikut bulan rujukan dari bulan Januari hingga Disember. Maklumat yang dikumpulkan merujuk kepada bulan semasa.

5. SKOP DAN LIPUTAN

Survei Pelancongan Domestik meliputi kedua-dua kawasan bandar dan luar bandar bagi negeri-negeri di Malaysia. Survei ini meliputi residen yang tinggal di tempat kediaman persendirian dan tidak termasuk mereka yang tinggal di institusi-institusi seperti hotel, asrama, hospital, penjara, berek tentera dan rumah tumpangan.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

Bagi tujuan pelaporan, hanya maklumat lengkap residen yang berumur 15 tahun dan ke atas yang ada melakukan perjalanan pelancongan domestik dipungut.

6. PELAWAT DOMESTIK

Pelawat domestik ditakrifkan sebagai residen atau mereka yang tinggal di Malaysia sekurang-kurangnya setahun termasuk ekspatriat dan bukan warganegara, yang melakukan perjalanan di luar persekitaran biasanya dalam tempoh kurang daripada setahun untuk tujuan perniagaan, mengisi masa lapang atau urusan peribadi selain untuk diambil bekerja di tempat yang dilawati. Pelawat domestik terdiri daripada pelancong dan pelawat harian.

- i) Pelancong merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia sekurang-kurangnya satu malam (24 jam); manakala
- ii) Pelawat harian merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia kurang daripada 24 jam.

7. PERJALANAN PELANCONGAN

Perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai perjalanan pelawat ke sesebuah tempat di luar dari persekitaran biasa mereka dalam tempoh tidak lebih dari satu tahun dengan tujuan utama (sama ada urusan perniagaan, percutian atau urusan peribadi) selain untuk diambil bekerja oleh residen di tempat yang dilawati.

Perjalanan pelancongan domestik merujuk kepada perjalanan ke sesuatu destinasi utama di dalam negara residen pelawat berkenaan.

Perjalanan pelancongan domestik terbahagi kepada dua:

- i) Perjalanan harian

Perjalanan keluar dari rumah yang jaraknya 50 km dan lebih pergi dan balik serta mengambil masa 4 jam dan lebih. Bagi jarak yang kurang dari 50 km pergi dan balik, masa yang digunakan hendaklah 4 jam dan lebih serta menggunakan kemudahan pelancongan seperti kemudahan pengangkutan, penginapan, makanan & minuman atau rekreasi.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

ii) Perjalanan bermalam

Perjalanan yang melibatkan seseorang meninggalkan tempat kediamannya sekurang-kurangnya untuk tempoh satu malam (24 jam) dengan tujuan perjalanan berkaitan dengan aktiviti pelancongan serta menggunakan kemudahan pelancongan. Perjalanan tersebut mestilah dalam tempoh kurang dari 12 bulan.

8. KEMUDAHAN
PELANCONGAN

Kemudahan pelancongan adalah segala kemudahan yang membantu dalam menjayakan aktiviti pelancongan seperti kemudahan penginapan, makanan & minuman dan pengangkutan.

9. AKTIVITI
PELANCONGAN

Aktiviti pelancongan adalah merujuk kepada perkara yang dilakukan semasa melancong atau semasa melakukan perjalanan pelancongan.

10. PERBELANJAAN
PELANCONGAN
DOMESTIK

Perbelanjaan pelancongan domestik merujuk kepada perbelanjaan yang dikeluarkan oleh pelawat domestik dalam sesebuah negara. Ia merujuk kepada jumlah yang dibayar bagi perolehan penggunaan barangan & perkhidmatan dan barang berharga, untuk kegunaan sendiri atau untuk diberi ketika dan semasa perjalanan pelancongan. Ini termasuk perbelanjaan yang dilakukan sendiri dan perbelanjaan yang dibayar oleh orang lain (contoh: majikan). Walau bagaimanapun, perbelanjaan berikut dikecualikan daripada perbelanjaan pelancongan domestik:

- Pembelian aset kewangan dan aset bukan kewangan, termasuk tanah dan hartanah, tetapi barangan berharga dikecualikan; dan
- Perbelanjaan barang-barang bagi tujuan untuk dijual semula samada bagi pihak ketiga (pengeluar atau lain-lain) atau keuntungan sendiri.

Bagi pelancongan domestik, komponen perbelanjaan adalah seperti berikut:

i) Membeli-belah

Pembelian barang-barang termasuk pembelian barangan berharga seperti barangan kemas, lukisan dan lain-lain.

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

- ii) Pembelian bahan api kenderaan
Petrol, diesel dan *Natural Gas Vehicle* (NGV).
- iii) Pengangkutan
Termasuk tambang kapal terbang, bas, teksi/*e-hailing* (contoh: Grab), feri, bot, sampan atau keretapi. Ia turut meliputi perkhidmatan kereta sewa, bayaran tol dan bayaran tempat letak kereta.
- iv) Makanan & minuman
Perbelanjaan makanan & minuman di restoran, kafe atau gerai makan.
- v) Penginapan
Pembayaran hotel, motel, chalet, pangsapuri, rumah rehat, inap desa atau lain-lain jenis penginapan berbayar.
- vi) Pakej
Bayaran pakej yang disediakan oleh operator pelancongan atau agensi pelancongan.
- vii) Bayaran masuk atau tiket
Perbelanjaan bagi aktiviti kesenian dan rekreasi seperti bayaran masuk taman tema, zoo, wayang gambar, konsert, teater dan lain-lain.
- viii) Aktiviti lain
Perbelanjaan bagi aktiviti sukan, rawatan di klinik/hospital, pusat kesihatan, aktiviti spa, bayaran pendaftaran bagi seminar/pertandingan, perjudian dan lain-lain.
- ix) Perbelanjaan oleh isi rumah yang dilawati
Perbelanjaan ini termasuk perbelanjaan yang dinilai bagi penginapan serta makanan & minuman yang disediakan di rumah saudara atau rakan. Perbelanjaan ini tidak diambil kira di dalam penyusunan TSA.

11. DESTINASI UTAMA

Destinasi utama perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai tempat di mana tujuan utama perjalanan tersebut dilakukan. Walau bagaimanapun, sekiranya tiada destinasi utama yang dapat diberikan oleh pelawat, maka destinasi utama akan dikelaskan berdasarkan masa yang diambil semasa berada di

PELANCONGAN DOMESTIK

KONSEP

DEFINISI

destinasi tersebut. Seterusnya, jika pelawat masih tidak dapat menetapkan destinasi utama maka destinasi utama ditetapkan berdasarkan jarak yang paling jauh dengan tempat tinggal biasa.

12. PURATA PERBELANJAAN PER PERJALANAN

Merujuk kepada perbelanjaan per pelawat bagi setiap perjalanan. Pengiraan dibuat dengan membahagikan jumlah perbelanjaan dengan jumlah bilangan perjalanan.

$$\begin{array}{c} \text{Purata} \\ \text{perbelanjaan} \\ \text{per} \\ \text{perjalanan} \end{array} = \frac{\sum \text{Perbelanjaan}}{\sum \text{Bilangan perjalanan}}$$

13. PURATA BILANGAN HARI MENGINAP

Merujuk kepada bilangan hari menginap bagi setiap perjalanan. Pengiraan dibuat dengan membahagikan jumlah bilangan malam dengan jumlah bilangan perjalanan bermalam.

$$\begin{array}{c} \text{Purata} \\ \text{bilangan hari} \\ \text{menginap} \end{array} = \frac{\sum \text{Bilangan malam}}{\sum \text{Bilangan perjalanan bermalam}}$$

14. TUJUAN UTAMA PERJALANAN

Tujuan utama perjalanan bermaksud sebab utama responden melakukan perjalanan tersebut. Pengelasan perjalanan berdasarkan tujuan utama adalah seperti berikut:

- a) Melawat rakan dan saudara mara;
- b) Percutian atau mengisi masa lapang atau berehat;
- c) Hiburan atau menghadiri acara khas atau sukan;
- d) Membeli-belah;
- e) Rawatan perubatan atau penjagaan diri;
- f) Urusan rasmi atau pendidikan;
- g) Amal ibadat atau melawat rumah ibadat; dan
- h) Perjalanan insentif atau lain-lain.

STATISTIK PERDAGANGAN

KONSEP

1. PENGENALAN

DEFINISI

Statistik ini meliputi perdagangan luar negeri Malaysia (barangan) berkaitan import dan eksport di peringkat negeri dengan seluruh dunia. Di samping itu, ia menyediakan statistik terperinci bagi setiap negeri mengikut komoditi utama atau terpilih, negara asal dan destinasi.

2. SKOP DAN LIPUTAN

2.1 Aliran perdagangan negeri

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal (iaitu negeri dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran atau pembuatan berlaku). Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan).

Ketepatan dalam pelaporan negeri asal dan negeri destinasi akhir dalam dokumentasi oleh pihak Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM) memberi kesan kepada kualiti statistik perdagangan barangan mengikut negeri. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan akan digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

2.2 Eksport dan import di kawasan Supra dan Wilayah Persekutuan

Aktiviti eksport dan import yang berlaku di kawasan Supra (merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri) atau periklanan yang dilakukan oleh ejen penghantar tidak termasuk.

Nilai import atau eksport bagi W.P. Kuala Lumpur adalah termasuk W.P. Putrajaya.

3. SUMBER DATA

3.1 Data perdagangan barangan antarabangsa

- Pengiklanan import dan eksport yang diluluskan oleh Jabatan Kastam Diraja Malaysia (JKDM) dan Pihak Berkuasa Zon Bebas.
- Keterangan mengenai pengiriman bungkusan pos atau kurier yang dibekalkan oleh JKDM, Pos Malaysia Berhad dan Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB).
- Penyata dan pengiklanan eksport mengenai *bunkers* dan *stores* yang dibekalkan kepada kapal laut dan

KONSEP

DEFINISI

kapal terbang yang dikeluarkan atau diluluskan oleh JKDM, Penerbangan Malaysia Berhad (MAB) dan syarikat-syarikat petroleum.

- d. Penyata penjualan barangan yang dibekalkan oleh pengusaha-pengusaha kedai bebas cukai.
- e. Penyata jualan dan belian elektrik yang dikeluarkan oleh syarikat pengeluar tenaga.

3.2 Malaysia Statistical Business Register (MSBR)

Senarai syarikat perniagaan yang mana ia merupakan satu daftar lengkap perniagaan dan syarikat yang beroperasi di Malaysia. MSBR merangkumi semua senarai pertubuhan yang berdaftar berdasarkan pendaftaran syarikat (ROC), pendaftaran perniagaan (ROB) dan *Limited Liability Partnership* (LLP) yang berdaftar dengan Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) serta pertubuhan yang berdaftar dengan Pihak Berkuasa Tempatan dan badan-badan professional.

4. KONSEP DAN DEFINISI

Konsep dan definisi yang digunapakai untuk menyusun perangkaan ini berdasarkan *International Merchandise Trade Statistics: Concepts and Definitions* 2010 (IMTS 2010) yang dikeluarkan oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

4.1 Import

Sesuatu barang dianggap sebagai import apabila ianya dibawa masuk ke dalam negara, sama ada terus ataupun disimpan di gudang-gudang yang dikawal tanpa mengira sama ada barang tersebut adalah untuk kegunaan sendiri, diproses, digunakan dalam perkilangan ataupun untuk dieksporth semula ke negara lain.

4.2 Eksport

Sesuatu barang (keluaran atau buatan tempatan atau diimport untuk dieksporth semula) dianggap sebagai eksport apabila ianya dibawa keluar dari negara.

5. ASAS PENILAIAN

5.1 Import

Import dinilai mengikut c.i.f. (*cost, insurance and freight* - kos, insuran dan tambang), iaitu nilai barangan di pasaran di sempadan perangkaan/kastam negara pengimport termasuk semua perbelanjaan insuran dan

STATISTIK PERDAGANGAN

KONSEP

DEFINISI

tambang semasa dalam perjalanan tetapi kos pemungghahan dari alat pengangkutan tidak diambil kira kecuali kos tersebut ditanggung sendiri oleh pengangkut.

5.2 Eksport

Eksport dinilai mengikut f.o.b. (*free on board*), iaitu nilai barangan di pasaran di sempadan perangkaan atau kastam negara pengeksporth termasuk semua perbelanjaan pengangkutan ke sempadan tersebut, duti eksport dan duti lain yang perlu dibayar serta kos untuk memungghah barang ke atas alat pengangkutan kecuali kos terakhir itu ditanggung sendiri oleh pengangkut.

6. KLASIFIKASI BARANG DAGANGAN

Pengkelasan eksport dan import adalah mengikut *Standard International Trade Classification (SITC)*, Rev. 4.

7. NEGARA ASAL DAN DESTINASI

7.1 Import

Import dikelaskan mengikut negara asal barangan, iaitu negara di mana barangan itu dibentukkan dengan lengkap seperti mana ianya diimport masuk ke dalam negara.

7.2 Eksport

Eksport dikelaskan mengikut negara yang dituju, iaitu negara di mana barangan itu dijangka akan digunakan; berdasarkan sejauh mana maklumat ini dapat ditentukan pada masa ianya dieksport.

JADUAL STATISTIK

AKAUN NEGARA

- KDNK Nasional
- KDNK Negeri
- KDNK Negeri Sabah

INDEKS HARGA PENGGUNA

PENDUDUK

STATISTIK PERTUBUHAN PERNIAGAAN

TENAGA BURUH

STATISTIK SISWAZAH

STATISTIK PELANCONGAN

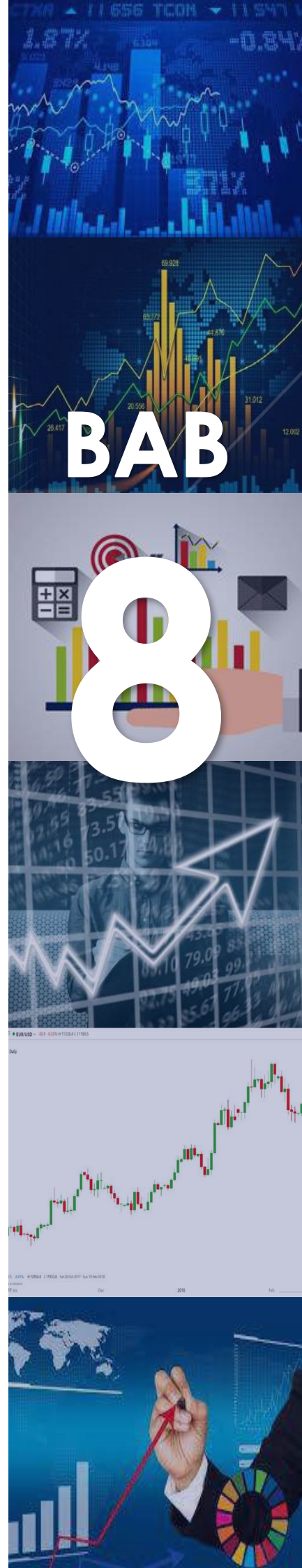
EKSPORT DAN IMPORT

ALAM SEKITAR

INDEKS KEBAHAGIAAN RAKYAT

BAB

8

Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	97,539	93,977	99,509	99,637	101,573	99,106	98,898
1.1 Getah	3,348	3,138	3,432	2,829	3,002	2,444	2,239
1.2 Kelapa sawit	37,853	33,063	38,366	37,664	38,239	36,869	34,789
1.3 Ternakan	12,694	13,154	13,827	14,584	15,459	16,002	16,519
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	7,683	8,015	8,330	8,669	9,267	9,683	9,987
1.3.2 Lembu/kerbau	1,058	1,044	1,029	1,037	1,101	1,199	1,271
1.3.3 Ternakan lain	3,953	4,096	4,468	4,878	5,091	5,120	5,261
1.4 Pertanian lain	22,652	23,547	24,293	25,349	26,369	27,367	28,947
1.4.1 Padi	2,205	2,246	2,225	2,362	2,363	2,388	2,399
1.4.2 Sayur-sayuran	9,541	10,031	10,400	10,837	11,374	12,152	13,320
1.4.3 Buah-buahan	4,155	4,286	4,414	4,613	4,760	4,929	5,317
1.4.4 Tanaman makanan	5,718	5,927	6,143	6,395	6,694	6,686	6,672
1.4.5 Lain-lain	1,032	1,057	1,112	1,142	1,178	1,212	1,240
1.5 Perhutanan dan pembalakan	8,810	8,642	7,266	6,986	6,382	5,138	5,185
1.6 Perikanan	12,181	12,433	12,325	12,225	12,122	11,286	11,219
1.6.1 Perikanan laut	8,007	8,380	8,093	8,081	8,054	7,293	7,266
1.6.2 Akuakultur	4,175	4,053	4,231	4,144	4,068	3,993	3,953
2. Perlombongan dan pengkuarian	103,059	105,368	105,838	103,557	102,887	92,879	93,150
2.1 Minyak mentah dan kondensat	46,526	46,821	45,807	45,430	42,460	38,430	35,950
2.2 Gas asli	49,119	50,607	51,492	49,322	50,643	45,896	48,908
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	7,414	7,940	8,539	8,806	9,784	8,554	8,293
3. Pembuatan	262,379	273,899	290,464	304,843	316,283	307,847	337,219
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11,713	11,336	13,326	13,319	13,178	12,814	11,652
3.2 Prosesan makanan	13,428	14,233	15,094	16,149	17,270	18,127	19,938
3.3 Minuman	4,152	4,557	4,975	5,133	5,282	4,513	4,976
3.4 Produk tembakau	3,445	3,553	3,624	3,686	3,899	3,174	2,755
3.5 Tekstil dan pakaian	4,296	4,584	4,960	5,178	5,466	4,784	5,137
3.6 Kulit dan produk berkaitan	627	680	722	748	786	635	727
3.7 Keluaran kayu	6,471	6,699	6,938	7,323	7,691	6,815	7,448
3.8 Kertas dan produk kertas	3,895	4,066	4,287	4,473	4,672	4,533	5,220
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3,492	3,687	3,863	4,013	4,182	3,991	4,125
3.10 Produk petroleum bertapis	34,341	35,522	36,750	37,962	39,026	35,286	39,858
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	28,572	30,239	31,612	33,071	33,767	32,201	35,532
3.12 Produk getah	6,415	6,642	7,062	7,419	7,939	12,076	14,522
3.13 Produk plastik	8,979	9,314	9,575	9,966	10,250	10,521	11,779
3.14 Produk mineral bukan logam	10,321	10,778	11,265	11,887	12,438	10,583	10,735
3.15 Logam asas	7,311	7,476	7,865	8,176	8,498	8,071	8,314
3.16 Produk logam yang direka	13,940	14,653	15,387	16,161	16,780	14,124	15,121
3.17 Jentera dan peralatan	8,294	8,753	9,203	9,690	10,075	10,212	11,228
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	5,388	5,625	5,240	5,456	5,715	5,651	6,402
3.19 Kelengkapan elektrik	5,294	5,600	6,060	6,115	6,293	6,302	7,204

**Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	46,698	50,641	55,731	59,699	61,671	63,966	74,186
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	4,571	4,937	4,983	5,357	5,379	5,307	5,799
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	23,066	22,120	23,139	24,582	26,171	25,058	25,598
3.23 Perabot	3,927	4,318	4,569	4,761	5,140	4,731	4,638
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3,745	3,887	4,234	4,516	4,716	4,372	4,325
4. Pembinaan	55,382	59,508	63,522	66,194	66,453	53,616	50,802
4.1 Bangunan kediaman	15,246	16,549	16,988	15,812	15,352	12,819	11,210
4.2 Bangunan bukan kediaman	15,360	15,197	15,537	15,348	14,188	11,945	11,688
4.3 Kejuruteraan awam	15,373	17,791	20,253	23,354	24,823	17,836	14,614
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	9,402	9,972	10,743	11,681	12,089	11,015	13,290
5. Perkhidmatan	643,883	680,561	723,361	772,990	820,576	776,361	791,068
5.1 Utiliti	31,710	33,412	34,396	36,109	38,326	37,857	38,837
5.1.1 Elektrik dan gas	25,774	27,075	27,671	28,932	30,596	29,560	30,029
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	5,936	6,337	6,725	7,177	7,731	8,298	8,807
5.2 Perdagangan borong dan runcit	184,023	195,707	209,885	227,166	242,704	228,260	232,006
5.2.1 Perdagangan borong	82,183	89,007	94,906	101,927	107,690	101,721	104,925
5.2.2 Perdagangan runcit	78,555	84,103	92,077	101,471	110,245	103,952	107,330
5.2.3 Kenderaan bermotor	23,285	22,598	22,902	23,769	24,769	22,587	19,751
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	36,219	38,831	41,748	45,502	49,821	36,527	32,513
5.3.1 Makanan dan minuman	28,352	30,575	33,043	36,263	39,971	31,673	28,839
5.3.2 Penginapan	7,867	8,256	8,704	9,239	9,851	4,854	3,674
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	42,057	44,463	47,212	50,208	53,632	42,139	42,671
5.4.1 Pengangkutan darat	10,246	10,936	11,695	12,518	13,463	9,826	10,017
5.4.2 Pengangkutan air	6,081	6,169	6,304	6,464	6,625	6,000	6,187
5.4.3 Pengangkutan udara	5,734	5,904	6,093	6,210	6,388	2,206	1,535
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	5,817	6,230	6,735	7,308	7,946	7,154	7,315
5.4.5 Operasi lebuhraya	6,100	6,621	7,146	7,719	8,378	7,185	7,030
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	6,320	6,733	7,230	7,787	8,417	6,959	7,372
5.4.7 Pos dan kurier	1,759	1,869	2,009	2,203	2,414	2,809	3,215
5.5 Maklumat dan komunikasi	62,303	67,301	73,113	79,110	84,225	89,252	94,874
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	6,646	6,875	7,374	7,785	8,091	7,146	7,065
5.5.2 Telekomunikasi	40,999	44,870	49,058	53,346	57,104	62,472	67,763
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	14,657	15,556	16,682	17,979	19,031	19,635	20,046
5.6 Kewangan	60,018	60,888	63,973	66,485	69,388	70,975	77,481
5.6.1 Pengantara kewangan	50,787	51,534	53,835	56,116	58,507	58,665	64,803
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	9,231	9,353	10,137	10,369	10,881	12,310	12,678

Jadual 8.1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	18,616	19,835	20,559	22,604	23,970	25,130	28,232
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	18,028	19,232	19,948	21,974	23,362	24,571	27,630
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	587	603	611	629	608	559	602
5.8 Hartanah	17,561	18,412	19,393	20,381	21,433	17,512	15,216
5.9 Perkhidmatan perniagaan	33,869	36,553	39,739	43,364	47,330	40,887	36,756
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	22,928	24,829	27,158	29,800	32,710	30,039	27,983
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	10,942	11,724	12,580	13,564	14,620	10,848	8,773
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	26,271	27,491	28,796	30,131	31,514	32,440	32,901
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	29,968	31,537	33,313	35,458	37,788	29,557	27,039
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	8,028	8,473	8,965	9,504	10,070	9,442	10,192
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	9,233	9,856	10,501	11,156	11,801	10,974	10,491
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	12,707	13,208	13,846	14,798	15,917	9,141	6,356
5.12 Perkhidmatan kerajaan	99,783	104,620	109,694	114,891	118,804	124,245	131,016
5.12.1 Perkhidmatan awam am	16,180	16,725	15,881	14,724	14,241	16,008	15,880
5.12.2 Pertahanan	8,723	8,743	9,025	7,910	7,801	8,145	8,203
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	10,246	9,937	10,335	10,438	9,707	10,196	10,661
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	8,226	8,666	9,356	14,401	16,097	16,921	16,658
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	367	367	395	322	333	401	368
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	1,247	1,485	1,859	2,410	2,952	3,028	4,190
5.12.7 Kesihatan	13,131	14,647	15,816	16,577	17,650	19,601	21,363
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	1,809	1,811	2,064	1,711	2,193	2,403	2,466
5.12.9 Pendidikan	38,728	41,095	43,627	44,296	46,115	45,861	49,496
5.12.10 Perlindungan sosial	1,126	1,144	1,337	2,102	1,716	1,680	1,731
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	320	329	341	354	373	418	527
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1,165	1,181	1,199	1,227	1,268	1,159	998
6. Tambah: Duti import	14,699	16,000	18,076	16,546	16,179	15,335	15,602
KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	-3.7	5.9	0.1	1.9	-2.4	-0.2
1.1 Getah	-6.3	9.3	-17.6	6.1	-18.6	-8.4
1.2 Kelapa sawit	-12.7	16.0	-1.8	1.5	-3.6	-5.6
1.3 Ternakan	3.6	5.1	5.5	6.0	3.5	3.2
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	4.3	3.9	4.1	6.9	4.5	3.1
1.3.2 Lembu/kerbau	-1.3	-1.5	0.8	6.1	8.9	6.1
1.3.3 Ternakan lain	3.6	9.1	9.2	4.4	0.6	2.7
1.4 Pertanian lain	4.0	3.2	4.3	4.0	3.8	5.8
1.4.1 Padi	1.8	-1.0	6.2	0.1	1.1	0.4
1.4.2 Sayur-sayuran	5.1	3.7	4.2	5.0	6.8	9.6
1.4.3 Buah-buahan	3.2	3.0	4.5	3.2	3.5	7.9
1.4.4 Tanaman makanan	3.7	3.6	4.1	4.7	-0.1	-0.2
1.4.5 Lain-lain	2.5	5.1	2.7	3.1	2.9	2.3
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-1.9	-15.9	-3.9	-8.6	-19.5	0.9
1.6 Perikanan	2.1	-0.9	-0.8	-0.8	-6.9	-0.6
1.6.1 Perikanan laut	4.7	-3.4	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4
1.6.2 Akuakultur	-2.9	4.4	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0
2. Perlombongan dan pengkuarian	2.2	0.4	-2.2	-0.6	-9.7	0.3
2.1 Minyak mentah dan kondensat	0.6	-2.2	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5
2.2 Gas asli	3.0	1.7	-4.2	2.7	-9.4	6.6
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	7.1	7.5	3.1	11.1	-12.6	-3.1
3. Pembuatan	4.4	6.0	5.0	3.8	-2.7	9.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-3.2	17.6	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1
3.2 Prosesan makanan	6.0	6.1	7.0	6.9	5.0	10.0
3.3 Minuman	9.8	9.2	3.2	2.9	-14.6	10.3
3.4 Produk tembakau	3.1	2.0	1.7	5.8	-18.6	-13.2
3.5 Tekstil dan pakaian	6.7	8.2	4.4	5.5	-12.5	7.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	8.4	6.2	3.6	5.0	-19.2	14.5
3.7 Keluaran kayu	3.5	3.6	5.5	5.0	-11.4	9.3
3.8 Kertas dan produk kertas	4.4	5.4	4.3	4.5	-3.0	15.2
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.6	4.8	3.9	4.2	-4.6	3.4
3.10 Produk petroleum bertapis	3.4	3.5	3.3	2.8	-9.6	13.0
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	5.8	4.5	4.6	2.1	-4.6	10.3
3.12 Produk getah	3.5	6.3	5.1	7.0	52.1	20.3
3.13 Produk plastik	3.7	2.8	4.1	2.8	2.6	12.0
3.14 Produk mineral bukan logam	4.4	4.5	5.5	4.6	-14.9	1.4
3.15 Logam asas	2.2	5.2	4.0	3.9	-5.0	3.0
3.16 Produk logam yang direka	5.1	5.0	5.0	3.8	-15.8	7.1
3.17 Jentera dan peralatan	5.5	5.2	5.3	4.0	1.4	10.0
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.4	-6.8	4.1	4.8	-1.1	13.3
3.19 Kelengkapan elektrik	5.8	8.2	0.9	2.9	0.2	14.3

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020*	2021 ^P
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	8.4	10.1	7.1	3.3	3.7	16.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	8.0	0.9	7.5	0.4	-1.3	9.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-4.1	4.6	6.2	6.5	-4.3	2.2
3.23 Perabot	9.9	5.8	4.2	8.0	-7.9	-2.0
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan	3.8	8.9	6.6	4.4	-7.3	-1.1
4. Pembinaan	7.4	6.7	4.2	0.4	-19.3	-5.2
4.1 Bangunan kediaman	8.5	2.7	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.1	2.2	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2
4.3 Kejuruteraan awam	15.7	13.8	15.3	6.3	-28.1	-18.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	6.1	7.7	8.7	3.5	-8.9	20.6
5. Perkhidmatan	5.7	6.3	6.9	6.2	-5.4	1.9
5.1 Utiliti	5.4	2.9	5.0	6.1	-1.2	2.6
5.1.1 Elektrik dan gas	5.0	2.2	4.6	5.8	-3.4	1.6
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	6.7	6.1	6.7	7.7	7.3	6.1
5.2 Perdagangan borong dan runcit	6.3	7.2	8.2	6.8	-6.0	1.6
5.2.1 Perdagangan borong	8.3	6.6	7.4	5.7	-5.5	3.1
5.2.2 Perdagangan runcit	7.1	9.5	10.2	8.6	-5.7	3.2
5.2.3 Kenderaan bermotor	-3.0	1.3	3.8	4.2	-8.8	-12.6
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	7.2	7.5	9.0	9.5	-26.7	-11.0
5.3.1 Makanan dan minuman	7.8	8.1	9.7	10.2	-20.8	-8.9
5.3.2 Penginapan	4.9	5.4	6.1	6.6	-50.7	-24.3
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	5.7	6.2	6.3	6.8	-21.4	1.3
5.4.1 Pengangkutan darat	6.7	6.9	7.0	7.6	-27.0	1.9
5.4.2 Pengangkutan air	1.4	2.2	2.5	2.5	-9.4	3.1
5.4.3 Pengangkutan udara	3.0	3.2	1.9	2.9	-65.5	-30.4
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	7.1	8.1	8.5	8.7	-10.0	2.3
5.4.5 Operasi lebuh raya	8.5	7.9	8.0	8.5	-14.2	-2.2
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	6.5	7.4	7.7	8.1	-17.3	5.9
5.4.7 Pos dan kurier	6.2	7.5	9.6	9.6	16.3	14.5
5.5 Maklumat dan komunikasi	8.0	8.6	8.2	6.5	6.0	6.3
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	3.4	7.3	5.6	3.9	-11.7	-1.1
5.5.2 Telekomunikasi	9.4	9.3	8.7	7.0	9.4	8.5
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan	6.1	7.2	7.8	5.8	3.2	2.1
5.6 Kewangan	1.4	5.1	3.9	4.4	2.3	9.2
5.6.1 Pengantara kewangan	1.5	4.5	4.2	4.3	0.3	10.5
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	1.3	8.4	2.3	4.9	13.1	3.0

Jadual 8.2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	6.5	3.6	9.9	6.0	4.8	12.3
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	6.7	3.7	10.2	6.3	5.2	12.5
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	2.7	1.3	3.0	-3.5	-8.0	7.6
5.8 Hartanah	4.8	5.3	5.1	5.2	-18.3	-13.1
5.9 Perkhidmatan perniagaan	7.9	8.7	9.1	9.1	-13.6	-10.1
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	8.3	9.4	9.7	9.8	-8.2	-6.8
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	7.1	7.3	7.8	7.8	-25.8	-19.1
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	4.6	4.7	4.6	4.6	2.9	1.4
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	5.2	5.6	6.4	6.6	-21.8	-8.5
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	5.5	5.8	6.0	5.9	-6.2	7.9
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.7	6.5	6.2	5.8	-7.0	-4.4
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	3.9	4.8	6.9	7.6	-42.6	-30.5
5.12 Perkhidmatan kerajaan	4.8	4.8	4.7	3.4	4.6	5.4
5.12.1 Perkhidmatan awam am	3.4	-5.0	-7.3	-3.3	12.4	-0.8
5.12.2 Pertahanan	0.2	3.2	-12.4	-1.4	4.4	0.7
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	-3.0	4.0	1.0	-7.0	5.0	4.6
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	5.4	8.0	53.9	11.8	5.1	-1.6
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	-0.1	7.8	-18.7	3.4	20.4	-8.3
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	19.1	25.2	29.7	22.5	2.6	38.4
5.12.7 Kesihatan	11.5	8.0	4.8	6.5	11.1	9.0
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.1	13.9	-17.1	28.2	9.6	2.6
5.12.9 Pendidikan	6.1	6.2	1.5	4.1	-0.6	7.9
5.12.10 Perlindungan sosial	1.6	16.9	57.2	-18.4	-2.1	3.0
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat	2.9	3.6	3.8	5.2	12.3	26.0
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1.4	1.5	2.3	3.4	-8.6	-13.8
6. Tambah: Duti import	8.8	13.0	-8.5	-2.2	-5.2	1.7
KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	8.3	7.6	7.6	7.3	7.1	7.4	7.1
1.1 Getah	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	3.2	2.7	2.9	2.8	2.7	2.7	2.5
1.3 Ternakan	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.2	1.2
1.3.1 Ternakan ayam dan itik	0.7	0.7	0.6	0.6	0.7	0.7	0.7
1.3.2 Lembu/kerbau	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.3.3 Ternakan lain	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4
1.4 Pertanian lain	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	2.0	2.1
1.4.1 Padi	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.4.2 Sayur-sayuran	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	1.0
1.4.3 Buah-buahan	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4
1.4.4 Tanaman makanan	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
1.4.5 Lain-lain	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.7	0.7	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4
1.6 Perikanan	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
1.6.1 Perikanan laut	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
1.6.2 Akuakultur	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	8.8	8.6	8.1	7.6	7.2	6.9	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	4.0	3.8	3.5	3.3	3.0	2.9	2.6
2.2 Gas asli	4.2	4.1	4.0	3.6	3.6	3.4	3.5
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.7	0.6	0.7	0.6	0.6
3. Pembuatan	22.3	22.3	22.3	22.4	22.2	22.9	24.3
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	1.0	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0	0.8
3.2 Prosesan makanan	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.3	1.4
3.3 Minuman	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4
3.4 Produk tembakau	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.9	2.9	2.8	2.8	2.7	2.6	2.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	2.6
3.12 Produk getah	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.9	1.0
3.13 Produk plastik	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.8	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3.19 Kelengkapan elektrik	0.4	0.5	0.5	0.4	0.4	0.5	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.0	4.1	4.3	4.4	4.3	4.8	5.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	2.0	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.8
3.23 Perabot	0.3	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
4. Pembinaan	4.7	4.8	4.9	4.9	4.7	4.0	3.7
4.1 Bangunan kediaman	1.3	1.3	1.3	1.2	1.1	1.0	0.8
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9	0.8
4.3 Kejuruteraan awam	1.3	1.4	1.6	1.7	1.7	1.3	1.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.8	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8	1.0
5. Perkhidmatan	54.7	55.4	55.6	56.7	57.6	57.7	57.0
5.1 Utiliti	2.7	2.7	2.6	2.6	2.7	2.8	2.8
5.1.1 Elektrik dan gas	2.2	2.2	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2
5.1.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6
5.2 Perdagangan borong dan runcit	15.6	15.9	16.1	16.7	17.0	17.0	16.7
5.2.1 Perdagangan borong	7.0	7.2	7.3	7.5	7.6	7.6	7.6
5.2.2 Perdagangan runcit	6.7	6.8	7.1	7.4	7.7	7.7	7.7
5.2.3 Kenderaan bermotor	2.0	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7	1.4
5.3 Makanan & minuman dan penginapan	3.1	3.2	3.2	3.3	3.5	2.7	2.3
5.3.1 Makanan dan minuman	2.4	2.5	2.5	2.7	2.8	2.4	2.1
5.3.2 Penginapan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.4	0.3
5.4 Pengangkutan dan penyimpanan	3.6	3.6	3.6	3.7	3.8	3.1	3.1
5.4.1 Pengangkutan darat	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.7	0.7
5.4.2 Pengangkutan air	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4
5.4.3 Pengangkutan udara	0.5	0.5	0.5	0.5	0.4	0.2	0.1
5.4.4 Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5	0.5
5.4.5 Operasi lebuhraya	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	0.5
5.4.6 Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	0.5	0.5	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
5.4.7 Pos dan kurier	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
5.5 Maklumat dan komunikasi	5.3	5.5	5.6	5.8	5.9	6.6	6.8
5.5.1 Aktiviti penerbitan dan penyiaran	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5
5.5.2 Telekomunikasi	3.5	3.7	3.8	3.9	4.0	4.6	4.9
5.5.3 Aktiviti komputer dan perkhidmatan	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.5	1.4
5.6 Kewangan	5.1	5.0	4.9	4.9	4.9	5.3	5.6
5.6.1 Pengantara kewangan	4.3	4.2	4.1	4.1	4.1	4.4	4.7
5.6.2 Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9	0.9

Jadual 8.3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
5.7 Insurans	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.9	2.0
5.7.1 Insurans dan tabungan pencen	1.5	1.6	1.5	1.6	1.6	1.8	2.0
5.7.2 Aktiviti sokongan insurans	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.8 Hartanah	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.3	1.1
5.9 Perkhidmatan perniagaan	2.9	3.0	3.1	3.2	3.3	3.0	2.7
5.9.1 Profesional, saintifik dan teknikal	1.9	2.0	2.1	2.2	2.3	2.2	2.0
5.9.2 Pentadbiran dan khidmat sokongan	0.9	1.0	1.0	1.0	1.0	0.8	0.6
5.10 Kediaman yang didiami oleh pemilik	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.4	2.4
5.11 Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	2.5	2.6	2.6	2.6	2.7	2.2	1.9
5.11.1 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.11.2 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.11.3 Perkhidmatan swasta lain	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	0.7	0.5
5.12 Perkhidmatan kerajaan	8.5	8.5	8.4	8.4	8.3	9.2	9.4
5.12.1 Perkhidmatan awam am	1.4	1.4	1.2	1.1	1.0	1.2	1.1
5.12.2 Pertahanan	0.7	0.7	0.7	0.6	0.5	0.6	0.6
5.12.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	0.9	0.8	0.8	0.8	0.7	0.8	0.8
5.12.4 Perkhidmatan ekonomi	0.7	0.7	0.7	1.1	1.1	1.3	1.2
5.12.5 Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.12.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3
5.12.7 Kesihatan	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	1.5	1.5
5.12.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2
5.12.9 Pendidikan	3.3	3.3	3.4	3.2	3.2	3.4	3.6
5.12.10 Perlindungan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
5.13 Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
5.14 Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
6. Tambah: Duti import	1.2	1.3	1.4	1.2	1.1	1.1	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^a	2021 ^b
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	635,099	672,260	718,702	776,054	835,714	800,514	815,388
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan							
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	138,568	147,711	158,811	170,931	184,684	195,736	206,720
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	12,627	11,745	11,946	12,218	12,451	12,250	12,043
1.1.3 Pakaian dan kasut	20,007	22,075	24,726	27,949	31,424	27,201	26,996
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	99,383	105,778	110,969	116,503	121,970	126,049	130,270
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan	34,319	36,075	38,313	41,152	44,027	39,172	39,509
1.1.6 Kesihatan	17,299	18,304	19,409	20,706	22,045	21,005	22,924
1.1.7 Pengangkutan	85,254	90,850	94,984	100,113	108,445	93,504	86,455
1.1.8 Komunikasi	49,380	54,289	59,910	66,038	71,706	76,674	85,875
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	43,276	45,174	47,718	51,428	55,714	28,221	23,137
1.1.10 Pendidikan	14,092	14,835	15,723	16,658	17,572	16,411	15,750
1.1.11 Restoran dan hotel	66,155	70,745	76,089	82,970	90,926	66,762	60,657
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	81,550	85,256	90,063	95,812	101,206	89,432	89,950
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	41,319	42,149	45,336	47,831	49,927	19,307	14,547
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	68,675	73,288	75,868	74,846	76,996	11,899	317
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	546	562	574	590	613	690	871
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	60,016	60,794	61,244	60,530	63,779	64,597	69,521
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	15,919	16,354	13,265	12,341	13,765	15,994	17,119
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	42,655	42,914	46,293	45,741	47,820	46,322	50,049
1.2.3 Perkhidmatan sosial	1,442	1,526	1,686	2,448	2,194	2,281	2,353
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	695,115	733,054	779,946	836,583	899,493	865,111	884,909
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	634,553	671,698	718,127	775,463	835,101	799,824	814,517
1.4.1 Barangan	311,195	329,266	348,995	374,338	401,442	425,460	439,951
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	232,933	246,525	261,675	280,088	300,471	312,854	325,845
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	31,089	33,904	36,856	40,006	43,455	46,862	47,128
1.4.1.3 Barangan tahan lama	47,173	48,836	50,463	54,244	57,516	65,743	66,978
1.4.2 Perkhidmatan	323,358	342,432	369,132	401,126	433,659	374,364	374,566
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	154,021	155,640	164,450	170,030	172,659	181,228	190,813
2.1 Perkhidmatan awam am	28,617	29,448	29,799	25,984	25,008	26,965	27,401
2.2 Pertahanan	16,812	16,825	16,049	12,709	10,854	13,653	13,602
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	14,173	13,770	14,304	15,086	14,533	15,480	15,861
2.4 Perkhidmatan ekonomi	15,652	15,583	16,814	24,130	25,780	27,173	27,461
2.5 Perlindungan alam sekitar	557	574	894	599	637	762	756
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	1,890	2,567	3,208	4,378	4,619	4,708	5,853
2.7 Kesihatan	23,787	23,728	25,167	26,671	28,610	30,791	34,710
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	3,108	3,062	3,574	3,180	4,024	4,294	4,549
2.9 Pendidikan	47,983	48,558	52,954	54,845	56,401	55,121	58,266
2.10 Perlindungan sosial	1,442	1,526	1,686	2,448	2,194	2,281	2,353

Jadual 8.4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	304,423	312,190	331,093	335,592	328,536	281,173	278,703
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset							
3.1. Struktur	174,240	182,203	189,713	193,330	192,423	157,257	141,408
3.1. Jentera dan peralatan	102,399	103,405	115,158	115,975	109,562	100,162	113,387
3.1. Aset lain	27,784	26,581	26,221	26,288	26,551	23,755	23,908
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor							
3.2. Awam	106,274	105,213	105,499	100,249	89,508	70,522	62,556
3.2. Swasta	198,150	206,977	225,594	235,343	239,027	210,651	216,148
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-5,195	297	1,032	-8,678	-13,883	-4,840	18,362
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	817,370	828,155	900,064	917,462	907,877	830,157	958,334
5.1 Eksport barangan	681,275	685,228	750,508	768,846	756,343	751,100	886,828
5.2 Eksport perkhidmatan	136,095	142,927	149,556	148,616	151,534	79,057	71,505
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	728,778	739,230	814,571	826,694	806,952	743,087	874,862
6.1 Import barangan	572,051	578,719	644,246	662,747	647,361	623,825	751,773
6.2 Import perkhidmatan	156,727	160,511	170,325	163,947	159,590	119,262	123,088
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis perbelanjaan	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	5.9	6.9	8.0	7.7	-4.2	1.9
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan						
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	6.6	7.5	7.6	8.0	6.0	5.6
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	-7.0	1.7	2.3	1.9	-1.6	-1.7
1.1.3 Pakaian dan kasut	10.3	12.0	13.0	12.4	-13.4	-0.8
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.4	4.9	5.0	4.7	3.3	3.3
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	5.1	6.2	7.4	7.0	-11.0	0.9
1.1.6 Kesihatan	5.8	6.0	6.7	6.5	-4.7	9.1
1.1.7 Pengangkutan	6.6	4.6	5.4	8.3	-13.8	-7.5
1.1.8 Komunikasi	9.9	10.4	10.2	8.6	6.9	12.0
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	4.4	5.6	7.8	8.3	-49.3	-18.0
1.1.10 Pendidikan	5.3	6.0	5.9	5.5	-6.6	-4.0
1.1.11 Restoran dan hotel	6.9	7.6	9.0	9.6	-26.6	-9.1
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	4.5	5.6	6.4	5.6	-11.6	0.6
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	2.0	7.6	5.5	4.4	-61.3	-24.7
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	6.7	3.5	-1.3	2.9	-84.5	-97.3
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	2.9	2.2	2.8	3.9	12.6	26.2
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	1.3	0.7	-1.2	5.4	1.3	7.6
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	2.7	-18.9	-7.0	11.5	16.2	7.0
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	0.6	7.9	-1.2	4.5	-3.1	8.0
1.2.3 Perkhidmatan sosial	5.9	10.5	45.2	-10.4	4.0	3.2
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	5.5	6.4	7.3	7.5	-3.8	2.3
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	5.9	6.9	8.0	7.7	-4.2	1.8
1.4.1 Barangan	5.8	6.0	7.3	7.2	6.0	3.4
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	5.8	6.1	7.0	7.3	4.1	4.2
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	9.1	8.7	8.5	8.6	7.8	0.6
1.4.1.3 Barangan tahan lama	3.5	3.3	7.5	6.0	14.3	1.9
1.4.2 Perkhidmatan	5.9	7.8	8.7	8.1	-13.7	0.1
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.1	5.7	3.4	1.5	5.0	5.3
2.1 Perkhidmatan awam am	2.9	1.2	-12.8	-3.8	7.8	1.6
2.2 Pertahanan	0.1	-4.6	-20.8	-14.6	25.8	-0.4
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	-2.8	3.9	5.5	-3.7	6.5	2.5
2.4 Perkhidmatan ekonomi	-0.4	7.9	43.5	6.8	5.4	1.1
2.5 Perlindungan alam sekitar	3.1	55.8	-33.1	6.3	19.8	-0.8
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	35.8	25.0	36.5	5.5	1.9	24.3
2.7 Kesihatan	-0.2	6.1	6.0	7.3	7.6	12.7
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	-1.5	16.7	-11.0	26.5	6.7	6.0
2.9 Pendidikan	1.2	9.1	3.6	2.8	-2.3	5.7
2.10 Perlindungan sosial	5.9	10.5	45.2	-10.4	4.0	3.2

Jadual 8.5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2016-2021 (samb.)
- Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis perbelanjaan	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	2.6	6.1	1.4	-2.1	-14.4	-0.9
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset						
3.1.1 Struktur	4.6	4.1	1.9	-0.5	-18.3	-10.1
3.1.2 Jentera dan peralatan	1.0	11.4	0.7	-5.5	-8.6	13.2
3.1.3 Aset lain	-4.3	-1.4	0.3	1.0	-10.5	0.6
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor						
3.2.1 Awam	-1.0	0.3	-5.0	-10.7	-21.2	-11.3
3.2.2 Swasta	4.5	9.0	4.3	1.6	-11.9	2.6
Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..
Eksport barangan dan perkhidmatan	1.3	8.7	1.9	-1.0	-8.6	15.4
5.1 Eksport barangan	0.6	9.5	2.4	-1.6	-0.7	18.1
5.2 Eksport perkhidmatan	5.0	4.6	-0.6	2.0	-47.8	-9.6
Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	1.4	10.2	1.5	-2.4	-7.9	17.7
6.1 Import barangan	1.2	11.3	2.9	-2.3	-3.6	20.5
6.2 Import perkhidmatan	2.4	6.1	-3.7	-2.7	-25.3	3.2
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	54.0	54.7	55.3	56.9	58.7	59.5	58.8
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan							
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	11.8	12.0	12.2	12.5	13.0	14.6	14.9
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	1.1	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
1.1.3 Pakaian dan kasut	1.7	1.8	1.9	2.0	2.2	2.0	1.9
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.4	8.6	8.5	8.5	8.6	9.4	9.4
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9	3.0	3.1	2.9	2.8
1.1.6 Kesihatan	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	1.7
1.1.7 Pengangkutan	7.2	7.4	7.3	7.3	7.6	7.0	6.2
1.1.8 Komunikasi	4.2	4.4	4.6	4.8	5.0	5.7	6.2
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.7	3.7	3.7	3.8	3.9	2.1	1.7
1.1.10 Pendidikan	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1
1.1.11 Restoran dan hotel	5.6	5.8	5.8	6.1	6.4	5.0	4.4
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	6.9	6.9	6.9	7.0	7.1	6.6	6.5
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	3.5	3.4	3.5	3.5	3.5	1.4	1.0
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	5.8	6.0	5.8	5.5	5.4	0.9	0.0
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	5.1	4.9	4.7	4.4	4.5	4.8	5.0
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	1.4	1.3	1.0	0.9	1.0	1.2	1.2
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	3.6	3.5	3.6	3.4	3.4	3.4	3.6
1.2.3 Perkhidmatan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	59.1	59.6	60.0	61.3	63.2	64.3	63.8
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	53.9	54.6	55.2	56.9	58.6	59.5	58.7
1.4.1 Barangan	26.4	26.8	26.8	27.4	28.2	31.6	31.7
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	19.8	20.1	20.1	20.5	21.1	23.3	23.5
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	2.6	2.8	2.8	2.9	3.1	3.5	3.4
1.4.1.3 Barangan tahan lama	4.0	4.0	3.9	4.0	4.0	4.9	4.8
1.4.2 Perkhidmatan	27.5	27.9	28.4	29.4	30.5	27.8	27.0
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	13.1	12.7	12.6	12.5	12.1	13.5	13.8
2.1 Perkhidmatan awam am	2.4	2.4	2.3	1.9	1.8	2.0	2.0
2.2 Pertahanan	1.4	1.4	1.2	0.9	0.8	1.0	1.0
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	1.2	1.1	1.1	1.1	1.0	1.2	1.1
2.4 Perkhidmatan ekonomi	1.3	1.3	1.3	1.8	1.8	2.0	2.0
2.5 Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4
2.7 Kesihatan	2.0	1.9	1.9	2.0	2.0	2.3	2.5
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.3	0.2	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
2.9 Pendidikan	4.1	3.9	4.1	4.0	4.0	4.1	4.2
2.10 Perlindungan sosial	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2

Jadual 8.6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2015-2021 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	25.9	25.4	25.5	24.6	23.1	20.9	20.1
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset							
3.1.1 Struktur	14.8	14.8	14.6	14.2	13.5	11.7	10.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	8.7	8.4	8.9	8.5	7.7	7.4	8.2
3.1.3 Aset lain	2.4	2.2	2.0	1.9	1.9	1.8	1.7
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor							
3.2.1 Awam	9.0	8.6	8.1	7.4	6.3	5.2	4.5
3.2.2 Swasta	16.8	16.8	17.3	17.3	16.8	15.7	15.6
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-0.4	0.0	0.1	-0.6	-1.0	-0.4	1.3
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	69.4	67.4	69.2	67.3	63.8	61.7	69.1
5.1 Eksport barangan	57.9	55.7	57.7	56.4	53.1	55.8	64.0
5.2 Eksport perkhidmatan	11.6	11.6	11.5	10.9	10.6	5.9	5.2
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	61.9	60.1	62.6	60.6	56.7	55.2	63.1
6.1 Import barangan	48.6	47.1	49.5	48.6	45.5	46.4	54.2
6.2 Import perkhidmatan	13.3	13.1	13.1	12.0	11.2	8.9	8.9
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.7: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
2018	I	25,129	25,928	75,041	16,452	188,364	4,912	335,826
	II	24,335	25,884	76,183	16,810	192,865	4,405	340,482
	III	24,496	25,709	76,836	16,762	195,849	3,158	342,809
	IV	25,677	26,036	76,782	16,171	195,912	4,071	344,650
2019	I	26,667	25,783	77,913	16,477	199,022	3,976	349,838
	II	25,174	26,330	80,026	17,078	206,162	4,240	359,011
	III	25,261	25,435	79,851	16,869	208,842	4,296	360,555
	IV	24,471	25,340	78,492	16,028	206,551	3,667	354,549
2020	I	24,209	24,929	78,775	15,173	204,704	3,433	351,222
	II	25,347	21,297	65,730	9,565	172,954	3,335	298,227
	III	25,193	23,860	82,609	14,980	201,123	4,411	352,176
	IV	24,323	22,885	80,361	13,564	196,125	4,119	341,376
2021	I	24,209	23,725	83,869	13,629	200,050	4,055	349,538
	II	24,923	23,586	83,555	13,437	196,990	4,132	346,624
	III	24,675	23,111	82,070	11,990	191,894	3,470	337,210
	IV	25,084	22,749	87,525	11,759	201,655	3,915	352,687
2022	I	24,281	23,411	89,097	12,809	212,734	3,998	366,331

Jadual 8.8: KDNK pelarasan musim mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
2018	I	-1.8	-1.0	1.6	2.2	1.9	3.2	1.4
	II	-3.2	-0.2	1.5	2.2	2.4	-10.3	1.4
	III	0.7	-0.7	0.9	-0.3	1.5	-28.3	0.7
	IV	4.8	1.3	-0.1	-3.5	0.0	28.9	0.5
2019	I	3.9	-1.0	1.5	1.9	1.6	-2.3	1.5
	II	-5.6	2.1	2.7	3.6	3.6	6.6	2.6
	III	0.3	-3.4	-0.2	-1.2	1.3	1.3	0.4
	IV	-3.1	-0.4	-1.7	-5.0	-1.1	-14.7	-1.7
2020	I	-1.1	-1.6	0.4	-5.3	-0.9	-6.4	-0.9
	II	4.7	-14.6	-16.6	-37.0	-15.5	-2.8	-15.1
	III	-0.6	12.0	25.7	56.6	16.3	32.3	18.1
	IV	-3.5	-4.1	-2.7	-9.5	-2.5	-6.6	-3.1
2021	I	-0.5	3.7	4.4	0.5	2.0	-1.5	2.4
	II	2.9	-0.6	-0.4	-1.4	-1.5	1.9	-0.8
	III	-1.0	-2.0	-1.8	-10.8	-2.6	-16.0	-2.7
	IV	1.7	-1.6	6.6	-1.9	5.1	12.8	4.6
2022	I	-3.2	2.9	1.8	8.9	5.5	2.1	3.9

Jadual 8.9: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - RM juta

Jenis perbelanjaan		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2018	I	187,865	40,844	83,535	228,143	203,974	335,826
	II	193,454	42,514	84,187	230,269	209,425	340,482
	III	197,213	43,112	85,124	229,630	208,638	342,809
	IV	197,521	43,560	82,747	229,421	204,657	344,650
2019	I	200,386	42,987	80,164	227,381	198,290	349,838
	II	211,220	42,795	83,989	229,974	204,085	359,011
	III	212,912	43,032	83,279	228,421	203,023	360,555
	IV	211,197	43,846	81,103	222,101	201,553	354,549
2020	I	212,435	44,956	76,012	211,452	194,331	351,222
	II	174,424	43,954	59,467	180,262	166,147	298,227
	III	209,310	45,748	74,453	220,002	187,357	352,176
	IV	202,729	46,263	71,906	217,381	194,847	341,376
2021	I	208,071	47,396	72,794	236,204	217,846	349,538
	II	196,608	47,663	69,533	246,935	225,011	346,624
	III	200,605	48,915	66,310	229,649	208,898	337,210
	IV	209,202	47,075	69,257	245,225	223,115	352,687
2022	I	218,854	50,536	72,730	255,143	241,987	366,331

Jadual 8.10: KDNK pelarasan musim mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 - Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan		Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	Pembentukan modal tetap kasar	Eksport barangan dan perkhidmatan	Import barangan dan perkhidmatan	Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli
2018	I	2.2	-1.6	1.2	1.7	0.8	1.4
	II	3.0	4.1	0.8	0.9	2.7	1.4
	III	1.9	1.4	1.1	-0.3	-0.4	0.7
	IV	0.2	1.0	-2.8	-0.1	-1.9	0.5
2019	I	1.5	-1.3	-3.1	-0.9	-3.1	1.5
	II	5.4	-0.4	4.8	1.1	2.9	2.6
	III	0.8	0.6	-0.8	-0.7	-0.5	0.4
	IV	-0.8	1.9	-2.6	-2.8	-0.7	-1.7
2020	I	0.6	2.5	-6.3	-4.8	-3.6	-0.9
	II	-17.9	-2.2	-21.8	-14.8	-14.5	-15.1
	III	20.0	4.1	25.2	22.0	12.8	18.1
	IV	-3.1	1.1	-3.4	-1.2	4.0	-3.1
2021	I	2.6	2.4	1.2	8.7	11.8	2.4
	II	-5.5	0.6	-4.5	4.5	3.3	-0.8
	III	2.0	2.6	-4.6	-7.0	-7.2	-2.7
	IV	4.3	-3.8	4.4	6.8	6.8	4.6
2022	I	4.6	7.4	5.0	4.0	8.5	3.9

* Komponen perubahan inventori, barangan berharga dan perbezaan statistik tidak ditunjukkan di dalam jadual

Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	99,637	101,573	99,106	98,898	23,298	23,292	27,089	25,958
1.1 Getah	2,829	3,002	2,444	2,239	765	554	766	743
1.2 Kelapa sawit	37,664	38,239	36,869	34,789	8,689	8,140	9,720	11,115
1.3 Ternakan	14,584	15,459	16,002	16,519	3,401	3,504	3,840	3,839
1.4 Pertanian lain	25,349	26,369	27,367	28,947	6,139	6,399	7,123	5,688
1.5 Perhutanan dan pembalakan	6,986	6,382	5,138	5,185	1,547	1,782	1,934	1,722
1.6 Perikanan laut	8,081	8,054	7,293	7,266	1,878	1,866	2,472	1,864
1.7 Akuakultur	4,144	4,068	3,993	3,953	879	1,046	1,234	985
2. Perlombongan dan pengkuarian	103,557	102,887	92,879	93,150	26,189	25,853	24,238	27,277
2.1 Minyak mentah dan kondensat	45,430	42,460	38,430	35,950	11,837	11,693	10,614	11,285
2.2 Gas asli	49,322	50,643	45,896	48,908	12,235	12,111	11,310	13,666
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	8,806	9,784	8,554	8,293	2,117	2,049	2,314	2,326
3. Pembuatan	304,843	316,283	307,847	337,219	72,643	75,745	77,131	79,324
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	13,319	13,178	12,814	11,652	2,916	3,213	3,318	3,872
3.2 Prosesan makanan	16,149	17,270	18,127	19,938	3,764	4,084	4,300	4,002
3.3 Minuman	5,133	5,282	4,513	4,976	1,102	1,394	1,330	1,307
3.4 Produk tembakau	3,686	3,899	3,174	2,755	758	1,137	999	791
3.5 Tekstil dan pakaian	5,178	5,466	4,784	5,137	1,189	1,383	1,300	1,306
3.6 Kulit dan produk berkaitan	748	786	635	727	196	233	176	144
3.7 Keluaran kayu	7,323	7,691	6,815	7,448	1,777	1,782	1,898	1,866
3.8 Kertas dan produk kertas	4,473	4,672	4,533	5,220	1,127	1,213	1,156	977
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4,013	4,182	3,991	4,125	1,094	921	881	1,117
3.10 Produk petroleum bertapis	37,962	39,026	35,286	39,858	9,256	9,475	9,268	9,963
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	33,071	33,767	32,201	35,532	7,900	7,774	8,527	8,870
3.12 Produk getah	7,419	7,939	12,076	14,522	1,364	1,835	2,083	2,137
3.13 Produk plastik	9,966	10,250	10,521	11,779	2,230	2,227	3,054	2,456
3.14 Produk mineral bukan logam	11,887	12,438	10,583	10,735	2,619	3,197	3,192	2,879
3.15 Logam asas	8,176	8,498	8,071	8,314	1,726	2,196	2,191	2,063
3.16 Produk logam yang direka	16,161	16,780	14,124	15,121	3,940	4,419	4,017	3,786
3.17 Jentera dan peralatan	9,690	10,075	10,212	11,228	3,117	2,265	2,251	2,058
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	5,456	5,715	5,651	6,402	1,406	1,271	1,243	1,535
3.19 Kelengkapan elektrik	6,115	6,293	6,302	7,204	1,468	1,746	1,298	1,602
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	59,699	61,671	63,966	74,186	15,325	14,121	14,791	15,462
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	5,357	5,379	5,307	5,799	1,054	1,407	1,382	1,515
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	24,582	26,171	25,058	25,598	5,175	6,241	5,863	7,303
3.23 Perabot	4,761	5,140	4,731	4,638	1,244	1,260	1,159	1,098
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,516	4,716	4,372	4,325	895	952	1,451	1,218

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	66,194	66,453	53,616	50,802	16,604	15,985	17,206	16,399
4.1 Bangunan kediaman	15,812	15,352	12,819	11,210	4,253	3,628	4,011	3,919
4.2 Bangunan bukan kediaman	15,348	14,188	11,945	11,688	3,601	3,600	3,787	4,361
4.3 Kejuruteraan awam	23,354	24,823	17,836	14,614	5,802	5,781	6,419	5,351
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	11,681	12,089	11,015	13,290	2,948	2,975	2,989	2,768
5. Perkhidmatan	772,990	820,576	776,361	791,068	183,367	188,290	196,947	204,386
5.1 Elektrik dan gas	28,932	30,596	29,560	30,029	6,982	7,287	7,389	7,273
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	7,177	7,731	8,298	8,807	1,728	1,736	1,828	1,885
5.3 Perdagangan borong	101,927	107,690	101,721	104,925	22,684	24,914	27,142	27,187
5.4 Perdagangan runcit	101,471	110,245	103,952	107,330	24,069	24,035	25,311	28,056
5.5 Kenderaan bermotor	23,769	24,769	22,587	19,751	5,225	5,375	6,855	6,313
5.6 Makanan dan minuman	36,263	39,971	31,673	28,839	8,609	8,803	8,993	9,858
5.7 Penginapan	9,239	9,851	4,854	3,674	2,160	2,246	2,397	2,435
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	50,208	53,632	42,139	42,671	12,103	12,291	12,616	13,200
5.9 Maklumat dan komunikasi	79,110	84,225	89,252	94,874	19,104	19,938	20,296	19,773
5.10 Kewangan	66,485	69,388	70,975	77,481	16,603	16,106	16,746	17,030
5.11 Insurans	22,604	23,970	25,130	28,232	5,429	5,530	5,600	6,044
5.12 Hartanah	20,381	21,433	17,512	15,216	4,977	5,063	5,166	5,174
5.13 Perkhidmatan perniagaan	43,364	47,330	40,887	36,756	10,410	10,829	10,674	11,451
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	9,504	10,070	9,442	10,192	2,269	2,430	2,398	2,407
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	11,156	11,801	10,974	10,491	2,615	2,716	2,926	2,899
5.16 Perkhidmatan lain	46,510	49,072	43,158	40,783	11,442	11,516	11,713	11,838
5.17 Perkhidmatan kerajaan	114,891	118,804	124,245	131,016	26,958	27,473	28,897	31,563
6. Tambah: Duti import	16,546	16,179	15,335	15,602	4,995	4,272	3,074	4,204
KDNK pada harga pembeli	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738	327,096	333,438	345,685	357,547

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	24,707	24,266	28,082	24,519	22,533	24,422	27,938	24,213
1.1 Getah	857	566	821	757	701	441	625	678
1.2 Kelapa sawit	9,544	8,916	10,537	9,242	7,440	9,589	10,816	9,024
1.3 Ternakan	3,558	3,705	4,078	4,118	3,850	3,755	4,159	4,238
1.4 Pertanian lain	6,291	6,627	7,377	6,074	6,654	6,846	7,650	6,216
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,576	1,662	1,750	1,394	1,195	1,280	1,408	1,255
1.6 Perikanan laut	2,036	1,815	2,386	1,817	1,855	1,550	2,136	1,752
1.7 Akuakultur	845	974	1,132	1,117	838	961	1,143	1,050
2. Perlombongan dan pengkuarian	26,216	26,483	23,567	26,622	25,460	21,387	22,009	24,023
2.1 Minyak mentah dan kondensat	11,278	11,121	9,382	10,679	10,892	9,032	9,094	9,411
2.2 Gas asli	12,807	12,852	11,634	13,351	12,430	10,510	10,776	12,180
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,131	2,510	2,551	2,591	2,138	1,844	2,139	2,432
3. Pembuatan	75,627	79,005	79,922	81,729	76,661	64,490	82,509	84,186
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	3,240	3,248	3,041	3,649	2,704	3,749	3,379	2,983
3.2 Prosesan makanan	3,781	4,375	4,766	4,348	4,091	4,564	4,995	4,478
3.3 Minuman	1,126	1,439	1,371	1,345	1,122	902	1,240	1,248
3.4 Produk tembakau	820	1,203	1,045	831	797	384	1,109	884
3.5 Tekstil dan pakaian	1,248	1,464	1,371	1,383	1,286	858	1,274	1,366
3.6 Kulit dan produk berkaitan	202	246	186	151	209	136	145	145
3.7 Keluaran kayu	1,868	1,863	2,010	1,950	1,915	1,101	1,859	1,940
3.8 Kertas dan produk kertas	1,169	1,272	1,209	1,021	1,159	1,022	1,275	1,078
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,151	962	928	1,140	1,172	680	959	1,180
3.10 Produk petroleum bertapis	9,524	9,757	9,551	10,194	9,880	7,176	8,740	9,489
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	8,063	7,950	8,712	9,042	8,230	6,838	8,358	8,775
3.12 Produk getah	1,454	1,979	2,231	2,274	1,753	2,922	3,622	3,779
3.13 Produk plastik	2,344	2,316	3,076	2,515	2,339	2,131	3,348	2,704
3.14 Produk mineral bukan logam	2,754	3,346	3,337	3,001	2,740	1,792	3,081	2,971
3.15 Logam asas	1,781	2,280	2,275	2,163	1,799	1,672	2,358	2,241
3.16 Produk logam yang direka	4,086	4,608	4,180	3,905	4,066	2,662	3,706	3,690
3.17 Jentera dan peralatan	3,215	2,334	2,375	2,151	3,201	2,232	2,535	2,244
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,459	1,423	1,390	1,443	1,364	1,153	1,559	1,576
3.19 Kelengkapan elektrik	1,541	1,789	1,298	1,665	1,527	1,672	1,388	1,716
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	15,990	14,687	15,117	15,877	16,582	13,372	16,657	17,355
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	984	1,416	1,418	1,562	989	1,311	1,439	1,568
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	5,532	6,722	6,296	7,620	5,423	4,701	6,687	8,246
3.23 Perabot	1,342	1,362	1,239	1,196	1,354	840	1,295	1,242
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	954	962	1,499	1,301	959	622	1,502	1,289

**Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta**

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	16,704	16,161	16,967	16,620	15,377	9,003	14,890	14,346
4.1 Bangunan kediaman	3,917	3,566	3,858	4,012	3,605	2,215	3,414	3,584
4.2 Bangunan bukan kediaman	3,508	3,360	3,339	3,981	3,134	2,209	2,849	3,754
4.3 Kejuruteraan awam	6,246	6,082	6,770	5,726	5,923	2,454	5,629	3,830
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3,034	3,153	2,999	2,902	2,714	2,124	2,998	3,178
5. Perkhidmatan	195,144	199,852	208,474	217,106	201,370	167,515	200,390	207,085
5.1 Elektrik dan gas	7,432	7,725	7,787	7,652	7,784	6,726	7,473	7,577
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	1,897	1,886	1,945	2,003	2,007	2,053	2,102	2,136
5.3 Perdagangan borong	23,869	26,142	28,849	28,830	24,657	20,813	27,644	28,608
5.4 Perdagangan runcit	26,408	26,282	27,386	30,169	27,009	20,849	26,776	29,318
5.5 Kenderaan bermotor	5,499	5,629	7,042	6,600	5,289	2,923	7,414	6,960
5.6 Makanan dan minuman	9,495	9,681	9,895	10,901	9,776	6,616	7,583	7,698
5.7 Penginapan	2,298	2,394	2,555	2,603	2,190	499	1,154	1,011
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	12,902	13,157	13,472	14,101	12,660	7,296	11,282	10,902
5.9 Maklumat dan komunikasi	20,468	21,164	21,504	21,090	21,843	22,176	22,637	22,596
5.10 Kewangan	16,961	16,967	17,440	18,020	17,657	15,398	18,811	19,110
5.11 Insurans	6,089	5,709	5,877	6,295	6,573	5,986	5,852	6,720
5.12 Hartanah	5,219	5,324	5,427	5,462	5,229	3,609	4,407	4,267
5.13 Perkhidmatan perniagaan	11,329	11,836	11,642	12,522	11,900	9,201	9,931	9,855
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	2,395	2,564	2,554	2,558	2,450	2,098	2,439	2,455
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	2,760	2,872	3,094	3,074	2,880	2,521	2,821	2,753
5.16 Perkhidmatan lain	12,082	12,113	12,358	12,519	12,150	9,376	10,869	10,764
5.17 Perkhidmatan kerajaan	28,042	28,408	29,647	32,707	29,316	29,377	31,196	34,356
6. Tambah: Duti import	3,976	4,142	4,106	3,956	3,386	3,272	4,189	4,487
KDNK pada harga pembeli	342,373	349,910	361,117	370,552	344,788	290,090	351,926	358,340

Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	22,563	24,053	27,389	24,894	22,604
1.1 Getah	617	445	627	550	502
1.2 Kelapa sawit	7,177	8,547	9,613	9,453	7,454
1.3 Ternakan	3,983	3,992	4,299	4,245	4,040
1.4 Pertanian lain	7,031	7,254	8,110	6,551	6,823
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1,160	1,266	1,451	1,307	1,100
1.6 Perikanan laut	1,792	1,582	2,191	1,700	1,837
1.7 Akuakultur	803	966	1,097	1,086	849
2. Perlombongan dan pengkuarian	24,337	23,648	21,296	23,870	24,066
2.1 Minyak mentah dan kondensat	9,505	9,260	8,390	8,795	8,801
2.2 Gas asli	12,678	12,700	10,934	12,595	13,101
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	2,153	1,688	1,971	2,480	2,165
3. Pembuatan	81,761	81,679	81,890	91,888	87,191
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	2,331	3,115	2,971	3,235	2,336
3.2 Prosesan makanan	4,445	5,022	5,450	5,021	4,776
3.3 Minuman	1,145	1,247	1,191	1,393	1,229
3.4 Produk tembakau	856	746	213	940	889
3.5 Tekstil dan pakaian	1,313	1,160	1,232	1,432	1,382
3.6 Kulit dan produk berkaitan	221	234	120	150	226
3.7 Keluaran kayu	1,911	1,708	1,713	2,116	2,086
3.8 Kertas dan produk kertas	1,285	1,290	1,389	1,256	1,391
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	1,225	873	834	1,193	1,242
3.10 Produk petroleum bertapis	9,436	9,616	10,421	10,386	9,666
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	8,749	7,921	9,137	9,724	8,922
3.12 Produk getah	2,985	4,290	3,898	3,349	2,326
3.13 Produk plastik	2,651	2,578	3,646	2,904	2,788
3.14 Produk mineral bukan logam	2,820	2,448	2,435	3,031	2,985
3.15 Logam asas	1,865	2,026	2,049	2,374	1,992
3.16 Produk logam yang direka	4,027	3,702	3,381	4,012	4,198
3.17 Jentera dan peralatan	3,350	2,615	2,666	2,597	3,571
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	1,491	1,558	1,618	1,734	1,628
3.19 Kelengkapan elektrik	1,647	2,106	1,490	1,961	1,885
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	18,630	17,109	18,027	20,420	21,974
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	1,047	1,547	1,445	1,760	1,124
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	5,931	6,643	4,641	8,383	6,053
3.23 Perabot	1,432	1,232	796	1,178	1,517
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	966	893	1,127	1,339	1,001

Jadual 8.11: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	13,770	12,627	11,816	12,588	12,922
4.1 Bangunan kediaman	3,435	2,584	2,483	2,709	2,908
4.2 Bangunan bukan kediaman	2,939	2,986	2,462	3,301	2,965
4.3 Kejuruteraan awam	4,215	3,690	3,600	3,109	3,535
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	3,182	3,368	3,271	3,470	3,514
5. Perkhidmatan	196,765	190,044	190,474	213,785	209,560
5.1 Elektrik dan gas	7,736	7,194	7,190	7,908	8,020
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	2,155	2,163	2,220	2,269	2,207
5.3 Perdagangan borong	24,743	24,806	26,761	28,614	25,055
5.4 Perdagangan runcit	27,267	25,302	24,822	29,939	28,751
5.5 Kenderaan bermotor	5,711	3,741	3,098	7,202	6,216
5.6 Makanan dan minuman	7,437	7,011	6,687	7,704	8,685
5.7 Penginapan	895	730	555	1,494	1,665
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	10,565	10,013	9,902	12,191	13,292
5.9 Maklumat dan komunikasi	23,224	23,474	24,040	24,136	24,694
5.10 Kewangan	19,589	19,687	18,874	19,330	19,172
5.11 Insurans	7,310	6,604	6,834	7,483	7,458
5.12 Hartanah	4,265	3,623	3,643	3,686	4,832
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9,555	9,346	8,366	9,489	10,299
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	2,338	2,550	2,606	2,699	2,702
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	2,583	2,594	2,640	2,673	2,675
5.16 Perkhidmatan lain	10,453	10,130	9,425	10,775	11,150
5.17 Perkhidmatan kerajaan	30,937	31,075	32,810	36,194	32,686
6. Tambah: Duti import	3,967	4,057	3,296	4,283	3,895
KDNK pada harga pembeli	343,162	336,108	336,161	371,308	360,239

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	0.1	1.9	-2.4	-0.2	3.1	-1.5	-0.7	-0.1
1.1 Getah	-17.6	6.1	-18.6	-8.4	-28.5	-20.1	-0.2	-17.6
1.2 Kelapa sawit	-1.8	1.5	-3.6	-5.6	12.5	-6.0	-8.0	-2.7
1.3 Ternakan	5.5	6.0	3.5	3.2	4.0	5.4	5.9	6.5
1.4 Pertanian lain	4.3	4.0	3.8	5.8	3.9	3.5	6.5	3.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-3.9	-8.6	-19.5	0.9	-12.0	-4.3	0.1	0.5
1.6 Perikanan laut	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4	-5.0	-0.4	-0.1	5.5
1.7 Akuakultur	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0	-3.0	-0.4	1.1	-6.6
2. Perlombongan dan pengkuarian	-2.2	-0.6	-9.7	0.3	-2.4	-1.3	-5.0	-0.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5	-0.5	2.4	-3.7	-1.5
2.2 Gas asli	-4.2	2.7	-9.4	6.6	-5.0	-4.1	-8.5	0.2
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	3.1	11.1	-12.6	-3.1	2.3	-4.1	8.9	5.3
3. Pembuatan	5.0	3.8	-2.7	9.5	5.2	4.9	5.0	4.7
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1	16.0	2.0	-6.9	-5.6
3.2 Prosesan makanan	7.0	6.9	5.0	10.0	4.4	6.5	10.9	6.0
3.3 Minuman	3.2	2.9	-14.6	10.3	2.7	4.8	3.7	1.5
3.4 Produk tembakau	1.7	5.8	-18.6	-13.2	-0.4	1.5	2.5	3.1
3.5 Tekstil dan pakaian	4.4	5.5	-12.5	7.4	7.0	3.9	2.9	4.1
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.6	5.0	-19.2	14.5	4.1	5.0	3.2	1.4
3.7 Keluaran kayu	5.5	5.0	-11.4	9.3	5.9	3.6	7.0	5.8
3.8 Kertas dan produk kertas	4.3	4.5	-3.0	15.2	3.9	5.3	5.1	2.7
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.9	4.2	-4.6	3.4	3.7	2.6	4.8	4.4
3.10 Produk petroleum bertapis	3.3	2.8	-9.6	13.0	4.3	2.5	2.5	4.0
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	4.6	2.1	-4.6	10.3	6.5	5.8	4.7	1.9
3.12 Produk getah	5.1	7.0	52.1	20.3	1.6	4.0	6.1	7.3
3.13 Produk plastik	4.1	2.8	2.6	12.0	3.9	3.0	4.6	4.7
3.14 Produk mineral bukan logam	5.5	4.6	-14.9	1.4	6.5	5.8	6.0	3.8
3.15 Logam asas	4.0	3.9	-5.0	3.0	5.5	3.1	3.4	4.1
3.16 Produk logam yang direka	5.0	3.8	-15.8	7.1	4.4	5.8	5.6	4.2
3.17 Jentera dan peralatan	5.3	4.0	1.4	10.0	5.3	6.9	4.4	4.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.1	4.8	-1.1	13.3	1.7	3.2	7.3	4.6
3.19 Kelengkapan elektrik	0.9	2.9	0.2	14.3	1.4	-0.2	-0.8	3.2
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.1	3.3	3.7	16.0	6.9	6.8	7.0	7.7
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan	7.5	0.4	-1.3	9.3	4.5	8.1	8.2	8.5
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.2	6.5	-4.3	2.2	1.4	6.2	8.1	8.4
3.23 Perabot	4.2	8.0	-7.9	-2.0	1.8	1.9	7.7	6.1
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	4.4	-7.3	-1.1	6.9	5.0	5.8	8.8

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.2	0.4	-19.3	-5.2	4.9	4.8	4.7	2.5
4.1 Bangunan kediaman	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6	-3.4	-6.8	-7.4	-10.1
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2	-2.6	-5.5	0.2	2.5
4.3 Kejuruteraan awam	15.3	6.3	-28.1	-18.1	16.2	19.6	14.3	11.2
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	8.7	3.5	-8.9	20.6	7.6	9.4	10.5	7.4
5. Perkhidmatan	6.9	6.2	-5.4	1.9	6.6	6.6	7.3	6.9
5.1 Elektrik dan gas	4.6	5.8	-3.4	1.6	4.0	4.6	5.2	4.4
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	6.7	7.7	7.3	6.1	6.0	6.6	6.5	7.7
5.3 Perdagangan borong	7.4	5.7	-5.5	3.1	8.0	7.4	7.3	7.0
5.4 Perdagangan runcit	10.2	8.6	-5.7	3.2	7.5	8.3	12.5	12.1
5.5 Kenderaan bermotor	3.8	4.2	-8.8	-12.6	-0.4	3.9	8.4	2.6
5.6 Makanan dan minuman	9.7	10.2	-20.8	-8.9	8.4	9.9	10.3	10.3
5.7 Penginapan	6.1	6.6	-50.7	-24.3	6.1	5.9	6.1	6.4
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.3	6.8	-21.4	1.3	5.7	6.3	6.7	6.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	8.2	6.5	6.0	6.3	8.1	8.5	8.3	7.9
5.10 Kewangan	3.9	4.4	2.3	9.2	6.6	2.2	4.0	3.0
5.11 Insurans	9.9	6.0	4.8	12.3	9.6	13.0	11.2	6.4
5.12 Hartanah	5.1	5.2	-18.3	-13.1	5.4	5.3	5.0	4.6
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9.1	9.1	-13.6	-10.1	8.6	9.3	9.3	9.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	6.0	5.9	-6.2	7.9	6.4	6.1	6.0	5.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.2	5.8	-7.0	-4.4	6.3	6.1	6.8	5.7
5.16 Perkhidmatan lain	5.3	5.5	-12.1	-5.5	4.7	5.2	5.5	5.6
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.7	3.4	4.6	5.4	5.0	4.8	4.1	5.0
6. Tambah: Duti import	-8.5	-2.2	-5.2	1.7	14.9	-0.9	-31.8	-14.3
KDNK pada harga pembeli	4.8	4.4	-5.5	3.1	5.3	4.8	4.5	4.8

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	6.0	4.2	3.7	-5.5	-8.8	0.6	-0.5	-1.2
1.1 Getah	12.0	2.1	7.2	1.8	-18.3	-22.1	-24.0	-10.4
1.2 Kelapa sawit	9.8	9.5	8.4	-16.9	-22.0	7.5	2.6	-2.4
1.3 Ternakan	4.6	5.7	6.2	7.3	8.2	1.3	2.0	2.9
1.4 Pertanian lain	2.5	3.6	3.6	6.8	5.8	3.3	3.7	2.4
1.5 Perhutanan dan pembalakan	1.9	-6.7	-9.5	-19.0	-24.2	-23.0	-19.5	-10.0
1.6 Perikanan laut	8.4	-2.8	-3.5	-2.5	-8.9	-14.6	-10.5	-3.6
1.7 Akuakultur	-3.9	-6.9	-8.3	13.4	-0.8	-1.4	1.0	-6.0
2. Perlombongan dan pengkuarian	0.1	2.4	-2.8	-2.4	-2.9	-19.2	-6.6	-9.8
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-4.7	-4.9	-11.6	-5.4	-3.4	-18.8	-3.1	-11.9
2.2 Gas asli	4.7	6.1	2.9	-2.3	-2.9	-18.2	-7.4	-8.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.7	22.5	10.2	11.4	0.3	-26.5	-16.1	-6.1
3. Pembuatan	4.1	4.3	3.6	3.0	1.4	-18.4	3.2	3.0
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11.1	1.1	-8.4	-5.8	-16.5	15.4	11.1	-18.3
3.2 Prosesan makanan	0.4	7.1	10.8	8.6	8.2	4.3	4.8	3.0
3.3 Minuman	2.2	3.2	3.1	3.0	-0.4	-37.3	-9.5	-7.2
3.4 Produk tembakau	8.2	5.8	4.6	5.1	-2.8	-68.0	6.1	6.3
3.5 Tekstil dan pakaian	5.0	5.9	5.5	5.9	3.1	-41.4	-7.1	-1.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.1	5.7	6.1	5.1	3.5	-44.9	-22.3	-3.9
3.7 Keluaran kayu	5.1	4.6	5.9	4.5	2.6	-40.9	-7.5	-0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	3.7	4.9	4.6	4.5	-0.9	-19.7	5.4	5.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.2	4.5	5.3	2.1	1.8	-29.4	3.3	3.5
3.10 Produk petroleum bertapis	2.9	3.0	3.1	2.3	3.7	-26.5	-8.5	-6.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.1	2.3	2.2	1.9	2.1	-14.0	-4.1	-3.0
3.12 Produk getah	6.6	7.8	7.1	6.4	20.5	47.6	62.3	66.2
3.13 Produk plastik	5.1	4.0	0.7	2.4	-0.2	-8.0	8.9	7.5
3.14 Produk mineral bukan logam	5.1	4.7	4.6	4.2	-0.5	-46.5	-7.7	-1.0
3.15 Logam asas	3.1	3.8	3.8	4.8	1.0	-26.7	3.7	3.6
3.16 Produk logam yang direka	3.7	4.3	4.1	3.2	-0.5	-42.2	-11.3	-5.5
3.17 Jentera dan peralatan	3.1	3.0	5.5	4.5	-0.4	-4.4	6.7	4.3
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	3.7	11.9	11.8	-6.0	-6.5	-19.0	12.1	9.2
3.19 Kelengkapan elektrik	4.9	2.5	-0.1	3.9	-0.9	-6.6	6.9	3.1
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.3	4.0	2.2	2.7	3.7	-9.0	10.2	9.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-6.6	0.6	2.5	3.1	0.4	-7.4	1.5	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.9	7.7	7.4	4.3	-2.0	-30.1	6.2	8.2
3.23 Perabot	7.9	8.1	6.9	9.0	0.8	-38.3	4.5	3.8
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	1.1	3.3	6.8	0.5	-35.3	0.2	-0.9

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	0.6	1.1	-1.4	1.3	-7.9	-44.3	-12.2	-13.7
4.1 Bangunan kediaman	-7.9	-1.7	-3.8	2.4	-8.0	-37.9	-11.5	-10.7
4.2 Bangunan bukan kediaman	-2.6	-6.7	-11.8	-8.7	-10.6	-34.2	-14.7	-5.7
4.3 Kejuruteraan awam	7.6	5.2	5.5	7.0	-5.2	-59.6	-16.9	-33.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	2.9	6.0	0.3	4.8	-10.5	-32.6	0.0	9.5
5. Perkhidmatan	6.4	6.1	5.9	6.2	3.2	-16.2	-3.9	-4.6
5.1 Elektrik dan gas	6.5	6.0	5.4	5.2	4.7	-12.9	-4.0	-1.0
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	9.8	8.6	6.4	6.3	5.8	8.9	8.1	6.6
5.3 Perdagangan borong	5.2	4.9	6.3	6.0	3.3	-20.4	-4.2	-0.8
5.4 Perdagangan runcit	9.7	9.3	8.2	7.5	2.3	-20.7	-2.2	-2.8
5.5 Kenderaan bermotor	5.2	4.7	2.7	4.5	-3.8	-48.1	5.3	5.5
5.6 Makanan dan minuman	10.3	10.0	10.0	10.6	3.0	-31.7	-23.4	-29.4
5.7 Penginapan	6.4	6.6	6.6	6.9	-4.7	-79.1	-54.8	-61.2
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.6	7.0	6.8	6.8	-1.9	-44.5	-16.3	-22.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	7.1	6.2	6.0	6.7	6.7	4.8	5.3	7.1
5.10 Kewangan	2.2	5.3	4.1	5.8	4.1	-9.2	7.9	6.0
5.11 Insurans	12.1	3.2	4.9	4.1	7.9	4.8	-0.4	6.7
5.12 Hartanah	4.9	5.1	5.0	5.6	0.2	-32.2	-18.8	-21.9
5.13 Perkhidmatan perniagaan	8.8	9.3	9.1	9.4	5.0	-22.3	-14.7	-21.3
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	5.6	5.5	6.5	6.2	2.3	-18.2	-4.5	-4.0
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	5.6	5.8	5.8	6.0	4.3	-12.2	-8.8	-10.4
5.16 Perkhidmatan lain	5.6	5.2	5.5	5.8	0.6	-22.6	-12.1	-14.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.0	3.4	2.6	3.6	4.5	3.4	5.2	5.0
6. Tambah: Duti import	-20.4	-3.0	33.6	-5.9	-14.8	-21.0	2.0	13.4
KDNK pada harga pembeli	4.7	4.9	4.5	3.6	0.7	-17.1	-2.5	-3.3

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021				2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	0.1	-1.5	-2.0	2.8	0.2
1.1 Getah	-12.0	0.9	0.4	-18.8	-18.6
1.2 Kelapa sawit	-3.5	-10.9	-11.1	4.8	3.9
1.3 Ternakan	3.5	6.3	3.3	0.2	1.5
1.4 Pertanian lain	5.7	6.0	6.0	5.4	-3.0
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-2.9	-1.1	3.1	4.1	-5.2
1.6 Perikanan laut	-3.4	2.1	2.6	-2.9	2.5
1.7 Akuakultur	-4.2	0.5	-4.0	3.5	5.6
2. Perlombongan dan pengkuarian	-4.4	10.6	-3.2	-0.6	-1.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-12.7	2.5	-7.7	-6.6	-7.4
2.2 Gas asli	2.0	20.8	1.5	3.4	3.3
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.7	-8.5	-7.9	2.0	0.5
3. Pembuatan	6.7	26.7	-0.8	9.1	6.6
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran	-13.8	-16.9	-12.1	8.5	0.2
3.2 Prosesan makanan	8.7	10.0	9.1	12.1	7.4
3.3 Minuman	2.0	38.2	-4.0	11.6	7.3
3.4 Produk tembakau	7.4	94.1	-80.8	6.3	4.0
3.5 Tekstil dan pakaian	2.1	35.2	-3.3	4.8	5.3
3.6 Kulit dan produk berkaitan	5.7	72.9	-16.8	3.7	2.2
3.7 Keluaran kayu	-0.2	55.2	-7.9	9.1	9.2
3.8 Kertas dan produk kertas	10.9	26.3	8.9	16.5	8.2
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4.5	28.4	-13.0	1.1	1.4
3.10 Produk petroleum bertapis	-4.5	34.0	19.2	9.4	2.4
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	6.3	15.8	9.3	10.8	2.0
3.12 Produk getah	70.3	46.8	7.6	-11.4	-22.1
3.13 Produk plastik	13.3	21.0	8.9	7.4	5.2
3.14 Produk mineral bukan logam	2.9	36.6	-20.9	2.0	5.8
3.15 Logam asas	3.7	21.2	-13.1	5.9	6.8
3.16 Produk logam yang direka	-1.0	39.0	-8.8	8.7	4.2
3.17 Jentera dan peralatan	4.7	17.1	5.2	15.7	6.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	9.3	35.2	3.8	10.1	9.1
3.19 Kelengkapan elektrik	7.9	26.0	7.4	14.3	14.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	12.4	28.0	8.2	17.7	18.0
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	5.9	18.0	0.4	12.3	7.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	9.4	41.3	-30.6	1.7	2.1
3.23 Perabot	5.8	46.6	-38.6	-5.1	5.9
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.8	43.5	-24.9	3.9	3.6

Jadual 8.12: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022(samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2021				(%)
	2022				
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	-10.4	40.3	-20.6	-12.2	-6.2
4.1 Bangunan kediaman	-4.7	16.6	-27.3	-24.4	-15.3
4.2 Bangunan bukan kediaman	-6.2	35.1	-13.6	-12.1	0.9
4.3 Kejuruteraan awam	-28.8	50.3	-36.0	-18.8	-16.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	17.2	58.5	9.1	9.2	10.4
5. Perkhidmatan	-2.3	13.4	-4.9	3.2	6.5
5.1 Elektrik dan gas	-0.6	7.0	-3.8	4.4	3.7
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	7.4	5.3	5.6	6.2	2.4
5.3 Perdagangan borong	0.4	19.2	-3.2	0.0	1.3
5.4 Perdagangan runcit	1.0	21.4	-7.3	2.1	5.4
5.5 Kenderaan bermotor	8.0	28.0	-58.2	3.5	8.9
5.6 Makanan dan minuman	-23.9	6.0	-11.8	0.1	16.8
5.7 Penginapan	-59.1	46.1	-51.9	47.8	86.0
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-16.5	37.3	-12.2	11.8	25.8
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.3	5.9	6.2	6.8	6.3
5.10 Kewangan	10.9	27.9	0.3	1.2	-2.1
5.11 Insurans	11.2	10.3	16.8	11.4	2.0
5.12 Hartanah	-18.4	0.4	-17.3	-13.6	13.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-19.7	1.6	-15.8	-3.7	7.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-4.6	21.5	6.8	9.9	15.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-10.3	2.9	-6.4	-2.9	3.5
5.16 Perkhidmatan lain	-14.0	8.0	-13.3	0.1	6.7
5.17 Perkhidmatan kerajaan	5.5	5.8	5.2	5.3	5.7
6. Tambah: Duti import	17.1	24.0	-21.3	-4.6	-1.8
KDNK pada harga pembeli	-0.5	15.9	-4.5	3.6	5.0

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	0.1	1.9	-2.4	-0.2	-10.4	0.0	16.3	-4.2
1.1 Getah	-17.6	6.1	-18.6	-8.4	-15.1	-27.6	38.2	-3.0
1.2 Kelapa sawit	-1.8	1.5	-3.6	-5.6	-24.0	-6.3	19.4	14.3
1.3 Ternakan	5.5	6.0	3.5	3.2	-5.6	3.0	9.6	0.0
1.4 Pertanian lain	4.3	4.0	3.8	5.8	11.2	4.2	11.3	-20.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-3.9	-8.6	-19.5	0.9	-9.7	15.2	8.6	-11.0
1.6 Perikanan laut	-0.2	-0.3	-9.4	-0.4	6.3	-0.7	32.5	-24.6
1.7 Akuakultur	-2.1	-1.8	-1.9	-1.0	-16.7	19.0	17.9	-20.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	-2.2	-0.6	-9.7	0.3	-4.1	-1.3	-6.2	12.5
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.8	-6.5	-9.5	-6.5	3.3	-1.2	-9.2	6.3
2.2 Gas asli	-4.2	2.7	-9.4	6.6	-10.3	-1.0	-6.6	20.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	3.1	11.1	-12.6	-3.1	-4.1	-3.2	12.9	0.5
3. Pembuatan	5.0	3.8	-2.7	9.5	-4.1	4.3	1.8	2.8
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-0.1	-1.1	-2.8	-9.1	-28.9	10.2	3.3	16.7
3.2 Prosesan makanan	7.0	6.9	5.0	10.0	-0.3	8.5	5.3	-6.9
3.3 Minuman	3.2	2.9	-14.6	10.3	-14.4	26.5	-4.6	-1.8
3.4 Produk tembakau	1.7	5.8	-18.6	-13.2	-1.2	50.1	-12.1	-20.8
3.5 Tekstil dan pakaian	4.4	5.5	-12.5	7.4	-5.3	16.4	-6.0	0.5
3.6 Kulit dan produk berkaitan	3.6	5.0	-19.2	14.5	38.6	18.5	-24.4	-18.3
3.7 Keluaran kayu	5.5	5.0	-11.4	9.3	0.7	0.3	6.5	-1.7
3.8 Kertas dan produk kertas	4.3	4.5	-3.0	15.2	18.5	7.7	-4.7	-15.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.9	4.2	-4.6	3.4	2.3	-15.9	-4.3	26.7
3.10 Produk petroleum bertapis	3.3	2.8	-9.6	13.0	-3.4	2.4	-2.2	7.5
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	4.6	2.1	-4.6	10.3	-9.2	-1.6	9.7	4.0
3.12 Produk getah	5.1	7.0	52.1	20.3	-31.5	34.5	13.5	2.6
3.13 Produk plastik	4.1	2.8	2.6	12.0	-4.9	-0.2	37.1	-19.6
3.14 Produk mineral bukan logam	5.5	4.6	-14.9	1.4	-5.6	22.1	-0.2	-9.8
3.15 Logam asas	4.0	3.9	-5.0	3.0	-12.9	27.2	-0.2	-5.8
3.16 Produk logam yang direka	5.0	3.8	-15.8	7.1	8.5	12.2	-9.1	-5.8
3.17 Jentera dan peralatan	5.3	4.0	1.4	10.0	58.4	-27.3	-0.6	-8.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	4.1	4.8	-1.1	13.3	-4.1	-9.6	-2.2	23.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.9	2.9	0.2	14.3	-5.4	18.9	-25.6	23.4
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.1	3.3	3.7	16.0	6.7	-7.9	4.7	4.5
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	7.5	0.4	-1.3	9.3	-24.5	33.5	-1.7	9.6
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	6.2	6.5	-4.3	2.2	-23.2	20.6	-6.1	24.6
3.23 Perabot	4.2	8.0	-7.9	-2.0	20.3	1.3	-8.0	-5.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	6.6	4.4	-7.3	-1.1	-20.1	6.4	52.5	-16.0

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^a	2021 ^p	2018			
					(%)			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.2	0.4	-19.3	-5.2	3.7	-3.7	7.6	-4.7
4.1 Bangunan kediaman	-6.9	-2.9	-16.5	-12.6	-2.5	-14.7	10.6	-2.3
4.2 Bangunan bukan kediaman	-1.2	-7.6	-15.8	-2.2	-15.4	0.0	5.2	15.2
4.3 Kejuruteraan awam	15.3	6.3	-28.1	-18.1	20.5	-0.4	11.0	-16.6
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	8.7	3.5	-8.9	20.6	14.4	0.9	0.5	-7.4
5. Perkhidmatan	6.9	6.2	-5.4	1.9	-4.1	2.7	4.6	3.8
5.1 Elektrik dan gas	4.6	5.8	-3.4	1.6	0.2	4.4	1.4	-1.6
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	6.7	7.7	7.3	6.1	-1.3	0.5	5.3	3.1
5.3 Perdagangan borong	7.4	5.7	-5.5	3.1	-10.7	9.8	8.9	0.2
5.4 Perdagangan runcit	10.2	8.6	-5.7	3.2	-3.8	-0.1	5.3	10.8
5.5 Kenderaan bermotor	3.8	4.2	-8.8	-12.6	-15.1	2.9	27.5	-7.9
5.6 Makanan dan minuman	9.7	10.2	-20.8	-8.9	-3.6	2.2	2.2	9.6
5.7 Penginapan	6.1	6.6	-50.7	-24.3	-5.6	4.0	6.7	1.6
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	6.3	6.8	-21.4	1.3	-2.2	1.6	2.6	4.6
5.9 Maklumat dan komunikasi	8.2	6.5	6.0	6.3	4.2	4.4	1.8	-2.6
5.10 Kewangan	3.9	4.4	2.3	9.2	0.4	-3.0	4.0	1.7
5.11 Insurans	9.9	6.0	4.8	12.3	-4.4	1.8	1.3	7.9
5.12 Hartanah	5.1	5.2	-18.3	-13.1	0.6	1.7	2.0	0.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	9.1	9.1	-13.6	-10.1	-0.7	4.0	-1.4	7.3
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	6.0	5.9	-6.2	7.9	-0.4	7.1	-1.3	0.4
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	6.2	5.8	-7.0	-4.4	-4.6	3.9	7.7	-0.9
5.16 Perkhidmatan lain	5.3	5.5	-12.1	-5.5	2.1	0.6	1.7	1.1
5.17 Perkhidmatan kerajaan	4.7	3.4	4.6	5.4	-10.3	1.9	5.2	9.2
6. Tambah: Duti import	-8.5	-2.2	-5.2	1.7	1.8	-14.5	-28.0	36.8
KDNK pada harga pembeli	4.8	4.4	-5.5	3.1	-4.1	1.9	3.7	3.4

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	-4.8	-1.8	15.7	-12.7	-8.1	8.4	14.4	-13.3
1.1 Getah	15.4	-34.0	45.1	-7.9	-7.4	-37.1	41.7	8.5
1.2 Kelapa sawit	-14.1	-6.6	18.2	-12.3	-19.5	28.9	12.8	-16.6
1.3 Ternakan	-7.3	4.2	10.1	1.0	-6.5	-2.4	10.8	1.9
1.4 Pertanian lain	10.6	5.3	11.3	-17.7	9.6	2.9	11.7	-18.7
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-8.5	5.5	5.3	-20.3	-14.3	7.2	10.0	-10.9
1.6 Perikanan laut	9.2	-10.9	31.5	-23.9	2.1	-16.5	37.8	-18.0
1.7 Akuakultur	-14.2	15.3	16.2	-1.3	-24.9	14.6	19.0	-8.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	-3.9	1.0	-11.0	13.0	-4.4	-16.0	2.9	9.1
2.1 Minyak mentah dan kondensat	-0.1	-1.4	-15.6	13.8	2.0	-17.1	0.7	3.5
2.2 Gas asli	-6.3	0.4	-9.5	14.8	-6.9	-15.4	2.5	13.0
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-8.4	17.8	1.6	1.6	-17.5	-13.8	16.0	13.7
3. Pembuatan	-4.7	4.5	1.2	2.3	-6.2	-15.9	27.9	2.0
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-16.3	0.3	-6.4	20.0	-25.9	38.6	-9.9	-11.7
3.2 Prosesan makanan	-5.5	15.7	8.9	-8.8	-5.9	11.6	9.4	-10.4
3.3 Minuman	-13.8	27.8	-4.8	-1.9	-16.6	-19.6	37.4	0.6
3.4 Produk tembakau	3.6	46.8	-13.2	-20.5	-4.1	-51.8	188.3	-20.3
3.5 Tekstil dan pakaian	-4.5	17.4	-6.3	0.8	-7.0	-33.3	48.5	7.2
3.6 Kulit dan produk berkaitan	40.9	21.5	-24.2	-19.1	38.8	-35.3	6.8	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.1	-0.2	7.9	-3.0	-1.8	-42.5	68.8	4.4
3.8 Kertas dan produk kertas	19.6	8.8	-5.0	-15.6	13.5	-11.8	24.8	-15.5
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.1	-16.4	-3.6	22.9	2.8	-42.0	41.1	23.0
3.10 Produk petroleum bertapis	-4.4	2.5	-2.1	6.7	-3.1	-27.4	21.8	8.6
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-9.1	-1.4	9.6	3.8	-9.0	-16.9	22.2	5.0
3.12 Produk getah	-31.9	36.1	12.7	1.9	-22.9	66.7	24.0	4.3
3.13 Produk plastik	-4.6	-1.2	32.8	-18.2	-7.0	-8.9	57.1	-19.2
3.14 Produk mineral bukan logam	-4.4	21.5	-0.3	-10.1	-8.7	-34.6	71.9	-3.6
3.15 Logam asas	-13.7	28.1	-0.2	-4.9	-16.8	-7.0	41.0	-5.0
3.16 Produk logam yang direka	7.9	12.8	-9.3	-6.6	4.1	-34.5	39.2	-0.4
3.17 Jentera dan peralatan	56.2	-27.4	1.8	-9.4	48.8	-30.3	13.6	-11.5
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-4.9	-2.5	-2.3	3.8	-5.5	-15.5	35.2	1.1
3.19 Kelengkapan elektrik	-3.8	16.1	-27.5	28.3	-8.3	9.5	-17.0	23.7
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	3.4	-8.2	2.9	5.0	4.4	-19.4	24.6	4.2
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-35.0	43.8	0.1	10.2	-36.7	32.7	9.7	9.0
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-24.3	21.5	-6.3	21.0	-28.8	-13.3	42.3	23.3
3.23 Perabot	22.3	1.5	-9.0	-3.4	13.1	-37.9	54.2	-4.1
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-21.7	0.8	55.8	-13.2	-26.3	-35.1	141.4	-14.1

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi	(%)							
	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	1.9	-3.3	5.0	-2.0	-7.5	-41.4	65.4	-3.7
4.1 Bangunan kediaman	-0.1	-9.0	8.2	4.0	-10.1	-38.6	54.1	5.0
4.2 Bangunan bukan kediaman	-19.6	-4.2	-0.6	19.2	-21.3	-29.5	28.9	31.8
4.3 Kejuruteraan awam	16.7	-2.6	11.3	-15.4	3.5	-58.6	129.3	-32.0
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	9.6	3.9	-4.9	-3.3	-6.5	-21.7	41.1	6.0
5. Perkhidmatan	-4.5	2.4	4.3	4.1	-7.2	-16.8	19.6	3.3
5.1 Elektrik dan gas	2.2	3.9	0.8	-1.7	1.7	-13.6	11.1	1.4
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.6	-0.6	3.1	3.0	0.2	2.3	2.4	1.6
5.3 Perdagangan borong	-12.2	9.5	10.4	-0.1	-14.5	-15.6	32.8	3.5
5.4 Perdagangan runcit	-5.9	-0.5	4.2	10.2	-10.5	-22.8	28.4	9.5
5.5 Kenderaan bermotor	-12.9	2.4	25.1	-6.3	-19.9	-44.7	153.6	-6.1
5.6 Makanan dan minuman	-3.7	2.0	2.2	10.2	-10.3	-32.3	14.6	1.5
5.7 Penginapan	-5.6	4.2	6.7	1.9	-15.9	-77.2	131.2	-12.4
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-2.3	2.0	2.4	4.7	-10.2	-42.4	54.6	-3.4
5.9 Maklumat dan komunikasi	3.5	3.4	1.6	-1.9	3.6	1.5	2.1	-0.2
5.10 Kewangan	-0.4	0.0	2.8	3.3	-2.0	-12.8	22.2	1.6
5.11 Insurans	0.7	-6.2	2.9	7.1	4.4	-8.9	-2.2	14.8
5.12 Hartanah	0.9	2.0	1.9	0.6	-4.3	-31.0	22.1	-3.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-1.1	4.5	-1.6	7.6	-5.0	-22.7	7.9	-0.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-0.5	7.0	-0.4	0.2	-4.2	-14.4	16.3	0.6
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-4.8	4.1	7.7	-0.7	-6.3	-12.5	11.9	-2.4
5.16 Perkhidmatan lain	2.1	0.3	2.0	1.3	-2.9	-22.8	15.9	-1.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-11.2	1.3	4.4	10.3	-10.4	0.2	6.2	10.1
6. Tambah: Duti import	-5.4	4.2	-0.9	-3.6	-14.4	-3.4	28.0	7.1
KDNK pada harga pembeli	-4.2	2.2	3.2	2.6	-7.0	-15.9	21.3	1.8

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2021				2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	-6.8	6.6	13.9	-9.1	-9.2
1.1 Getah	-9.0	-27.9	41.0	-12.3	-8.8
1.2 Kelapa sawit	-20.5	19.1	12.5	-1.7	-21.2
1.3 Temakan	-6.0	0.2	7.7	-1.2	-4.8
1.4 Pertanian lain	13.1	3.2	11.8	-19.2	4.1
1.5 Perhutanan dan pembalakan	-7.5	9.1	14.6	-9.9	-15.9
1.6 Perikanan laut	2.3	-11.7	38.5	-22.4	8.0
1.7 Akuakultur	-23.5	20.2	13.6	-1.0	-21.9
2. Perlombongan dan pengkuarian	1.3	-2.8	-9.9	12.1	0.8
2.1 Minyak mentah dan kondensat	1.0	-2.6	-9.4	4.8	0.1
2.2 Gas asli	4.1	0.2	-13.9	15.2	4.0
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	-11.5	-21.6	16.7	25.8	-12.7
3. Pembuatan	-2.9	-0.1	0.3	12.2	-5.1
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	-21.9	33.7	-4.6	8.9	-27.8
3.2 Prosesan makanan	-0.7	13.0	8.5	-7.9	-4.9
3.3 Minuman	-8.2	8.9	-4.5	17.0	-11.8
3.4 Produk tembakau	-3.2	-12.8	-71.5	341.8	-5.4
3.5 Tekstil dan pakaian	-3.9	-11.7	6.3	16.2	-3.5
3.6 Kulit dan produk berkaitan	52.8	5.9	-48.6	24.8	50.5
3.7 Keluaran kayu	-1.5	-10.6	0.3	23.5	-1.4
3.8 Kertas dan produk kertas	19.3	0.4	7.7	-9.6	10.7
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	3.8	-28.7	-4.4	42.9	4.2
3.10 Produk petroleum bertapis	-0.6	1.9	8.4	-0.3	-6.9
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	-0.3	-9.5	15.4	6.4	-8.2
3.12 Produk getah	-21.0	43.7	-9.1	-14.1	-30.5
3.13 Produk plastik	-2.0	-2.7	41.4	-20.3	-4.0
3.14 Produk mineral bukan logam	-5.1	-13.2	-0.5	24.4	-1.5
3.15 Logam asas	-16.8	8.6	1.1	15.9	-16.1
3.16 Produk logam yang direka	9.2	-8.1	-8.7	18.7	4.6
3.17 Jentera dan peralatan	49.3	-21.9	2.0	-2.6	37.5
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	-5.4	4.5	3.9	7.2	-6.1
3.19 Kelengkapan elektrik	-4.0	27.9	-29.2	31.6	-3.8
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	7.3	-8.2	5.4	13.3	7.6
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	-33.2	47.7	-6.6	21.8	-36.1
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	-28.1	12.0	-30.1	80.6	-27.8
3.23 Perabot	15.3	-14.0	-35.4	48.1	28.8
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	-25.1	-7.6	26.2	18.8	-25.2

Jadual 8.13: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	-4.0	-8.3	-6.4	6.5	2.6
4.1 Bangunan kediaman	-4.2	-24.8	-3.9	9.1	7.4
4.2 Bangunan bukan kediaman	-21.7	1.6	-17.6	34.1	-10.2
4.3 Kejuruteraan awam	10.0	-12.5	-2.4	-13.6	13.7
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.1	5.9	-2.9	6.1	1.3
5. Perkhidmatan	-5.0	-3.4	0.2	12.2	-2.0
5.1 Elektrik dan gas	2.1	-7.0	-0.1	10.0	1.4
5.2 Air, pembetungan dan pengurusan sisa	0.9	0.4	2.6	2.2	-2.7
5.3 Perdagangan borong	-13.5	0.3	7.9	6.9	-12.4
5.4 Perdagangan runcit	-7.0	-7.2	-1.9	20.6	-4.0
5.5 Kenderaan bermotor	-18.0	-34.5	-17.2	132.4	-13.7
5.6 Makanan dan minuman	-3.4	-5.7	-4.6	15.2	12.7
5.7 Penginapan	-11.4	-18.5	-23.9	168.9	11.5
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	-3.1	-5.2	-1.1	23.1	9.0
5.9 Maklumat dan komunikasi	2.8	1.1	2.4	0.4	2.3
5.10 Kewangan	2.5	0.5	-4.1	2.4	-0.8
5.11 Insurans	8.8	-9.7	3.5	9.5	-0.3
5.12 Hartanah	0.0	-15.1	0.5	1.2	31.1
5.13 Perkhidmatan perniagaan	-3.0	-2.2	-10.5	13.4	8.5
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	-4.7	9.0	2.2	3.6	0.1
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	-6.2	0.4	1.8	1.3	0.1
5.16 Perkhidmatan lain	-2.9	-3.1	-7.0	14.3	3.5
5.17 Perkhidmatan kerajaan	-10.0	0.4	5.6	10.3	-9.7
6. Tambah: Duti import	-11.6	2.3	-18.8	29.9	-9.0
KDNK pada harga pembeli	-4.2	-2.1	0.0	10.5	-3.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
1. Pertanian	7.3	7.1	7.4	7.1	7.1	7.0	7.8	7.3
1.1 Getah	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	2.8	2.7	2.7	2.5	2.7	2.4	2.8	3.1
1.3 Ternakan	1.1	1.1	1.2	1.2	1.0	1.1	1.1	1.1
1.4 Pertanian lain	1.9	1.9	2.0	2.1	1.9	1.9	2.1	1.6
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.5	0.4	0.4	0.4	0.5	0.5	0.6	0.5
1.6 Perikanan laut	0.6	0.6	0.5	0.5	0.6	0.6	0.7	0.5
1.7 Akuakultur	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.6	7.2	6.9	6.7	8.0	7.8	7.0	7.6
2.1 Minyak mentah dan kondensat	3.3	3.0	2.9	2.6	3.6	3.5	3.1	3.2
2.2 Gas asli	3.6	3.6	3.4	3.5	3.7	3.6	3.3	3.8
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.7	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7	0.7
3. Pembuatan	22.4	22.2	22.9	24.3	22.2	22.7	22.3	22.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	1.0	0.9	1.0	0.8	0.9	1.0	1.0	1.1
3.2 Prosesan makanan	1.2	1.2	1.3	1.4	1.2	1.2	1.2	1.1
3.3 Minuman	0.4	0.4	0.3	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.4 Produk tembakau	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.8	2.7	2.6	2.9	2.8	2.8	2.7	2.8
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.4	2.4	2.6	2.4	2.3	2.5	2.5
3.12 Produk getah	0.5	0.6	0.9	1.0	0.4	0.6	0.6	0.6
3.13 Produk plastik	0.7	0.7	0.8	0.8	0.7	0.7	0.9	0.7
3.14 Produk mineral bukan logam	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	1.0	0.9	0.8
3.15 Logam asas	0.6	0.6	0.6	0.6	0.5	0.7	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.2	1.1	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1
3.17 Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.8	0.8	1.0	0.7	0.7	0.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.4	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.4	0.4	0.5	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.4	4.3	4.8	5.3	4.7	4.2	4.3	4.3
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.8	1.8	1.9	1.8	1.6	1.9	1.7	2.0
3.23 Perabot	0.3	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4	0.3	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2018			
					I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.9	4.7	4.0	3.7	5.1	4.8	5.0	4.6
4.1 Bangunan kediaman	1.2	1.1	1.0	0.8	1.3	1.1	1.2	1.1
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.1	1.0	0.9	0.8	1.1	1.1	1.1	1.2
4.3 Kejuruteraan awam	1.7	1.7	1.3	1.1	1.8	1.7	1.9	1.5
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	0.8	0.8	1.0	0.9	0.9	0.9	0.8
5. Perkhidmatan	56.7	57.6	57.7	57.0	56.1	56.5	57.0	57.2
5.1 Elektrik dan gas	2.1	2.1	2.2	2.2	2.1	2.2	2.1	2.0
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5
5.3 Perdagangan borong	7.5	7.6	7.6	7.6	6.9	7.5	7.9	7.6
5.4 Perdagangan runcit	7.4	7.7	7.7	7.7	7.4	7.2	7.3	7.8
5.5 Kenderaan bermotor	1.7	1.7	1.7	1.4	1.6	1.6	2.0	1.8
5.6 Makanan dan minuman	2.7	2.8	2.4	2.1	2.6	2.6	2.6	2.8
5.7 Penginapan	0.7	0.7	0.4	0.3	0.7	0.7	0.7	0.7
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.7	3.8	3.1	3.1	3.7	3.7	3.6	3.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	5.8	5.9	6.6	6.8	5.8	6.0	5.9	5.5
5.10 Kewangan	4.9	4.9	5.3	5.6	5.1	4.8	4.8	4.8
5.11 Insurans	1.7	1.7	1.9	2.0	1.7	1.7	1.6	1.7
5.12 Hartanah	1.5	1.5	1.3	1.1	1.5	1.5	1.5	1.4
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.2	3.3	3.0	2.7	3.2	3.2	3.1	3.2
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.4	3.4	3.2	2.9	3.5	3.5	3.4	3.3
5.17 Perkhidmatan kerajaan	8.4	8.3	9.2	9.4	8.2	8.2	8.4	8.8
6. Tambah: Duti import	1.2	1.1	1.1	1.1	1.5	1.3	0.9	1.2
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	(%)							
	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1. Pertanian	7.2	6.9	7.8	6.6	6.5	8.4	7.9	6.8
1.1 Getah	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
1.2 Kelapa sawit	2.8	2.5	2.9	2.5	2.2	3.3	3.1	2.5
1.3 Ternakan	1.0	1.1	1.1	1.1	1.1	1.3	1.2	1.2
1.4 Pertanian lain	1.8	1.9	2.0	1.6	1.9	2.4	2.2	1.7
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.5	0.5	0.5	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
1.6 Perikanan laut	0.6	0.5	0.7	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5
1.7 Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3	0.3
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.7	7.6	6.5	7.2	7.4	7.4	6.3	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	3.3	3.2	2.6	2.9	3.2	3.1	2.6	2.6
2.2 Gas asli	3.7	3.7	3.2	3.6	3.6	3.6	3.1	3.4
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.7
3. Pembuatan	22.1	22.6	22.1	22.1	22.2	22.2	23.4	23.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.9	0.9	0.8	1.0	0.8	1.3	1.0	0.8
3.2 Prosesan makanan	1.1	1.3	1.3	1.2	1.2	1.6	1.4	1.2
3.3 Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3
3.4 Produk tembakau	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
3.7 Keluaran kayu	0.5	0.5	0.6	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5
3.8 Kertas dan produk kertas	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.8	2.8	2.6	2.8	2.9	2.5	2.5	2.6
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
3.12 Produk getah	0.4	0.6	0.6	0.6	0.5	1.0	1.0	1.1
3.13 Produk plastik	0.7	0.7	0.9	0.7	0.7	0.7	1.0	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	1.0	0.9	0.8	0.8	0.6	0.9	0.8
3.15 Logam asas	0.5	0.7	0.6	0.6	0.5	0.6	0.7	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.3	1.2	1.1	1.2	0.9	1.1	1.0
3.17 Jentera dan peralatan	0.9	0.7	0.7	0.6	0.9	0.8	0.7	0.6
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.6	0.4	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	4.7	4.2	4.2	4.3	4.8	4.6	4.7	4.8
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3	0.5	0.4	0.4
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.6	1.9	1.7	2.1	1.6	1.6	1.9	2.3
3.23 Perabot	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.4	0.4	0.3	0.2	0.4	0.4

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	2019				2020			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
4. Pembinaan	4.9	4.6	4.7	4.5	4.5	3.1	4.2	4.0
4.1 Bangunan kediaman	1.1	1.0	1.1	1.1	1.0	0.8	1.0	1.0
4.2 Bangunan bukan kediaman	1.0	1.0	0.9	1.1	0.9	0.8	0.8	1.0
4.3 Kejuruteraan awam	1.8	1.7	1.9	1.5	1.7	0.8	1.6	1.1
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	0.9	0.8	0.8	0.8	0.7	0.9	0.9
5. Perkhidmatan	57.0	57.1	57.7	58.6	58.4	57.7	56.9	57.8
5.1 Elektrik dan gas	2.2	2.2	2.2	2.1	2.3	2.3	2.1	2.1
5.2 Air, pembetulan dan pengurusan sisa	0.6	0.5	0.5	0.5	0.6	0.7	0.6	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.0	7.5	8.0	7.8	7.2	7.2	7.9	8.0
5.4 Perdagangan runcit	7.7	7.5	7.6	8.1	7.8	7.2	7.6	8.2
5.5 Kenderaan bermotor	1.6	1.6	2.0	1.8	1.5	1.0	2.1	1.9
5.6 Makanan dan minuman	2.8	2.8	2.7	2.9	2.8	2.3	2.2	2.1
5.7 Penginapan	0.7	0.7	0.7	0.7	0.6	0.2	0.3	0.3
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.8	3.8	3.7	3.8	3.7	2.5	3.2	3.0
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.0	6.0	6.0	5.7	6.3	7.6	6.4	6.3
5.10 Kewangan	5.0	4.8	4.8	4.9	5.1	5.3	5.3	5.3
5.11 Insurans	1.8	1.6	1.6	1.7	1.9	2.1	1.7	1.9
5.12 Hartanah	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.2	1.3	1.2
5.13 Perkhidmatan perniagaan	3.3	3.4	3.2	3.4	3.5	3.2	2.8	2.8
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8	0.9	0.8	0.8
5.16 Perkhidmatan lain	3.5	3.5	3.4	3.4	3.5	3.2	3.1	3.0
5.17 Perkhidmatan kerajaan	8.2	8.1	8.2	8.8	8.5	10.1	8.9	9.6
6. Tambah: Duti import	1.2	1.2	1.1	1.1	1.0	1.1	1.2	1.3
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	2021				(%) 2022
	I	II	III	IV	I
1. Pertanian	6.6	7.2	8.1	6.7	6.3
1.1 Getah	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1
1.2 Kelapa sawit	2.1	2.5	2.9	2.5	2.1
1.3 Ternakan	1.2	1.2	1.3	1.1	1.1
1.4 Pertanian lain	2.0	2.2	2.4	1.8	1.9
1.5 Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
1.6 Perikanan laut	0.5	0.5	0.7	0.5	0.5
1.7 Akuakultur	0.2	0.3	0.3	0.3	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian	7.1	7.0	6.3	6.4	6.7
2.1 Minyak mentah dan kondensat	2.8	2.8	2.5	2.4	2.4
2.2 Gas asli	3.7	3.8	3.3	3.4	3.6
2.3 Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.5	0.6	0.7	0.6
3. Pembuatan	23.8	24.3	24.4	24.7	24.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.7	0.9	0.9	0.9	0.6
3.2 Prosesan makanan	1.3	1.5	1.6	1.4	1.3
3.3 Minuman	0.3	0.4	0.4	0.4	0.3
3.4 Produk tembakau	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2
3.5 Tekstil dan pakaian	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4
3.6 Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1
3.7 Keluaran kayu	0.6	0.5	0.5	0.6	0.6
3.8 Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.4	0.3	0.4
3.9 Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.4	0.3	0.2	0.3	0.3
3.10 Produk petroleum bertapis	2.7	2.9	3.1	2.8	2.7
3.11 Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.5	2.4	2.7	2.6	2.5
3.12 Produk getah	0.9	1.3	1.2	0.9	0.6
3.13 Produk plastik	0.8	0.8	1.1	0.8	0.8
3.14 Produk mineral bukan logam	0.8	0.7	0.7	0.8	0.8
3.15 Logam asas	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6
3.16 Produk logam yang direka	1.2	1.1	1.0	1.1	1.2
3.17 jentera dan peralatan	1.0	0.8	0.8	0.7	1.0
3.18 Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.5	0.5	0.5	0.5
3.19 Kelengkapan elektrik	0.5	0.6	0.4	0.5	0.5
3.20 Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.4	5.1	5.4	5.5	6.1
3.21 Pembuatan peralatan perubatan, ketetapan & optik, jam tangan dan jam	0.3	0.5	0.4	0.5	0.3
3.22 Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.7	2.0	1.4	2.3	1.7
3.23 Perabot	0.4	0.4	0.2	0.3	0.4
3.24 Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3	0.4	0.3

Jadual 8.14: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2018-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi					(%)
	2021				2022
	I	II	III	IV	I
4. Pembinaan	4.0	3.8	3.5	3.4	3.6
4.1 Bangunan kediaman	1.0	0.8	0.7	0.7	0.8
4.2 Bangunan bukan kediaman	0.9	0.9	0.7	0.9	0.8
4.3 Kejuruteraan awam	1.2	1.1	1.1	0.8	1.0
4.4 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	0.9	1.0	1.0	0.9	1.0
5. Perkhidmatan	57.3	56.5	56.7	57.6	58.2
5.1 Elektrik dan gas	2.3	2.1	2.1	2.1	2.2
5.2 Air, pembedungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.7	0.6	0.6
5.3 Perdagangan borong	7.2	7.4	8.0	7.7	7.0
5.4 Perdagangan runcit	7.9	7.5	7.4	8.1	8.0
5.5 Kenderaan bermotor	1.7	1.1	0.9	1.9	1.7
5.6 Makanan dan minuman	2.2	2.1	2.0	2.1	2.4
5.7 Penginapan	0.3	0.2	0.2	0.4	0.5
5.8 Pengangkutan dan penyimpanan	3.1	3.0	2.9	3.3	3.7
5.9 Maklumat dan komunikasi	6.8	7.0	7.2	6.5	6.9
5.10 Kewangan	5.7	5.9	5.6	5.2	5.3
5.11 Insurans	2.1	2.0	2.0	2.0	2.1
5.12 Hartanah	1.2	1.1	1.1	1.0	1.3
5.13 Perkhidmatan perniagaan	2.8	2.8	2.5	2.6	2.9
5.14 Perkhidmatan kesihatan swasta	0.7	0.8	0.8	0.7	0.8
5.15 Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7
5.16 Perkhidmatan lain	3.0	3.0	2.8	2.9	3.1
5.17 Perkhidmatan kerajaan	9.0	9.2	9.8	9.7	9.1
6. Tambah: Duti import	1.2	1.2	1.0	1.2	1.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	835,714	800,514	815,388	199,022	203,545	218,309	214,839
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	184,684	195,736	206,720	44,604	44,316	49,693	46,071
1.2 Pakaian dan kasut	31,424	27,201	26,996	6,647	7,205	9,127	8,446
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	121,970	126,049	130,270	30,842	30,947	30,675	29,506
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	44,027	39,172	39,509	10,745	10,700	11,592	10,989
1.5 Pengangkutan	108,445	93,504	86,455	25,445	25,036	29,237	28,727
1.6 Komunikasi	71,706	76,674	85,875	17,883	17,998	17,916	17,909
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	55,714	28,221	23,137	12,853	13,284	14,112	15,466
1.8 Restoran dan hotel	90,926	66,762	60,657	21,736	21,989	22,594	24,607
1.9 Lain-lain	126,818	147,196	155,769	28,267	32,070	33,364	33,118
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	172,659	181,228	190,813	38,559	39,461	40,413	54,226
3. Pembentukan modal tetap kasar	328,536	281,173	278,703	79,544	86,419	82,219	80,354
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	192,423	157,257	141,408	46,611	51,605	47,884	46,323
3.1.2 Jentera dan peralatan	109,562	100,162	113,387	26,804	27,698	27,617	27,443
3.1.3 Aset lain	26,551	23,755	23,908	6,130	7,116	6,718	6,587
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	89,508	70,522	62,556	20,450	18,126	20,712	30,220
3.2.2 Swasta	239,027	210,651	216,148	59,094	68,292	61,507	50,134
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-13,883	-4,840	18,362	-4,670	-3,475	-4,470	-1,267
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	907,877	830,157	958,334	224,409	224,133	228,652	230,684
5.1 Eksport barangan	756,343	751,100	886,828	186,771	186,832	189,588	193,152
5.2 Eksport perkhidmatan	151,534	79,057	71,505	37,638	37,301	39,064	37,531
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	806,952	743,087	874,862	194,491	200,173	204,005	208,283
6.1 Import barangan	647,361	623,825	751,773	156,029	161,414	162,496	167,423
6.2 Import perkhidmatan	159,590	119,262	123,088	38,462	38,759	41,509	40,860
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,423,952	1,345,144	1,386,738	342,373	349,910	361,117	370,552

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.15: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- RM juta

Jenis perbelanjaan	2020				2021				2022
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	212,651	166,101	214,077	207,685	209,524	185,559	204,997	215,307	221,036
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	48,046	46,001	52,796	48,893	50,893	48,600	55,818	51,409	53,220
1.2 Pakaian dan kasut	6,981	4,414	8,064	7,742	6,830	5,563	7,208	7,394	6,950
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	31,473	30,812	32,465	31,299	33,254	31,567	33,534	31,916	33,886
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	11,033	7,874	10,410	9,855	10,550	9,397	9,681	9,882	10,881
1.5 Pengangkutan	25,789	10,826	28,612	28,277	25,596	13,917	18,088	28,854	27,876
1.6 Komunikasi	19,360	18,887	18,898	19,529	21,081	21,408	21,389	21,997	23,566
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	12,325	2,417	6,349	7,130	6,301	3,368	6,026	7,442	6,735
1.8 Restoran dan hotel	22,367	12,959	15,218	16,218	16,154	14,157	13,516	16,830	17,915
1.9 Lain-lain	35,277	31,913	41,263	38,743	38,867	37,582	39,737	39,582	40,007
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	40,505	40,400	43,159	57,164	42,777	43,730	46,234	58,072	45,649
3. Pembentukan modal tetap kasar	76,018	61,358	72,872	70,924	73,522	71,404	64,993	68,784	73,632
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	44,871	30,278	41,871	40,237	40,230	36,312	30,923	33,943	37,051
3.1.2 Jentera dan peralatan	25,172	24,679	25,337	24,974	27,738	28,402	27,930	29,316	31,076
3.1.3 Aset lain	5,975	6,402	5,664	5,714	5,554	6,690	6,140	5,525	5,505
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	17,556	10,869	18,030	24,067	14,304	12,173	12,820	23,258	14,171
3.2.2 Swasta	58,462	50,489	54,842	46,858	59,218	59,230	52,173	45,526	59,461
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-2,465	9,386	-9,218	-2,544	-1,928	15,178	1,278	3,835	5,760
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	208,782	175,905	219,086	226,383	233,203	241,127	228,186	255,818	251,892
5.1 Eksport barangan	179,462	159,711	202,459	209,467	216,442	223,259	210,590	236,537	231,778
5.2 Eksport perkhidmatan	29,320	16,194	16,627	16,916	16,761	17,868	17,596	19,281	20,114
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	190,703	163,061	188,050	201,273	213,936	220,890	209,528	230,508	237,731
6.1 Import barangan	155,495	137,181	159,170	171,979	184,561	190,994	178,129	198,090	205,473
6.2 Import perkhidmatan	35,208	25,880	28,881	29,294	29,375	29,896	31,399	32,418	32,258
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	344,788	290,090	351,926	358,340	343,162	336,108	336,161	371,308	360,239

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	7.7	-4.2	1.9	7.7	7.8	7.1	8.1
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	8.0	6.0	5.6	8.2	8.3	8.0	7.8
1.2 Pakaian dan kasut	12.4	-13.4	-0.8	13.4	12.8	11.8	12.0
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	4.7	3.3	3.3	4.8	4.7	4.6	4.7
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	7.0	-11.0	0.9	7.9	7.6	6.4	6.2
1.5 Pengangkutan	8.3	-13.8	-7.5	9.3	8.2	7.8	8.1
1.6 Komunikasi	8.6	6.9	12.0	9.7	8.3	8.2	8.1
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	8.3	-49.3	-18.0	9.0	7.8	8.1	8.4
1.8 Restoran dan hotel	9.6	-26.6	-9.1	9.8	9.3	9.3	9.8
1.9 Lain-lain	6.6	16.1	5.8	4.3	7.7	4.1	10.3
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.5	5.0	5.3	5.9	0.0	0.4	0.6
3. Pembentukan modal tetap kasar	-2.1	-14.4	-0.9	-3.4	-0.6	-3.7	-0.7
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	-0.5	-18.3	-10.1	-1.2	1.3	-2.3	0.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	-5.5	-8.6	13.2	-7.4	-4.3	-7.7	-2.7
3.1.3 Aset lain	1.0	-10.5	0.6	-2.1	1.0	3.6	1.4
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	-10.7	-21.2	-11.3	-15.1	-7.6	-14.2	-6.7
3.2.2 Swasta	1.6	-11.9	2.6	1.4	1.5	0.4	3.4
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-1.0	-8.6	15.4	0.3	0.6	-1.6	-3.3
5.1 Eksport barangan	-1.6	-0.7	18.1	-0.7	0.7	-2.8	-3.5
5.2 Eksport perkhidmatan	2.0	-47.8	-9.6	5.4	0.1	4.6	-2.0
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-2.4	-7.9	17.7	-1.6	-2.3	-3.3	-2.3
6.1 Import barangan	-2.3	-3.6	20.5	-0.7	-1.7	-4.2	-2.5
6.2 Import perkhidmatan	-2.7	-25.3	3.2	-5.2	-4.4	0.4	-1.6
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	-5.5	3.1	4.7	4.9	4.5	3.6

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.16: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun yang sama tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	(%)									
	2020				2021				2022	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	6.8	-18.4	-1.9	-3.3	-1.5	11.7	-4.2	3.7	5.5	
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	7.7	3.8	6.2	6.1	5.9	5.6	5.7	5.1	4.6	
1.2 Pakaian dan kasut	5.0	-38.7	-11.6	-8.3	-2.2	26.0	-10.6	-4.5	1.8	
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	2.0	-0.4	5.8	6.1	5.7	2.4	3.3	2.0	1.9	
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.7	-26.4	-10.2	-10.3	-4.4	19.3	-7.0	0.3	3.1	
1.5 Pengangkutan	1.3	-56.8	-2.1	-1.6	-0.7	28.5	-36.8	2.0	8.9	
1.6 Komunikasi	8.3	4.9	5.5	9.0	8.9	13.3	13.2	12.6	11.8	
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	-4.1	-81.8	-55.0	-53.9	-48.9	39.4	-5.1	4.4	6.9	
1.8 Restoran dan hotel	2.9	-41.1	-32.6	-34.1	-27.8	9.2	-11.2	3.8	10.9	
1.9 Lain-lain	24.8	-0.5	23.7	17.0	10.2	17.8	-3.7	2.2	2.9	
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	5.0	2.4	6.8	5.4	5.6	8.2	7.1	1.6	6.7	
3. Pembentukan modal tetap kasar	-4.4	-29.0	-11.4	-11.7	-3.3	16.4	-10.8	-3.0	0.2	
3.1 Jenis aset										
3.1.1 Struktur	-3.7	-41.3	-12.6	-13.1	-10.3	19.9	-26.1	-15.6	-7.9	
3.1.2 Jentera dan peralatan	-6.1	-10.9	-8.3	-9.0	10.2	15.1	10.2	17.4	12.0	
3.1.3 Aset lain	-2.5	-10.0	-15.7	-13.3	-7.0	4.5	8.4	-3.3	-0.9	
3.2 Sektor										
3.2.1 Awam	-14.2	-40.0	-12.9	-20.4	-18.5	12.0	-28.9	-3.4	-0.9	
3.2.2 Swasta	-1.1	-26.1	-10.8	-6.5	1.3	17.3	-4.9	-2.8	0.4	
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..	
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-7.0	-21.5	-4.2	-1.9	11.7	37.1	4.2	13.0	8.0	
5.1 Eksport barangan	-3.9	-14.5	6.8	8.4	20.6	39.8	4.0	12.9	7.1	
5.2 Eksport perkhidmatan	-22.1	-56.6	-57.4	-54.9	-42.8	10.3	5.8	14.0	20.0	
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-1.9	-18.5	-7.8	-3.4	12.2	35.5	11.4	14.5	11.1	
6.1 Import barangan	-0.3	-15.0	-2.0	2.7	18.7	39.2	11.9	15.2	11.3	
6.2 Import perkhidmatan	-8.5	-33.2	-30.4	-28.3	-16.6	15.5	8.7	10.7	9.8	
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	0.7	-17.1	-2.5	-3.3	-0.5	15.9	-4.5	3.6	5.0	

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

(%)

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	7.7	-4.2	1.9	0.2	2.3	7.3	-1.6
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	8.0	6.0	5.6	4.3	-0.6	12.1	-7.3
1.2 Pakaian dan kasut	12.4	-13.4	-0.8	-11.8	8.4	26.7	-7.5
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	4.7	3.3	3.3	9.5	0.3	-0.9	-3.8
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	7.0	-11.0	0.9	3.8	-0.4	8.3	-5.2
1.5 Pengangkutan	8.3	-13.8	-7.5	-4.2	-1.6	16.8	-1.7
1.6 Komunikasi	8.6	6.9	12.0	8.0	0.6	-0.5	0.0
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	8.3	-49.3	-18.0	-9.9	3.4	6.2	9.6
1.8 Restoran dan hotel	9.6	-26.6	-9.1	-3.0	1.2	2.8	8.9
1.9 Lain-lain	6.6	16.1	5.8	-5.9	13.5	4.0	-0.7
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	1.5	5.0	5.3	-28.5	2.3	2.4	34.2
3. Pembentukan modal tetap kasar	-2.1	-14.4	-0.9	-1.7	8.6	-4.9	-2.3
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	-0.5	-18.3	-10.1	0.9	10.7	-7.2	-3.3
3.1.2 Jentera dan peralatan	-5.5	-8.6	13.2	-4.9	3.3	-0.3	-0.6
3.1.3 Aset lain	1.0	-10.5	0.6	-5.6	16.1	-5.6	-1.9
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	-10.7	-21.2	-11.3	-36.9	-11.4	14.3	45.9
3.2.2 Swasta	1.6	-11.9	2.6	21.8	15.6	-9.9	-18.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-1.0	-8.6	15.4	-5.9	-0.1	2.0	0.9
5.1 Eksport barangan	-1.6	-0.7	18.1	-6.7	0.0	1.5	1.9
5.2 Eksport perkhidmatan	2.0	-47.8	-9.6	-1.7	-0.9	4.7	-3.9
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	-2.4	-7.9	17.7	-8.8	2.9	1.9	2.1
6.1 Import barangan	-2.3	-3.6	20.5	-9.2	3.5	0.7	3.0
6.2 Import perkhidmatan	-2.7	-25.3	3.2	-7.3	0.8	7.1	-1.6
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	4.4	-5.5	3.1	-4.2	2.2	3.2	2.6

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.17: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Perubahan peratusan dari suku tahun sebelumnya

Jenis perbelanjaan	(%)								
	2020				2021				2022
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	-1.0	-21.9	28.9	-3.0	0.9	-11.4	10.5	5.0	2.7
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	4.3	-4.3	14.8	-7.4	4.1	-4.5	14.9	-7.9	3.5
1.2 Pakaian dan kasut	-17.3	-36.8	82.7	-4.0	-11.8	-18.5	29.6	2.6	-6.0
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.7	-2.1	5.4	-3.6	6.2	-5.1	6.2	-4.8	6.2
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	0.4	-28.6	32.2	-5.3	7.1	-10.9	3.0	2.1	10.1
1.5 Pengangkutan	-10.2	-58.0	164.3	-1.2	-9.5	-45.6	30.0	59.5	-3.4
1.6 Komunikasi	8.1	-2.4	0.1	3.3	7.9	1.6	-0.1	2.8	7.1
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	-20.3	-80.4	162.8	12.3	-11.6	-46.5	78.9	23.5	-9.5
1.8 Restoran dan hotel	-9.1	-42.1	17.4	6.6	-0.4	-12.4	-4.5	24.5	6.4
1.9 Lain-lain	6.5	-9.5	29.3	-6.1	0.3	-3.3	5.7	-0.4	1.1
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	-25.3	-0.3	6.8	32.5	-25.2	2.2	5.7	25.6	-21.4
3. Pembentukan modal tetap kasar	-5.4	-19.3	18.8	-2.7	3.7	-2.9	-9.0	5.8	7.0
3.1 Jenis aset									
3.1.1 Struktur	-3.1	-32.5	38.3	-3.9	0.0	-9.7	-14.8	9.8	9.2
3.1.2 Jentera dan peralatan	-8.3	-2.0	2.7	-1.4	11.1	2.4	-1.7	5.0	6.0
3.1.3 Aset lain	-9.3	7.1	-11.5	0.9	-2.8	20.4	-8.2	-10.0	-0.4
3.2 Sektor									
3.2.1 Awam	-41.9	-38.1	65.9	33.5	-40.6	-14.9	5.3	81.4	-39.1
3.2.2 Swasta	16.6	-13.6	8.6	-14.6	26.4	0.0	-11.9	-12.7	30.6
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	..	..	..	..	..	..
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-9.5	-15.7	24.5	3.3	3.0	3.4	-5.4	12.1	-1.5
5.1 Eksport barangan	-7.1	-11.0	26.8	3.5	3.3	3.1	-5.7	12.3	-2.0
5.2 Eksport perkhidmatan	-21.9	-44.8	2.7	1.7	-0.9	6.6	-1.5	9.6	4.3
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	-8.4	-14.5	15.3	7.0	6.3	3.3	-5.1	10.0	3.1
6.1 Import barangan	-7.1	-11.8	16.0	8.0	7.3	3.5	-6.7	11.2	3.7
6.2 Import perkhidmatan	-13.8	-26.5	11.6	1.4	0.3	1.8	5.0	3.2	-0.5
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	-7.0	-15.9	21.3	1.8	-4.2	-2.1	0.0	10.5	-3.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022
- Peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis perbelanjaan	2019	2020 ^e	2021 ^p	2019			
				I	II	III	IV
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	58.7	59.5	58.8	58.1	58.2	60.5	58.0
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	13.0	14.6	14.9	13.0	12.7	13.8	12.4
1.2 Pakaian dan kasut	2.2	2.0	1.9	1.9	2.1	2.5	2.3
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	8.6	9.4	9.4	9.0	8.8	8.5	8.0
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.1	2.9	2.8	3.1	3.1	3.2	3.0
1.5 Pengangkutan	7.6	7.0	6.2	7.4	7.2	8.1	7.8
1.6 Komunikasi	5.0	5.7	6.2	5.2	5.1	5.0	4.8
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.9	2.1	1.7	3.8	3.8	3.9	4.2
1.8 Restoran dan hotel	6.4	5.0	4.4	6.3	6.3	6.3	6.6
1.9 Lain-lain	8.9	10.9	11.2	8.3	9.2	9.2	8.9
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	12.1	13.5	13.8	11.3	11.3	11.2	14.6
3. Pembentukan modal tetap kasar	23.1	20.9	20.1	23.2	24.7	22.8	21.7
3.1 Jenis aset							
3.1.1 Struktur	13.5	11.7	10.2	13.6	14.7	13.3	12.5
3.1.2 Jentera dan peralatan	7.7	7.4	8.2	7.8	7.9	7.6	7.4
3.1.3 Aset lain	1.9	1.8	1.7	1.8	2.0	1.9	1.8
3.2 Sektor							
3.2.1 Awam	6.3	5.2	4.5	6.0	5.2	5.7	8.2
3.2.2 Swasta	16.8	15.7	15.6	17.3	19.5	17.0	13.5
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-1.0	-0.4	1.3	-1.4	-1.0	-1.2	-0.3
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	63.8	61.7	69.1	65.5	64.1	63.3	62.3
5.1 Eksport barangan	53.1	55.8	64.0	54.6	53.4	52.5	52.1
5.2 Eksport perkhidmatan	10.6	5.9	5.2	11.0	10.7	10.8	10.1
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	56.7	55.2	63.1	56.8	57.2	56.5	56.2
6.1 Import barangan	45.5	46.4	54.2	45.6	46.1	45.0	45.2
6.2 Import perkhidmatan	11.2	8.9	8.9	11.2	11.1	11.5	11.0
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.18: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, ST1 2019-ST1 2022 (samb.)
- Peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis perbelanjaan	(%)									
	2020				2021				2022	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	61.7	57.3	60.8	58.0	61.1	55.2	61.0	58.0	61.4	
1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	13.9	15.9	15.0	13.6	14.8	14.5	16.6	13.8	14.8	
1.2 Pakaian dan kasut	2.0	1.5	2.3	2.2	2.0	1.7	2.1	2.0	1.9	
1.3 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.1	10.6	9.2	8.7	9.7	9.4	10.0	8.6	9.4	
1.4 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.2	2.7	3.0	2.8	3.1	2.8	2.9	2.7	3.0	
1.5 Pengangkutan	7.5	3.7	8.1	7.9	7.5	4.1	5.4	7.8	7.7	
1.6 Komunikasi	5.6	6.5	5.4	5.4	6.1	6.4	6.4	5.9	6.5	
1.7 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	3.6	0.8	1.8	2.0	1.8	1.0	1.8	2.0	1.9	
1.8 Restoran dan hotel	6.5	4.5	4.3	4.5	4.7	4.2	4.0	4.5	5.0	
1.9 Lain-lain	10.2	11.0	11.7	10.8	11.3	11.2	11.8	10.7	11.1	
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	11.7	13.9	12.3	16.0	12.5	13.0	13.8	15.6	12.7	
3. Pembentukan modal tetap kasar	22.0	21.2	20.7	19.8	21.4	21.2	19.3	18.5	20.4	
3.1 Jenis aset										
3.1.1 Struktur	13.0	10.4	11.9	11.2	11.7	10.8	9.2	9.1	10.3	
3.1.2 Jentera dan peralatan	7.3	8.5	7.2	7.0	8.1	8.5	8.3	7.9	8.6	
3.1.3 Aset lain	1.7	2.2	1.6	1.6	1.6	2.0	1.8	1.5	1.5	
3.2 Sektor										
3.2.1 Awam	5.1	3.7	5.1	6.7	4.2	3.6	3.8	6.3	3.9	
3.2.2 Swasta	17.0	17.4	15.6	13.1	17.3	17.6	15.5	12.3	16.5	
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	-0.7	3.2	-2.6	-0.7	-0.6	4.5	0.4	1.0	1.6	
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	60.6	60.6	62.3	63.2	68.0	71.7	67.9	68.9	69.9	
5.1 Eksport barangan	52.1	55.1	57.5	58.5	63.1	66.4	62.6	63.7	64.3	
5.2 Eksport perkhidmatan	8.5	5.6	4.7	4.7	4.9	5.3	5.2	5.2	5.6	
6. Tolak: Import barangan dan perkhidmatan	55.3	56.2	53.4	56.2	62.3	65.7	62.3	62.1	66.0	
6.1 Import barangan	45.1	47.3	45.2	48.0	53.8	56.8	53.0	53.3	57.0	
6.2 Import perkhidmatan	10.2	8.9	8.2	8.2	8.6	8.9	9.3	8.7	9.0	
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

*Termasuk perbezaan statistik

Jadual 8.19: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021 - RM juta

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	110,002	116,682	123,561	130,586	134,226	127,970	131,056
2. Kedah	39,550	41,156	43,067	44,804	46,841	46,013	47,471
3. Kelantan	21,408	22,476	23,501	24,143	25,479	25,181	25,774
4. Melaka	36,077	37,713	40,830	42,376	43,583	41,010	41,814
5. Negeri Sembilan	40,186	41,771	43,816	45,694	48,034	46,301	47,696
6. Pahang	49,450	50,875	54,591	56,290	58,434	54,860	55,354
7. Pulau Pinang	78,146	82,493	86,768	91,234	94,645	92,656	98,964
8. Perak	63,176	65,959	69,337	73,031	75,993	74,199	76,780
9. Perlis	5,353	5,570	5,695	5,885	6,151	5,779	5,866
10. Selangor	268,825	281,839	302,186	323,215	345,008	327,088	343,501
11. Terengganu	31,124	32,133	33,979	34,838	36,001	33,941	35,152
12. Sabah	73,776	77,518	83,793	85,012	85,642	77,785	78,670
13. Sarawak	121,585	124,513	130,169	133,010	136,759	127,509	131,176
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	180,865	191,641	206,175	220,359	233,794	216,561	218,233
15. W.P. Labuan	5,999	6,412	6,790	7,245	7,623	7,592	7,629
16. Supra ²	51,420	50,562	46,512	46,044	45,738	40,698	41,603
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,229,312	1,300,769	1,363,766	1,423,952	1,345,144	1,386,738

Jadual 8.20: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2015-2021**- Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK****(%)**

Negeri	Perubahan peratusan tahunan						Peratus sumbangan kepada KDNK						
	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	6.1	5.9	5.7	2.8	-4.7	2.4	9.3	9.5	9.5	9.6	9.4	9.5	9.5
2. Kedah	4.1	4.6	4.0	4.5	-1.8	3.2	3.4	3.3	3.3	3.3	3.3	3.4	3.4
3. Kelantan	5.0	4.6	2.7	5.5	-1.2	2.4	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9
4. Melaka	4.5	8.3	3.8	2.9	-5.9	2.0	3.1	3.1	3.1	3.1	3.1	3.0	3.0
5. Negeri Sembilan	3.9	4.9	4.3	5.1	-3.6	3.0	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4
6. Pahang	2.9	7.3	3.1	3.8	-6.1	0.9	4.2	4.1	4.2	4.1	4.1	4.1	4.0
7. Pulau Pinang	5.6	5.2	5.1	3.7	-2.1	6.8	6.6	6.7	6.7	6.7	6.6	6.9	7.1
8. Perak	4.4	5.1	5.3	4.1	-2.4	3.5	5.4	5.4	5.3	5.4	5.3	5.5	5.5
9. Perlis	4.0	2.2	3.3	4.5	-6.0	1.5	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
10. Selangor	4.8	7.2	7.0	6.7	-5.2	5.0	22.8	22.9	23.2	23.7	24.2	24.3	24.8
11. Terengganu	3.2	5.7	2.5	3.3	-5.7	3.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.5	2.5	2.5
12. Sabah	5.1	8.1	1.5	0.7	-9.2	1.1	6.3	6.3	6.4	6.2	6.0	5.8	5.7
13. Sarawak	2.4	4.5	2.2	2.8	-6.8	2.9	10.3	10.1	10.0	9.8	9.6	9.5	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur ¹	6.0	7.6	6.9	6.1	-7.4	0.8	15.4	15.6	15.9	16.2	16.4	16.1	15.7
15. W.P. Labuan	6.9	5.9	6.7	5.2	-0.4	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.6	0.6
16. Supra ²	-1.7	-8.0	-1.0	-0.7	-11.0	2.2	4.4	4.1	3.6	3.4	3.2	3.0	3.0
KDNK pada harga pembeli	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹Termasuk W.P. Putrajaya²Negeri Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri

Jadual 8.21: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	15,610	476	32,359	7,269	53,058	1,230	110,002
2. Kedah	5,423	83	11,427	863	21,465	288	39,550
3. Kelantan	5,102	229	1,147	445	14,455	30	21,408
4. Melaka	4,141	44	14,068	947	16,811	66	36,077
5. Negeri Sembilan	3,235	165	15,678	1,339	18,951	817	40,186
6. Pahang	11,665	1,311	10,417	2,105	23,885	66	49,450
7. Pulau Pinang	2,084	124	33,597	2,712	38,917	712	78,146
8. Perak	10,352	354	11,190	2,578	38,628	73	63,176
9. Perlis	1,161	32	458	193	3,414	94	5,353
10. Selangor	4,076	499	75,537	16,674	163,967	8,072	268,825
11. Terengganu	2,765	146	11,296	904	15,965	49	31,124
12. Sabah	14,817	18,207	6,266	2,446	31,755	285	73,776
13. Sarawak	16,988	29,852	32,128	3,843	38,370	404	121,585
14. W.P. Kuala Lumpur	a	117	5,641	12,915	159,752	2,437	180,865
15. W.P. Labuan	118	-	1,168	148	4,490	74	5,999
16. Supra	-	51,420	-	-	-	-	51,420
Jumlah KDNK pada harga pembeli	97,539	103,059	262,379	55,382	643,883	14,699	1,176,941

**Jadual 8.22: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	16.0	0.5	12.3	13.1	8.2	8.4	9.3
2. Kedah	5.6	0.1	4.4	1.6	3.3	2.0	3.4
3. Kelantan	5.2	0.2	0.4	0.8	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.2	0.0	5.4	1.7	2.6	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	6.0	2.4	2.9	5.6	3.4
6. Pahang	12.0	1.3	4.0	3.8	3.7	0.5	4.2
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	12.8	4.9	6.0	4.8	6.6
8. Perak	10.6	0.3	4.3	4.7	6.0	0.5	5.4
9. Perlis	1.2	0.0	0.2	0.3	0.5	0.6	0.5
10. Selangor	4.2	0.5	28.8	30.1	25.5	54.9	22.8
11. Terengganu	2.8	0.1	4.3	1.6	2.5	0.3	2.6
12. Sabah	15.2	17.7	2.4	4.4	4.9	1.9	6.3
13. Sarawak	17.4	29.0	12.2	6.9	6.0	2.8	10.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.1	23.3	24.8	16.6	15.4
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.5	0.5
16. Supra	-	49.9	-	-	-	-	4.4
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.23: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2015
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	14.2	0.4	29.4	6.6	48.2	1.1	100.0
2. Kedah	13.7	0.2	28.9	2.2	54.3	0.7	100.0
3. Kelantan	23.8	1.1	5.4	2.1	67.5	0.1	100.0
4. Melaka	11.5	0.1	39.0	2.6	46.6	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	8.1	0.4	39.0	3.3	47.2	2.0	100.0
6. Pahang	23.6	2.7	21.1	4.3	48.3	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.7	0.2	43.0	3.5	49.8	0.9	100.0
8. Perak	16.4	0.6	17.7	4.1	61.1	0.1	100.0
9. Perlis	21.7	0.6	8.6	3.6	63.8	1.8	100.0
10. Selangor	1.5	0.2	28.1	6.2	61.0	3.0	100.0
11. Terengganu	8.9	0.5	36.3	2.9	51.3	0.2	100.0
12. Sabah	20.1	24.7	8.5	3.3	43.0	0.4	100.0
13. Sarawak	14.0	24.6	26.4	3.2	31.6	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	3.1	7.1	88.3	1.3	100.0
15. W.P. Labuan	2.0	-	19.5	2.5	74.8	1.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	8.3	8.8	22.3	4.7	54.7	1.2	100.0

Jadual 8.24: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	15,030	569	34,122	8,978	56,266	1,717	116,682
2. Kedah	5,202	96	11,934	998	22,604	322	41,156
3. Kelantan	5,287	257	1,172	575	15,159	25	22,476
4. Melaka	4,312	53	14,626	998	17,655	68	37,713
5. Negeri Sembilan	3,056	198	16,133	1,466	19,976	942	41,771
6. Pahang	11,193	879	10,820	2,726	25,173	84	50,875
7. Pulau Pinang	1,988	135	35,411	2,984	41,167	808	82,493
8. Perak	10,151	414	11,752	2,786	40,762	93	65,958
9. Perlis	1,200	28	449	212	3,579	102	5,570
10. Selangor	3,872	643	78,710	16,243	173,870	8,501	281,839
11. Terengganu	2,681	159	12,116	920	16,207	50	32,133
12. Sabah	13,255	21,992	6,037	2,357	33,575	302	77,518
13. Sarawak	16,632	29,253	33,567	3,633	40,982	446	124,513
14. W.P. Kuala Lumpur	a	129	5,795	14,509	168,742	2,464	191,641
15. W.P. Labuan	114	-	1,256	121	4,844	77	6,412
16. Supra	-	50,562	-	-	-	-	50,562
Jumlah KDNK pada harga pembeli	93,977	105,368	273,899	59,508	680,561	16,000	1,229,312

**Jadual 8.25: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	-3.7	19.7	5.4	23.5	6.0	39.6	6.1
2. Kedah	-4.1	15.2	4.4	15.7	5.3	11.6	4.1
3. Kelantan	3.6	12.3	2.1	29.4	4.9	-17.5	5.0
4. Melaka	4.1	19.6	4.0	5.4	5.0	4.4	4.5
5. Negeri Sembilan	-5.5	19.5	2.9	9.5	5.4	15.3	3.9
6. Pahang	-4.0	-33.0	3.9	29.5	5.4	25.7	2.9
7. Pulau Pinang	-4.6	9.0	5.4	10.0	5.8	13.5	5.6
8. Perak	-1.9	16.8	5.0	8.0	5.5	27.2	4.4
9. Perlis	3.4	-10.5	-2.1	9.7	4.8	7.7	4.0
10. Selangor	-5.0	29.0	4.2	-2.6	6.0	5.3	4.8
11. Terengganu	-3.0	9.4	7.3	1.8	1.5	2.0	3.2
12. Sabah	-10.5	20.8	-3.7	-3.6	5.7	5.7	5.1
13. Sarawak	-2.1	-2.0	4.5	-5.4	6.8	10.4	2.4
14. W.P. Kuala Lumpur	..	9.9	2.7	12.3	5.6	1.1	6.0
15. W.P. Labuan	-3.1	-	7.5	-18.8	7.9	3.9	6.9
16. Supra	-	-1.7	-	-	-	-	-1.7
KDNK pada harga pembeli	-3.7	2.2	4.4	7.4	5.7	8.8	4.4

Jadual 8.26: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.0	0.5	12.5	15.1	8.3	10.7	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.4	1.7	3.3	2.0	3.3
3. Kelantan	5.6	0.2	0.4	1.0	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.6	0.0	5.3	1.7	2.6	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.9	2.5	2.9	5.9	3.4
6. Pahang	11.9	0.8	4.0	4.6	3.7	0.5	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	12.9	5.0	6.0	5.1	6.7
8. Perak	10.8	0.4	4.3	4.7	6.0	0.6	5.4
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.4	0.5	0.6	0.5
10. Selangor	4.1	0.6	28.7	27.3	25.5	53.1	22.9
11. Terengganu	2.9	0.2	4.4	1.5	2.4	0.3	2.6
12. Sabah	14.1	20.9	2.2	4.0	4.9	1.9	6.3
13. Sarawak	17.7	27.8	12.3	6.1	6.0	2.8	10.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.1	24.4	24.8	15.4	15.6
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.5	0.2	0.7	0.5	0.5
16. Supra	-	48.0	-	-	-	-	4.1
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.27: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2016
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.9	0.5	29.2	7.7	48.2	1.5	100.0
2. Kedah	12.6	0.2	29.0	2.4	54.9	0.8	100.0
3. Kelantan	23.5	1.1	5.2	2.6	67.4	0.1	100.0
4. Melaka	11.4	0.1	38.8	2.6	46.8	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	7.3	0.5	38.6	3.5	47.8	2.3	100.0
6. Pahang	22.0	1.7	21.3	5.4	49.5	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	2.4	0.2	42.9	3.6	49.9	1.0	100.0
8. Perak	15.4	0.6	17.8	4.2	61.8	0.1	100.0
9. Perlis	21.5	0.5	8.1	3.8	64.3	1.8	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	27.9	5.8	61.7	3.0	100.0
11. Terengganu	8.3	0.5	37.7	2.9	50.4	0.2	100.0
12. Sabah	17.1	28.4	7.8	3.0	43.3	0.4	100.0
13. Sarawak	13.4	23.5	27.0	2.9	32.9	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	3.0	7.6	88.1	1.3	100.0
15. W.P. Labuan	1.8	-	19.6	1.9	75.6	1.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.6	8.6	22.3	4.8	55.4	1.3	100.0

Jadual 8.28: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017- RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,170	656	36,465	8,407	59,999	1,864	123,561
2. Kedah	5,465	110	12,449	928	23,808	306	43,067
3. Kelantan	5,477	300	1,278	521	15,899	26	23,501
4. Melaka	4,625	57	15,621	1,720	18,613	194	40,830
5. Negeri Sembilan	3,321	217	16,654	1,716	20,916	992	43,816
6. Pahang	12,254	709	11,531	3,231	26,720	147	54,591
7. Pulau Pinang	2,034	144	37,426	2,689	43,458	1,017	86,768
8. Perak	10,942	438	12,691	2,113	43,028	124	69,337
9. Perlis	1,249	31	459	121	3,723	112	5,695
10. Selangor	4,319	692	84,964	17,580	186,018	8,613	302,186
11. Terengganu	2,921	174	12,586	1,276	16,916	105	33,979
12. Sabah	13,883	25,441	6,362	2,322	35,434	352	83,793
13. Sarawak	16,728	30,214	34,811	4,355	43,541	520	130,169
14. W.P. Kuala Lumpur	a	146	5,871	16,406	180,196	3,556	206,175
15. W.P. Labuan	119	-	1,296	136	5,093	147	6,790
16. Supra	-	46,512	-	-	-	-	46,512
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,509	105,838	290,464	63,522	723,361	18,076	1,300,769

**Jadual 8.29: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Perubahan peratusan tahunan**

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	7.6	15.1	6.9	-6.4	6.6	8.6	5.9
2. Kedah	5.0	14.5	4.3	-7.0	5.3	-4.8	4.6
3. Kelantan	3.6	16.7	9.0	-9.5	4.9	6.2	4.6
4. Melaka	7.3	7.6	6.8	72.4	5.4	183.6	8.3
5. Negeri Sembilan	8.7	9.8	3.2	17.0	4.7	5.3	4.9
6. Pahang	9.5	-19.3	6.6	18.5	6.1	76.0	7.3
7. Pulau Pinang	2.3	6.2	5.7	-9.9	5.6	25.9	5.2
8. Perak	7.8	5.9	8.0	-24.2	5.6	33.7	5.1
9. Perlis	4.1	8.3	2.3	-42.8	4.0	10.4	2.2
10. Selangor	11.5	7.6	7.9	8.2	7.0	1.3	7.2
11. Terengganu	9.0	9.1	3.9	38.7	4.4	110.7	5.7
12. Sabah	4.7	15.7	5.4	-1.5	5.5	16.6	8.1
13. Sarawak	0.6	3.3	3.7	19.8	6.2	16.6	4.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	12.8	1.3	13.1	6.8	44.3	7.6
15. W.P. Labuan	3.7	-	3.2	12.6	5.1	91.7	5.9
16. Supra	-	-8.0	-	-	-	-	-8.0
KDNK pada harga pembeli	5.9	0.4	6.0	6.7	6.3	13.0	5.8

Jadual 8.30: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.2	0.6	12.6	13.2	8.3	10.3	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.3	1.5	3.3	1.7	3.3
3. Kelantan	5.5	0.3	0.4	0.8	2.2	0.1	1.8
4. Melaka	4.6	0.1	5.4	2.7	2.6	1.1	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.7	2.7	2.9	5.5	3.4
6. Pahang	12.3	0.7	4.0	5.1	3.7	0.8	4.2
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	12.9	4.2	6.0	5.6	6.7
8. Perak	11.0	0.4	4.4	3.3	5.9	0.7	5.3
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.2	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.3	0.7	29.3	27.7	25.7	47.6	23.2
11. Terengganu	2.9	0.2	4.3	2.0	2.3	0.6	2.6
12. Sabah	14.0	24.0	2.2	3.7	4.9	1.9	6.4
13. Sarawak	16.8	28.5	12.0	6.9	6.0	2.9	10.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.0	25.8	24.9	19.7	15.9
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.8	0.5
16. Supra	-	43.9	-	-	-	-	3.6
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.31: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2017
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	13.1	0.5	29.5	6.8	48.6	1.5	100.0
2. Kedah	12.7	0.3	28.9	2.2	55.3	0.7	100.0
3. Kelantan	23.3	1.3	5.4	2.2	67.7	0.1	100.0
4. Melaka	11.3	0.1	38.3	4.2	45.6	0.5	100.0
5. Negeri Sembilan	7.6	0.5	38.0	3.9	47.7	2.3	100.0
6. Pahang	22.4	1.3	21.1	5.9	48.9	0.3	100.0
7. Pulau Pinang	2.3	0.2	43.1	3.1	50.1	1.2	100.0
8. Perak	15.8	0.6	18.3	3.0	62.1	0.2	100.0
9. Perlis	21.9	0.5	8.1	2.1	65.4	2.0	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	28.1	5.8	61.6	2.9	100.0
11. Terengganu	8.6	0.5	37.0	3.8	49.8	0.3	100.0
12. Sabah	16.6	30.4	7.6	2.8	42.3	0.4	100.0
13. Sarawak	12.9	23.2	26.7	3.3	33.4	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.8	8.0	87.4	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	19.1	2.0	75.0	2.2	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.6	8.1	22.3	4.9	55.6	1.4	100.0

Jadual 8.32: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,246	711	38,338	9,217	64,402	1,672	130,586
2. Kedah	5,468	115	12,827	1,009	25,104	281	44,804
3. Kelantan	5,431	359	1,281	324	16,721	26	24,143
4. Melaka	4,567	62	16,335	1,496	19,731	185	42,376
5. Negeri Sembilan	3,323	224	17,208	1,916	22,126	897	45,694
6. Pahang	12,419	705	12,194	2,399	28,454	119	56,290
7. Pulau Pinang	1,969	156	39,458	2,620	46,120	910	91,234
8. Perak	10,994	461	13,222	2,337	45,911	107	73,031
9. Perlis	1,260	33	466	147	3,881	98	5,885
10. Selangor	4,535	737	91,133	18,646	200,324	7,841	323,215
11. Terengganu	2,847	183	13,056	1,161	17,527	64	34,838
12. Sabah	13,836	23,994	6,514	2,918	37,423	327	85,012
13. Sarawak	16,614	29,627	35,579	4,402	46,312	475	133,010
14. W.P. Kuala Lumpur	a	146	5,868	17,446	193,472	3,426	220,359
15. W.P. Labuan	126	-	1,365	156	5,481	118	7,245
16. Supra	-	46,044	-	-	-	-	46,044
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,637	103,557	304,843	66,194	772,990	16,546	1,363,766

**Jadual 8.33: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	0.5	8.5	5.1	9.6	7.3	-10.3	5.7
2. Kedah	0.1	4.9	3.0	8.7	5.4	-8.4	4.0
3. Kelantan	-0.8	19.7	0.3	-37.7	5.2	-1.6	2.7
4. Melaka	-1.2	9.5	4.6	-13.1	6.0	-4.6	3.8
5. Negeri Sembilan	0.1	3.0	3.3	11.6	5.8	-9.5	4.3
6. Pahang	1.3	-0.6	5.8	-25.7	6.5	-19.2	3.1
7. Pulau Pinang	-3.2	8.7	5.4	-2.6	6.1	-10.5	5.1
8. Perak	0.5	5.1	4.2	10.6	6.7	-13.8	5.3
9. Perlis	0.9	6.1	1.5	21.5	4.3	-12.3	3.3
10. Selangor	5.0	6.6	7.3	6.1	7.7	-9.0	7.0
11. Terengganu	-2.5	5.4	3.7	-9.0	3.6	-38.9	2.5
12. Sabah	-0.3	-5.7	2.4	25.7	5.6	-7.1	1.5
13. Sarawak	-0.7	-1.9	2.2	1.1	6.4	-8.7	2.2
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	-0.1	6.3	7.4	-3.7	6.9
15. W.P. Labuan	5.8	-	5.3	14.9	7.6	-20.0	6.7
16. Supra	-	-1.0	-	-	-	-	-1.0
KDNK pada harga pembeli	0.1	-2.2	5.0	4.2	6.9	-8.5	4.8

Jadual 8.34: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.3	0.7	12.6	13.9	8.3	10.1	9.6
2. Kedah	5.5	0.1	4.2	1.5	3.2	1.7	3.3
3. Kelantan	5.5	0.3	0.4	0.5	2.2	0.2	1.8
4. Melaka	4.6	0.1	5.4	2.3	2.6	1.1	3.1
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.6	2.9	2.9	5.4	3.4
6. Pahang	12.5	0.7	4.0	3.6	3.7	0.7	4.1
7. Pulau Pinang	2.0	0.2	12.9	4.0	6.0	5.5	6.7
8. Perak	11.0	0.4	4.3	3.5	5.9	0.6	5.4
9. Perlis	1.3	0.0	0.2	0.2	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.6	0.7	29.9	28.2	25.9	47.4	23.7
11. Terengganu	2.9	0.2	4.3	1.8	2.3	0.4	2.6
12. Sabah	13.9	23.2	2.1	4.4	4.8	2.0	6.2
13. Sarawak	16.7	28.6	11.7	6.7	6.0	2.9	9.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	26.4	25.0	20.7	16.2
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.7	0.5
16. Supra	-	44.5	-	-	-	-	3.4
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.35: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2018
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.4	0.5	29.4	7.1	49.3	1.3	100.0
2. Kedah	12.2	0.3	28.6	2.3	56.0	0.6	100.0
3. Kelantan	22.5	1.5	5.3	1.3	69.3	0.1	100.0
4. Melaka	10.8	0.1	38.5	3.5	46.6	0.4	100.0
5. Negeri Sembilan	7.3	0.5	37.7	4.2	48.4	2.0	100.0
6. Pahang	22.1	1.3	21.7	4.3	50.5	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	43.2	2.9	50.6	1.0	100.0
8. Perak	15.1	0.6	18.1	3.2	62.9	0.1	100.0
9. Perlis	21.4	0.6	7.9	2.5	65.9	1.7	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	28.2	5.8	62.0	2.4	100.0
11. Terengganu	8.2	0.5	37.5	3.3	50.3	0.2	100.0
12. Sabah	16.3	28.2	7.7	3.4	44.0	0.4	100.0
13. Sarawak	12.5	22.3	26.7	3.3	34.8	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	7.9	87.8	1.6	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	18.8	2.2	75.6	1.6	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.3	7.6	22.4	4.9	56.7	1.2	100.0

Jadual 8.36: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,403	813	40,125	6,700	68,577	1,609	134,226
2. Kedah	5,646	125	13,430	1,090	26,327	224	46,841
3. Kelantan	5,814	417	1,300	383	17,535	30	25,479
4. Melaka	4,433	68	16,745	1,358	20,918	62	43,583
5. Negeri Sembilan	3,557	236	17,630	1,843	24,037	731	48,034
6. Pahang	12,849	820	12,767	1,727	30,217	55	58,434
7. Pulau Pinang	2,068	171	40,510	2,644	48,645	606	94,645
8. Perak	11,312	505	13,683	2,490	47,971	32	75,993
9. Perlis	1,334	33	470	167	4,075	72	6,151
10. Selangor	4,709	859	95,942	20,664	214,348	8,487	345,008
11. Terengganu	3,016	201	13,093	1,165	18,509	16	36,001
12. Sabah	13,719	22,736	6,472	3,099	39,428	187	85,642
13. Sarawak	16,578	30,013	36,613	4,476	48,761	318	136,759
14. W.P. Kuala Lumpur	a	153	6,119	18,470	205,331	3,720	233,794
15. W.P. Labuan	133	-	1,384	177	5,898	32	7,623
16. Supra	-	45,738	-	-	-	-	45,738
Jumlah KDNK pada harga pembeli	101,573	102,887	316,283	66,453	820,576	16,179	1,423,952

**Jadual 8.37: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Perubahan peratusan tahunan****(%)**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	1.0	14.3	4.7	-27.3	6.5	-3.8	2.8
2. Kedah	3.3	9.1	4.7	8.1	4.9	-20.3	4.5
3. Kelantan	7.1	15.9	1.5	18.1	4.9	15.0	5.5
4. Melaka	-2.9	9.6	2.5	-9.2	6.0	-66.5	2.9
5. Negeri Sembilan	7.0	5.4	2.5	-3.8	8.6	-18.6	5.1
6. Pahang	3.5	16.2	4.7	-28.0	6.2	-53.7	3.8
7. Pulau Pinang	5.0	9.6	2.7	0.9	5.5	-33.4	3.7
8. Perak	2.9	9.5	3.5	6.6	4.5	-70.4	4.1
9. Perlis	5.8	2.3	1.0	13.2	5.0	-26.7	4.5
10. Selangor	3.8	16.5	5.3	10.8	7.0	8.2	6.7
11. Terengganu	5.9	9.7	0.3	0.4	5.6	-75.1	3.3
12. Sabah	-0.8	-5.2	-0.6	6.2	5.4	-42.7	0.7
13. Sarawak	-0.2	1.3	2.9	1.7	5.3	-33.0	2.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	4.7	4.3	5.9	6.1	8.6	6.1
15. W.P. Labuan	6.1	-	1.4	13.5	7.6	-73.2	5.2
16. Supra	-	-0.7	-	-	-	-	-0.7
KDNK pada harga pembeli	1.9	-0.6	3.8	0.4	6.2	-2.2	4.4

Jadual 8.38: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16.1	0.8	12.7	10.1	8.4	9.9	9.4
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	1.6	3.2	1.4	3.3
3. Kelantan	5.7	0.4	0.4	0.6	2.1	0.2	1.8
4. Melaka	4.4	0.1	5.3	2.0	2.5	0.4	3.1
5. Negeri Sembilan	3.5	0.2	5.6	2.8	2.9	4.5	3.4
6. Pahang	12.7	0.8	4.0	2.6	3.7	0.3	4.1
7. Pulau Pinang	2.0	0.2	12.8	4.0	5.9	3.7	6.6
8. Perak	11.1	0.5	4.3	3.7	5.8	0.2	5.3
9. Perlis	1.3	0.0	0.1	0.3	0.5	0.4	0.4
10. Selangor	4.6	0.8	30.3	31.1	26.1	52.5	24.2
11. Terengganu	3.0	0.2	4.1	1.8	2.3	0.1	2.5
12. Sabah	13.5	22.1	2.0	4.7	4.8	1.2	6.0
13. Sarawak	16.3	29.2	11.6	6.7	5.9	2.0	9.6
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	27.8	25.0	23.0	16.4
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. Supra	-	44.5	-	-	-	-	3.2
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.39: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2019
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.2	0.6	29.9	5.0	51.1	1.2	100.0
2. Kedah	12.1	0.3	28.7	2.3	56.2	0.5	100.0
3. Kelantan	22.8	1.6	5.1	1.5	68.8	0.1	100.0
4. Melaka	10.2	0.2	38.4	3.1	48.0	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	7.4	0.5	36.7	3.8	50.0	1.5	100.0
6. Pahang	22.0	1.4	21.8	3.0	51.7	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	42.8	2.8	51.4	0.6	100.0
8. Perak	14.9	0.7	18.0	3.3	63.1	0.0	100.0
9. Perlis	21.7	0.5	7.6	2.7	66.2	1.2	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	27.8	6.0	62.1	2.5	100.0
11. Terengganu	8.4	0.6	36.4	3.2	51.4	0.0	100.0
12. Sabah	16.0	26.5	7.6	3.6	46.0	0.2	100.0
13. Sarawak	12.1	21.9	26.8	3.3	35.7	0.2	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	7.9	87.8	1.6	100.0
15. W.P. Labuan	1.7	-	18.2	2.3	77.4	0.4	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.1	7.2	22.2	4.7	57.6	1.1	100.0

Jadual 8.40: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,857	658	38,627	4,176	66,326	1,327	127,970
2. Kedah	5,518	112	13,619	1,113	25,405	248	46,013
3. Kelantan	5,817	342	1,234	396	17,368	24	25,181
4. Melaka	4,583	59	15,322	992	19,950	104	41,010
5. Negeri Sembilan	3,319	200	16,761	1,370	23,787	864	46,301
6. Pahang	13,001	614	12,249	1,352	27,570	75	54,860
7. Pulau Pinang	2,049	139	41,653	2,234	45,918	663	92,656
8. Perak	11,429	432	14,158	2,057	46,071	51	74,199
9. Perlis	1,087	30	444	151	4,027	40	5,779
10. Selangor	4,721	755	95,312	18,665	200,203	7,432	327,088
11. Terengganu	2,905	176	11,862	1,080	17,888	31	33,941
12. Sabah	12,797	19,936	6,042	2,197	36,544	269	77,785
13. Sarawak	14,907	28,591	33,465	4,082	46,077	388	127,509
14. W.P. Kuala Lumpur	a	138	5,731	13,589	193,323	3,777	216,561
15. W.P. Labuan	115	-	1,368	163	5,906	41	7,592
16. Supra	-	40,698	-	-	-	-	40,698
Jumlah KDNK pada harga pembeli	99,106	92,879	307,847	53,616	776,361	15,335	1,345,144

**Jadual 8.41: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Perubahan peratusan tahunan**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli (%)
1. Johor	2.8	-19.1	-3.7	-37.7	-3.3	-17.5	-4.7
2. Kedah	-2.3	-10.7	1.4	2.0	-3.5	10.7	-1.8
3. Kelantan	0.1	-18.0	-5.1	3.5	-1.0	-20.4	-1.2
4. Melaka	3.4	-12.7	-8.5	-26.9	-4.6	67.1	-5.9
5. Negeri Sembilan	-6.7	-15.3	-4.9	-25.6	-1.0	18.3	-3.6
6. Pahang	1.2	-25.1	-4.1	-21.7	-8.8	36.9	-6.1
7. Pulau Pinang	-0.9	-18.8	2.8	-15.5	-5.6	9.4	-2.1
8. Perak	1.0	-14.4	3.5	-17.4	-4.0	62.1	-2.4
9. Perlis	-18.5	-9.8	-5.6	-9.6	-1.2	-44.0	-6.0
10. Selangor	0.3	-12.1	-0.7	-9.7	-6.6	-12.4	-5.2
11. Terengganu	-3.7	-12.5	-9.4	-7.3	-3.4	92.5	-5.7
12. Sabah	-6.7	-12.3	-6.6	-29.1	-7.3	43.9	-9.2
13. Sarawak	-10.1	-4.7	-8.6	-8.8	-5.5	21.8	-6.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-9.4	-6.3	-26.4	-5.8	1.5	-7.4
15. W.P. Labuan	-13.6	-	-1.2	-8.2	0.1	31.3	-0.4
16. Supra	-	-11.0	-	-	-	-	-11.0
KDNK pada harga pembeli	-2.4	-9.7	-2.7	-19.3	-5.4	-5.2	-5.5

Jadual 8.42: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.0	0.7	12.5	7.8	8.5	8.7	9.5
2. Kedah	5.6	0.1	4.4	2.1	3.3	1.6	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.7	2.2	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	5.0	1.9	2.6	0.7	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.4	2.6	3.1	5.6	3.4
6. Pahang	13.1	0.7	4.0	2.5	3.6	0.5	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.1	13.5	4.2	5.9	4.3	6.9
8. Perak	11.5	0.5	4.6	3.8	5.9	0.3	5.5
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.3	0.4
10. Selangor	4.8	0.8	31.0	34.8	25.8	48.5	24.3
11. Terengganu	2.9	0.2	3.9	2.0	2.3	0.2	2.5
12. Sabah	12.9	21.5	2.0	4.1	4.7	1.8	5.8
13. Sarawak	15.0	30.8	10.9	7.6	5.9	2.5	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.9	25.3	24.9	24.6	16.1
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.3	0.6
16. Supra	-	43.8	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.43: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2020
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	13.2	0.5	30.2	3.3	51.8	1.0	100.0
2. Kedah	12.0	0.2	29.6	2.4	55.2	0.5	100.0
3. Kelantan	23.1	1.4	4.9	1.6	69.0	0.1	100.0
4. Melaka	11.2	0.1	37.4	2.4	48.6	0.3	100.0
5. Negeri Sembilan	7.2	0.4	36.2	3.0	51.4	1.9	100.0
6. Pahang	23.7	1.1	22.3	2.5	50.3	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	45.0	2.4	49.6	0.7	100.0
8. Perak	15.4	0.6	19.1	2.8	62.1	0.1	100.0
9. Perlis	18.8	0.5	7.7	2.6	69.7	0.7	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	29.1	5.7	61.2	2.3	100.0
11. Terengganu	8.6	0.5	34.9	3.2	52.7	0.1	100.0
12. Sabah	16.5	25.6	7.8	2.8	47.0	0.3	100.0
13. Sarawak	11.7	22.4	26.2	3.2	36.1	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	6.3	89.3	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	18.0	2.1	77.8	0.5	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.4	6.9	22.9	4.0	57.7	1.1	100.0

Jadual 8.44: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	16,961	608	40,737	3,424	68,059	1,267	131,056
2. Kedah	5,661	107	14,468	1,019	25,892	324	47,471
3. Kelantan	5,877	359	1,259	401	17,844	33	25,774
4. Melaka	4,556	57	15,835	897	20,410	59	41,814
5. Negeri Sembilan	3,305	193	17,960	1,366	24,262	609	47,696
6. Pahang	12,993	531	12,995	1,603	27,182	51	55,354
7. Pulau Pinang	2,000	134	46,809	2,522	46,874	625	98,964
8. Perak	11,784	417	15,462	1,920	47,161	35	76,780
9. Perlis	1,022	29	468	151	4,120	76	5,866
10. Selangor	4,953	733	107,756	17,438	204,549	8,073	343,501
11. Terengganu	2,752	182	12,994	1,107	18,101	16	35,152
12. Sabah	12,492	20,420	5,934	2,370	37,215	240	78,670
13. Sarawak	14,424	27,644	37,212	4,497	47,043	355	131,175
14. W.P. Kuala Lumpur	a	134	5,976	11,942	196,364	3,815	218,233
15. W.P. Labuan	117	-	1,354	143	5,991	24	7,629
16. Supra	-	41,603	-	-	-	-	41,603
Jumlah KDNK pada harga pembeli	98,898	93,150	337,219	50,802	791,068	15,602	1,386,738

**Jadual 8.45: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Perubahan peratusan tahunan****(%)**

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	0.6	-7.5	5.5	-18.0	2.6	-4.5	2.4
2. Kedah	2.6	-4.5	6.2	-8.4	1.9	30.8	3.2
3. Kelantan	1.0	5.1	2.1	1.2	2.7	39.8	2.4
4. Melaka	-0.6	-4.4	3.3	-9.5	2.3	-43.1	2.0
5. Negeri Sembilan	-0.4	-3.4	7.2	-0.3	2.0	-29.5	3.0
6. Pahang	-0.1	-13.5	6.1	18.5	-1.4	-32.5	0.9
7. Pulau Pinang	-2.4	-4.1	12.4	12.9	2.1	-5.8	6.8
8. Perak	3.1	-3.4	9.2	-6.7	2.4	-32.0	3.5
9. Perlis	-6.0	-2.3	5.4	0.2	2.3	89.0	1.5
10. Selangor	4.9	-3.0	13.1	-6.6	2.2	8.6	5.0
11. Terengganu	-5.3	3.5	9.5	2.5	1.2	-47.9	3.6
12. Sabah	-2.4	2.4	-1.8	7.9	1.8	-11.1	1.1
13. Sarawak	-3.2	-3.3	11.2	10.2	2.1	-8.4	2.9
14. W.P. Kuala Lumpur	..	-3.1	4.3	-12.1	1.6	1.0	0.8
15. W.P. Labuan	1.3	-	-1.0	-11.8	1.5	-41.3	0.5
16. Supra	-	2.2	-	-	-	-	2.2
KDNK pada harga pembeli	-0.2	0.3	9.5	-5.2	1.9	1.7	3.1

Jadual 8.46: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.1	0.7	12.1	6.7	8.6	8.1	9.5
2. Kedah	5.7	0.1	4.3	2.0	3.3	2.1	3.4
3. Kelantan	5.9	0.4	0.4	0.8	2.3	0.2	1.9
4. Melaka	4.6	0.1	4.7	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.7	3.1	3.9	3.4
6. Pahang	13.1	0.6	3.9	3.2	3.4	0.3	4.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	13.9	5.0	5.9	4.0	7.1
8. Perak	11.9	0.4	4.6	3.8	6.0	0.2	5.5
9. Perlis	1.0	0.0	0.1	0.3	0.5	0.5	0.4
10. Selangor	5.0	0.8	32.0	34.3	25.9	51.7	24.8
11. Terengganu	2.8	0.2	3.9	2.2	2.3	0.1	2.5
12. Sabah	12.6	21.9	1.8	4.7	4.7	1.5	5.7
13. Sarawak	14.6	29.7	11.0	8.9	5.9	2.3	9.5
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	1.8	23.5	24.8	24.5	15.7
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.8	0.2	0.6
16. Supra	-	44.7	-	-	-	-	3.0
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.47: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2021
- Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	12.9	0.5	31.1	2.6	51.9	1.0	100.0
2. Kedah	11.9	0.2	30.5	2.1	54.5	0.7	100.0
3. Kelantan	22.8	1.4	4.9	1.6	69.2	0.1	100.0
4. Melaka	10.9	0.1	37.9	2.1	48.8	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.9	0.4	37.7	2.9	50.9	1.3	100.0
6. Pahang	23.5	1.0	23.5	2.9	49.1	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	2.0	0.1	47.3	2.5	47.4	0.6	100.0
8. Perak	15.3	0.5	20.1	2.5	61.4	0.0	100.0
9. Perlis	17.4	0.5	8.0	2.6	70.2	1.3	100.0
10. Selangor	1.4	0.2	31.4	5.1	59.5	2.4	100.0
11. Terengganu	7.8	0.5	37.0	3.2	51.5	0.0	100.0
12. Sabah	15.9	26.0	7.5	3.0	47.3	0.3	100.0
13. Sarawak	11.0	21.1	28.4	3.4	35.9	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	5.5	90.0	1.7	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.7	1.9	78.5	0.3	100.0
16. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	7.1	6.7	24.3	3.7	57.0	1.1	100.0

Jadual 8.48: KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM juta

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	110,002	120,119	130,563	136,433	140,580	135,750	146,626
2. Kedah	39,550	42,044	44,939	46,283	48,644	48,369	50,725
3. Kelantan	21,408	23,194	25,049	25,469	27,016	26,800	28,243
4. Melaka	36,077	37,928	42,758	44,184	45,593	42,794	44,811
5. Negeri Sembilan	40,186	42,593	46,495	48,305	51,111	49,504	53,578
6. Pahang	49,450	53,175	58,883	59,227	61,108	60,485	66,160
7. Pulau Pinang	78,146	83,536	89,177	93,292	97,644	97,070	103,852
8. Perak	63,176	67,869	73,154	75,860	79,576	78,939	86,389
9. Perlis	5,353	5,670	5,947	6,187	6,482	6,011	6,185
10. Selangor	268,825	286,297	312,960	333,765	358,032	339,976	364,271
11. Terengganu	31,124	32,467	36,056	37,096	38,491	33,864	36,175
12. Sabah	73,776	80,503	95,006	100,703	99,048	84,281	102,243
13. Sarawak	121,585	124,189	138,804	146,246	150,265	137,235	162,657
14. W.P. Kuala Lumpur	180,865	193,983	213,197	229,310	244,595	227,516	231,407
15. W.P. Labuan	5,999	6,421	6,898	7,350	7,725	7,647	7,810
16. Supra	51,420	49,710	52,425	58,048	56,828	41,758	54,238
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,176,941	1,249,698	1,372,310	1,447,760	1,512,738	1,418,000	1,545,372

Jadual 8.49: KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2015-2021 - RM

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Johor	30,469	32,894	35,315	36,388	37,377	33,856	36,474
2. Kedah	18,864	19,835	20,961	21,398	22,378	22,693	23,575
3. Kelantan	12,159	12,909	13,695	13,690	14,341	14,951	15,584
4. Melaka	40,582	42,088	46,828	47,900	49,109	42,861	44,610
5. Negeri Sembilan	36,908	38,744	41,739	43,017	45,384	41,254	44,495
6. Pahang	30,754	32,688	35,751	35,577	36,560	38,010	41,313
7. Pulau Pinang	46,020	48,633	51,130	52,921	55,202	55,774	59,685
8. Perak	25,610	27,343	29,341	30,302	31,719	31,626	34,338
9. Perlis	21,540	22,588	23,596	24,408	25,513	21,099	21,508
10. Selangor	43,513	45,506	49,048	51,547	55,030	48,607	51,930
11. Terengganu	26,808	27,434	29,848	30,202	30,929	29,462	30,901
12. Sabah	19,830	21,169	24,639	25,832	25,368	24,652	29,960
13. Sarawak	45,006	45,346	50,177	52,387	53,551	55,931	65,971
14. W.P. Kuala Lumpur	97,060	103,506	113,358	121,509	129,677	108,791	111,292
15. W.P. Labuan	63,069	66,348	70,705	74,271	77,799	80,393	81,345
Malaysia	37,739	39,505	42,854	44,708	46,513	43,702	47,439

1. Data 2015-2019 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berdasarkan Banci Penduduk dan Perumahan 2010 dan data ini akan disemak semula dengan menggunakan data Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

2. Data 2020-2021 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berdasarkan Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

Jadual 8.50: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah 2015-2021 - RM juta

Jenis aktiviti ekonomi	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	14,817	13,255	13,883	13,836	13,719	12,797	12,492
2. Perlombongan dan pengkuarian	18,207	21,992	25,441	23,994	22,736	19,936	20,420
3. Pembuatan	6,266	6,037	6,362	6,514	6,472	6,042	5,934
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	4,357	4,197	4,563	4,653	4,523	4,330	3,981
3.2 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	803	719	675	697	739	604	754
3.3 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	638	643	650	668	719	642	679
3.4 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	468	478	474	495	491	467	520
4. Pembinaan	2,446	2,357	2,322	2,918	3,099	2,197	2,370
4.1 Pembinaan bangunan	1,275	1,242	1,276	1,847	1,640	1,188	1,083
4.2 Kejuruteraan awam	858	778	601	713	849	745	966
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	313	337	446	359	610	264	320
5. Perkhidmatan	31,755	33,575	35,434	37,423	39,428	36,544	37,215
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	5,786	6,086	6,399	6,759	7,161	6,535	6,708
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	11,492	12,311	13,130	14,043	14,959	12,914	12,813
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	4,786	4,990	5,203	5,403	5,681	5,227	5,335
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	2,726	2,866	2,996	3,139	3,269	3,085	3,040
5.5 Perkhidmatan kerajaan	6,966	7,321	7,705	8,078	8,359	8,784	9,319
6. Tambah: Duti import	285	302	352	327	187	269	240
KDNK pada harga pembeli	73,776	77,518	83,793	85,012	85,642	77,785	78,670

Jadual 8.51: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2015-2021

- Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Perubahan peratusan tahunan						Peratus sumbangan kepada KDNK						
	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
1. Pertanian	-10.5	4.7	-0.3	-0.8	-6.7	-2.4	20.1	17.1	16.6	16.3	16.0	16.5	15.9
2. Perlombongan dan pengkuarian	20.8	15.7	-5.7	-5.2	-12.3	2.4	24.7	28.4	30.4	28.2	26.5	25.6	26.0
3. Pembuatan	-3.7	5.4	2.4	-0.6	-6.6	-1.8	8.5	7.8	7.6	7.7	7.6	7.8	7.5
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, proses makanan, minuman dan produk tembakau	-3.7	8.7	2.0	-2.8	-4.3	-8.1	5.9	5.4	5.4	5.5	5.3	5.6	5.1
3.2 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	-10.5	-6.0	3.3	5.9	-18.3	25.0	1.1	0.9	0.8	0.8	0.9	0.8	1.0
3.3 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	0.9	1.1	2.7	7.6	-10.6	5.6	0.9	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.9
3.4 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	2.1	-1.0	4.5	-0.8	-4.9	11.4	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.7
4. Pembinaan	-3.6	-1.5	25.7	6.2	-29.1	7.9	3.3	3.0	2.8	3.4	3.6	2.8	3.0
4.1 Pembinaan bangunan	-2.6	2.7	44.7	-11.2	-27.5	-8.8	1.7	1.6	1.5	2.2	1.9	1.5	1.4
4.2 Kejuruteraan awam	-9.3	-22.8	18.7	19.1	-12.3	29.7	1.2	1.0	0.7	0.8	1.0	1.0	1.2
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	7.5	32.3	-19.5	70.0	-56.8	21.5	0.4	0.4	0.5	0.4	0.7	0.3	0.4
5. Perkhidmatan	5.7	5.5	5.6	5.4	-7.3	1.8	43.0	43.3	42.3	44.0	46.0	47.0	47.3
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	5.2	5.1	5.6	5.9	-8.7	2.6	7.8	7.9	7.6	8.0	8.4	8.4	8.5
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	7.1	6.7	7.0	6.5	-13.7	-0.8	15.6	15.9	15.7	16.5	17.5	16.6	16.3
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	4.3	4.3	3.8	5.1	-8.0	2.1	6.5	6.4	6.2	6.4	6.6	6.7	6.8
5.4 Perkhidmatan-perkhidmatan lain	5.1	4.5	4.8	4.1	-5.6	-1.4	3.7	3.7	3.6	3.7	3.8	4.0	3.9
5.5 Perkhidmatan kerajaan	5.1	5.2	4.8	3.5	5.1	6.1	9.4	9.4	9.2	9.5	9.8	11.3	11.8
6. Tambah: Duti import	5.7	16.6	-7.1	-42.7	43.9	-11.1	0.4	0.4	0.4	0.4	0.2	0.3	0.3
KDNK pada harga pembeli	5.1	8.1	1.5	0.7	-9.2	1.1	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual 8.52: Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Malaysia	112.8	115.2	119.5	120.7	121.5	120.1	123.1
Johor	114.8	118.0	123.0	124.3	125.1	123.3	126.3
Kedah & Perlis	112.2	114.1	118.6	118.9	119.1	116.9	120.0
Kelantan	113.6	115.3	119.3	120.1	120.6	118.8	122.5
Melaka	112.4	114.7	119.4	120.3	120.4	118.1	120.9
Negeri Sembilan	113.2	115.4	120.2	121.6	122.5	120.5	123.6
Pahang	112.4	114.4	118.0	118.7	119.0	117.6	121.1
Perak	110.8	112.3	116.0	116.8	117.5	116.0	119.1
Pulau Pinang	113.4	116.2	120.9	122.0	123.3	122.3	124.9
Selangor & W.P. Putrajaya	113.7	116.2	120.7	122.0	123.1	122.4	125.7
Terengganu	111.4	113.0	116.5	117.0	117.1	115.6	119.5
Sabah & W.P. Labuan	110.0	110.8	114.1	114.9	115.1	112.9	114.7
Sarawak	110.9	112.6	116.0	116.7	116.8	114.7	117.1
W.P. Kuala Lumpur	112.4	115.5	119.8	121.5	123.0	122.3	124.7

Jadual 8.53: Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Malaysia	2.1	2.1	3.7	1.0	0.7	-1.2	2.5
Johor	2.9	2.8	4.2	1.1	0.6	-1.4	2.4
Kedah & Perlis	1.7	1.7	3.9	0.3	0.2	-1.8	2.7
Kelantan	1.8	1.5	3.5	0.7	0.4	-1.5	3.1
Melaka	2.0	2.0	4.1	0.8	0.1	-1.9	2.4
Negeri Sembilan	2.5	1.9	4.2	1.2	0.7	-1.6	2.6
Pahang	1.6	1.8	3.1	0.6	0.3	-1.2	3.0
Perak	1.6	1.4	3.3	0.7	0.6	-1.3	2.7
Pulau Pinang	2.4	2.5	4.0	0.9	1.1	-0.8	2.1
Selangor & W.P. Putrajaya	2.4	2.2	3.9	1.1	0.9	-0.6	2.7
Terengganu	1.5	1.4	3.1	0.4	0.1	-1.3	3.4
Sabah & W.P. Labuan	0.8	0.7	3.0	0.7	0.2	-1.9	1.6
Sarawak	1.4	1.5	3.0	0.6	0.1	-1.8	2.1
W.P. Kuala Lumpur	2.8	2.8	3.7	1.4	1.2	-0.6	2.0

Jadual 8.54: Indeks Harga Pengguna, Sabah & W.P. Labuan, 2015-2021

Kumpulan utama	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Jumlah	110.0	110.8	114.1	114.9	115.1	112.9	114.7
Makanan dan minuman bukan alkohol	114.6	116.3	120.5	122.4	123.0	123.3	124.1
Minuman alkohol dan tembakau	143.7	169.3	169.7	168.8	170.8	170.9	171.3
Pakaian dan kasut	97.3	97.2	96.3	94.1	92.3	91.4	91.0
Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	105.9	107.2	108.3	109.5	110.8	108.4	107.2
Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	110.6	111.2	112.4	112.3	112.7	112.3	113.2
Kesihatan	120.0	122.8	124.9	126.3	127.2	128.6	129.0
Pengangkutan	105.6	100.0	111.7	113.5	109.9	97.9	110.3
Komunikasi	101.9	99.9	99.7	98.7	98.8	99.2	99.2
Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	111.6	114.6	116.9	116.0	116.6	116.5	119.4
Pendidikan	108.5	109.5	110.8	112.1	113.1	113.5	113.0
Restoran dan hotel	125.6	129.0	130.7	132.6	134.2	134.4	134.8
Pelbagai barangan dan perkhidmatan	111.9	113.6	114.3	111.6	111.9	113.6	114.6

Jadual 8.55: Peratus perubahan tahunan Indeks Harga Pengguna, Sabah & W.P. Labuan, 2015-2021

Kumpulan utama	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2010=100						
Jumlah	0.8	0.7	3.0	0.7	0.2	-1.9	1.6
Makanan dan minuman bukan alkohol	2.0	1.5	3.6	1.6	0.5	0.2	0.6
Minuman alkohol dan tembakau	14.0	17.8	0.2	-0.5	1.2	0.1	0.2
Pakaian dan kasut	0.4	-0.1	-0.9	-2.3	-1.9	-1.0	-0.4
Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	-0.6	1.2	1.0	1.1	1.2	-2.2	-1.1
Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	1.7	0.5	1.1	-0.1	0.4	-0.4	0.8
Kesihatan	4.8	2.3	1.7	1.1	0.7	1.1	0.3
Pengangkutan	-4.0	-5.3	11.7	1.6	-3.2	-10.9	12.7
Komunikasi	2.9	-2.0	-0.2	-1.0	0.1	0.4	0.0
Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	1.5	2.7	2.0	-0.8	0.5	-0.1	2.5
Pendidikan	1.4	0.9	1.2	1.2	0.9	0.4	-0.4
Restoran dan hotel	5.6	2.7	1.3	1.5	1.2	0.1	0.3
Pelbagai barangan dan perkhidmatan	4.1	1.5	0.6	-2.4	0.3	1.5	0.9

Jadual 8.56: Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, Malaysia, 2015-2021

	('000)						
Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah	31,186.1	31,633.5	32,022.6	32,382.3	32,523.0	32,447.4	32,576.3
Johor	3,610.3	3,651.8	3,697.0	3,749.4	3,761.2	4,009.7	4,020.0
Kedah	2,096.5	2,119.7	2,143.9	2,163.0	2,173.7	2,131.4	2,151.7
Kelantan	1,760.6	1,796.7	1,829.0	1,860.5	1,883.8	1,792.5	1,812.3
Melaka	889.0	901.1	913.1	922.4	928.4	998.4	1,004.5
Negeri Sembilan	1,088.8	1,099.3	1,114.0	1,122.9	1,126.2	1,200.0	1,204.2
Pahang	1,607.9	1,626.7	1,647.0	1,664.7	1,671.4	1,591.3	1,601.5
Pulau Pinang	1,698.1	1,717.7	1,744.1	1,762.8	1,768.8	1,740.4	1,740.0
Perak	2,466.9	2,482.1	2,493.2	2,503.5	2,508.8	2,496.0	2,515.8
Perlis	248.5	251.0	252.0	253.5	254.0	284.9	287.6
Selangor	6,178.0	6,291.5	6,380.7	6,475.0	6,506.1	6,994.4	7,014.7
Terengganu	1,161.0	1,183.4	1,208.0	1,228.3	1,244.5	1,149.4	1,170.7
Sabah	3,720.5	3,802.8	3,855.9	3,898.4	3,904.4	3,418.8	3,412.6
Sarawak	2,701.5	2,738.7	2,766.3	2,791.7	2,806.0	2,453.7	2,465.6
W.P. Kuala Lumpur	1,780.4	1,789.7	1,793.2	1,790.0	1,782.5	1,982.1	1,964.0
W.P. Labuan	95.1	96.8	97.6	99.0	99.3	95.1	96.0
W.P. Putrajaya	83.0	84.4	87.5	97.2	103.7	109.2	115.2
Lelaki	16,112.1	16,346.3	16,542.7	16,721.4	16,764.9	16,966.2	17,000.5
Johor	1,909.8	1,931.1	1,952.6	1,976.4	1,974.6	2,141.3	2,138.8
Kedah	1,063.1	1,075.6	1,088.7	1,097.8	1,101.5	1,087.3	1,095.8
Kelantan	887.6	906.7	923.2	939.9	952.1	900.1	909.7
Melaka	447.9	453.4	459.2	463.6	465.9	524.9	527.4
Negeri Sembilan	563.7	569.1	576.8	580.8	580.6	624.0	624.2
Pahang	858.2	867.3	878.2	886.8	886.9	844.2	847.0
Pulau Pinang	855.2	864.6	877.1	886.5	889.1	892.6	891.4
Perak	1,249.3	1,257.0	1,262.9	1,266.7	1,268.2	1,300.2	1,309.0
Perlis	123.8	125.3	125.7	126.3	126.5	142.3	143.6
Selangor	3,212.5	3,271.6	3,316.2	3,365.0	3,375.1	3,710.8	3,710.0
Terengganu	591.6	603.4	616.4	626.1	633.2	587.9	599.1
Sabah	1,942.3	1,986.6	2,013.8	2,035.6	2,037.2	1,779.8	1,779.5
Sarawak	1,407.4	1,427.9	1,442.3	1,455.1	1,460.3	1,269.6	1,273.6
W.P. Kuala Lumpur	913.0	918.3	919.4	919.4	915.2	1,058.9	1,045.2
W.P. Labuan	48.1	48.9	49.2	49.9	50.0	48.9	49.4
W.P. Putrajaya	38.5	39.5	41.0	45.6	48.6	53.6	56.7
Perempuan	15,074.0	15,287.2	15,479.8	15,660.8	15,758.2	15,481.2	15,575.8
Johor	1,700.5	1,720.7	1,744.5	1,773.0	1,786.6	1,868.4	1,881.1
Kedah	1,033.4	1,044.1	1,055.2	1,065.1	1,072.3	1,044.1	1,055.9
Kelantan	873.0	890.1	905.8	920.6	931.7	892.4	902.6
Melaka	441.1	447.7	453.9	458.9	462.5	473.5	477.1
Negeri Sembilan	525.1	530.2	537.1	542.1	545.6	576.0	579.9
Pahang	749.7	759.4	768.9	778.0	784.6	747.1	754.4
Pulau Pinang	842.9	853.0	867.0	876.3	879.7	847.9	848.6
Perak	1,217.6	1,225.2	1,230.3	1,236.7	1,240.6	1,195.8	1,206.8
Perlis	124.7	125.7	126.3	127.2	127.6	142.5	144.0
Selangor	2,965.5	3,019.9	3,064.5	3,110.1	3,131.0	3,283.7	3,304.7
Terengganu	569.4	580.0	591.6	602.2	611.3	561.6	571.5
Sabah	1,778.2	1,816.2	1,842.1	1,862.8	1,867.2	1,639.0	1,633.1
Sarawak	1,294.1	1,310.8	1,324.0	1,336.5	1,345.7	1,184.1	1,192.0
W.P. Kuala Lumpur	867.4	871.4	873.8	870.7	867.3	923.2	918.8
W.P. Labuan	47.0	47.9	48.3	49.1	49.3	46.2	46.6
W.P. Putrajaya	44.5	45.0	46.5	51.5	55.1	55.6	58.5

1. Data 2015-2019 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2010 dan data ini akan disemak semula dengan menggunakan data Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

2. Data 2020-2021 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020.

Jadual 8.57: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020

Indikator	Kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar ¹	Kematian	Kadar kematian kasar ¹	Pertambahan semula jadi	Kadar pertambahan semula jadi kasar ¹	Kelahiran mati	Kadar kelahiran mati ²	Kematian perinatal	Kadar mortaliti perinatal ²
Malaysia	470,195	14.4	166,507	5.1	303,688	9.3	2,413	5.1	3,805	8.1
Johor	56,820	15.1	20,615	5.5	36,205	9.6	270	4.7	456	8.0
Kedah	33,790	15.5	13,665	6.3	20,125	9.2	155	4.6	252	7.4
Kelantan	36,220	19.0	10,919	5.7	25,301	13.3	198	5.4	302	8.3
Melaka	13,841	14.9	5,440	5.8	8,401	9.0	65	4.7	119	8.6
Negeri Sembilan	17,094	15.2	6,999	6.2	10,095	9.0	90	5.2	139	8.1
Pahang	25,279	15.1	8,673	5.2	16,606	9.9	113	4.5	175	6.9
Pulau Pinang	19,610	11.1	10,689	6.0	8,921	5.0	100	5.1	154	7.8
Perak	31,533	12.6	17,928	7.1	13,605	5.4	168	5.3	275	8.7
Perlis	4,098	16.1	1,950	7.7	2,148	8.4	24	5.8	43	10.4
Selangor	93,257	14.3	25,359	3.9	67,898	10.4	453	4.8	663	7.1
Terengganu	27,087	21.6	6,728	5.3	20,426	16.2	115	4.2	209	7.7
Sabah	49,210	12.7	14,629	3.8	34,581	8.9	354	7.1	567	11.4
Sarawak	35,350	12.6	14,071	5.0	21,279	7.6	187	5.3	271	7.6
W.P. Kuala Lumpur	23,087	13.1	8,318	4.7	14,769	8.4	105	4.5	148	6.4
W.P. Labuan	1,710	17.2	314	3.2	1,396	14.0	7	4.1	16	9.3
W.P. Putrajaya	2,142	19.5	210	1.9	1,932	17.6	9	4.2	16	7.4

¹Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

²Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran

Jadual 8.57: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, Malaysia, 2020 (samb.)

Indikator	Kematian neonatal	Kadar mortaliti neonatal ³	Kematian bayi	Kadar mortaliti bayi ³	Kematian kanak-kanak	Kadar mortaliti kanak-kanak ⁴	Kematian kurang daripada 5 tahun	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun ³	Kematian ibu bersalin	Nisbah mortaliti ibu bersalin ⁵	Kadar kesuburan jumlah ⁶
Malaysia	1,827	3.9	2,696	5.7	552	0.3	3,248	6.9	117	24.9	1.7
Johor	238	4.2	346	6.1	48	0.2	394	6.9	11	19.4	1.9
Kedah	126	3.7	171	5.1	40	0.3	211	6.2	1	3.0	2.0
Kelantan	145	4.0	214	5.9	48	0.3	262	7.2	13	35.9	2.7
Melaka	66	4.8	88	6.4	19	0.3	107	7.7	3	21.7	1.7
Negeri Sembilan	70	4.1	100	5.9	22	0.3	122	7.1	7	41.0	2.0
Pahang	88	3.5	140	5.5	26	0.2	166	6.6	6	23.7	1.9
Pulau Pinang	70	3.6	100	5.1	17	0.2	117	6.0	7	35.7	1.3
Perak	143	4.5	197	6.2	40	0.3	237	7.5	6	19.0	1.7
Perlis	27	6.6	35	8.5	8	0.5	43	10.5	1	24.4	2.0
Selangor	279	3.0	417	4.5	84	0.2	501	5.4	23	24.7	1.6
Terengganu	107	3.9	153	5.6	27	0.2	180	6.6	6	22.1	2.9
Sabah	273	5.5	419	8.5	109	0.5	528	10.7	18	36.6	1.3
Sarawak	120	3.4	200	5.7	46	0.3	246	7.0	7	19.8	1.5
W.P. Kuala Lumpur	57	2.5	90	3.9	15	0.2	105	4.5	7	30.3	1.5
W.P. Labuan	9	5.3	12	7.0	2	0.3	14	8.2	1	58.5	1.9
W.P. Putrajaya	9	4.2	14	6.5	1	0.1	15	7.0	-	-	2.8

³Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

⁴Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun

⁵Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

⁶Kadar adalah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun

Jadual 8.58: Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ^p	2021 ^e
Lelaki							
Malaysia	72.5	72.1	72.1	72.3	72.5	72.8	73.2
Johor	72.1	71.9	71.8	72.0	72.1	72.3	72.8
Kedah	70.4	70.2	70.3	70.4	70.7	71.0	71.5
Kelantan	69.0	69.0	69.3	69.6	69.7	69.8	69.9
Melaka	72.1	71.9	71.8	72.0	72.2	72.6	72.7
Negeri Sembilan	71.0	70.6	70.5	70.6	70.9	71.2	71.7
Pahang	70.7	70.9	71.0	71.2	71.5	72.1	72.6
Pulau Pinang	72.4	72.3	72.3	72.6	72.9	73.3	73.5
Perak	71.3	71.1	71.0	71.1	71.3	71.7	72.0
Perlis	70.3	70.0	69.4	69.2	69.3	69.5	69.4
Selangor ¹	73.3	73.1	73.1	73.4	73.6	74.2	75.2
Terengganu	68.7	68.9	69.1	69.4	69.6	69.9	70.5
Sabah ²	72.3	72.7	72.6	72.7	72.6	72.6	72.4
Sarawak	74.6	74.5	74.4	74.6	74.5	74.6	74.3
W.P. Kuala Lumpur	74.3	74.6	74.4	74.5	74.6	74.9	75.7
Perempuan							
Malaysia	77.1	77.0	77.1	77.2	77.4	77.8	78.3
Johor	77.0	76.9	76.9	77.1	77.3	77.6	78.1
Kedah	76.1	75.9	76.0	76.2	76.4	76.8	77.3
Kelantan	75.1	75.1	75.2	75.5	75.8	76.1	76.5
Melaka	77.4	77.2	77.5	77.6	77.8	78.1	78.4
Negeri Sembilan	76.6	76.7	76.8	76.9	77.0	77.4	78.0
Pahang	76.3	76.2	76.3	76.4	76.6	77.1	77.9
Pulau Pinang	77.6	77.7	77.7	78.0	78.2	78.6	78.9
Perak	77.1	77.3	77.2	77.3	77.4	77.6	78.2
Perlis	75.9	75.0	74.8	74.8	74.9	75.3	75.3
Selangor ¹	77.4	77.3	77.4	77.7	78.0	78.7	79.6
Terengganu	74.5	74.6	74.9	75.2	75.2	75.7	76.7
Sabah ²	75.8	76.2	76.4	76.2	76.3	76.5	76.7
Sarawak	78.3	78.3	78.2	78.4	78.4	78.7	79.0
W.P. Kuala Lumpur	78.3	79.0	79.0	79.3	79.5	79.8	80.5

¹Termasuk W.P. Putrajaya

²Termasuk W.P. Labuan

^pPermulaan

^eAnggaran

Jadual 8.59: Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2020

Negeri	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Jumlah
Johor	4,060	326	12,495	12,009	112,625	141,515
Kedah	1,100	128	4,344	4,478	51,704	61,754
Kelantan	1,240	281	3,222	2,726	53,276	60,745
Melaka	637	69	1,933	3,262	27,337	33,238
Negeri Sembilan	1,107	105	2,908	5,111	36,776	46,007
Pahang	2,458	580	2,551	4,204	38,931	48,724
Pulau Pinang	1,199	157	7,016	6,149	75,837	90,358
Perak	2,850	382	5,750	6,825	68,253	84,060
Perlis	169	10	541	1,344	7,618	9,682
Selangor	2,849	961	18,972	22,525	237,680	282,987
Terengganu	606	231	2,834	3,987	31,536	39,194
Sabah	2,958	208	2,468	6,644	71,121	83,399
Sarawak	2,526	399	3,935	8,073	73,644	88,577
W.P. Kuala Lumpur	1,360	924	5269	12284	161592	181,429
W.P. Labuan	15	11	152	290	2,640	3,108
W.P. Putrajaya	10	-	31	63	1,336	1,440
Jumlah	25,144	4,772	74,421	99,974	1,051,906	1,256,217

1. Berdasarkan pertubuhan aktif daripada *Malaysia Statistical Business Register*, 4 Januari 2022

2. Berdasarkan Klasifikasi Industri Malaysia 2008 Ver 1.0

Jadual 8.60: Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64
Jumlah (%)	68.6	28.9	66.7	85.7	80.7	83.3	84.1	78.2	70.1	56.7	36.0
Johor	70.0	25.6	74.1	89.5	86.9	88.5	83.8	78.4	67.0	54.5	28.8
Kedah	63.1	12.9	61.9	88.0	83.5	79.0	80.9	72.8	65.2	52.7	33.5
Kelantan	57.3	7.5	43.6	82.7	78.6	81.1	76.5	67.7	61.7	53.5	42.6
Melaka	68.2	16.9	65.2	94.9	88.2	84.8	81.8	77.3	68.2	54.2	22.7
Negeri Sembilan	63.3	11.6	67.5	88.0	85.9	81.8	78.3	76.0	62.0	43.6	22.9
Pahang	64.4	10.5	67.6	86.9	79.5	82.3	80.1	72.5	68.2	51.8	32.4
Pulau Pinang	69.7	15.8	62.3	93.5	83.2	91.8	86.9	81.4	71.0	48.9	33.5
Perak	64.5	13.5	62.6	92.2	87.5	83.8	82.1	72.0	66.2	51.1	31.2
Perlis	63.8	13.0	54.4	81.1	81.4	80.4	75.7	73.3	75.4	55.3	39.9
Selangor	76.4	72.0	72.5	80.9	73.6	80.9	90.3	86.1	78.4	65.0	42.1
Terengganu	58.6	10.0	53.0	87.6	72.9	75.2	74.4	71.4	64.3	50.5	29.2
Sabah	70.4	40.9	76.8	82.7	77.5	80.2	78.0	73.9	68.4	60.9	46.9
Sarawak	67.0	15.0	65.8	82.7	85.6	82.3	83.5	77.6	73.3	61.8	45.5
W.P. Kuala Lumpur	71.7	17.7	58.4	84.7	88.3	92.8	91.7	84.0	71.6	61.3	30.2
W.P. Labuan	66.4	17.5	67.6	75.8	75.8	81.1	81.2	74.3	68.6	57.1	46.2
W.P. Putrajaya	75.0	1.5	91.8	67.5	82.1	89.4	93.0	88.5	82.5	74.7	36.5

Jadual 8.61: Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah Pengurus Profesional		Juruteknik dan profesional bersekutu	Pekerja sokongan perkeranian	Pekerja perkhidmatan dan jualan	Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan	Pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan	Operator mesin & loji dan pemasangan	Pekerja asas	
Jumlah ('000)	15,064.2	687.0	1,961.4	1,806.7	1,507.3	3,611.5	720.3	1,301.0	1,553.7	1,915.2
Johor	1,764.7	87.8	190.6	235.0	189.3	411.5	47.8	155.9	219.4	227.5
Kedah	934.2	30.0	120.4	98.8	87.0	218.6	74.4	94.8	122.6	87.8
Kelantan	689.6	14.6	88.2	57.3	55.1	204.5	46.5	72.4	50.2	100.8
Melaka	435.1	15.7	71.4	69.0	48.8	100.8	4.5	28.6	59.1	37.1
Negeri Sembilan	467.5	14.5	67.1	68.0	47.9	113.0	12.2	41.5	46.8	56.5
Pahang	705.4	19.5	88.5	76.7	68.1	150.8	75.1	65.3	55.5	105.9
Pulau Pinang	857.2	71.2	109.5	129.7	102.4	167.4	5.3	61.7	143.2	66.8
Perak	1,042.6	43.4	125.8	100.4	101.3	265.3	50.2	108.6	138.4	109.3
Perlis	108.5	2.8	15.6	8.4	10.4	28.2	11.4	12.3	6.3	13.2
Selangor	3,518.5	227.8	468.3	549.1	372.0	944.9	28.8	238.2	368.9	320.6
Terengganu	468.8	7.9	57.6	39.3	33.6	129.7	27.0	95.5	29.3	48.8
Sabah	1,856.5	44.4	170.4	113.9	142.8	431.8	198.4	139.2	142.8	472.8
Sarawak	1,278.2	39.2	141.4	115.3	131.7	268.6	137.6	137.3	118.7	188.4
W.P. Kuala Lumpur	855.6	66.2	226.5	134.0	101.2	163.4	0.5	44.9	48.0	70.8
W.P. Labuan	44.4	1.2	8.3	7.4	7.1	8.9	0.8	4.0	2.8	3.9
W.P. Putrajaya	37.2	0.9	11.6	4.4	8.6	4.2	-	0.9	1.7	4.8
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	11.7	12.8	9.7	13.0	12.6	11.4	6.6	12.0	14.1	11.9
Kedah	6.2	4.4	6.1	5.5	5.8	6.1	10.3	7.3	7.9	4.6
Kelantan	4.6	2.1	4.5	3.2	3.7	5.7	6.5	5.6	3.2	5.3
Melaka	2.9	2.3	3.6	3.8	3.2	2.8	0.6	2.2	3.8	1.9
Negeri Sembilan	3.1	2.1	3.4	3.8	3.2	3.1	1.7	3.2	3.0	3.0
Pahang	4.7	2.8	4.5	4.2	4.5	4.2	10.4	5.0	3.6	5.5
Pulau Pinang	5.7	10.4	5.6	7.2	6.8	4.6	0.7	4.7	9.2	3.5
Perak	6.9	6.3	6.4	5.6	6.7	7.3	7.0	8.3	8.9	5.7
Perlis	0.7	0.4	0.8	0.5	0.7	0.8	1.6	0.9	0.4	0.7
Selangor	23.4	33.2	23.9	30.4	24.7	26.2	4.0	18.3	23.7	16.7
Terengganu	3.1	1.1	2.9	2.2	2.2	3.6	3.7	7.3	1.9	2.5
Sabah	12.3	6.5	8.7	6.3	9.5	12.0	27.5	10.7	9.2	24.7
Sarawak	8.5	5.7	7.2	6.4	8.7	7.4	19.1	10.6	7.6	9.8
W.P. Kuala Lumpur	5.7	9.6	11.5	7.4	6.7	4.5	0.1	3.5	3.1	3.7
W.P. Labuan	0.3	0.2	0.4	0.4	0.5	0.2	0.1	0.3	0.2	0.2
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	0.6	0.2	0.6	0.1	-	0.1	0.1	0.3

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021

Negeri	Jumlah ¹	Pertanian, perhutanan dan perikanan	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	Bekalan air; pembaikan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	Pembinaan	Perdagangan borong dan runcit; pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal
Jumlah ('000)	15,064.2	1,550.0	81.9	2,501.4	77.7	85.5	1,159.6	2,826.5
Johor	1,764.7	161.0	9.8	425.9	10.3	10.5	109.7	325.0
Kedah	934.2	99.1	1.3	173.3	3.6	7.3	74.1	164.6
Kelantan	689.6	73.2	2.5	64.8	2.4	1.0	81.3	155.8
Melaka	435.1	12.2	2.6	95.3	1.5	1.6	30.9	76.9
Negeri Sembilan	467.5	24.6	3.8	75.6	2.4	4.4	43.2	78.9
Pahang	705.4	134.8	4.9	65.7	3.3	7.3	49.6	124.5
Pulau Pinang	857.2	17.5	1.4	299.2	4.6	3.4	55.9	125.5
Perak	1,042.6	85.5	7.4	192.9	6.5	5.7	74.3	218.9
Perlis	108.5	12.6	0.2	7.9	0.3	1.2	9.8	18.0
Selangor	3,518.5	187.9	15.0	574.3	21.1	19.2	240.2	726.1
Terengganu	468.8	33.1	6.8	54.9	2.2	4.5	69.4	97.1
Sabah	1,856.5	481.6	9.2	232.6	8.4	6.6	114.4	316.9
Sarawak	1,278.2	213.5	11.6	167.7	8.7	7.6	137.8	231.3
W.P. Kuala Lumpur	855.6	11.7	0.9	66.8	2.0	4.4	64.1	159.3
W.P. Labuan	44.4	0.7	4.6	4.0	0.1	0.3	3.9	5.7
W.P. Putrajaya	37.2	1.0	-	0.5	0.1	0.5	1.0	2.0
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	11.7	10.4	12.0	17.0	13.3	12.3	9.5	11.5
Kedah	6.2	6.4	1.6	6.9	4.6	8.5	6.4	5.8
Kelantan	4.6	4.7	3.1	2.6	3.1	1.1	7.0	5.5
Melaka	2.9	0.8	3.1	3.8	1.9	1.9	2.7	2.7
Negeri Sembilan	3.1	1.6	4.6	3.0	3.1	5.1	3.7	2.8
Pahang	4.7	8.7	6.0	2.6	4.2	8.5	4.3	4.4
Pulau Pinang	5.7	1.1	1.8	12.0	5.9	4.0	4.8	4.4
Perak	6.9	5.5	9.0	7.7	8.4	6.7	6.4	7.7
Perlis	0.7	0.8	0.2	0.3	0.4	1.4	0.8	0.6
Selangor	23.4	12.1	18.3	23.0	27.2	22.4	20.7	25.7
Terengganu	3.1	2.1	8.3	2.2	2.8	5.2	6.0	3.4
Sabah	12.3	31.1	11.2	9.3	10.9	7.7	9.9	11.2
Sarawak	8.5	13.8	14.2	6.7	11.2	8.9	11.9	8.2
W.P. Kuala Lumpur	5.7	0.8	1.1	2.7	2.6	5.2	5.5	5.6
W.P. Labuan	0.3	0.0	5.6	0.2	0.1	0.4	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	-	0.0	0.1	0.6	0.1	0.1

¹Jumlah termasuk 'Aktiviti badan dan pertubuhan luar wilayah'

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021 (samb.)

Negeri	Pengangkutan dan penyimpanan	Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	Maklumat dan komunikasi	Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	Aktiviti hartanah	Aktiviti profesional saintifik dan teknikal	Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan
Jumlah ('000)	704.5	1,535.5	235.1	386.5	83.4	358.9	846.0
Johor	94.9	161.0	11.9	40.3	12.3	44.2	81.1
Kedah	38.4	92.4	4.7	12.7	2.5	11.7	50.1
Kelantan	26.6	69.5	2.6	8.3	0.6	9.6	44.0
Melaka	17.6	35.1	3.8	10.3	1.4	11.7	29.5
Negeri Sembilan	26.0	50.9	5.0	11.4	2.3	11.3	26.7
Pahang	28.5	53.4	3.4	9.6	4.3	12.4	37.4
Pulau Pinang	53.2	78.4	10.4	24.7	4.1	25.3	38.1
Perak	41.8	114.0	6.5	21.2	3.2	17.6	49.2
Perlis	3.2	13.2	0.6	1.3	0.2	1.7	7.2
Selangor	213.3	435.7	121.0	121.1	30.9	88.4	278.0
Terengganu	16.3	53.4	2.6	4.5	0.8	7.0	25.5
Sabah	61.2	216.3	9.1	20.9	4.8	25.7	73.6
Sarawak	50.0	85.5	9.3	20.8	4.2	22.5	55.1
W.P. Kuala Lumpur	30.5	70.2	43.7	77.2	10.4	67.8	45.5
W.P. Labuan	1.9	4.9	0.2	1.2	0.0	0.7	3.0
W.P. Putrajaya	1.1	1.7	0.4	1.1	1.3	1.3	1.9
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	13.5	10.5	5.1	10.4	14.7	12.3	9.6
Kedah	5.4	6.0	2.0	3.3	3.1	3.3	5.9
Kelantan	3.8	4.5	1.1	2.1	0.8	2.7	5.2
Melaka	2.5	2.3	1.6	2.7	1.7	3.3	3.5
Negeri Sembilan	3.7	3.3	2.1	2.9	2.7	3.1	3.2
Pahang	4.0	3.5	1.4	2.5	5.2	3.5	4.4
Pulau Pinang	7.6	5.1	4.4	6.4	5.0	7.0	4.5
Perak	5.9	7.4	2.8	5.5	3.8	4.9	5.8
Perlis	0.5	0.9	0.3	0.3	0.2	0.5	0.8
Selangor	30.3	28.4	51.5	31.3	37.1	24.6	32.9
Terengganu	2.3	3.5	1.1	1.2	1.0	1.9	3.0
Sabah	8.7	14.1	3.9	5.4	5.7	7.2	8.7
Sarawak	7.1	5.6	3.9	5.4	5.0	6.3	6.5
W.P. Kuala Lumpur	4.3	4.6	18.6	20.0	12.5	18.9	5.4
W.P. Labuan	0.3	0.3	0.1	0.3	0.0	0.2	0.4
W.P. Putrajaya	0.2	0.1	0.2	0.3	1.6	0.4	0.2

Jadual 8.62: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, Malaysia, 2021 (samb.)

Negeri	Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial wajib	Pendidikan	Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	Kesenian, hiburan dan rekreasi	Aktiviti perkhidmatan lain	Aktiviti isi rumah sebagai majikan
Jumlah ('000)	725.1	924.3	582.2	60.5	274.7	64.6
Johor	55.8	107.8	46.7	13.3	36.3	6.7
Kedah	63.5	82.7	33.1	1.2	15.9	2.1
Kelantan	44.5	54.9	33.7	1.1	12.7	0.5
Melaka	37.8	32.9	21.9	0.9	10.8	0.5
Negeri Sembilan	36.9	29.5	18.0	1.7	14.2	1.0
Pahang	59.8	57.3	28.8	2.7	15.8	2.0
Pulau Pinang	29.1	42.7	26.2	2.2	11.1	4.0
Perak	48.5	81.7	40.5	3.0	21.7	2.6
Perlis	11.2	11.5	4.4	0.3	3.4	0.3
Selangor	74.2	140.6	148.2	13.1	61.9	8.3
Terengganu	26.2	35.2	18.7	2.1	8.0	0.4
Sabah	83.0	100.0	42.5	3.9	22.7	23.2
Sarawak	92.6	90.0	42.1	2.3	24.6	1.2
W.P. Kuala Lumpur	37.9	51.3	74.1	12.1	13.5	11.7
W.P. Labuan	5.6	4.2	2.0	0.5	0.8	0.1
W.P. Putrajaya	18.5	1.9	1.3	0.1	1.5	-
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	7.7	11.7	8.0	22.0	13.2	10.4
Kedah	8.8	8.9	5.7	1.9	5.8	3.2
Kelantan	6.1	5.9	5.8	1.9	4.6	0.8
Melaka	5.2	3.6	3.8	1.6	3.9	0.8
Negeri Sembilan	5.1	3.2	3.1	2.8	5.2	1.5
Pahang	8.2	6.2	4.9	4.4	5.7	3.1
Pulau Pinang	4.0	4.6	4.5	3.6	4.0	6.3
Perak	6.7	8.8	7.0	4.9	7.9	4.0
Perlis	1.5	1.2	0.7	0.5	1.2	0.5
Selangor	10.2	15.2	25.5	21.7	22.5	12.8
Terengganu	3.6	3.8	3.2	3.4	2.9	0.7
Sabah	11.5	10.8	7.3	6.5	8.3	36.0
Sarawak	12.8	9.7	7.2	3.8	8.9	1.8
W.P. Kuala Lumpur	5.2	5.5	12.7	20.0	4.9	18.1
W.P. Labuan	0.8	0.5	0.3	0.8	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	2.6	0.2	0.2	0.2	0.5	-

Jadual 8.63: Kadar pengangguran mengikut negeri, Malaysia, 2015-2021

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah (%)	3.1	3.4	3.4	3.3	3.3	4.5	4.6
Johor	3.1	3.6	3.4	3.0	2.7	3.5	3.8
Kedah	2.6	2.9	2.8	2.9	2.8	4.2	3.9
Kelantan	3.6	3.8	3.6	4.0	4.0	4.3	4.2
Melaka	1.0	0.9	1.0	1.1	1.1	2.2	2.0
Negeri Sembilan	3.1	2.7	2.8	3.0	3.1	3.8	4.2
Pahang	2.9	2.6	2.9	2.6	2.9	3.1	3.3
Pulau Pinang	1.6	2.1	2.1	2.2	2.0	3.5	3.6
Perak	3.2	3.4	3.7	3.3	3.4	4.8	5.3
Perlis	2.9	2.9	3.4	3.4	3.3	4.3	4.3
Selangor	2.4	3.2	2.8	2.8	2.9	4.3	4.3
Terengganu	4.0	4.2	4.5	4.8	3.5	4.1	4.0
Sabah	5.0	5.4	5.6	5.8	5.8	8.0	8.2
Sarawak	3.5	3.3	3.0	3.2	3.1	4.3	4.5
W.P. Kuala Lumpur	3.3	3.3	3.1	2.4	2.6	4.0	4.2
W.P. Labuan	5.0	7.8	8.5	7.1	6.9	7.2	7.4
W.P. Putrajaya	1.0	1.7	1.5	1.3	1.2	1.5	1.6

Jadual 8.64: Statistik utama siswazah, Sabah, 2016-2021

Statistik utama		2016	2017	2018	2019	2020 ^e	2021 ^p
Jumlah	('000)	269.3	305.4	302.1	328.5	382.6	391.1
Tenaga Buruh		234.5	258.5	258.8	284.1	337.5	342.0
Bekerja		218.1	237.0	236.6	261.2	305.6	313.1
Penganggur		16.4	21.4	22.2	22.9	31.9	28.8
Luar Tenaga Buruh		34.7	46.9	43.3	44.5	45.1	49.2
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	87.1	84.6	85.7	86.5	88.2	87.4
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	7.0	8.3	8.6	8.1	9.5	8.4
 Lelaki	 ('000)	 125.2	 141.9	 140.6	 146.0	 175.3	 180.4
Tenaga Buruh		114.1	127.1	128.9	136.6	162.0	152.8
Bekerja		107.8	115.7	118.4	126.3	149.0	143.4
Penganggur		6.3	11.4	10.5	10.3	13.0	9.4
Luar Tenaga Buruh		11.1	14.8	11.8	9.4	13.2	27.6
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	91.1	89.6	91.7	93.6	92.5	84.7
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	5.5	9.0	8.1	7.5	8.1	6.2
 Perempuan	 ('000)	 144.1	 163.5	 161.4	 182.5	 207.3	 210.7
Tenaga Buruh		120.5	131.4	129.9	147.4	175.4	189.1
Bekerja		110.3	121.4	118.2	134.9	156.6	169.7
Penganggur		10.1	10.0	11.7	12.5	18.8	19.4
Luar Tenaga Buruh		23.6	32.1	31.5	35.0	31.9	21.6
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	83.6	80.4	80.5	80.8	84.6	89.7
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	8.4	7.6	9.0	8.5	10.7	10.3

Jadual 8.65: Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021**(RM)**

Negeri	2016	2017	2018	2019	2020^e	2021^p
Jumlah	4,331	4,676	4,897	5,020	4,489	4,582
Johor	4,297	4,635	4,842	4,945	4,451	4,538
Kedah	3,911	3,686	3,832	3,946	3,729	3,806
Kelantan	4,195	4,287	4,439	4,622	4,426	4,566
Melaka	3,486	3,681	4,086	4,308	4,083	4,258
Negeri Sembilan	3,998	4,559	4,641	4,872	4,496	4,676
Pahang	3,425	4,097	4,269	4,551	4,392	4,571
Pulau Pinang	3,903	3,955	4,270	4,384	4,245	4,330
Perak	3,643	3,948	4,005	4,425	3,955	4,200
Perlis	3,812	4,093	4,791	4,708	4,315	4,380
Selangor	4,576	4,918	5,216	5,376	4,772	4,844
Terengganu	4,071	4,194	4,460	4,599	4,058	4,123
Sabah	3,867	4,311	4,795	4,820	3,900	3,924
Sarawak	4,136	4,614	4,950	4,946	4,300	4,349
W.P. Kuala Lumpur	5,794	6,564	6,424	6,361	5,443	5,468
W.P. Labuan	4,194	4,465	4,859	4,824	4,354	4,377
W.P. Putrajaya	4,503	5,028	5,413	5,579	5,365	5,530

Jadual 8.66: Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, Malaysia, 2016-2021**(RM)**

Negeri	2016	2017	2018	2019	2020^e	2021^p
Jumlah	3,520	3,550	3,936	4,300	3,815	3,911
Johor	3,743	3,550	3,950	4,157	3,819	3,871
Kedah	3,500	3,100	3,164	3,508	3,052	3,138
Kelantan	4,110	3,617	3,911	4,244	3,815	3,898
Melaka	3,000	3,100	3,127	3,475	3,420	3,507
Negeri Sembilan	3,200	3,500	3,745	3,995	3,634	3,696
Pahang	3,145	3,600	3,733	4,063	3,850	3,933
Pulau Pinang	3,145	3,000	3,205	3,715	3,485	3,613
Perak	3,200	3,165	3,393	3,531	3,403	3,438
Perlis	3,760	3,780	4,491	4,100	4,088	4,186
Selangor	3,650	3,701	4,220	4,589	4,037	4,130
Terengganu	3,450	3,400	3,579	3,701	3,198	3,229
Sabah	3,500	3,700	4,517	4,458	3,620	3,635
Sarawak	3,800	4,200	4,328	4,345	3,915	3,919
W.P. Kuala Lumpur	4,000	4,000	4,654	5,500	4,976	5,088
W.P. Labuan	3,801	3,500	3,911	4,025	3,533	3,561
W.P. Putrajaya	4,000	4,000	4,287	4,370	4,356	4,377

Jadual 8.67: Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2015-2021**(‘000)**

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jumlah	176,936	189,253	205,408	221,272	239,121	131,660	65,976
Johor	11,589	12,207	13,141	13,487	14,274	7,243	3,658
Kedah	12,425	13,188	13,305	14,480	14,831	10,108	4,023
Kelantan	9,070	8,646	9,624	9,846	10,986	6,058	1,921
Melaka	11,552	12,268	12,625	13,123	13,979	7,275	3,878
Negeri Sembilan	9,984	10,130	10,822	12,802	13,303	7,918	5,485
Pahang	14,398	14,168	16,491	18,111	18,498	9,905	3,405
Pulau Pinang	9,341	12,565	12,643	14,450	15,411	8,929	5,061
Perak	15,966	16,783	20,110	17,553	21,070	13,173	4,489
Perlis	1,410	1,410	1,414	2,156	2,088	1,193	407
Selangor	22,063	24,124	25,491	30,179	33,589	19,715	10,212
Terengganu	11,483	12,010	12,979	13,742	14,158	7,420	3,719
Sabah	15,722	16,518	17,792	20,360	22,035	10,337	3,815
Sarawak	15,355	16,282	17,670	19,380	19,793	9,393	6,511
W.P. Kuala Lumpur	15,080	16,784	19,049	19,165	22,633	12,435	9,116
W.P. Labuan	310	354	381	545	524	107	54
W.P. Putrajaya	1,188	1,816	1,872	1,892	1,949	451	223

Jadual 8.68: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi								
	Malaysia	Johor	Kedah	Kelantan	Melaka	Negeri Sembilan	Pahang	Pulau Pinang	Perak
Malaysia	14,882.8	1,771.4	1,036.8	841.8	995.2	1,209.3	1,273.8	712.7	1,356.5
Johor	1,928.9	1,160.8	13.9	15.3	63.4	170.0	168.8	89.9	46.6
Kedah	838.7	5.6	323.3	36.1	60.2	24.4	33.0	42.0	102.4
Kelantan	653.8	27.7	14.7	296.3	22.7	12.8	64.1	11.8	30.1
Melaka	412.8	29.8	48.8	18.8	141.1	26.8	34.2	9.7	7.8
Negeri Sembilan	763.1	52.3	11.2	8.3	126.3	469.7	8.1	12.7	12.3
Pahang	985.7	18.0	5.2	53.9	11.2	10.8	600.3	14.6	19.7
Pulau Pinang	637.7	21.3	163.1	26.9	11.4	9.0	33.4	76.5	103.3
Perak	917.2	51.1	85.3	56.8	26.4	2.7	15.4	52.9	443.9
Perlis	69.3	7.1	11.1	1.5	1.2	2.4	2.9	12.0	13.1
Selangor	2,974.4	263.6	122.4	254.6	401.2	193.5	160.3	234.7	298.9
Terengganu	801.4	14.3	22.9	33.7	1.6	20.5	41.6	12.4	23.5
Sabah	1,059.8	4.1	17.2	0.0	0.0	0.0	0.0	9.6	0.0
Sarawak	1,028.9	4.6	5.8	0.0	7.8	3.7	0.0	35.0	0.0
W.P. Kuala Lumpur	1,730.9	108.2	185.7	30.4	115.4	255.8	100.3	94.3	247.2
W.P. Labuan	4.3	0.0	1.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	75.9	2.9	4.3	9.2	5.5	7.2	11.2	4.6	7.6

Jadual 8.68: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2021 (samb.)

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi							
	Perlis	Selangor	Terengganu	Sabah	Sarawak	W.P. Kuala Lumpur	W.P. Labuan	W.P. Putrajaya
Malaysia	129.2	1,207.4	1,140.0	1,068.9	1,086.6	922.4	27.1	103.7
Johor	18.7	70.8	55.4	2.5	4.9	41.7	0.0	6.3
Kedah	62.4	40.5	11.6	4.5	6.7	71.9	0.0	14.2
Kelantan	2.9	31.0	105.8	5.3	2.9	21.5	0.0	4.2
Melaka	5.4	22.4	28.0	0.0	0.0	35.6	0.0	4.3
Negeri Sembilan	4.4	8.4	5.3	0.0	12.1	28.2	0.0	3.6
Pahang	6.0	72.6	80.9	0.0	10.2	77.5	0.0	4.8
Pulau Pinang	13.9	35.1	28.4	8.1	7.0	96.3	0.0	4.3
Perak	2.0	16.7	60.4	8.7	13.0	66.9	3.6	11.4
Perlis	2.0	8.7	3.3	0.0	0.0	3.1	0.0	1.0
Selangor	1.9	524.5	223.9	41.3	50.1	191.6	0.0	11.5
Terengganu	2.6	65.7	494.3	8.0	9.3	38.3	0.0	12.9
Sabah	0.0	11.3	0.0	946.6	28.1	27.2	9.4	6.4
Sarawak	0.0	19.2	0.0	27.0	884.9	26.5	9.7	4.7
W.P. Kuala Lumpur	3.1	279.7	28.4	13.8	57.1	193.8	4.5	13.0
W.P. Labuan	0.0	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	3.9	0.8	14.3	0.7	0.4	2.3	0.0	1.0

Jadual 8.69: Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, Malaysia, 2015-2021 - RM juta

Negeri		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P
Malaysia	Eksport	777,355	786,964	934,927	1,003,587	995,072	983,827	1,241,022
	Import	685,778	698,819	836,422	879,804	849,411	800,481	987,344
Johor	Eksport	152,311	168,946	202,507	205,064	201,798	207,200	255,137
	Import	118,582	128,703	168,399	177,007	176,601	158,409	197,874
Kedah	Eksport	21,707	20,750	23,839	24,197	27,206	27,393	40,204
	Import	28,834	32,444	37,197	37,528	34,707	38,767	58,195
Kelantan	Eksport	4,061	3,981	4,361	4,246	3,282	3,638	3,735
	Import	1,468	1,375	1,710	1,806	1,602	2,904	3,546
Melaka	Eksport	28,078	29,790	34,665	30,647	28,849	29,596	37,459
	Import	27,043	26,091	29,032	35,285	33,711	23,638	26,270
Negeri Sembilan	Eksport	19,846	17,724	19,962	20,913	21,891	20,048	23,195
	Import	21,720	21,008	29,588	30,328	29,180	22,931	32,758
Pahang	Eksport	16,650	13,499	13,937	13,151	25,399	28,483	38,818
	Import	7,949	7,793	13,610	13,800	13,566	13,938	16,590
Pulau Pinang	Eksport	181,577	188,455	229,612	284,741	283,972	313,842	363,737
	Import	135,411	144,021	177,936	185,654	177,795	187,397	231,921
Perak	Eksport	27,129	29,226	30,326	29,279	28,916	30,968	42,247
	Import	19,393	20,813	26,989	29,358	27,288	25,883	35,007
Perlis	Eksport	1,131	1,266	1,445	1,277	1,064	979	1,156
	Import	1,171	1,406	1,423	1,645	1,291	721	862
Selangor	Eksport	169,446	171,307	195,590	195,745	196,775	172,489	235,295
	Import	219,251	217,907	240,664	246,080	236,494	217,220	267,022
Terengganu	Eksport	15,221	14,278	18,055	21,205	16,492	13,770	22,258
	Import	5,915	3,603	6,422	4,298	5,986	4,202	5,410
Sabah	Eksport	29,203	29,664	35,530	35,449	28,201	23,912	34,329
	Import	8,223	6,000	6,512	8,587	8,266	16,881	8,185
Sarawak	Eksport	73,769	63,648	81,451	84,107	81,569	67,123	84,705
	Import	14,752	18,999	18,442	21,185	20,136	18,934	23,511
W.P. Kuala Lumpur ¹	Eksport	24,662	22,579	28,821	35,078	34,040	31,883	43,950
	Import	64,670	61,918	68,603	76,400	74,627	61,861	72,024
W.P. Labuan	Eksport	4,766	5,221	6,155	6,920	7,337	5,273	6,308
	Import	2,869	2,153	3,520	2,571	3,149	2,936	2,027

¹Termasuk W.P. Putrajaya

^PSementara

Jadual 8.70: Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sabah, 2015-2021 - RM juta

Negeri/Pintu keluar dan masuk		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^P
Sabah	Eksport	34,037	34,930	41,757	42,396	35,558	29,293	38,163
	Import	11,153	8,202	10,121	11,251	11,479	19,884	10,185
Teluk Sepanggar	Eksport	10,422	11,664	15,277	18,299	11,573	5,977	8,112
	Import	3,784	2,727	3,187	4,889	4,747	3,622	4,300
W.P. Labuan	Eksport	6,793	6,284	7,219	7,707	7,912	5,844	6,003
	Import	2,938	2,191	3,459	2,652	3,197	13,091	2,055
Lahad Datu	Eksport	8,228	8,479	9,309	8,079	7,999	9,014	11,984
	Import	1,213	993	1,029	1,154	1,354	974	1,219
Sandakan	Eksport	6,402	6,381	6,810	5,411	5,217	5,997	8,288
	Import	1,181	625	605	770	503	703	753
Tawau	Eksport	1,657	1,750	1,659	1,148	977	823	1,116
	Import	955	651	700	802	688	641	759
Kota Kinabalu	Eksport	213	259	471	422	471	353	479
	Import	1,040	961	974	951	933	789	1,078
Lain-lain	Eksport	321	113	1,012	1,331	1,410	1,285	2,183
	Import	42	53	168	33	56	64	19

^PSementara

Jadual 8.71: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, Malaysia, 2017-2020

(RM'000)

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	2,592,648	2,695,687	2,885,259	2,972,801
Johor	428,690	326,505	678,474	808,783
Kedah	105,247	94,199	113,265	95,790
Kelantan	31,434	14,625	10,650	28,912
Melaka	100,608	78,231	83,447	106,161
Negeri Sembilan	78,726	292,266	91,805	84,634
Pahang	78,197	200,640	155,698	170,315
Pulau Pinang	282,461	219,700	177,632	211,486
Perak	74,682	71,625	93,303	122,630
Perlis	9,009	5,022	15,392	6,258
Selangor	489,284	500,592	543,455	530,436
Terengganu	308,052	247,830	126,597	236,448
Sabah	90,282	100,026	249,863	109,520
Sarawak	248,621	210,639	251,732	235,613
W.P. Kuala Lumpur	260,882	325,150	292,570	223,988
W.P. Labuan	2,152	6,517	1,144	1,366
W.P. Putrajaya	4,321	2,120	232	462

Jadual 8.72: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2020
(RM'000)

Negeri	Jumlah	Pengurusan pencemaran	Perlindungan hidupan liar & habitat	Penilaian dan caj alam sekitar	Pengurusan sisa	Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar
Jumlah	2,972,801	2,103,668	18,005	67,187	766,765	17,176
Johor	808,783	636,030	3,011	7,862	159,478	2,402
Kedah	95,790	61,017	164	857	33,558	194
Kelantan	28,912	12,400	6,310	1,711	8,400	91
Melaka	106,161	85,347	3	887	19,661	264
Negeri Sembilan	84,634	57,933	551	3,290	22,066	794
Pahang	170,315	155,927	77	1,463	12,148	700
Pulau Pinang	211,486	113,914	10	3,850	91,971	1,740
Perak	122,630	88,600	877	3,451	28,551	1,150
Perlis	6,258	4,916	-	34	1,304	4
Selangor	530,436	322,866	18	12,244	192,452	2,858
Terengganu	236,448	211,445	52	2,519	22,070	363
Sabah	109,520	74,430	4,173	7,969	19,961	2,987
Sarawak	235,613	138,970	815	9,068	85,902	858
W.P. Kuala Lumpur	223,988	139,231	1,945	11,914	68,125	2,772
W.P. Labuan	1,366	423	-	30	912	-
W.P. Putrajaya	462	220	-	38	205	-

Jadual 8.73: Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2017-2020
(RM'000)

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	16,048	40,613	186,456	29,379
Pengurusan pencemaran	12,879	38,692	182,704	26,863
Perlindungan hidupan liar dan habitat	79	62	302	104
Penilaian dan caj alam sekitar	129	1,434	2,530	1,105
Pengurusan sisa	2,928	395	860	1,283
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	32	30	59	24

Jadual 8.74: Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2017-2020**(RM'000)**

Negeri	2017	2018	2019	2020
Jumlah	74,234	59,413	63,407	80,141
Pengurusan pencemaran	41,973	28,638	33,258	47,567
Perlindungan hidupan liar dan habitat	1,106	2,647	1,926	4,069
Penilaian dan caj alam sekitar	4,566	5,390	7,677	6,864
Pengurusan sisa	23,640	21,618	18,829	18,678
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	2,948	1,120	1,718	2,963

Jadual 8.75: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2021

Negeri	Jumlah	Keluarga	Perumahan dan alam sekitar	Penyertaan sosial	Kesihatan	Kemudahan komunikasi	Pendidikan
Johor	6.69	7.36	6.68	6.58	7.01	6.26	6.80
Kedah	6.59	7.24	6.64	6.88	6.66	6.44	6.09
Kelantan	7.02	7.43	7.18	7.06	7.28	6.31	7.10
Melaka	5.85	6.27	5.50	5.49	6.08	5.60	5.89
Negeri Sembilan	6.68	7.33	6.68	6.57	7.09	6.47	6.23
Pahang	6.75	8.21	6.66	7.04	6.98	6.60	6.61
Pulau Pinang	6.65	7.26	6.51	6.41	7.18	6.23	6.85
Perak	6.35	6.96	6.39	6.27	6.66	6.25	6.19
Perlis	6.96	7.43	7.26	7.41	7.06	6.38	7.06
Selangor	5.74	6.53	5.50	5.63	5.84	5.64	5.64
Terengganu	7.20	7.87	7.09	6.63	7.70	6.33	7.03
Sabah	6.28	6.76	6.12	6.38	6.73	5.45	5.83
Sarawak	6.69	7.57	6.68	7.02	6.95	6.06	6.23
W.P. Kuala Lumpur	7.77	9.08	7.71	7.07	7.96	7.76	7.72
W.P. Labuan	9.29	9.91	9.61	9.34	9.49	9.64	8.01
W.P. Putrajaya	7.28	7.83	7.74	7.18	7.43	7.11	7.18
Malaysia	6.48	7.23	6.39	6.46	6.75	6.14	6.30

Jadual 8.76: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2021

Negeri	Strata	
	Bandar	Luar Bandar
Johor	6.67	6.78
Kedah	6.66	6.39
Kelantan	7.07	6.94
Melaka	5.85	5.91
Negeri Sembilan	6.67	6.72
Pahang	6.79	6.69
Pulau Pinang	6.64	6.63
Perak	6.34	6.40
Perlis	6.93	7.07
Selangor	5.73	5.86
Terengganu	7.22	7.14
Sabah	6.27	6.31
Sarawak	6.82	6.48
W.P. Kuala Lumpur	7.77	n.a
W.P. Labuan	9.21	9.50
W.P. Putrajaya	7.28	n.a

INDIKATOR-INDIKATOR LAIN TERPILIH

PUSAT MAKLUMAT HARTA TANAH NEGARA

KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA

JABATAN SIASATAN DAN PENGUATKUASAAN
TRAFIK BUKIT AMAN

JABATAN KESELAMATAN DAN KESIHATAN
PEKERJAAN

PERTUBUHAN KESELAMATAN SOSIAL

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

POLIS DIRAJA MALAYSIA

LEMBAGA PEMBANGUNAN PELABURAN
MALAYSIA

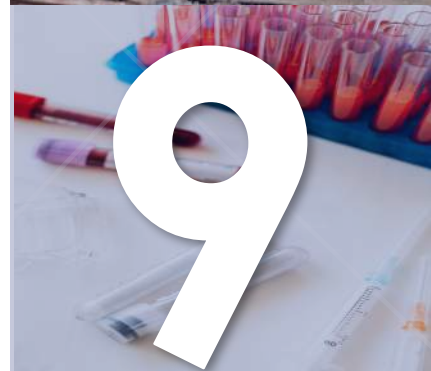
KEMENTERIAN KEWANGAN MALAYSIA

KEMENTERIAN PENGANGKUTAN MALAYSIA

KEMENTERIAN KOMUNIKASI DAN MULTIMEDIA
MALAYSIA

BAB

9

Jadual 9.1: Bilangan hotel mengikut lokasi, Sabah, 2021

Jenis	Bandar	Pantai	Bukit	Lain-lain	Jumlah
Hotel	327	24	32	26	409
Bilik	18,265	2,579	1,006	949	22,799

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.2: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	Jumlah bilik						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Johor	23,035	23,852	27,226	29,492	31,736	31,066	31,066
Kedah	12,361	21,532	16,183	17,036	13,851	13,154	13,154
Kelantan	4,056	4,056	4,480	4,431	4,360	4,360	4,360
Melaka	11,853	11,853	15,355	16,751	17,031	16,929	17,031
Negeri Sembilan	6,956	6,987	8,742	9,994	10,029	9,396	9,396
Pahang	21,470	12,718	28,834	24,457	25,376	25,375	25,527
Pulau Pinang	16,239	16,525	18,999	19,581	21,815	22,088	22,406
Perak	13,733	13,795	16,071	16,212	16,110	16,198	16,338
Perlis	970	970	1,081	1,230	1,276	1,245	1,245
Selangor	17,119	17,769	20,477	22,372	23,762	22,702	23,002
Terengganu	8,241	8,241	7,860	8,758	9,655	10,718	10,718
Sabah	17,009	17,009	20,853	22,671	23,860	22,549	22,799
Sarawak	17,106	17,537	18,518	19,997	20,552	19,954	20,114
W.P. Kuala Lumpur	35,856	36,850	39,230	40,676	44,784	40,897	40,897
W.P. Labuan	1,702	1,702	1,587	1,722	1,749	1,697	1,697
W.P. Putrajaya	1,041	1,041	1,068	1,302	1,026	1,769	1,769
Jumlah	208,747	212,437	246,564	256,682	266,972	260,097	261,519

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.3: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sabah, 2015-2021

Penarafan	2015		2016		2017	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	7	2,677	7	2,677	8	3,260
4 bintang	8	2,217	8	2,217	15	2,968
3 bintang	29	3,431	29	3,431	43	4,239
2 bintang	24	1,682	24	1,682	40	2,431
1 bintang	22	809	22	809	31	1,349
3 orkid	14	491	14	491	41	1,109
2 orkid	12	300	12	300	29	646
1 orkid	26	527	26	527	58	1,182
Tiada penarafan	155	4,875	155	4,875	101	3,669
Jumlah	297	17,009	297	17,009	366	20,853

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.3: Siri masa ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sabah 2015-2021 (samb.)

Penarafan	2018		2019		2020		2021	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	12	4,195	10	4,076	9	3,698	9	3,698
4 bintang	14	3,385	15	3,072	15	3,064	15	3,064
3 bintang	44	4,830	44	4,498	44	4,298	44	4,298
2 bintang	42	2,408	44	2,634	43	2,561	43	2,561
1 bintang	33	1,366	31	1,345	31	1,349	31	1,349
3 orkid	41	1,124	41	1,133	41	1,098	41	1,098
2 orkid	28	733	30	802	30	662	30	662
1 orkid	52	1,158	60	1,334	59	1,216	59	1,216
Tiada penarafan	103	3,472	136	4,966	136	4,603	137	4,853
Jumlah	369	22,671	411	23,860	408	22,549	409	22,799

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021

Negeri	Jumlah luas (m.p.)					
	2015		2016		2017	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	1,703,044	1,080,843	1,764,087	1,083,867	1,925,489	1,137,938
Kedah	551,385	340,408	569,677	362,894	580,678	363,616
Kelantan	220,570	381,462	315,130	381,462	334,880	386,070
Melaka	433,023	398,487	563,389	398,487	596,834	402,247
Negeri Sembilan	441,164	295,483	470,614	306,657	543,368	306,657
Pahang	272,203	397,067	272,203	397,067	402,077	401,046
Pulau Pinang	1,699,540	1,105,422	1,675,911	1,104,634	1,738,912	1,113,401
Perak	948,753	613,463	967,662	618,799	949,676	620,131
Perlis	47,652	131,038	55,872	131,038	55,872	131,038
Selangor	3,151,290	3,306,328	3,378,280	3,394,403	3,502,525	3,621,559
Terengganu	128,325	342,721	152,146	342,721	165,174	343,711
Sabah	678,884	671,674	678,884	685,975	738,029	804,851
Sarawak	792,212	665,542	830,551	701,829	862,757	711,986
W.P. Kuala Lumpur*	2,732,474	10,335,622	2,915,199	10,771,784	3,095,478	11,089,149
W.P. Labuan	28,434	66,252	28,434	66,716	28,434	66,716
Jumlah	13,828,953	20,131,812	14,638,039	20,748,333	15,520,183	21,500,116

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021 (samb.)

Negeri	Jumlah luas (m.p.)			
	2018		2019	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	2,167,045	1,195,057	2,392,121	1,293,521
Kedah	580,678	420,704	588,094	428,672
Kelantan	341,440	386,070	342,055	391,525
Melaka	596,074	402,247	596,074	402,247
Negeri Sembilan	576,360	311,156	595,880	333,083
Pahang	384,215	420,221	412,591	420,374
Pulau Pinang	1,741,513	1,123,156	1,823,589	1,123,274
Perak	956,434	626,861	952,610	628,252
Perlis	55,872	131,038	55,872	131,038
Selangor	3,510,417	3,749,814	3,620,521	4,020,955
Terengganu	165,121	343,711	164,309	361,587
Sabah	755,587	811,944	755,587	829,798
Sarawak	930,584	731,160	1,005,136	738,245
W.P. Kuala Lumpur*	3,175,851	11,123,538	3,179,334	11,420,851
W.P. Labuan	28,434	66,725	28,698	67,051
Jumlah	15,965,625	21,843,402	16,512,471	22,590,473

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.4: Siri masa ringkasan jumlah luas kompleks beli-belah dan pejabat tujuan khas, 2015-2021 (samb.)

Negeri	Jumlah luas (m.p.)			
	2020		2021	
	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas	Luas kompleks beli-belah	Luas pejabat tujuan khas
Johor	2,469,646	1,343,334	2,442,257	1,374,661
Kedah	582,409	428,672	582,356	432,312
Kelantan	342,055	391,525	381,280	391,077
Melaka	635,388	411,050	635,388	411,050
Negeri Sembilan	597,350	339,649	605,456	342,435
Pahang	439,179	420,570	448,799	421,719
Pulau Pinang	1,831,021	1,103,533	1,863,714	1,110,561
Perak	958,199	633,568	991,062	646,045
Perlis	55,872	131,038	56,421	131,038
Selangor	3,704,593	4,177,519	3,729,665	4,282,121
Terengganu	192,051	360,738	203,379	360,738
Sabah	761,558	806,852	745,796	822,600
Sarawak	1,038,299	764,088	1,084,338	818,073
W.P. Kuala Lumpur*	3,217,448	11,800,727	3,483,210	12,358,503
W.P. Labuan	28,614	67,051	28,614	67,051
Jumlah	16,853,682	23,179,914	17,281,735	23,969,984

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.5: Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sabah, 2021

	Unit kediaman	Unit kedai	Unit industri	Luas kompleks beli-belah (m.p.)	Luas pejabat tujuan khas (m.p.)	Unit hotel
Stok sedia ada	231,424	32,187	6,237	745,796	822,600	409
Penawaran akan datang	22,158	2,429	276	35,743	6,963	9
Perancangan penawaran	21,788	2,282	277	23,509	37,498	13
Jumlah	275,370	36,898	6,790	805,048	867,061	431

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.6: Siri masa ringkasan nilai transaksi harta tanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sabah, 2015-2021

Pemberi & penerima pindah milik	RM juta						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kediaman							
Perseorangan & perseorangan	1,132	1,102	1,490	1,494	1,578	1,192	1,653
Pemaju & perseorangan	82	33	13	31	26	7	3
Syarikat & perseorangan	170	141	144	227	191	146	242
Syarikat & syarikat	40	24	206	52	88	48	26
Lain-lain	1	8	11	17	29	16	17
Jumlah	1,427	1,308	1,865	1,820	1,912	1,410	1,942
Komersial							
Perseorangan & perseorangan	238	155	202	223	216	148	238
Pemaju & perseorangan	10	4	3	2	5	4	0
Syarikat & perseorangan	244	154	124	218	268	122	210
Syarikat & syarikat	224	140	235	173	310	203	106
Lain-lain	2	10	210	37	36	9	117
Jumlah	718	463	774	653	835	486	672
Perindustrian							
Perseorangan & perseorangan	47	54	63	47	56	38	56
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	1	0	-
Syarikat & perseorangan	112	89	57	123	93	72	84
Syarikat & syarikat	91	275	215	121	197	200	343
Lain-lain	0	0	1	0	5	0	5
Jumlah	251	419	336	291	353	311	487
Tanah pembangunan							
Perseorangan & perseorangan	149	112	104	195	123	81	152
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	-	-	-
Syarikat & perseorangan	178	169	116	92	106	66	119
Syarikat & syarikat	274	267	184	231	397	81	146
Lain-lain	0	20	106	54	2	7	11
Jumlah	602	568	510	572	629	235	427

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual 9.7: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020

Negeri	Bilangan Sekolah Rendah	Bilangan Sekolah Menengah	Jumlah Sekolah
Johor	906	283	1,189
Kedah	561	199	760
Kelantan	426	177	603
Melaka	238	77	315
Negeri Sembilan	352	125	477
Pahang	543	198	741
Pulau Pinang	271	128	399
Perak	852	250	1,102
Perlis	74	30	104
Selangor	662	278	940
Terengganu	337	146	483
Sabah	1,067	221	1,288
Sarawak	1,268	193	1,461
W.P. Kuala Lumpur	191	104	295
W.P. Labuan	17	10	27
W.P. Putrajaya	16	11	27
Jumlah	7,781	2,430	10,211

Jadual 9.7: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2020 (samb.)

Negeri	Bilangan Guru Sekolah Rendah	Bilangan Guru Sekolah Menengah	Jumlah Bilangan Guru
Johor	27,795	21,222	49,017
Kedah	17,264	13,712	30,976
Kelantan	16,225	12,578	28,803
Melaka	7,794	6,131	13,925
Negeri Sembilan	9,582	7,967	17,549
Pahang	14,456	11,369	25,825
Pulau Pinang	10,645	9,218	19,863
Perak	20,832	17,387	38,219
Perlis	2,393	2,330	4,723
Selangor	35,284	26,532	61,816
Terengganu	11,425	10,046	21,471
Sabah	26,253	16,381	42,634
Sarawak	25,284	14,980	40,264
W.P. Kuala Lumpur	9,105	8,202	17,307
W.P. Labuan	743	636	1,379
W.P. Putrajaya	1,327	832	2,159
Jumlah	236,407	179,523	415,930

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

1. Data sehingga 30 Jun 2022

2. Data meliputi sekolah Kerajaan dan sekolah bantuan Kerajaan

Jadual 9.8: Siri masa bilangan kes penyakit berjangkit, Sabah, 2015-2020

Jenis penyakit		Bilangan kes					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Penyakit bawaan air dan makanan	Kolera	235	113	2	163	79	113
	Disenteri	3	-	1	6	4	1
	Keracunan makanan	1,552	1,721	1,737	1,641	2,780	622
	HEPATITIS A	39	38	93	57	33	16
	Tifoid	56	49	65	58	92*	25
Penyakit bawaan vektor	Demam denggi	2,884	3,658	2,547	3,386	5,451	4,057
	Demam denggi berdarah	20	10	13	37	27	21
	Malaria	1,044	717	2,004	2,316	2,047	1,537
	Tifus	1	-	3	-	5	1
Penyakit cegahan vaksin	Diphtheria	2	7	5	7	2	9
	HEPATITIS B	1,129	1,369	1,332	1,281	1,303	1,009
	Campak	155	230	276	74	197	39
Penyakit transmisi secara seksual	Gonorrhea	279	319	355	350	392	251
	Sifilis	211	210	230	272	315	279
Penyakit berjangkit lain	AIDS	111	125	116	65	92	87
Jumlah		7,721	8,566	8,779	9,713	12,819	8,067

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Termasuk Paratyphi

Jadual 9.9: Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sabah, 2020

	Sektor awam	Sektor swasta	Jumlah	Nisbah kepada penduduk
Doktor	3,916	567	4,483	1:872
Doktor gigi	401	183	584	1:6,693
Jururawat	7,424	1,091	8,515	1:459
Ahli farmasi	711	250	961	1:4,067
Optometris	21	46	67	1:58,336

Sumber : Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Jadual 9.10: Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sabah, 2020

	Jenis klinik	Bilangan fasiliti
Klinik kesihatan	Klinik kesihatan	112
	Klinik desa	166
	Klinik kesihatan ibu dan anak	22
	Nisbah klinik kesihatan : penduduk	1: 13,028
Klinik kesihatan bergerak (pasukan)		36
Klinik Komuniti*		30
Perkhidmatan doktor udara	Bil. helikopter	1
	Pasukan	1

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

*Dahulu dikenali Klinik 1Malaysia (sebelum tahun 2019), termasuk Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)

Jadual 9.11: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam*, 2015-2020

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Johor	330,679	324,370	281,413	345,930	362,362	306,155
Kedah	196,692	195,350	158,714	211,782	213,782	180,992
Kelantan	175,481	193,765	185,900	197,309	202,462	178,276
Melaka	91,063	95,053	91,611	91,731	93,608	84,230
Negeri Sembilan	115,070	121,815	113,628	128,232	132,510	115,507
Pahang	156,333	155,581	156,410	167,905	171,762	145,811
Pulau Pinang	128,793	133,095	132,192	141,415	138,822	124,776
Perak	238,987	248,384	241,689	246,370	250,564	217,265
Perlis	36,004	37,136	38,748	36,614	34,625	28,751
Selangor	375,285	337,654	311,978	340,315	357,863	385,049
Terengganu	137,427	142,460	136,164	148,186	149,287	131,884
Sabah	239,484	259,231	201,476	242,264	267,142	219,881
Sarawak	199,818	206,745	205,058	213,785	216,453	175,167
W.P. Kuala Lumpur	233,315	234,872	225,700	231,437	213,360	191,856
W.P. Labuan	7,403	8,033	8,091	8,205	8,422	8,673
W.P. Putrajaya	15,203	38,035	38,783	40,459	43,035	37,417
Jumlah	2,677,037	2,731,579	2,527,555	2,791,939	2,856,059	2,531,690

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Termasuk hospital, Institusi Perubatan Khas dan institusi selain KKM

Jadual 9.12: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta*, 2015-2020

Negeri	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Johor	90,617	99,604	77,931	77,486	94,223	97,897
Kedah	44,703	49,163	39,848	52,216	50,658	37,524
Kelantan	16,439	16,140	14,806	16,489	16,577	14,069
Melaka	59,029	58,093	63,757	61,983	70,743	51,622
Negeri Sembilan	51,122	51,177	51,922	52,794	53,690	43,565
Pahang	14,887	24,050	22,543	23,385	25,016	21,100
Pulau Pinang	160,176	157,500	161,805	159,851	172,577	116,915
Perak	88,540	89,872	91,027	92,868	93,561	82,372
Perlis	-	-	-	636	2,668	2,352
Selangor	313,622	304,003	303,872	318,482	337,118	269,754
Terengganu	3,535	3,801	5,286	6,472	8,788	8,907
Sabah	11,919	16,376	17,133	18,398	16,585	15,893
Sarawak	36,625	38,587	29,787	39,095	46,379	37,528
W.P. Kuala Lumpur	173,504	164,673	165,875	178,890	181,975	116,796
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Jumlah	1,064,718	1,073,039	1,045,592	1,099,045	1,170,558	916,294

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

* Termasuk hospital swasta, rumah bersalin swasta, rumah jagaan kejururawatan swasta dan hospis swasta

Jadual 9.13: Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2015-2021

Negeri	Jumlah kemalangan						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Johor	67,112	73,116	76,121	78,812	82,502	58,207	50,521
Kedah	22,016	23,200	23,262	23,239	24,867	19,651	19,010
Kelantan	9,960	10,544	10,786	10,983	11,295	9,752	9,614
Melaka	17,069	18,601	18,771	19,120	19,593	14,543	13,271
Negeri Sembilan	22,939	24,428	24,941	25,123	25,838	19,905	18,268
Pahang	19,635	20,465	20,813	20,641	21,196	17,000	15,663
Pulau Pinang	39,856	42,244	43,007	45,734	47,198	35,234	33,523
Perak	36,736	38,531	38,587	38,278	39,720	30,669	28,710
Perlis	1,861	2,062	1,925	2,093	2,098	1,615	1,638
Selangor	140,957	151,253	154,958	163,078	168,222	123,230	101,863
Terengganu	10,381	10,793	10,713	10,607	11,355	9,152	8,595
Sabah ¹	17,290	17,298	17,244	18,006	18,520	12,906	13,288
Sarawak	19,130	20,065	19,807	20,600	21,341	16,158	14,602
W.P. Kuala Lumpur ²	64,664	68,866	72,940	72,284	73,771	50,215	41,720
Jumlah	489,606	521,466	533,875	548,598	567,516	418,237	370,286

Sumber: Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman

¹ Termasuk W.P. Labuan

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual 9.14: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2020

Kemalangan pekerjaan		2020
Bilangan kemalangan pekerjaan		
Jumlah		817
Kewarganegaraan		
Warganegara		596
Bukan warganegara		221
Jantina		
Lelaki		735
Perempuan		82
Sektor OSHA		
Pertanian, perhutanan dan perikanan		235
Perlombongan dan pengkuarian		4
Pembuatan		158
Pembinaan		53
Utiliti		22
Perdagangan borong dan runcit		149
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi		36
Hotel dan restoran		17
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan		75
Perkhidmatan		68
Bilangan kematian pekerja		
Jumlah		27
Kewarganegaraan		
Warganegara		13
Bukan warganegara		14
Jantina		
Lelaki		26
Perempuan		1
Sektor OSHA		
Pertanian, perhutanan dan perikanan		12
Perlombongan dan pengkuarian		-
Pembuatan		5
Pembinaan		4
Utiliti		2
Perdagangan borong dan runcit		2
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi		-
Hotel dan restoran		-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan		1
Perkhidmatan		1

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual 9.14: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2020 (samb.)

Kemalangan pekerjaan	2020
Kadar kemalangan pekerjaan (setiap 1,000 pekerja)	
Jumlah	0.44
Kewarganegaraan	
Warganegara	-
Bukan warganegara	-
Jantina	
Lelaki	0.63
Perempuan	0.12
Sektor OSHA	
Pertanian, perhutanan dan perikanan	0.50
Perlombongan dan pengkuarian	0.69
Pembuatan	0.77
Pembinaan	0.45
Utiliti	1.46
Perdagangan borong dan runcit	0.41
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	0.49
Hotel dan restoran	0.10
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1.70
Perkhidmatan	0.17
Kadar kematian pekerjaan (setiap 100,000 pekerja)	
Jumlah	1.44
Kewarganegaraan	
Warganegara	-
Bukan warganegara	-
Jantina	
Lelaki	2.23
Perempuan	0.14
Sektor OSHA	
Pertanian, perhutanan dan perikanan	2.54
Perlombongan dan pengkuarian	-
Pembuatan	2.45
Pembinaan	3.37
Utiliti	13.25
Perdagangan borong dan runcit	0.55
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	-
Hotel dan restoran	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	2.27
Perkhidmatan	0.25

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual 9.15: Statistik jenayah, Sabah*, 2018-2020

	2018	2019	2020
Nisbah jenayah indeks	153	141	92
Jenayah indeks	6,151	5,745	3,799
Jumlah jenayah kekerasan	580	639	483
Bunuh	37	28	24
Rogol	178	219	153
Samun**	149	171	130
Mencederakan	216	221	176
Jumlah jenayah harta benda	5,571	5,106	3,316
Pecah rumah dan curi	1,532	1,577	1,821
Kecurian kenderaan			
Lori/ Van	74	81	36
Kereta	160	157	77
Motosikal/ Skuter	504	435	318
Curi/Ragut	6	-	-
Kecurian lain	2,946	2,627	1,553

Sumber: Polis Diraja Malaysia

*Termasuk W.P. Labuan

**Termasuk samun berkawan bersenjata api, samun berkawan tidak bersenjata api, samun bersenjata api dan samun tidak bersenjata api

Jadual 9.16: Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2016-2021, USD juta

Negara	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ekonomi Dunia	2,045,424	1,632,639	1,448,276	1,480,626	963,139	1,582,310
Negara Maju	1,384,814	937,683	753,320	764,456	319,190	745,739
Eropah	794,426	513,250	398,049	404,756	80,786	219,033
Amerika Utara	495,475	331,723	240,896	275,257	174,004	427,052
Lain-lain	94,913	92,710	114,375	84,442	64,400	99,655
Negara Membangun	660,609	694,955	694,956	716,170	643,949	836,571
Afrika	46,250	40,176	45,384	45,678	38,952	82,991
Asia	478,148	501,382	496,898	511,632	518,893	618,983
Asia Tenggara	113,322	154,450	148,776	174,976	122,110	175,314
Malaysia	11,336	9,399	7,618	7,813	3,160	11,620
Latin Amerika dan Caribbean	136,221	153,536	151,978	158,744	86,172	134,458

Sumber: World Investment Report 2022, UNCTAD dan Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2021, DOSM

Jadual 9.17: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021

Negeri	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Johor	6,474,600	24,040,098	30,514,698	4,916,501	6,538,748	11,455,248
Kedah	759,458	1,626,836	2,386,294	3,390,922	8,085,955	11,476,877
Kelantan	76,674	24,570	101,243	12,110	6,366	18,476
Melaka	2,479,291	773,078	3,252,369	609,454	269,884	879,338
Negeri Sembilan	826,442	1,604,384	2,430,826	2,259,058	1,306,660	3,565,717
Pahang	456,484	7,571,938	8,028,422	452,311	4,490,714	4,943,025
Pulau Pinang	2,087,578	3,693,372	5,780,951	1,854,918	15,000,442	16,855,360
Perak	949,118	937,819	1,886,938	4,968,962	1,624,253	6,593,214
Perlis	8,000	-	8,000	-	53,300	53,300
Selangor	8,110,437	10,836,961	18,947,397	6,625,376	10,414,861	17,040,236
Terengganu	320,924	4,582,456	4,903,380	588,771	50,037	638,808
Sabah	181,436	45,856	227,292	1,603,196	4,852,991	6,456,187
Sarawak	6,400,629	2,259,111	8,659,740	837,403	1,745,140	2,582,543
W.P. Kuala Lumpur	141,433	25,632	167,065	169,509	4,706	174,215
W.P. Labuan	81,004	-	81,004	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
MALAYSIA	29,353,509	58,022,109	87,375,618	28,288,490	54,444,057	82,732,546

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.17: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, Malaysia, 2018-2021 (samb.)

Negeri	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Johor	2,579,534	4,204,802	6,784,337	3,105,521	3,847,720	6,953,241
Kedah	1,806,569	2,256,200	4,062,769	385,890	65,833,424	66,219,314
Kelantan	43,854	-	43,854	90,746	-	90,746
Melaka	683,951	1,272,153	1,956,104	367,445	3,554,592	3,922,037
Negeri Sembilan	2,388,329	3,790,223	6,178,551	527,793	2,373,368	2,901,160
Pahang	1,034,639	3,749,866	4,784,505	239,673	10,250,681	10,490,354
Pulau Pinang	3,562,795	10,550,168	14,112,963	1,784,567	74,439,117	76,223,684
Perak	2,178,361	1,148,787	3,327,147	1,996,508	4,084,785	6,081,293
Perlis	612,902	-	612,902	12,280	-	12,280
Selangor	6,946,018	11,479,144	18,425,162	6,052,771	1,458,273	7,511,044
Terengganu	94,393	1,817,026	1,911,419	84,011	3,747,419	3,831,431
Sabah	11,942,232	11,479	11,953,711	481,953	4,379,468	4,861,421
Sarawak	477,925	15,252,562	15,730,486	49,888	5,618,045	5,667,932
W.P. Kuala Lumpur	258,936	1,047,522	1,306,458	274,063	4,298	278,361
W.P. Labuan	70,238	-	70,238	36,196	7,404	43,600
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
MALAYSIA	34,680,675	56,579,932	91,260,607	15,489,304	179,598,594	195,087,898

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.18: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2018-2021

Daerah pentadbiran	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Tawau	-	-	-	193,095	10,644	203,739
Lahad Datu	-	-	-	211,000	-	211,000
Semporna	-	-	-	-	-	-
Sandakan	30,547	13,298	43,845	5,330	-	5,330
Kinabatangan	-	-	-	-	-	-
Beluran	-	-	-	-	-	-
Kota Kinabalu	121,981	9,031	131,012	642,413	4,703,474	5,345,886
Ranau	-	-	-	-	-	-
Kota Belud	-	-	-	-	-	-
Tuaran	-	-	-	-	-	-
Penampang	-	-	-	-	-	-
Papar	15,684	23,527	39,211	-	-	-
Kudat	13,224	-	13,224	35,662	-	35,662
Kota Marudu	-	-	-	-	-	-
Pitas	-	-	-	-	-	-
Beaufort	-	-	-	-	-	-
Kuala Penyu	-	-	-	-	-	-
Sipitang	-	-	-	-	-	-
Tenom	-	-	-	-	-	-
Nabawan	-	-	-	-	-	-
Keningau	-	-	-	-	-	-
Tambunan	-	-	-	-	-	-
Kunak	-	-	-	-	-	-
Tongod	-	-	-	-	-	-
POIC Lahat Datu	-	-	-	515,695	138,874	654,569
Putatan	-	-	-	-	-	-
Sabah	181,436	45,856	227,292	1,603,196	4,852,991	6,456,187

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.18: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2018-2021 (samb.)

Daerah pentadbiran	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Tawau	2,520	-	2,520	4,164	-	4,164
Lahad Datu	-	-	-	160,016	13,344	173,360
Semporna	10,750	-	10,750	-	-	-
Sandakan	28,805	-	28,805	-	-	-
Kinabatangan	-	-	-	-	-	-
Beluran	-	-	-	-	-	-
Kota Kinabalu	11,877,156	11,479	11,888,636	317,773	4,366,124	4,683,898
Ranau	-	-	-	-	-	-
Kota Belud	-	-	-	-	-	-
Tuaran	-	-	-	-	-	-
Penampang	-	-	-	-	-	-
Papar	-	-	-	-	-	-
Kudat	-	-	-	-	-	-
Kota Marudu	-	-	-	-	-	-
Pitas	-	-	-	-	-	-
Beaufort	-	-	-	-	-	-
Kuala Penyu	-	-	-	-	-	-
Sipitang	-	-	-	-	-	-
Tenom	-	-	-	-	-	-
Nabawan	-	-	-	-	-	-
Keningau	23,000	-	23,000	-	-	-
Tambunan	-	-	-	-	-	-
Kunak	-	-	-	-	-	-
Tongod	-	-	-	-	-	-
POIC Lahat Datu	-	-	-	-	-	-
Putatan	-	-	-	-	-	-
Sabah	11,942,232	11,479	11,953,711	481,953	4,379,468	4,861,421

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.19: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sabah, 2018-2021

Industri	2018			2019		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Pembuatan makanan	33,171	13,298	46,469	233,017	22,820	255,837
Minuman dan tembakau	-	-	-	-	-	-
Tekstil dan produk tekstil	-	-	-	-	21,474	21,474
Kayu dan produk kayu	16,524	23,527	40,051	35,662	-	35,662
Kertas, percetakan dan penerbitan	-	2,520	2,520	-	-	-
Kimia dan produk kimia	-	-	-	-	-	-
Produk petroleum (termasuk petrokimia)	13,600	-	13,600	-	-	-
Produk getah	-	-	-	577,000	2,308,000	2,885,000
Produk plastik	-	-	-	23,896	-	23,896
Produk mineral dan bukan logam	46,429	3,324	49,752	201,000	2,374,000	2,575,000
Produk logam asas	54,500	-	54,500	-	-	-
Produk logam fabrik	17,212	3,188	20,400	-	-	-
Jentera dan peralatan	-	-	-	-	-	-
Peralatan pengangkutan	-	-	-	25,830	-	25,830
Gas asli	-	-	-	506,791	126,698	633,489
Jumlah	181,436	45,856	227,292	1,603,196	4,852,991	6,456,187

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.19: Jumlah dan jenis pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut industri, Sabah, 2018-2021 (samb.)

Industri	2020			2021		
	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)	Pelaburan domestik (RM'000)	Pelaburan asing (RM'000)	Jumlah pelaburan (RM'000)
Pembuatan makanan	27,961	-	27,961	254,641	13,344	267,985
Minuman dan tembakau	108,283	-	108,283	9,413	-	9,413
Tekstil dan produk tekstil	-	-	-	-	-	-
Kayu dan produk kayu	27,440	-	27,440	-	-	-
Kertas, percetakan dan penerbitan	-	-	-	-	-	-
Kimia dan produk kimia	2,520	11,479	13,999	159,956	79,824	239,780
Produk petroleum (termasuk petrokimia)	11,655,510	-	11,655,510	-	-	-
Produk getah	-	-	-	-	-	-
Produk plastik	28,470	-	28,470	15,527	-	15,527
Produk mineral dan bukan logam	-	-	-	-	-	-
Produk logam asas	-	-	-	-	4,286,301	4,286,301
Produk logam fabrik	58,070	-	58,070	31,152	-	31,152
Jentera dan peralatan	-	-	-	4,000	-	4,000
Peralatan pengangkutan	33,978	-	33,978	7,264	-	7,264
Gas asli	-	-	-	-	-	-
Jumlah	11,942,232	11,479	11,953,711	481,953	4,379,468	4,861,421

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.20: Nilai pelaburan projek pembuatan yang diluluskan oleh penyertaan asing mengikut negara, Sabah, 2018-2021

Negara	Tahun				Jumlah keseluruhan 2018-2021 (RM '000)
	2018	2019	2020	2021	
	(RM '000)	(RM '000)	(RM '000)	(RM '000)	
Brunei	23,527	-	-	-	23,527
Hong Kong	-	19,326	-	-	19,326
South Korea	-	126,698	-	4,336,191	4,462,888
Pakistan	-	9,486	-	-	9,486
Singapore	6,511	10,644	-	13,344	30,499
Switzerland	-	-	11,479	-	11,479
Taiwan	2,520	-	-	29,934	32,454
China	13,298	4,684,147	-	-	4,697,445
Vietnam	-	2,690	-	-	2,690
Jumlah	45,856	4,852,991	11,479	4,379,468	9,289,795

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual 9.21: Nilai pemberian sebenar kepada kerajaan negeri, Sabah, 2020

Jenis Pemberian	Nilai (RM)
Pemberian mengikut bilangan penduduk	48,961,080
Pemberian penyelenggaraan jalan negeri :	
Mutu minimum	531,110,974
Substandard	84,880,444
Pelancongan	-
Pemberian khas tahunan	26,700,000
Pemberian pertambahan hasil	27,038,139
Geran tahunan kepada pihak berkuasa tempatan (Geran tahunan berasaskan kaedah keseimbangan)	36,432,988
Bayaran perkhidmatan kepada negeri-negeri	89,450,386
Pemberian di bawah senarai bersama	133,577,832
Bayaran pemansuhan duti import dan eksais atas barangan petroleum kepada negeri Sabah & Sarawak	120,000,000
Pemberian bayaran bil lampu jalan dan lampu isyarat PBT	5,473,542
Pemberian berdasarkan tahap pembangunan ekonomi, infrastruktur dan kesejahteraan hidup	46,354,000
Pemberian kekurangan akaun mengurus	-
Pemberian kepada perpustakaan negeri	14,888,014
Pemberian kepada muzium negeri	5,950,000
Pemberian pelancongan	12,660,300
Jumlah	1,183,477,699

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

tb: tidak berkenaan

Jadual 9.22: Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sabah, 2015-2021

Pelabuhan		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sabah	Eksport	181,175	177,016	175,458	192,295	189,428	178,112	195,365
	Import	180,100	179,055	177,361	178,478	189,082	179,096	198,523
	Pindah Kapal	1,910	1,315	336	3,392	874	208	1,405
	Jumlah	363,185	357,386	353,155	374,165	379,384	357,416	395,293

Sumber: Kementerian Pengangkutan Malaysia

Jadual 9.23: Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2020

Negeri	Bilangan pusat internet desa
Johor	4
Kedah	4
Kelantan	2
Melaka	1
Negeri Sembilan	1
Pahang	3
Pulau Pinang	5
Perak	1
Perlis	2
Selangor	3
Terengganu	3
Sabah	6
Sarawak	2
W.P. Kuala Lumpur	-
W.P. Labuan	-
W.P. Putrajaya	-
Jumlah	37

Sumber: Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia

PENGHARGAAN

SIDANG PENGARANG

Sayeeda Kamaruddin	Nor Azizah Harun	Nur Afiqah Saleh
Ainil Zafirah Abd Karim	Noor Hidayah Sulaiman	Nur Raihana Zainal Azlan
Abdul Hadi Alias	Ibrahim Roslan	Nur Dini Athirah Kamal Ariffin
Syazwani Aliah Abd Rahman	Nurul Isma Nasuha Azahani	Mimi Amalia Norhisham
Nur Najihah Sazuki	Nor Shazwani Jamaludin	Umi Amira Hassni
Huzaifah Mohammad	Ummi Nurwadaah Daili	Nursakinah Mazlan

EDITOR BUKU LAPORAN

Suzana Abu Bakar	Suria Azlin Kasim	Aelina Khairina Mohd Arifin
Nor Alkashah Arif Shah	Siti Hajar Mohamad	Nurul Fatimah Mohamad Ariffin
Pazlina Waty Che Pah	Latifah Mohamed Shah	Mohd Afzainizam Abdullah
Junainah Sedek	Siti Fatimah Muhazir	Nurul Effa Farhana Halim
Nur Surya Ab. Razak	Wan Ahmad Ridhuan Wan Jaafar	Anis Amirah Zainal Abidin
	Mohd Syahidi Alfee Mohamad Mohar	

EDITOR RENCANA

Norhayati Jantan	Rusnani Hussin@ Isa	Yasmin Ramli
Siti Haslinda Mohd Din	Razaman Ridzuan	Muji Hassim
Maslina Samsudin	Malathi Ponnusamy	Nurti Asmaria Asril
Suzana Abu Bakar	Nur Layali Mohd Ali Khan	Siti Hajar Mohamad
Sayeeda Kamaruddin	Azura Arzemi	Syafawati Abdul Refai
	Kon Mee Hwa	

BAHAGIAN/DOSM NEGERI

Bahagian Perangkaan Perkhidmatan
Bahagian Perangkaan Harga, Pendapatan dan Perbelanjaan
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Biro Statistik Buruh Malaysia
Bahagian Perangkaan Tenaga Manusia dan Sosial
Core Team Analitik Data Raya
Bahagian Perangkaan Perdagangan Antarabangsa
Bahagian Perangkaan Pertanian dan Alam Sekitar
Bahagian Petunjuk Ekonomi
Bahagian Perangkaan Imbangan Pembayaran
Bahagian Perangkaan Komunikasi Strategik dan Antarabangsa
Bahagian Khidmat Pengurusan
Jabatan Perangkaan Negeri

PERTANYAAN BERHUBUNG DENGAN PENERBITAN INI DAN PENERBITAN LAIN BOLEH JUGA DIBUAT DI PEJABAT PERANGKAAN NEGERI BERIKUT:

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Johor
Tingkat 14, Menara Tabung Haji,
Jalan Ayer Molek,
80000 Johor Bharu, Johor.
Tel : 07 - 2253700
Faks : 07 - 2249972
E-mel : jpjohor@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kedah
Aras 1, Zon C, Wisma Persekutuan,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
Bandar Muadzam Shah,
06550 Anak Bukit, Kedah.
Tel : 04 - 7001240
Faks : 04 - 7338412
E-mel : jpkedah@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Kelantan
Tingkat 8, Bangunan Persekutuan,
Jalan Bayam,
15514 Kota Bharu, Kelantan.
Tel : 09 - 7419449
Faks : 09 - 7482142
E-mel : jpkelantan@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Melaka
Aras 7 & 8, Wisma Persekutuan,
Jalan MITC, Hang Tuah Jaya,
75450 Ayer Keroh,
Melaka.
Tel : 06 - 2522725
Faks : 06 - 2522711
E-mel : jpmelaka@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sembilan
Tingkat 12, Wisma Persekutuan,
Jalan Dato' Abdul Kadir,
70000 Seremban, Negeri Sembilan.
Tel : 06 - 7655000
Faks : 06 - 7655002
E-mel : jpnsembilan@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Pahang
Tingkat 7, Bangunan Persekutuan,
Jalan Gambut,
25000 Kuantan, Pahang.
Tel : 09 - 5163931/7
Faks : 09 - 5144636
E-mel : jppahang@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia
Wilayah Persekutuan,
Tingkat 14 & 15, Wisma FGV,
Jalan Raja Laut,
50350 Kuala Lumpur.
Tel : 03 - 22672400
Faks : 03 - 26910639
E-mel : dosmwp@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia, Negeri Pulau Pinang
Tingkat 6, Bangunan Persekutuan,
10400 Jalan Anson,
Pulau Pinang.
Tel : 04 - 2266244
Faks : 04 - 2299499
E-mel : jppulaupinang@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perak
Tingkat 3, Blok A,
Bangunan Persekutuan Ipoh,
Jalan Dato' Seri Ahmad Said (Greentown),
30450 Ipoh, Perak.
Tel : 05 - 2436107
Faks : 05 - 2551073
E-mel : jpperak@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Terengganu
Tingkat 9, Wisma Persekutuan,
Jalan Sultan Ismail,
20200 Kuala Terengganu, Terengganu.
Tel : 09 - 6223062
Faks : 09 - 6229659
E-mel : admin_jptrg@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah
Tingkat 1-3, Blok C,
Kompleks Pentadbiran Kerajaan Persekutuan Sabah,
Jalan UMS, Beg Berkunci 2046,
88999 Kota Kinabalu, Sabah.
Tel : 088 - 484602
Faks : 088 - 484659
E-mel : jpsabah@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sarawak
Tingkat 7 & 8, Bangunan Tun Datuk
Patinggi Tuanku Haji Bujang,
Jalan Simpang 3,
93514 Kuching, Sarawak.
Tel : 082 - 240287
Faks : 082 - 242609
E-mel : sarawak@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Selangor
Tingkat 9, Bangunan Darul Ehsan,
Jalan Indah, Seksyen 14,
40000 Shah Alam, Selangor.
Tel : 03 - 55150200
Faks : 03 - 55180408
E-mel : jpselangor@dosm.gov.my

Pengarah
Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Perlis
Tingkat 1, Bangunan Perodua Kangar,
No. 2C, Persiaran Jubli Perak,
01000 Kangar, Perlis.
Tel : 04 - 9767381/9769025
Faks : 04 - 9768950
E-mel : jpperlis@dosm.gov.my

2022

2022

20 OCT

2016-2030

PSSn

www.dosm.gov.my

@StatsMalaysia

